

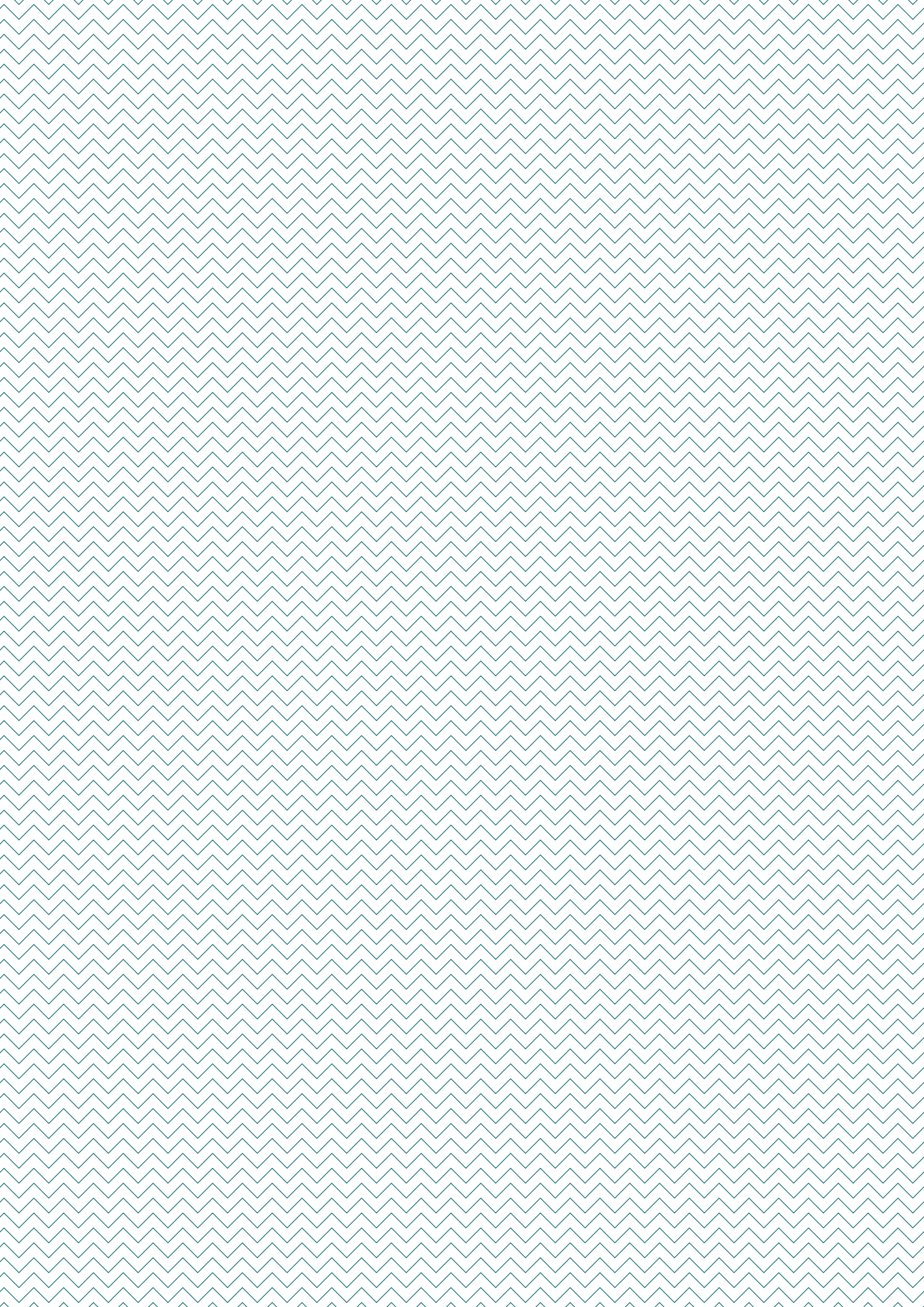
Vlaanderen
is lokaal bestuur

Draaiboek vrijwillige fusies van gemeenten

29 maart 2024

AGENTSCHAP
BINNENLANDS
BESTUUR

vlaanderen.be/lokaal-bestuur

Draaiboek vrijwillige fusies van gemeenten

Met het draaiboek fusies biedt het Agentschap Binnenlands Bestuur (ABB) handvaten aan gemeenten die vrijwillig willen fuseren. Het ontsluit de verschillende aspecten van een fusie op generiek niveau en per deelthema. Het geeft bijvoorbeeld aan:

- Welke handelingen noodzakelijk zijn.
- Wat het regelgevend kader bepaalt.
- Welke elementen gemeenten zeker moeten regelen.
- Met welke timing ze rekening moeten houden.

ABB vult die informatie aan met de contactgegevens van sectorexperts, FAQ's, praktijkvoorbeelden of stappenplannen als die relevant zijn.

Het draaiboek is een dynamisch gegeven, dat vorm krijgt op basis van de impactanalyse die ABB, maar ook de sectoradministraties van de Vlaamse en federale overheid in samenspraak met de VVSG, uitvoeren.

In de tabel ['aanpassingen aan het draaiboek'](#) kan iedereen zien wat we wijzigden in het draaiboek.

[Lees meer over fusies op de projectpagina.](#) Opmerkingen of aanvullingen kan je mailen naar fusies@vlaanderen.be.

Deel 1	Voortraject fusie gemeenten	9
1.1	Individuele onderzoeksfase: hoe ziet ons bestuur eruit?	10
1.1.1	Eerste inventarisatie	10
1.1.2	SWOT-analyse	11
1.2	Gezamenlijke onderzoeksfase: met wie en waarom willen we een fusie overwegen?	12
1.2.1	Keuze van de partner(s)	12
1.2.2	Gezamenlijke visie op de fusie	12
1.2.3	Betrokkenheid van de burgers	14
Deel 2	Mijlpalen in het traject	18
2.1	Principiële beslissing tot fusie	19
2.2	Definitieve beslissing tot fusie	21
2.3	Lopende zaken	23
2.4	De specifieke fusiedecreten	24
2.5	Implementatie van de fusiebeslissing	25
2.6	Stimuleringsbeleid	26
2.6.1	Schuldovername	26
2.6.2	Garantieregeling Gemeentefonds	29
2.6.3	Garantieregeling openruimtefonds	29
2.6.4	Fonds voor stimulering van groot(stedelijke) en plattelandsinvesteringen	30
2.6.5	Een tijdelijk groter aantal uitvoerende mandatarissen	30
Deel 3	Interne zaken	31
3.1	Personeel en organisatie	32
3.1.1	Bijzondere aandachtspunten transitimanager, algemeen directeur en financieel directeur	32
3.1.2	Het overige personeel	34
3.1.3	Gevolgen	35
3.1.4	Organogram en personeelsbehoefte	38
3.1.5	Lokale regelgeving gemeentepersoneel en OCMW	39
3.2	Reglementen en politieverordeningen	50
3.3	Belastingen en retributies	52
3.3.1	Eigen gemeentebelastingen en retributies	52
3.3.2	Aanvullende personenbelasting	54
3.3.3	Opcentiemen	54
3.4	Beleids- en beheerscyclus	56
3.4.1	BBC-software en architectuur	56
3.4.2	Meerjarenplan	57
3.4.3	Jaarrekening	59
3.5	Financieel beheer	60
3.5.1	Btw-belastingplicht	62
3.6	Intergemeentelijke samenwerking en verzelfstandiging	64
3.6.1	Interlokale vereniging (IV)	64
3.6.2	De projectvereniging (PV)	65
3.6.3	De dienstverlenende vereniging (DV)	66
3.6.4	De opdrachthoudende vereniging (OV) en de opdrachthoudende vereniging met private	

deelname (OVP).....	67
3.6.5 Verenigingen of vennootschappen voor maatschappelijk welzijn.....	69
3.6.6 Autonome gemeentebedrijven.....	71
3.6.7 Gemeentelijk extern verzelfstandigde agentschappen in privaatrechtelijke vorm.....	72
3.6.8 Contractuele samenwerkingsverbanden en feitelijke verenigingen.....	73
3.6.9 Het algemene overzicht van alle participaties.....	73
3.7 Juridische zaken.....	75
3.7.1 Roerende goederen.....	75
3.7.2 Onroerende goederen.....	76
3.7.3 Verzekeringen en andere overeenkomsten.....	78
3.7.4 Overheidsopdrachten.....	81
3.8 Huisvesting en facility.....	84
3.8.1 Patrimoniumbeheer.....	84
3.8.2 Behoeften in kaart brengen en visievorming.....	85
3.8.3 Scenario's en beslissing.....	85
3.8.4 Facilitair management.....	86
3.8.5 Duurzame mobiliteitsvoorzieningen eigen personeel.....	87
3.9 Informatie, archief, machtigingen en ICT.....	88
3.9.1 Informatie en archief.....	88
3.9.2 Machtigingen.....	89
3.9.3 ICT.....	90
3.10 Begraafplaatsen en lijkbezorging.....	93
3.11 Erediensten.....	95
3.11.1 Welke beslissingen moet de nieuwe gemeente nemen?.....	95
3.11.2 Adviesvragen.....	96
3.12 Burgerlijke stand en bevolking.....	97
3.12.1 Bewaring/verplaatsing van de registers.....	97
3.12.2 Dienstverlening burgerlijke stand op twee locaties.....	97
3.12.3 Huwelijksvoltrekking.....	97
3.13 Gemeentenaam en adreswijziging.....	98
3.13.1 Benaming gemeente.....	98
3.13.2 Kadaster.....	98
3.13.3 NSR-straatcode.....	98
3.13.4 Straatnamen.....	99
3.13.5 NIS en KBO-nummer.....	103
3.13.6 Gemeentewapen en gemeentevlag.....	103
3.13.7 Gemeentestempel en zegel.....	105
3.14 Verkiezingen en installatievergadering.....	106
3.14.1 Verkiezingen.....	106
3.14.2 Installatievergadering.....	108
3.15 Internationale samenwerking.....	109
3.15.1 Grensoverschrijdende samenwerking (GROS).....	109
3.15.2 Informele samenwerking.....	109
3.16 Wagenpark.....	110
3.16.1 Inschrijven van voertuigen.....	110
3.16.2 Belasting op inverterstelling.....	110

3.16.3	Kilometerheffing.....	111
3.17	Vlaamse Rand.....	112
Deel 4	Grondgebonden materies	113
4.1	OVAM.....	114
4.1.1	Verplichtingen uit het Bodemdecreet bij de overdracht van gronden	114
4.2	Energie.....	116
4.2.1	Lokale adviescommissies (LAC) over minimale levering elektriciteit, gas en water	116
4.2.2	Energieprestatiedatabank.....	116
4.2.3	Energiehuizen	117
4.3	Onroerend erfgoed.....	118
4.3.1	Erkenning als onroerenderfgoedgemeente.....	118
4.3.2	Erkenning als intergemeentelijke onroerenderfgoeddienst	119
4.3.3	Erkenning als onroerenderfgoeddepot.....	121
4.3.4	Rol van gemeentebesturen in verschillende procedures en processen.....	122
4.3.5	Restauratie van beschermde en niet-beschermde kerken.....	122
4.4	Leefmilieu.....	124
4.4.1	Milieuhandhaving	124
4.4.2	Afbouw pesticidengebruik.....	124
4.4.3	Bodembeleid.....	125
4.4.4	Afval en materialen	125
4.4.5	Rioolbeheer en subsidies.....	128
4.4.6	Drinkwatervoorziening.....	131
4.4.7	Beheer onbevaarbare waterlopen	131
4.4.8	Natuur en bos.....	132
4.4.9	Plattelandsbeleid.....	132
4.5	Wonen	134
4.5.1	Bindend sociaal objectief	134
4.5.2	Werkingsgebieden van woonmaatschappijen	135
4.5.3	Intergemeentelijke samenwerking op het vlak van lokaal woonbeleid	137
4.5.4	Vrijstelling van de adviesverplichting en andere gemeentelijke instrumenten op het vlak van woningkwaliteit.....	138
4.5.5	Toewijzingsreglementen sociale huur.....	140
4.5.6	Andere gemeentelijke instrumenten op het vlak van wonen	142
4.6	Mobiliteit.....	144
4.6.1	Gemeentelijk mobiliteitsbeleid	144
4.6.2	Wegen	150
4.6.3	Waterwegen.....	155
4.6.4	Verkeersveiligheid.....	156
4.6.5	Openbaar vervoer.....	157
4.7	Integrale toegankelijkheid	160
4.7.1	Visie op toegankelijkheid	160
4.7.2	Vlaamse stedenbouwkundige verordening inzake toegankelijkheid	160
4.7.3	Convenant met Inter.....	161
4.7.4	Adviesraden en participatie ervaringsdeskundige inwoners	162
4.7.5	Charter 'naar een toegankelijke gemeente'	162

4.8	Ondernemen	163
4.8.1	Ambulante handel en kermissen	163
4.8.2	Handelsvestigingsbeleid	164
4.8.3	Dienstverlening aan ondernemingen en beleid	165
4.9	Werk en sociale economie	167
4.9.1	Dienstenchequeondernemingen.....	167
4.9.2	VDAB	167
4.9.3	Lokale regierol sociale economie.....	169
4.9.4	Lokale diensteneconomie en maatwerkafdelingen	170
4.10	Toerisme	171
4.10.1	Toeristische indeling.....	171
4.10.2	Toeristische samenwerkingsverbanden	172
4.10.3	Decreten toeristische logies en Toerisme voor Allen	173
4.11	Landbouw en Visserij	174
4.12	Ruimtelijke ordening	175
4.12.1	Wat zal blijven?	175
4.12.2	Waarvoor zijn overgangsbepalingen voorzien.....	176
Deel 5	Persoonsgebonden materies	178
5.1	Cultuur	179
5.1.1	Intergemeentelijke samenwerking voor bovenlokale cultuurwerking	179
5.1.2	Cultureelerfgoedconvenant via het Cultureelerfgoeddecreet	180
5.1.3	Lokale netwerken voor de bevordering van de vrijetijdsparticipatie van personen in armoede 182	
5.1.4	Openbare bibliotheken die aangesloten zijn op het eengemaakt bibliotheekstelsel (EBS)	182
5.2	Jeugd	184
5.2.1	Jeugdraad.....	184
5.2.2	Intergemeentelijke samenwerking voor bovenlokale jeugdwerking	184
5.2.3	Jeugdmaps.....	185
5.3	Sport	187
5.4	Welzijn	188
5.4.1	Projectsubsidies toegekend door departement WVG.....	188
5.4.2	Thuiszorg.....	189
5.4.3	Vrijwilligersorganisaties.....	190
5.4.4	Instellingen voor schuldbemiddeling.....	191
5.4.5	Samenwerkingsverbanden schuldhulpverlening	191
5.4.6	Werk – Zorg	192
5.4.7	Preventie	194
5.4.8	Eerstelijnsgezondheidszorg.....	195
5.4.9	Centra voor Geestelijke Gezondheidszorg	196
5.4.10	Huizen van het kind.....	196
5.4.11	Kinderopvang.....	198
5.4.12	Personen met een handicap	201
5.4.13	Gemachtigd indicatiesteller Vlaamse Sociale Bescherming	201
5.4.14	Planning en kwaliteit ouderenzorg - woonzorg	202
5.4.15	VIPA	202

5.5	Onderwijs	203
5.5.1	Onderwijsinfrastructuur	203
5.6	Integratie en inburgering	204
Deel 6	Overgangsregeling en werking OCMW.....	205
6.1	OCMW-toepassingen	206
6.1.1	Gevolgen voor IT-toepassingen.....	206
6.1.2	Novaprima of het terugbetalingssysteem van POD MI.....	206
6.1.3	Planning.....	207
6.1.4	Médiprima of het terugbetalingssysteem voor medische kosten	208
6.1.5	Uniek jaarrapport of verantwoording van subsidies.....	208
6.1.6	Beheer van de toegangen op het netwerk van de Kruispuntbank	208
6.1.7	Speciale regeling voor knipperlichten.....	208
6.2	Sociaal onderzoek.....	209
6.3	Lokale opvanginitiatieven (LOI)	210
Deel 7	Veiligheid	211
7.1	Politiezone.....	212
7.1.1	Fusie van politiezones.....	212
7.1.2	Defusie van politiezones.....	213
7.2	Hulpverleningszone	216
7.3	Noodplanning.....	217
7.3.1	Gemeentelijke noodplanning	217
7.3.2	Nucleaire noodplanning	219
Deel 8	Digitale toepassingen overheid	220
8.1	In kaart brengen van de aanwezige toepassingen.....	221
8.2	Vorbereiden van de toepassingen.....	222

Deel 1

Voortraject fusie gemeenten

1.1 Individuele onderzoeksfase: hoe ziet ons bestuur eruit?

1.1.1 Eerste inventarisatie

Een overzichtelijke beschrijving van de gemeenten die willen fusioneren, is nodig om de mogelijke synergieën of uitdagingen in te schatten.

Het Agentschap Binnenlands Bestuur (ABB) beschikt over de noodzakelijke basisinformatie en over verschillende instrumenten om het gemeenteprofiel en de lokale bestuurskracht in kaart te brengen:

- **financiële profielen;**
- **ramingen Gemeentefonds;**
- **Gemeente-Stadsmonitor;**
- **geopunt;**
- **bevolkings- en huishoudprognoses;**

De gemeenten kunnen die gegevens aanvullen met eigen informatie over onder andere:

- de dienstverlening in de diverse beleidsdomeinen (de belangrijkste processen);
- de ICT-systemen en -applicaties verbonden aan die dienstverlening;
- het meer gedetailleerd personeelsbestand en de loonlijst verbonden aan de dienstverlening;
- de huisvesting van de ambtenaren;
- de belangrijkste contracten (verzekeringen, leasing, huur, ...) of lopende geschillen (juridische geschillen);
- de verzelfstandigde entiteiten en deelnames in samenwerkingsverbanden of verenigingen (met alle juridische voorwaarden die daaraan verbonden zijn) per soorten rechtsvorm;
- de borgstellingen, waarborgen, waardepapieren, leningen, kredieten, reserves, zakelijke rechten, ...;
- de subsidieregelingen;
- de delegatieregelingen voor het financieel beheer;
- de aanvullende belasting op de personenbelasting, de opcentiemen op de onroerende voorheffing en de belastings- en retributiereglementen (inclusief geschillen, bezwaren, inkohiering, ...);
- de staat van de infrastructuur en het patrimonium, de specifieke onderhouds- en investeringsprogramma's;

Een fusie van gemeenten houdt automatisch ook een fusie van de OCMW's in. Tijdens de eerste inventarisatiefase zal het niet altijd mogelijk zijn om al die informatie uitgebreid op te lijsten.

Gemeenten mogen zelf bepalen welke gegevens noodzakelijk zijn om een principiële beslissing te nemen. Dat behoort tot hun lokale autonomie, maar ze moeten wel een algemeen overzicht maken van hoe de organisatie er nu voor staat. Het maakt een analyse van de eigen bestuurskracht mogelijk en creëert de openheid om een discussie te starten met mogelijke fusiepartners.

1.1.2 SWOT-analyse

Een SWOT-analyse is een tweede instrument dat kan helpen om een fusieonderzoek op te starten omdat het de eigen bestuurskracht beoordeelt. Het creëert de nodige transparantie om constructief te praten met mogelijke fusiepartners.

Een SWOT-analyse kan deze elementen omvatten:

- De inschatting van de huidige bestuurskracht. De cijfers en inventarissen zeggen op zich niets. Naast de beschrijving van de feitelijke situatie kunnen we ook de huidige bestuurskracht van de gemeenten en hun OCMW's inschatten. Het leert ons of de gemeentelijke organisatie in staat is om de huidige ambities van het gemeentebestuur voldoende kwaliteitsvol in te vullen. Elke gemeente moet voor zichzelf kunnen aangeven welke de sterktes en zwaktes zijn.
- De inschatting van de toekomstige bestuurskracht. Meer nog dan een analyse van de huidige situatie is het van belang dat lokale besturen de plaats van de eigen gemeente realistisch inschatten in de toekomstige maatschappelijk-bestuurlijke context. Blijft de bestuurskracht overeind ondanks de toegenomen taken en beleidsvrijheid die de Vlaamse overheid geeft aan de lokale besturen? Waar liggen de grootste kansen en waar de bedreigingen?

Lokale besturen kunnen de SWOT-analyse altijd aanvullen met vroegere zelfevaluaties van de organisatiebeheersing of met vaststellingen en aanbevelingen van Audit Vlaanderen na organisatie- of thema-audits.

Meer informatie

- ▶ [Goede praktijk: Organisatie- en dienstverleningsmodel als bouwstenen voor een nieuwe identiteit voor het fusiebestuur](#)
- ▶ [Goede praktijk: Een gestructureerde aanpak voor het vergelijken van procedures in aanloop naar een fusie](#)

1.2 Gezamenlijke onderzoeksfase: met wie en waarom willen we een fusie overwegen?

De eerste inventarisatie en analyse kunnen helpen om te zoeken naar verschillen, gelijkenissen, mogelijke synergieën of obstakels die bij een fusie komen kijken.

1.2.1 Keuze van de partner(s)

De keuze voor 1 of meerdere fusiepartners blijft een moeilijk te voorspellen politiek proces dat van onderuit opborrelt. Meestal nemen burgemeesters het voortouw, maar het kunnen evengoed ambtelijke leiders of politieke partijen zijn die de fusiegesprekken opstarten. Veel hangt af van de onderlinge relaties tussen de bestuurders en van het besef van de hoogdringendheid (*sense of urgency*) dat al dan niet leeft bij besturen en individuele bestuurders.

Los daarvan raadt ABB de gesprekspartners aan om rekening te houden met de socio-economische samenhang en de mogelijke meerwaarde. Een fusie moet uiteindelijk sterkere besturen (gemeente/OCMW) opleveren.

Een gezamenlijke, systematische en bewuste aanpak om de stakeholders te betrekken is een belangrijke succesfactor om draagvlak te creëren voor de fusieoperatie. We denken daarbij aan de diverse politieke partijen (van meerderheid en oppositie), de andere buurgemeenten en de entiteiten waarvan de fusionerende gemeenten deel uitmaken, het eigen personeel en de vakorganisaties, het lokale middenveld, het bedrijfsleven en uiteraard de bevolking zelf. Een doordachte communicatie kan emotionaliteit die de discussie bij voorbaat hypothekeert, vermijden. Daarover moeten de betrokken besturen een visie ontwikkelen, liefst in samenspraak met de fusiepartner(s).

Cruciaal in het hele proces is hoe en hoelang de betrokkenen communiceren 'achter de schermen' en vanaf wanneer ze openlijk over een mogelijke fusie kunnen debatteren. Wie te vroeg met de plannen naar buiten komt, kan het fusieproject sterk hypothekeren. Bij een te late communicatie dreigt het verwijt van achterkamerpolitiek.

Deze handvaten zijn geen criteria die we achteraf kunnen toetsen, maar ze helpen wel om een lokale discussie te onderbouwen. De beoordeling of een fusie wenselijk is, ligt volledig in handen van de betrokken gemeenteraden.

1.2.2 Gezamenlijke visie op de fusie

Een uniek en veelomvattend veranderingstraject zoals een fusie zal maar slagen als alle betrokkenen duidelijk inzien welke positieve doelen ze kunnen realiseren. Op een bepaald moment moet er een losse of vaste groep van voortrekkers ontstaan die de gezamenlijke visie vormgeeft en de eerste teksten schrijft om draagvlak te verwerven. Mogelijk moeten ze de opbouw van het fusiedossier dan al vastklikken in een voorlopige processtructuur.

De positieve doelstellingen van een fusie kunnen heel divers zijn.

- Een betere interne beheersing van de lokale organisatie.
 - De mogelijkheid om de eigen organisatie sterker te maken, minder kwetsbaar te zijn en minder afhankelijk van een kleine personeelsbezetting.
 - De mogelijkheid om schaalvoordelen en efficiëntiewinsten te genereren.

- Meer mogelijkheden voor het blijvend kunnen aantrekken en behouden van bekwaam personeel.
- Het verminderen van de afhankelijkheid van externe dienstverleners.
- Een meer efficiënte en kwaliteitsvolle dienstverlening aan burgers en bedrijven.
 - Publieke voorzieningen die de besturen alleen niet kunnen aanbieden.
 - Ruimere voorzieningen en een betere dienstverlening, bijvoorbeeld door meer aangepaste openingstijden.
 - Het beter inspelen op recente evoluties en verwachtingen rond digitalisering, gegevensdeling en e-government.
- Een grotere beleids capaciteit.
 - Een grotere beleidsvoorbereidende capaciteit van de gemeentelijke en OCMW-administratie, zodat de gemeente- en OCMW-raad beter onderbouwde strategische beleidskeuzes kunnen maken.
 - Een groter grondgebied waarbinnen de besturen meer verantwoorde beleidskeuzes kunnen maken over mobiliteit, ruimtelijke ordening of de inplanting van publieke voorzieningen
 - Een responsiever bestuur dat alert inspeelt op opportuniteiten van buitenaf (van burgerinitiatieven van onderuit tot subsidiemogelijkheden vanuit Europa).
- Een meer strategische positionering binnen het ruimere streekgebied.
 - Een beter zicht op (het risicoprofiel van) de ruime perimeter van de groep 'gemeente' in zijn totaliteit.
 - Een betere en nauwere (beleidsmatige) opvolging van de intergemeentelijke samenwerkingsverbanden, verenigingen of vennootschappen voor maatschappelijk welzijn en verzelfstandigde entiteiten en die dichter brengen bij het kernbestuur.
 - Een grotere doorzettingsmacht van het bestuur binnen de regio om zo meer vat te krijgen op het ruime bovenlokale veld en de regionale strategische keuzes.

In de voorbereidingsfase moeten de betrokken besturen ook oog hebben voor mogelijke knelpunten verbonden aan een fusie. Door die in kaart te brengen kunnen ze meteen antwoorden zoeken om die om te buigen tot een opportuniteit.

Enkele mogelijke knelpunten.

- Hoe zullen de besturen omgaan met personeel op overtal (bijvoorbeeld leidinggevend)?
- Hoe denken de besturen over politiek-ambtelijke verhoudingen? Hoe denken ze over de rol van de raad en het uitvoerend orgaan? Willen de besturen bevoegdheden delegeren (bijvoorbeeld van raad naar uitvoerend orgaan of naar administratie)? Hoe ruim zien ze het dagelijks personeelsbeheer (en dus de concrete personeelsbevoegdheden van de algemeen directeur)? Hoe werken de besturen nu en zijn daarin (grote) verschillen merkbaar? Zijn er (belangrijke) cultuurverschillen?
- Hoe voorkomen de besturen een democratisch deficit door een grotere afstand (figuurlijk, maar in een aantal gevallen ook letterlijk) tussen de burger en het bestuur? En, daarmee samenhangend, hoe blijft de toegankelijkheid van de dienstverlening verzekerd?

- Loont het de moeite om te onderzoeken of er samen met de fusie ook districten opgericht kunnen worden?
- Hoe vermijden de besturen de nadelen van een toegenomen bureaucrativering doordat de organisatie groter wordt?

Het formuleren van doelstellingen moet leiden tot een gedragen en gemeenschappelijke visievorming over de mogelijke voordelen (en nadelen) van een fusieoperatie en de mogelijke plaats van de nieuwe gemeente in de meer globale bestuurlijke context. Daarbij geven de besturen bij voorkeur op basis van de eerste inventarissen en analyses al aan in welke richting ze denken te evolueren binnen de verschillende deelaspecten van de fusie.

Wat bijvoorbeeld met:

- de naam;
- de zetel;
- de fiscaliteit;
- het organisatiemodel;
- het personeel

Bij de analyse van de voor- en nadelen van een mogelijke fusie speelt de tijdsdimensie ook een rol. Bepaalde voordelen zoals het effect van de schuldovername zullen zich onmiddellijk voordoen, andere pas veel later (bijvoorbeeld naarmate overtallig personeel ook effectief het bestuur heeft verlaten). Ook de eventuele nadelen situeren zich niet allemaal op hetzelfde moment in de tijd.

Meer informatie

- › **Goede praktijk: Interne en externe communicatie tijdens een fusie van lokale besturen**
- › **Goede praktijk: Intern draagvlak creëren bij een fusie van lokale besturen**
- › **Goede praktijk: Organisatie- en dienstverleningsmodel als bouwstenen voor een nieuwe identiteit voor het fusiebestuur**
- › **Goede praktijk: Kernwaarden bepalen en actief sensibiliseren**
- › **Goede praktijk: Een gestructureerde aanpak voor het vergelijken van procedures in aanloop naar een fusie**

1.2.3 Betrokkenheid van de burgers

De Vlaamse Regering heeft expliciet gekozen voor schaalvergroting op vrijwillige basis. De procedure voor vrijwillige fusie van gemeenten in het decreet over het lokaal bestuur (hierna: DLB) bevat geen criteria of vereisten voor burgerparticipatie door het principe van de lokale autonomie. Dat neemt niet weg dat een lokaal draagvlak heel belangrijk is bij een fusie van gemeenten. Het is raadzaam om voldoende voeling te houden met de bevolking en rekening te houden met mogelijke gevoeligheden. Het draagt bij aan een positief verhaal van bestuurskrachtversterking voor de inwoners. De besturen bepalen zelf hoe ze de burgers bij het fusietraject betrekken en hen overtuigen van de argumenten.

Het is aangeraden om burgers doorheen het hele fusietraject te betrekken. Dus ook vóór de principiële goedkeuring en na de definitieve goedkeuring. Naast de timing, is het eveneens van belang om burgers te betrekken in verschillende facetten van de fusie en hen mee te laten nadenken over de toekomstvisie van de fusiegemeente. Burgerparticipatie bij fusiegemeenten hoeft geen eenmalig moment te zijn, maar een cultuur waarbij beleidskeuzes niet enkel eenzijdig door het bestuur worden gemaakt.

- Burgerparticipatie voorafgaand aan de principiële beslissing

Dit houdt in dat de burgers al in de informele fase, het voortraject, worden betrokken. Zo kunnen misvattingen en protesten plaats maken voor een constructieve dialoog over de kern van de zaak: de bestuurkracht van gemeenten. ABB raadt aan om de burgers te informeren over de uitdagingen en samen na te denken over oplossingen. Mogelijke initiatieven in deze fase van het fusietraject zijn:

- Spiegelgemeenteraad
Gemeente Wichelen vormde een spiegelgemeenteraad van gelote burgers om advies uit te brengen over een mogelijke fusie met de buurgemeenten. Ze nodigden gedurende twee dagen experts en ervaringsdeskundigen uit om informatie te geven over fusies en de gevolgen ervan. Verder stelden de algemeen directeurs van de buurgemeenten hun gemeenten voor en werden de mogelijkheden van een fusie met hen besproken. Na deze informatie kreeg de spiegelgemeenteraad de tijd om te overleggen en een consensus te bereiken. De spiegelgemeenteraad kwam met een positief advies voor een fusie en stelde bovendien een fusie van minstens 2 gemeenten voor.
- Burgerpanel
Gelijkaardig aan het traject in Wichelen, brachten Eeklo en Kaprijke een groep inwoners samen in een burgerpanel. Deze burgerpanels brachten in hun gemeente telkens een gemotiveerd en niet-bindend advies uit over een eventuele fusie. Dat advies kwam tot stand na een avond waarin experts en ervaringsdeskundigen werden uitgenodigd om uitleg te geven over fusies en de gevolgen ervan. Daarna debatteerden de burgers over het onderwerp Het burgerpanel in Eeklo besliste unaniem voor een bereidheid tot fusie en had een voorkeur voor een grote fusie met 3 partners, waaronder Kaprijke. In Kaprijke gaf het burgerpanel eveneens een positief advies over een grote fusie met Eeklo en andere omliggende gemeenten.

Andere mogelijke initiatieven om burgers te informeren en te betrekken:

- een uitgebreide fusiewebsite;
 - een generieke fusiemailbox;
 - de organisatie van info- of debatavonden met het bestuur, experts en ervaringsdeskundigen uit fusiegemeenten van vorige legislaturen;
 - burgerfora;
 - sentimentsmeting;
 - een (online) burgerbevraging;
 - een volksraadpleging.
- Burgerparticipatie tussen de principiële en definitieve beslissing

Tussen de principiële en de definitieve beslissing zijn er ook heel wat mogelijkheden om de burgers te betrekken. Het gaat hier dan vooral om informatie en inspraak bij de uitwerking van de visie en missie van de toekomstige fusiegemeente.

Het is belangrijk om de burgers steeds op de hoogte te houden over de ontwikkelingen. Dat kan de gemeente doen met een fusiewebsite. Die dient als een centrale plaats voor nieuws rond de fusie. Via de fusiewebsite kan de gemeente vragen van burgers beantwoorden, thema's toelichten en persberichten publiceren. Een goede aanvulling is bijvoorbeeld een fusiemailbox.

Veel gemeenten kiezen ervoor om andere online participatiemethoden te gebruiken. Een online burgerbevraging kan al een eerste stap zijn om te polsen naar het draagvlak voor een fusie. Daarnaast kunnen participatie- en bewonersplatformen als klankbord dienen om de mening van de burgers te horen. Burgers kunnen hun standpunten online zetten en zo heeft de gemeente hier een beter beeld op.

Veel fusietrajecten maken al gebruik van een fusiewebsite, waaronder Borsbeek, Melle, en Tongeren-Borgloon... Hier documenteren de besturen vaak de vooruitgang van het fusietraject, informeren ze burgers over de stand van zaken en kondigen ze toekomstige evenementen zoals vergaderingen en infoavonden aan.

Ook via panels en fora kunnen besturen de burgers bij het fusietraject betrekken. Een voorbeeld zijn de themacafés van het fusietraject Borgloon-Tongeren. Beide stadsbesturen gaven hun burgers de kans om na te denken over 4 belangrijke thema's: dienstverlening, economie, de uitdagingen van de dorpen en alles rond cultuur, toerisme en landschappen. Na de themacafés volgden online bevestigingen voor burgers die niet aanwezig konden zijn.

In Ruislede en Wingene maken de besturen gebruik van een inwonerspanel. Daarbij wordt er gepeild naar de mening van gelote burgers via online en papieren bevestigingen. De inwonerspanels moeten de gemeenten in staat stellen om representatieve uitspraken te doen over wat de gemiddelde inwoner van de toekomstige fusiegemeente denkt over een thema. De eerste bevestiging had betrekking tot de huidige gemeentelijke dienstverlening en hoe die beter kan. De resultaten uit de bevestiging bieden een waardevol kader waarbinnen gefundeerde keuzes gemaakt kunnen worden voor de dienstverlening in de toekomstige fusiegemeente. In de toekomst zal het inwonerspanel bevestigd worden over een reeks andere thema's.

Andere mogelijke initiatieven om burgers te betrekken in deze fase:

- Droomoefening: Een oefening tijdens een burgerforum waarbij de deelnemers brainstormen over hoe de ideale dienstverlening eruitziet, en welke stappen er daarvoor moeten worden genomen;
 - Persona-oefening: Een oefening waarbij deelnemers nadenken over welke praktijken van de 'oude' gemeenten ze willen behouden en welke nieuwe praktijken ze verkiezen om op te starten in de fusiegemeente. Het perspectief van verschillende actoren komt daarbij aan bod;
 - Een interactief proces om tot de naam voor de nieuwe gemeente te komen, of om nieuwe straatnamen te bepalen als die dubbel voorkwamen in de fusionerende gemeenten.
- Burgerparticipatie na de definitieve beslissing

Het bestuur kan de periode na de definitieve beslissing gebruiken om de burgers te betrekken bij de eigenaarschap en de vormgeving van de fusiegemeente. Voorbeelden hiervan zijn:

- Het oprichten van wijkcomités en wijkbabbels om de wijken, deelgemeenten en dorpen te betrekken binnen het fusieverhaal. Dat kan ook door het opmaken van buurtbrochures op maat;
- Het betrekken van adviesraden en verenigingen bij het opstellen van nieuwe subsidiereglementen en hen nota's en memoranda laten opmaken;
- Naast nieuwe namen voor de fusiegemeente en straten, kan het bestuur de burgers ook betrekken bij het nieuwe logo of wapenschild. Dat geeft de burgers inspraak op vlak van eigenaarschap van de fusiegemeente en maakt ze betrokken bij het vormgeven van de nieuwe identiteit van de fusiegemeente.

- Andere vormen van participatie

Het DLB (art. 302-325) reikt een aantal gereguleerde vormen van burgerparticipatie aan, zoals de gemeentelijke volksraadpleging.

Op de [ABB-website Lokaal Bestuur Vlaanderen](#) kunnen ze modellen en een draaiboek raadplegen om een volksraadpleging te organiseren.

Op de [website Labo lokale burgerparticipatie van de VVSG](#) staan nog andere voorbeelden van innovatieve lokale participatiepraktijken uit Vlaanderen verzameld in een inspiratienota. Het Labo focust op lokale burgerbetrokkenheid, inspraak en co-creatie. Experts en lokale besturen inventariseren en analyseren er innovatieve praktijken op basis van een coproductie of een burgerinitiatief. Het VVSG-kennisnetwerk, het tijdschrift Lokaal, webinars, nieuwsbrieven en praktijk filmpjes verspreiden de geleerde lessen en praktijkvoorbeelden. Die creatieve voorbeelden kunnen fusiegemeenten inspireren om inspraak te organiseren.

Daarnaast bestaan er nog andere inspraakinstrumenten. De lokale besturen mogen van het DLB zelf creatieve en innovatieve participatietrajecten opzetten op maat van hun eigen lokale context en noden. Ze kiezen daarbij vrij de instrumenten die zij wensen te gebruiken om de burgerparticipatie te bevorderen.

Nog enkele laatste voorbeelden van initiatieven:

- de organisatie van een vragenuurtje voor de inwoners tijdens de gemeenteraad;
- het gebruik van digitale participatietools.

Regelgeving

▸ [Artikel 302-325 DLB](#)

Meer informatie

▸ [Volksraadpleging](#)

▸ [Labo lokale burgerparticipatie](#)

▸ [VVSG: Inspiratienota geografische nabijheid tussen burger en bestuur](#)

Deel 2

Mijlpalen in het traject

2.1 Principiële beslissing tot fusie

Het formele fusieproces start met een gezamenlijke intentieverklaring, die we kunnen afleiden uit de identieke principiële beslissingen van de betrokken gemeenteraden. De gemotiveerde principebeslissing is essentieel om van het formele onderzoekstraject over te stappen naar het eigenlijke fusieproces. Gemeenten maken de beslissing bekend via hun webtoepassing. Het besluit wordt er best integraal bekend gemaakt. De gemeenten zijn daarnaast verplicht om hun gemeenteraadsbeslissingen te melden aan de Vlaamse Regering. In de praktijk sturen ze die door naar de online toepassing [loket voor lokale besturen](#) na een opvraging van het besluit door ABB. In die melding moeten de betrokken gemeenten de datum waarop ze willen samengaan, toevoegen.

Een uiterste datum om een principiële fusiebeslissing te nemen is er niet, maar het spreekt voor zich dat de gemeenten zichzelf voldoende tijd gunnen om de fusie degelijk voor te bereiden.

Als de oprichting van districten wordt overwogen, raadt ABB aan om de aanduiding van de beoogde districten op te nemen in de principiële beslissing tot fusie.

Het DLB koppelt gevolgen aan die principiële beslissing:

- De fusionerende gemeenten of OCMW's kunnen vanaf dat moment beheersovereenkomsten sluiten om zich te beroepen op elkaars personeelsleden voor bepaalde functies. Hetzelfde geldt voor hun OCMW's.
- De fusionerende gemeenten en OCMW's kunnen in hun rechtspositieregeling een fusiemobiliteit opnemen die bij het invullen van een vacature de mobiliteit tussen de betrokken besturen maximaal garandeert.
- De gemeenteraden kunnen in onderling overleg een transitie-manager aanwijzen die de fusieoperatie op ambtelijk niveau begeleidt.
- Indien geen transitie-manager wordt aangewezen, begeleidt de algemeen directeur-coördinator de fusieoperatie op ambtelijk niveau en begeleidt de financieel directeur-coördinator de fusieoperatie op ambtelijk niveau wat betreft de coördinatie van de financiële aspecten. Een definitieve fusiebeslissing mag niet alleen berusten op geëxpliciteerde, beleidsmatige doelstellingen. Besturen moeten die ook op een deugdelijke manier, beheersmatig voorbereiden en implementeren.

ABB ontwierp een voorbeeld van gemeenteraadsbeslissing voor principiële fusie (rubriek 'meer informatie'). Gemeenten kunnen dat aanvullen met eigen, concrete elementen. Daarom is het ook geen modelbesluit. Het bevat wel de elementen waarvan ABB denkt dat die erin moeten staan. De aanduiding van de transitie-manager, algemeen directeur-coördinator en de financieel directeur-coördinator kan gebeuren in de principiële beslissing zelf of zo snel mogelijk erna in een aparte beslissing.

Een aparte beslissing voor de fusie van de OCMW's is niet nodig omdat een gemeentelijke fusie ook de fusie van de OCMW's inhoudt.

Haal inspiratie uit de principiële beslissingen bij de fusietrajecten die in 2019 afgerond werden.

Meer informatie

- ▶ [Handleiding digitaal loket](#)
- ▶ [Ontwerp gemeenteraadsbeslissing principiële goedkeuring fusie \(docx\)](#)
- ▶ [Principiële beslissingen tot fusie van 1 januari 2019 en 1 januari 2025](#)

Regelgeving

- **Artikelen 345, 345/1, 346, 356, 356/1, 356/2 en 376 DLB**
- **Bijzonder decreet van 13 april 1999 betreffende de voorwaarden en de wijze van oprichting van binnengemeentelijke territoriale organen**

2.2 Definitieve beslissing tot fusie

De gemeenten keuren het gezamenlijke fusievoorstel goed als ze op basis van de resultaten van het voorbereidend onderzoek effectief tot een fusie willen overgaan. Onder 'gezamenlijk' voorstel verstaan we een 'identiek' voorstel. Concreet betekent dat meerdere gemeenteraadsbesluiten over eenzelfde voorstel.

Het gezamenlijk voorstel bevat:

- de kadastrale gegevens waaruit de grenzen van de nieuwe gemeente blijken;
- het naamvoorstel voor de nieuwe gemeente;
- de districten met de gebiedsomschrijvingen en de kadastrale gegevens, evenals de over te dragen bevoegdheden en dotaties
- de beoogde fusiedatum;
- een stuk over de provincie waartoe de nieuwe gemeente wil behoren als de gemeenten niet in dezelfde provincie liggen;
- Eventueel een stuk over de politiekezone, de hulpverleningszone of het gerechtelijk kanton waartoe de nieuwe gemeente wil behoren als ze niet tot dezelfde zone of kanton behoren. Dat is geen verplichting. De bevoegdheid om die grenzen aan te passen ligt bij de federale overheid. In het geval dat de fusierende gemeenten verschillende regionale televisiezenders hebben, moet de voorkeur voor het gerechtelijke arrondissement worden meegegeven. Deze bepaalt namelijk welke zender in welk gebied uitzendt;
- Aangezien de taken van de algemeen en financieel directeur-coördinator betrekking hebben op het laatste jaar voor de fusiedatum moeten de gemeenteraden in onderling overleg de coördinatoren pas aanduiden naar aanleiding van het gezamenlijke voorstel tot fusie. Als de besturen zelf geen coördinatoren aanstellen op de datum dat ze het gezamenlijke voorstel tot fusie indienen, worden de algemeen en financieel directeur van de gemeente met het hoogste aantal inwoners de coördinatoren.

Als de gemeenten op 1 januari van het tweede jaar dat vooraf gaat aan de fusiedatum samen meer dan 100.000 inwoners tellen, dan kunnen de gemeenteraden beslissen om districten op te richten. Dit vormt een stimulans voor fusies tussen kleinere en grotere gemeenten of centrumsteden. De oprichting van districten kan ervoor zorgen dat de nabijheid tussen het lokale bestuur en de burger gewaarborgd blijft.

Als dat het geval is, moet het gezamenlijk voorstel naast de hierboven opgesomde gegevens, ook de volgende elementen bevatten:

- de gebiedsomschrijvingen van de districten;
- de kadastrale gegevens, waaruit de grenzen van de districten blijken;
- de bevoegdheden die aan de districtsbesturen worden overgedragen;
- de criteria volgens dewelke de algemene en specifieke dotaties aan de districtsbesturen zullen worden toegekend.

Het gezamenlijke fusievoorstel is het sluitstuk van de procedure op lokaal niveau. De gemeenten moeten het ten laatste op 31 december van het tweede jaar voor de fusie indienen bij de Vlaamse Regering. Voor fusies die ingaan op 1 januari 2025 betekent dit dat ze het gezamenlijk voorstel uiterlijk op 31 december 2023 moeten indienen via de online toepassing '[Loket voor lokale besturen](#)' van ABB. De gemeenten maken de beslissing bekend via hun webtoepassing. Het besluit wordt best integraal bekend gemaakt.

De Vlaamse Regering voorziet een schuldovername voor fusieoperaties die een bepaalde minimale schaalgrootte bereiken en die ten laatste op 31 december 2023 de definitieve beslissing tot fusie op 1 januari 2025 indienen bij de Vlaamse Regering.

Vanaf het gezamenlijke fusievoorstel treedt een overgangperiode in waarin de betrokken gemeenten alleen maar lopende zaken kunnen behandelen. Handelingen die niet tot de lopende zaken behoren, mogen ze pas stellen na een verplicht overleg met elkaar.

De indiening van het gezamenlijke fusievoorstel vormt de formele basis voor het verdere regelgevende werk van de Vlaamse Regering en het Vlaams Parlement.

Download een ontwerp [van een gemeenteraadsbeslissing over het gezamenlijk voorstel tot fusie](#) ter inspiratie. Gemeenten kunnen dat aanvullen met eigen, concrete elementen. Daarom is het ook geen modelbesluit. Het bevat wel de elementen waarvan ABB denkt dat die erin moeten staan.

Regelgeving

- [Bijzonder decreet van 13 april 1999 betreffende de voorwaarden en de wijze van oprichting van binnengemeentelijke territoriale organen](#)
- [Artikel 346, 346/1, 347/1 en 347/2 DLB](#)

Meer informatie

- [Handleiding digitaal loket](#)
- [Ontwerp gemeenteraadsbeslissing gezamenlijk voorstel tot fusie \(docx\)](#)
- [Definitieve beslissingen tot fusie van 1 januari 2019](#)

2.3 Lopende zaken

Vanaf de beslissing van de gemeenteraden over het gezamenlijk fusievoorstel treedt een periode van lopende zaken in die loopt tot de dag waarop ofwel:

- de fusie in werking treedt;
- de Vlaamse Regering beslist om geen gevolg te geven aan het fusievoorstel;
- het Vlaams Parlement het ontwerp van fusiedecreet verwerpt.

Tijdens de periode van lopende zaken kunnen lokale besturen alleen maar lopende zaken behandelen. Andere handelingen mogen ze pas stellen na een verplicht overleg tussen de gemeenten.

Wat valt onder de noemer 'lopende zaken'?

- De dringende zaken, zelfs al zijn het zaken van algemeen politiek belang, waarvan de lokale besturen de regeling niet redelijkerwijs kunnen uitstellen.
- De zaken van dagelijks bestuur waarvan het belang gering is.
- De zaken die meer zijn dan zaken van dagelijks bestuur maar ook geen algemeen politiek belang hebben, zoals:
 - de normale voortzetting of beëindiging van een regelmatig ingezette procedure;
 - zaken die voor de kritieke periode beleidsmatig beslecht zijn en de besturen zonder overhaasting kunnen afwerken.

Tijdens deze periode van lopende zaken moeten de betrokken gemeentebesturen een zekere terughoudendheid in acht nemen als ze beslissen over zaken die een belangrijke (financiële) impact hebben op de jaren na de fusie.

Een overleg tussen de gemeenten is verplicht om te vermijden dat de beslissing van 1 van de gemeenten de nieuwe gemeente bezwaart, zonder dat de andere gemeente(n) de kans kreeg (kregen) om zich daarover uit te spreken.

Regelgeving

▸ [Artikel 349 DLB](#)

Meer informatie

▸ [Goede praktijk: Afsprakencharter lopende zaken fusie Deinze – Nevele 2019](#)

2.4 De specifieke fusiedecreten

Het DLB bepaalt dat de Vlaamse Regering een ontvangen fusievoorstel als ontwerp van fusiedecreet moet. Een ontwerp van fusiedecreet bevat minstens:

- de naam van de fusionerende gemeenten;
- de fusiedatum;
- de naam en de aanduiding van de grenzen van de nieuwe gemeente;
- de provincie waartoe de nieuwe gemeente behoort als de fusionerende gemeenten niet in dezelfde provincie liggen;
- de nodige bepalingen over de aanpassing van de bijlage bij het Lokaal en Provinciaal Kiesdecreet van 8 juli 2011 als de fusionerende gemeenten niet tot hetzelfde provinciedistrict behoren.
- De betrokken besturen moeten de lokale verkiezingen van de nieuwe gemeente voorbereiden zodra het Vlaams Parlement dat decreet goedkeurt (en het verschijnt in het Belgisch Staatsblad). Het gemeentebestuur van wie de algemeen directeur de algemeen directeur-coördinator wordt, trekt die kar.

Regelgeving

▸ [Artikel 348 DLB](#)

Meer informatie

▸ [Fusiedecreten van fusies van 1 januari 2019](#)

2.5 Implementatie van de fusiebeslissing

Een fusie van gemeenten roept veel vragen op bij personeel, vakorganisaties, bewoners, verenigingen en bedrijven. Besturen kunnen die onmogelijk allemaal meteen beantwoorden als ze de fusieoperatie starten.

Daarom staat in artikel 351 DLB dat de besluiten, reglementen en verordeningen van toepassing blijven op het grondgebied waarvoor ze uitgevaardigd werden, tot de dag dat de bevoegde overheid ze opheft. Andersluidende bepalingen voor bijvoorbeeld de fiscaliteit kunnen daar wel tegenin gaan.

Het draaiboek reikt [handvaten](#) aan om doordachte en onderbouwde beslissingen te nemen in de verschillende fases van het transitietraject.

Regelgeving

▸ [Artikel 351 DLB](#)

2.6 Stimuleringsbeleid

De Vlaamse Regering neemt verschillende maatregelen om zo veel mogelijk steden en gemeenten te stimuleren een fusie te onderzoeken.

2.6.1 Schuldovername

Het schuldovernamekader

De Vlaamse Regering kan schulden overnemen van gemeenten die fusioneren (DLB, art. 384). De huidige Vlaamse Regering voorziet de schuldovername voor fusie met een minimale schaalgrootte van 20.000 inwoners om de duurzaamheid van de fusieoperaties te versterken.

Het aantal inwoners van de nieuwe gemeente bepaalt de schuldovername:

- tussen 20.000 en 24.999: € 200/inwoner;
- tussen 25.000 en 29.999: € 300/inwoner;
- tussen 30.000 en 34.999: € 400/inwoner;
- vanaf 35.000: € 500/inwoner.

De schuldovername bedraagt maximaal 50 miljoen euro per fusieoperatie. Gemeenten kunnen genieten van een overname van (een deel) hun schulden door de Vlaamse overheid als ze op 31 december 2023 een gezamenlijk voorstel tot fusie op 1 januari 2025 hebben ingediend bij de Vlaamse Regering.

De Vlaamse Regering keurde het besluit dat de voorwaarden vastlegt voor deze schuldovername definitief goed op 29 januari 2021. Dat creëert duidelijkheid en rechtszekerheid voor de schuldovername van gemeenten, hun autonome gemeentebedrijven en OCMW's.

Berekening van de schuldovername

De Vlaamse overheid gebruikt de inwonersaantallen van 1 januari 2022 die in het Belgisch Staatsblad verschijnen en brengt alle schulden van de fusionerende gemeenten op 31 december 2022 in rekening. Daar vallen ook de schulden van de OCMW's en de autonome gemeentebedrijven onder.

Enkele voorbeelden:

- een fusie van gemeente A (12.000 inwoners) en gemeente B (11.000 inwoners): de schuldovername bedraagt maximaal $23.000 (= 12.000 + 11.000) \times 200$ euro = 4.600.000 euro;
- een fusie van gemeente A (18.000 inwoners), gemeente B (8.000 inwoners) en gemeente C (6.000 inwoners): de schuldovername bedraagt maximaal $32.000 (= 18.000 + 8.000 + 6.000) \times 400$ euro = 12.800.000 euro.
- Als de som van de schulden lager ligt dan het maximale schuldovernamebedrag, neemt de Vlaamse overheid enkel de lokale schulden over maar ook niets meer.

Welke schulden komen in aanmerking?

De gemeenten beslissen autonoom welke leningen en financieringen ze overdragen aan de Vlaamse Regering als hun totale schulden het maximale schuldovernamebedrag of het maximumbedrag van 50 miljoen euro overschrijden. Waar mogelijk moeten ze wel rekening houden met de belangen van de Vlaamse overheid.

Enkel leningen en financieringen bij een financiële instelling komen in aanmerking:

- leningen op lange termijn met periodieke of niet-periodieke vervaldagen na de datum van schuldovername;
- kortlopende thesauriebewijzen ('commercial paper').

Deze schulden komen niet in aanmerking:

- Langlopende thesauriebewijzen ('*medium term notes*') of andere financiële schulden die ze aangingen bij een andere schuldeiser dan een financiële instelling (bijvoorbeeld bij andere openbare besturen of private investeerders);
- schulden die voortvloeien uit obligatieleningen, leasing of soortgelijke overeenkomsten (bijvoorbeeld erfpacht, recht van opstal, PPS-contracten);
- leningen waaraan andere zekerheden verbonden zijn;
- kaskredieten;
- andere vormen van prefinanciering met een debetpositie op de datum van schuldovername.

Bij de schuldovername krijgen klassieke leningen voorrang. Dat zijn leningen met een vaste, variabele of herzienbare rentevoet (driemaandelijks, zesmaandelijks, jaarlijks, driejaarlijks of vijfjaarlijks). De herziening gebeurt op basis van een referentierentvoet, die onafhankelijk van een financiële instelling wordt bepaald

Gestructureerde leningen krijgen geen voorrang. Dat zijn leningen waaraan een gestructureerd product zoals swaps, opties, inflatiegebonden of andere producten vasthangen. Sommige leningen kunnen specifieke risico's bevatten die het beheer ervan complex maken. Hun rentekosten kunnen wisselen door de evolutie van de onderliggende referentie zoals aandelenkoersen of inflatie. Gestructureerde leningen komen pas in aanmerking voor schuldovername als de gemeenten het maximale bedrag waar ze recht op hebben, niet halen op basis van leningen zonder bijzondere structuren.

De leningen die gemeenten nog opnemen na hun principiële beslissing tot fusie kunnen alleen voor schuldovername in aanmerking komen als er geen gestructureerde producten aan vasthangen en de looptijd niet meer dan 3 jaar bedraagt.

Het Departement Financiën en Begroting toetst het schuldovernamevoorstel van de gemeenten aan de criteria van het voorwaardenbesluit, voornamelijk wat betreft gestructureerde producten.

Wanneer vindt de schuldovername plaats?

Het schuldniveau op 31 december 2022 bepaalt het schuldovernamebedrag. De eigenlijke schuldovername vindt plaats op 30 september 2024, nadat het Vlaams Parlement het fusiedecreet behandeld heeft.

De kapitaalsaflossingen en intresten die vervallen voor de effectieve datum van de schuldovername blijven ten laste van de gemeenten. De verlopen intresten van de leningen worden tot op het moment van de overdracht berekend en een week voor de effectieve overdracht gestort op de rekening van het Vlaamse Gewest IBAN BE60 3751 1110 2970, BIC BBRUBEBB. De gemeenten ontvangen daar een schuldvordering voor. Het Vlaamse Gewest betaalt die intrest en het aanvullende deel van het Vlaamse Gewest aan de banken op de 1ste intrestvervaldag.

De overname van kortlopende thesauriebewijzen verloopt anders. Het Vlaamse Gewest zal het kapitaal en de intresten ten laste van het Vlaams Gewest terugbetalen aan de gemeenten omdat ze die schuld juridisch niet kunnen overdragen. Ook de contracten van andere leningen die in 2024 vervallen, zal het Vlaams Gewest niet overnemen. Ze maakt die eventuele aflossingen en het gedeelte van de intrest ten laste van het Vlaamse Gewest rechtstreeks over aan de gemeenten of banken.

Omzendbrief met de praktische afspraken

De Vlaamse ministers van Financiën en Begroting en Binnenlands Bestuur ondertekenden de omzendbrief 2021/1 die de voorwaarden voor de schuldovername verder duidt. De brief bevat een overzicht van de concreet vooropgestelde timing, de praktische afspraken en de contactgegevens om de schuldovername vlot te laten verlopen. Hieronder worden alle tussentijdse deadlines uit de omzendbrief weergegeven:

Actie	Wie?	Aangewezen Timing
Opmaken en bezorgen inventaris financiële schulden gemeenten en hun entiteiten	Betrokken gemeenten gemeenschappelijk	30 april 2023
Keuze van de over te dragen schulden	Betrokken gemeenten gemeenschappelijk	30 september 2023
Toetsing aan de criteria	Departement Financiën en begroting en Agentschap Binnenlands Bestuur	31 december 2023
Sturen van finale keuze over te nemen leningen en toestand alle schulden op 31/12/2023	Betrokken gemeenten gemeenschappelijk in samenspraak met Departement Financiën en Begroting	31 maart 2024
Contracten over te nemen leningen	Betrokken gemeenten gemeenschappelijk	31 maart 2024
Overname leningen	Gemeenten, Departement Financiën en Begroting en Agentschap Binnenlands Bestuur, banken	30 september 2024

Regelgeving

- ▶ [Artikel 384 DLB](#)
- ▶ [Besluit Vlaamse Regering voorwaarden schuldovername fusies vanaf 1/1/2025](#)
- ▶ [Omzendbrief](#)

2.6.2 Garantieregeling Gemeentefonds

Het decreet Vrijwillige Samenvoeging van Gemeenten voerde een waarborgregeling in om te vermijden dat de nieuwe gemeente minder zou ontvangen uit het Gemeentefonds dan de som van de aandelen van de fusionerende gemeenten. Dat moet stabiliteit bieden aan de nieuwe gemeente.

De Vlaamse overheid indexeert die gewaarborgde ontvangst jaarlijks na de fusie. De indexatie is bovendien cumulatief. Gedurende elk jaar van de 1ste bestuursperiode van de nieuwe gemeente, gebruikt Vlaanderen een percentage als index. Het percentage komt overeen met het rekenkundig gemiddelde van de percentages waarmee de aandelen van de fusionerende gemeenten wijzigen in het laatste jaar voor de fusie ten opzichte van het voorlaatste jaar voor de fusie.

Vanaf de 2de bestuursperiode topt de Vlaamse overheid de berekende index af tot het evolutiepercentage van de hoofdotatie. Ze doet dat enkel als de index hoger ligt dan het evolutiepercentage van de hoofdotatie van het Gemeentefonds.

De nieuwe gemeente zal de som van de aandelen van de oorspronkelijke gemeenten ontvangen voor de aanvullende dotatie die de afschaffing van de Eliataks compenseert en voor de aanvullende dotatie voor de integratie van een aantal sectorale subsidies in het Gemeentefonds.

Bij een fusie met opsplitsing van 1 of meerdere gemeenten worden de aandelen in die aanvullende dotaties van de opgesplitste gemeenten opgesplitst volgens de inwonersaantallen van de opgesplitste delen.

Regelgeving

► [Artikel 10 decreet vaststelling regels dotatie en verdeling Vlaams Gemeentefonds](#)

2.6.3 Garantieregeling openruimtefonds

Vlaanderen berekent het aandeel van de nieuwe gemeente op basis van de som van de gekadastrerde oppervlakte open ruimte van de fusionerende gemeenten en de som van de aandelen in de definitieve verdeling van het Gemeentefonds van het jaar voor de fusie.

Als de fusie gepaard gaat met een opsplitsing van 1 of meerdere gemeenten, splitst Vlaanderen de gegevens over de gekadastrerde oppervlakte open ruimte en de aandelen in de definitieve verdeling van het Gemeentefonds op volgens de gekadastrerde oppervlakte open ruimte en de inwonersaantallen van de opgesplitste delen.

Voor de dotatie die de nieuwe gemeente ontvangt op basis van de open ruimte (het openruimtefonds) is een gelijkaardige garantieregeling als in het Gemeentefonds uitgewerkt. Een nieuwe gemeente kan nooit minder ontvangen dan de som van de aandelen van de fusionerende gemeenten of delen van gemeenten in de dotatie open ruimte van het jaar dat voorafgaat aan de fusie. Vlaanderen indexeert de gewaarborgde ontvangst voor de nieuwe gemeente jaarlijks met 3,5% vanaf het fusiejaar.

Voor een centrumstad die samengaat met een gemeente in de rand, geldt dezelfde garantieregeling. De nieuwe gemeente die behoort tot de categorie van centrumsteden, kan nooit minder ontvangen dan de som van de aandelen van de fusionerende gemeenten die niet behoren tot de categorie van de centrumsteden. De centrumstad behoudt zo het aandeel in het openruimtefonds van de gemeente(n) waarmee ze is gefusioneerd.

Regelgeving

[Artikel 22 tot 25 van het programmadecreet van 20 december 2019 bij de begroting 2020.](#)

2.6.4 Fonds voor stimulering van groot(stedelijke) en plattelandsinvesteringen

Gemeenten die een subsidie ontvangen als plattelandsgemeente behouden hun rechten. De nieuwe gemeente treedt in de rechten van de gefusioneerde gemeenten en behoudt voor het grondgebied van elk van de gefusioneerde gemeenten de subsidies, ook na 2024. De Vlaamse Regering kan de lijsten met begunstigde gemeenten vanaf 1 januari 2024 herzien.

Regelgeving

- ▶ [Artikel 17 decreet regels inzake werking, verdeling van Vlaams Fonds stimulering \(groot\) stedelijke en plattelandsinvesteringen](#)

2.6.5 Een tijdelijk groter aantal uitvoerende mandatarissen

De gemeenten zullen in de 1ste jaren na de vrijwillige fusie voor allerlei bestuurlijke uitdagingen staan die een 'gewone' gemeente niet heeft. Dat verantwoordt een tijdelijk groter aantal schepenen in de bestuursperiode(s) na de fusie dan in andere gemeenten met eenzelfde aantal inwoners.

De nieuwe gemeente mag in de 1ste bestuursperiode na de verkiezingen 2 schepenen meer tellen dan gelijkaardige gemeenten die niet fuseerden. In de 2de bestuursperiode is nog 1 extra schepen mogelijk.

Regelgeving

- ▶ [Artikel 355 DLB](#)

Deel 3
Interne zaken

3.1 Personeel en organisatie

3.1.1 Bijzondere aandachtspunten transitie manager, algemeen directeur en financieel directeur

Vóór de fusiedatum

Vanaf de principiële beslissing tot fusie kunnen de raden in onderling overleg beslissen om een transitie manager aan te duiden naast de algemeen directeur-coördinator en de financieel directeur-coördinator.

Als ze dat niet doen, moeten de algemeen directeur-coördinator en de financieel directeur-coördinator 2 rollen vervullen:

- de fusie ambtelijk sturen (coördinatie van financiële aspecten is voor de financieel directeur-coördinator);
- de decretaal opgelegde taken uitvoeren.

Door die rollen te ontdubbelen krijgen de raden meer vrijheid om de fusieoperatie zelf vorm te geven.

Ze kunnen de begeleiding op ambtelijk niveau toevertrouwen aan een ander personeelslid of aan iemand van buiten de (ambtelijke) organisatie.

De transitie manager staat onder de algemeen directeur-coördinator van zodra de gemeenten een algemeen directeur-coördinator aanstellen.

Vanaf de principiële beslissing tot fusie wijzen de gemeenteraden in onderling overleg 1 van de algemeen directeurs aan die optreedt als algemeen directeur-coördinator die de opdrachten uitvoert die hem worden toegewezen in het DLB. Als geen transitie manager wordt aangewezen, begeleidt hij/zij eveneens de fusieoperatie op ambtelijk niveau. De algemeen directeurs van de andere betrokken gemeenten staan hem/haar daarin bij.

Vanaf de principiële beslissing tot fusie wijzen de gemeenteraden in onderling overleg 1 van de financieel directeurs of gewestelijke ontvangers aan die optreedt als financieel directeur-coördinator die de opdrachten uitvoert die hem worden toegewezen in het DLB. Als geen transitie manager wordt aangewezen, begeleidt hij/zij eveneens de fusieoperatie op ambtelijk niveau voor de coördinatie van de financiële aspecten van de fusie. De financieel directeurs van de andere betrokken gemeenten staan hem/haar daarin bij.

De aanduiding van de algemeen directeur-coördinator of financieel directeur-coördinator heeft geen gevolgen voor de aanstelling van de algemeen en financieel directeur in de nieuwe gemeente.

De algemeen directeur en financieel directeur van de gemeente met het hoogste aantal inwoners worden de coördinatoren als de besturen zelf geen coördinatoren aanstellen op de datum dat ze het gezamenlijke voorstel tot fusie indienen.

Het aantal aan te wijzen algemeen directeurs-coördinatoren en financieel directeurs-coördinatoren komt overeen met het aantal nieuwe gemeenten als de fusie ook een opsplitsing bevat. Er geldt een cascaderегeling om een algemeen directeur-coördinator en een financieel directeur-coördinator aan te duiden voor elk van de nieuw begrensde gemeenten als de besturen zelf geen coördinatoren aanstellen op de datum dat ze het gezamenlijke voorstel tot fusie indienen. De algemeen directeur en de financieel directeur van de gemeente met het hoogste aantal inwoners worden van rechtswege de coördinatoren, als die nog niet eerder aangewezen werden als algemeen directeur-coördinator in een van de andere nieuw begrensde gemeenten.

De gemeenteraad kan beroep doen op een algemeen directeur of financieel directeur van 1 van de andere fusionerende gemeenten via een beheersovereenkomst als het ambt van algemeen directeur of financieel directeur bij 1 van de fusionerende gemeenten vacant wordt na de datum van de principiële fusiebeslissing.

De gemeenteraad kan er evenwel ook voor opteren om een waarnemend algemeen directeur of waarnemend financieel directeur aan te wijzen tot aan de fusiedatum.

Na de fusiedatum

Vanaf de fusiedatum tot aan de aanstelling van een nieuwe algemeen directeur nemen de algemeen directeur-coördinator en de financieel directeur-coördinator het ambt van algemeen directeur en financieel directeur van de nieuwe gemeente waar. De gemeenteraad van de nieuwe gemeente kan hem of haar een waarnemingstoelage toekennen.

Binnen de 6 maanden na de fusiedatum stelt de gemeenteraad van de nieuwe gemeente een nieuwe algemeen directeur en een nieuwe financieel directeur aan.

De gemeenteraad van de nieuwe gemeente heeft 2 keuzes bij de aanstelling van de algemeen directeur en de financieel directeur:

- de titularissen van het ambt van algemeen directeur of financieel directeur oproepen om zich binnen de 30 dagen kandidaat te stellen voor de functie van algemeen directeur en financieel directeur;
- de algemeen directeur of financieel directeur aanstellen met een aanwervings- of bevorderingsprocedure die de gemeenteraad vaststelt.

De gemeenteraad van de nieuwe gemeente kan voorwaarden opleggen voor die 2 ambten.

Ze kiezen de algemeen directeur en de financieel directeur van de nieuwe gemeente op basis van een systematische vergelijking van de titels en verdiensten van de kandidaten. De functiebeschrijving met functieprofiel, de competentievereisten en de voorwaarden vormen daarbij het toetsingskader.

De gemeenteraad van de nieuwe gemeente stelt een nieuwe algemeen directeur en financieel directeur aan met behoud van zijn dienstverband onder de algemeen en financieel directeurs van de gefusioneerde gemeenten die zich na vermelde oproep kandidaat hebben gesteld.

De gewezen algemeen directeur en financieel directeur die respectievelijk als algemeen directeur en financieel directeur van de nieuwe gemeente worden aangesteld, worden met de verworven geldelijke anciënniteit ingeschaald in de salarisschaal overeenkomstig de reglementaire bepalingen ter zake.

Een gewezen algemeen directeur of gewezen financieel directeur van een gefusioneerde gemeente die niet de algemeen directeur of financieel directeur van de nieuwe gemeente wordt, wordt met behoud van zijn geldelijke anciënniteit aangesteld als adjunct-algemeen directeur respectievelijk adjunct-financieel directeur bij de gemeente, of in een passende functie van niveau A in:

1° de nieuwe gemeente;

2° het openbaar centrum voor maatschappelijk welzijn dat de nieuwe gemeente bedient;

3° een verzelfstandigde entiteit van de nieuwe gemeente;

4° een vereniging of vennootschap voor maatschappelijk welzijn van het openbaar centrum voor maatschappelijk welzijn dat de nieuwe gemeente bedient;

5° een intergemeentelijk samenwerkingsverband bedoeld in deel 3, titel 3 van het DLB waarvan de nieuwe

gemeente een deelnemende gemeente is.

De gewezen adjunct-algemeen directeur en de gewezen adjunct-financieel directeur worden van rechtswege overgedragen aan de nieuwe gemeente, waarbij ze de aard en de graad van het dienstverband behouden.

De mogelijkheid bestaat ook om de gewezen adjunct-algemeen directeur en de gewezen adjunct-financieel directeur in te schalen in een passende functie van niveau A in:

1° de nieuwe gemeente;

2° het openbaar centrum voor maatschappelijk welzijn dat de nieuwe gemeente bedient;

3° een verzelfstandigde entiteit van de nieuwe gemeente;

4° een intergemeentelijk samenwerkingsverband, bedoeld in deel 3, titel 3 van het DLB waarvan de nieuwe gemeente een deelnemende gemeente is;

5° een vereniging of vennootschap voor maatschappelijk welzijn dat de nieuwe gemeente bedient.

Bijzonder aandachtspunt

De nieuwe algemeen directeur en de nieuwe financieel directeur krijgen de salarisschaal die overeenstemt met de reglementaire bepalingen van het Rechtspositiebesluit. Zijn totale geldelijke anciënniteit bepaalt de salaristrap in die salarisschaal.

3.1.2 Het overige personeel

Vóór de fusiedatum

Tijdens de periode tussen het gezamenlijk voorstel tot fusie en de fusiedatum kunnen gemeenten en OCMW's vacatures invullen via fusiemobiliteit. Ze kunnen ook putten uit de wervings- of bevorderingsreserve van de fusionerende gemeente(n) en openbare centra voor maatschappelijk welzijn voor functies met dezelfde wervingsvoorwaarden. Dit garandeert een maximale mobiliteit tussen de betrokken besturen. De fusionerende gemeenten en OCMW's moeten die fusiemobiliteit opnemen in hun eigen rechtspositieregeling.

Ze kunnen de fusiemobiliteit op 1 van deze manieren verwezenlijken als:

- personeelsleden van een fusionerende gemeente of haar openbaar centrum voor maatschappelijk welzijn deelnemen aan de procedure voor interne personeelsmobiliteit bij een andere fusionerende gemeente of OCMW;
- als personeelsleden van een fusionerende gemeente of haar openbaar centrum voor maatschappelijk welzijn deelnemen aan de bevorderingsprocedure bij een andere fusionerende gemeente of OCMW.

Alle personeelsleden van de fusionerende gemeenten en hun openbare centra voor maatschappelijk welzijn ontvangen een uitnodiging om zich kandidaat te stellen voor de vacante betrekking bij de fusionerende gemeente.

Deze personeelsleden kunnen, ongeacht hun administratieve toestand, deelnemen aan een fusiemobiliteitsprocedure:

- de vast aangestelde statutaire personeelsleden van de fusionerende gemeenten en hun openbare centra voor maatschappelijk welzijn;

De contractuele personeelsleden van de fusionerende gemeenten en hun openbare centra voor maatschappelijk welzijn, die aan de voorwaarden voldoen en die de eigen overheid aanwierf na een externe bekendmaking van de vacature en een gelijkwaardige selectieprocedure als de procedure die van toepassing is op vacatures in statutaire betrekkingen doorliepen.

De fusiemobiliteit tussen de fusionerende gemeenten en hun openbare centra voor maatschappelijk welzijn geldt niet voor de algemeen directeur, adjunct-algemeen directeur, financieel directeur en adjunct-financieel directeur.

De bevoegde organen van de fusionerende gemeenten stellen de procedure en modaliteiten vast voor de toepassing van de fusiemobiliteit.

Na de fusiedatum

Op de fusiedatum wordt het voltallige personeel van de gefusioneerde gemeenten, ongeacht de aard van het dienstverband, van rechtswege overgedragen aan de nieuwe gemeente.

Bij een opsplitsing gebeurt de overdracht van personeel aan de nieuwe gemeenten op basis van een overeenkomst tussen de oorspronkelijke gemeenten, die hun gemeenteraden bekrachtigen.

Na de overdracht aan de nieuwe gemeente behouden de personeelsleden de aard van het dienstverband, hun graad, hun administratieve en geldelijke anciënniteit, hun prestatieregeling en hun salarisschaal.

De personeelsleden blijven onderworpen aan de rechtspositieregeling die op hen van toepassing was in de oorspronkelijke gemeente tot de rechtspositieregeling van de nieuwe gemeente in werking treedt.

De gemeenteraad van de nieuwe gemeente bepaalt een tussentijdse rechtspositieregeling, die van toepassing is op de nieuw aan te stellen personeelsleden van de nieuwe gemeente vanaf de fusiedatum en die geldt tot de rechtspositieregeling van de nieuwe gemeente in werking treedt

Regelgeving

- [Artikel 109, 2°; artikel 122, 2°; artikel 124, 2°; artikelen 219 en 220 Rechtspositiebesluit Gemeente en OCMW-personeel](#)
- [Artikelen 581 t.e.m. 589 en artikel 600, §3 DLB](#)
- [Artikelen 346, 356, 357 tot 362, 376, 377, 380, 382 DLB](#)

3.1.3 Gevolgen

Dienstverleningsconcept

De creatie van een nieuwe gemeente en een nieuw OCMW heeft gevolgen voor de dienstverlening.

De betrokken besturen moeten in eerste instantie een efficiënt dienstverleningsmodel uittekenen voor de nieuwe gemeente en haar OCMW dat zich richt op bedrijven, gemeenschappen, burgers en andere partners. Na de fusie moeten ze op zijn minst de bestaande kwaliteit en continuïteit van de dienstverlening behouden. De nieuwe gemeente biedt ook kansen om de dienstverlening opnieuw in te richten of te verbeteren door gebruik te maken van de sterktes van alle betrokken gemeenten en OCMW's.

Als er districten worden opgericht, wordt dit opgenomen in het nieuwe dienstverleningsconcept.

Organisatiestructuur

De organisatie(structuur) van de nieuwe gemeente en haar OCMW bouwt verder op het dienstverleningsconcept.

Bij een fusie moeten gemeenten rekening houden met de overdracht (van rechtswege) van het voltallige personeel van de oorspronkelijke gemeenten aan de nieuwe gemeente op de fusiedatum. Hetzelfde geldt voor het voltallige personeel van de oorspronkelijke OCMW's. Alle overgedragen personeelsleden krijgen dus een plaats in de organogrammen (al dan niet in een uitdovende functie). Waarschijnlijk zullen de gemeente en het OCMW een groeipad moeten doorlopen naar de gewenste personeelsbehoefte.

Met ingang van de fusiedatum moeten de gemeente en het OCMW een gemeenschappelijk organogram van hun diensten vaststellen.

Regelgeving

▸ [Artikelen 161, 363, 364, 365, 367 en 383 DLB](#)

Meer informatie

- [Goede praktijk: Organisatie- en dienstverleningsmodel als bouwstenen voor een nieuwe identiteit voor het fusiebestuur](#)
- [Goede praktijk: Monitoring van \(aspecten van\) de dienstverlening](#)
- [Goede praktijk: Een gestructureerde aanpak voor het vergelijken van procedures in aanloop naar een fusie](#)

Gevolgen voor de Sociale Maribel

Een werkgever verbindt zich ertoe bijkomende banen te creëren als hij of zij middelen voor de sociale Maribel vraagt. Bij een vermindering van arbeidsvolume verliest een bestuur in principe (een deel van) de toegekende middelen. Daarom moeten gemeenten vooraf overleggen met de Rijksdienst voor Sociale Zekerheid (RSZ) om de gevolgen van de overdracht van personeel en middelen in kaart te brengen. In sommige gevallen kan het Beheerscomité van het Fonds Sociale Maribel een afwijking toestaan.

De algemene krijtlijnen:

- De overdracht van OCMW-medewerkers naar een activiteit die onder het toepassingsgebied van de Sociale Maribel valt (bijvoorbeeld kinderopvang, socio-culturele sector of sport) is aanvaardbaar zonder vermindering van de toegekende arbeidsplaatsen. Elk bestuur moet daartoe een afwijking bij het Fonds Sociale Maribel aanvragen vóór de overdracht (en dus vóór de fusie). Dat gebeurt met een standaardformulier op basis van het 2de criterium (de overdracht is het gevolg van een reorganisatie + visum 3 representatievevakorganisaties). Het beheerscomité RSZ beslist over het al dan niet aanvaarden van de afwijkingsaanvraag.
- De overdracht van OCMW-medewerkers naar een entiteit met activiteiten die niet onder het toepassingsgebied van de Sociale Maribel vallen (bijvoorbeeld ondersteunende diensten) is niet aanvaardbaar. Dat leidt tot een vermindering van de toegekende arbeidsplaatsen.

Bij een fusie van gemeenten gaat het strikt genomen niet om een afwijking op het arbeidsvolume want de deelnemende gemeentebesturen worden opgeheven. Gemeenten dragen het totale personeelsbestand over en dus ook de arbeidsplaatsen 'Sociale Maribel'. Op basis van dit criterium zouden ze ook de overdracht van de toegekende arbeidsplaatsen 'Sociale Maribel' naar de nieuwe gemeente kunnen aanvragen.

Het personeel blijft in de openbare sector en de activiteit blijft onder het toepassingsgebied van de Sociale Maribel vallen. Het Fonds Sociale Maribel zal dus geen middelen verliezen. Die elementen maken een aanvraag zonder vermindering van de toegekende arbeidsplaatsen aanvaardbaar. Men bedoelt hiermee een overdracht van de arbeidsplaatsen van de deelnemende gemeentebesturen naar het nieuwe gemeentebestuur en van de deelnemende OCMW's naar de nieuwe OCMW's.

De voorwaarden inzake het behoud van het arbeidsvolume zijn ook van toepassing op de fusiegemeente. Het arbeidsvolume van de betrokken gemeentebesturen wordt samengevoegd (evenwel enkel de activiteiten onder toepassingsgebied Sociale Maribel) en ook dat van de betrokken OCMW's en als basis genomen voor de beoordeling van het arbeidsvolume van de fusiegemeente of gefuseerd OCMW tot deze zelf over cijfers in de reglementair vastgelegde referentieperiode beschikken.

Gemeenten dienen die aanvraag in bij de RSZ om de financiering voor de toegekende arbeidsplaatsen te behouden (zie daarvoor de Administratieve Instructies van de RSZ op de portaalsite van de sociale zekerheid – het Fonds Sociale Maribel van de Overheidsector). Daar kunnen ze het formulier 'aanvraag tot afwijking van de tewerkstellingsverbintenis in toepassing van artikel 14 van het koninklijk besluit van 18 juli 2002' terugvinden.

Meer informatie

- [Portaalsite Sociale Zekerheid](#)
- [Formulier aanvraag tot afwijking van de tewerkstellingsverbintenis](#)
- [Contact](#)

Directie Lokale Sociale Zekerheid
Johan Van der Bruggen
Tel. 02/239 14 00
management.socialsecurity@rsz.fgov.be

Directie Inspectie
Herman Leenders
Tel. 0473/67 13 86
inspect@rsz.fgov.be

Directie Sociale Maribel
Hilde Waltniel
Tel. 02/509 34 63

Gevolgen voor andere tewerkstellingsmaatregelen

Lokale besturen ontvangen elk jaar een regularisatiepremie van de Vlaamse overheid voor de gesubsidieerde contractuelen (gesco's) met een contingentovereenkomst die ze vroeger in dienst hadden. Sinds 2016 lijkt die premie op een algemene financiering en is het geen geormerkte subsidie meer. Ze is niet meer gekoppeld aan tewerkstelling of tewerkstellingsmaatregelen. De regularisatiepremie wordt jaarlijks automatisch toegekend (50% in juni en 50% in december) zonder dat de lokale besturen dat moeten aanvragen of verantwoorden nadien. Het bedrag van de premie blijft gelijk en wordt niet geïndexeerd.

Bij een fusie ontvangt het nieuwe bestuur automatisch de som van de regularisatiepremies van de gefusioneerde besturen. Het nieuwe bestuur moet daarvoor geen formaliteiten vervullen.

Regelgeving

- › [Artikelen 3 en 4 van het besluit van de Vlaamse Regering van 27 februari 2015 houdende regularisatie van de gesubsidieerde contractuelen die zijn tewerkgesteld met een contingentovereenkomst als vermeld in artikel 1, 12°, van het besluit van de Vlaamse Regering van 27 oktober 1993 houdende uitvoering van het koninklijk besluit nr. 474 van 28 oktober 1986 tot opzetting van een stelsel van door de Staat gesubsidieerde contractuelen bij sommige plaatselijke besturen.](#)

Meer informatie

- › [Aanvraag tot afwijking van de tewerkstellingsverbintenis](#)
- › [Presentatie infosessie RSZ 'impact fusies op sociale zekerheid' 29 maart 2018](#)
- › [Portaalsite van de sociale zekerheid](#)

3.1.4 Organogram en personeelsbehoefte

De gemeenteraad (of het college of de algemeen directeur) en de raad voor maatschappelijk welzijn (of het vast bureau) van de nieuwe gemeente moeten binnen het jaar na de fusiedatum een gezamenlijk organogram maken voor de diensten van de gemeente en het OCMW.

Met 'gezamenlijk' bedoelen we identieke voorstellen. De gemeenteraad en de OCMW-raad nemen elk apart een besluit over hetzelfde voorstel.

Het gemeenschappelijk organogram geeft de besturen een beter zicht op de mogelijkheden om efficiënter samen te werken. De personeelsbezetting optimaliseren, is een essentiële voorwaarde voor een betere dienstverlening.

De besturen moeten het organogram vaststellen ten laatste op 31 december van het jaar na de 1ste verkiezing van de nieuwe gemeenteraad.

Het organogram:

- geeft de organisatiestructuur van de gemeentelijke diensten weer;
- toont de gezagsverhoudingen;
- duidt de functies aan die deel uitmaken van het managementteam.

Gemeenten hoeven het organogram niet voor te leggen aan of te onderhandelen met de vakorganisaties.

Het nieuwe bestuur moet met een eigen instrument de personeelsbehoefte adequaat weergeven om het overzicht te behouden over:

- alle nodige betrekkingen of functies per graad;
- alle betrekkingen op persoonlijke titel tijdens de overgangsfase.
- De vaststelling van dit overzicht moet het bestuur voorleggen aan de vakorganisaties.

Wat met personeel in overtal?

Voor de **statutaire medewerker** bestaan er verschillende mogelijkheden:

- **Behoud van de betrekking in overgang**
Het bestuur kan een bepaalde betrekking in overgang behouden tot er een einde komt aan de statutaire benoeming. Het kan de betrekking als uitdovend aanstippen in het personeelsbehoefteplan.
- **Disponibiliteit wegens ambtsopheffing**
De raad kan statutaire personeelsleden in disponibiliteit wegens ambtsopheffing plaatsen. Dat kan niet als het personeelslid pensioengerechtigd is, zelfs niet als die er zelf om vraagt.
- **Ambtshalve herplaatsing in een functie van dezelfde rang**
De ambtshalve herplaatsing in een functie van dezelfde rang gebeurt als tegelijk:
 - de betrekking van een vast aangesteld statutair personeelslid afgeschaft wordt;
 - het personeelslid zijn betrekking niet in overgang behoudt;
 - de raad geen disponibiliteit wegens ambtsopheffing vaststelt.

De ambtshalve herplaatsing in een functie van dezelfde rang gebeurt op initiatief van het bestuur. Het vast aangestelde statutaire personeelslid wordt herplaatst in een andere, passende functie van dezelfde graad of in een passende functie van een andere graad van dezelfde rang. Dat laatste is onmogelijk voor personeelsleden die door een fusie, in overgang en ten persoonlijke titel hun graad behouden.

Voor **contractuele medewerkers** geldt het arbeidsrecht en in het bijzonder de wet van 3 juli 1978 op de arbeidsovereenkomsten.

Regelgeving

- ▶ [Artikel 11, §1, 1°, van de wet van 19 december 1974 tot regeling van de betrekkingen tussen de overheid en de vakbonden van haar personeel](#)
- ▶ [Artikelen 98, 99, §1, 171, 192, § 1, van het besluit van de Vlaamse Regering van 7 december 2007 houdende onder andere de minimale voorwaarden voor de rechtspositieregeling van het gemeentepersoneel](#)
- ▶ [Artikelen 2 en 11, Wet tot regeling van betrekkingen tussen de overheid en vakbonden van haar personeel](#)
- ▶ [Artikelen 161, 285, 286, 287 en 343, 8° DLB](#)

3.1.5 Lokale regelgeving gemeentepersoneel en OCMW

Vaststellen rechtspositieregeling

Bij een fusie zullen er onvermijdelijk verschillen opduiken in de plaatselijke rechtspositieregelingen. ABB raadt die gemeenten aan om al vóór de fusiedatum te starten met:

- de inventarisatie van de verschillende regelingen per thema (verlofstelsels, vergoedingen, toelagen, sociale voordelen, ...);

- de afstemming van de rechtspositieregelingen;
- het uitstippelen van een tijdsplan en van overgangsmaatregelen op persoonlijke titel als dat nodig is.

Per gedetecteerd verschil kunnen gemeenten ervoor kiezen om:

- de regeling van een van de betrokken besturen over te nemen;
- een volledig nieuwe regeling vast te stellen.

Wijzigingen aan vergoedingen of toelagen kunnen leiden tot het vervallen van de vrijstelling van socialezekerheidsbijdragen. Dat gebeurt bijvoorbeeld als een gemeente overstapt van een percentage naar een forfait per uur of als ze een nieuwe doelgroep definieert. De vrijstelling blijft behouden als de nieuwe entiteit kiest voor een vergoeding of toelage volgens het oude reglement (ongewijzigd sinds 1 augustus 1990) van 1 van de fusionerende gemeenten.

Het personeel blijft onderworpen aan de rechtspositieregeling van de oorspronkelijke gemeente of het oorspronkelijke OCMW tot de nieuwe rechtspositieregeling in werking treedt.

De gemeenteraad (of het college indien deze bevoegdheid gedelegeerd werd) van de nieuwe gemeente stelt de rechtspositieregeling van de nieuwe gemeente vast binnen 1 jaar na de fusiedatum.

Deze rechtspositieregeling is van rechtswege van toepassing op het personeel van het OCMW dat een betrekking bekleedt die ook bestaat bij de gemeente.

De nieuwe raad voor maatschappelijk welzijn stelt zelf een rechtspositieregeling vast voor alle andere personeelsleden door de bepalingen uit de nieuwe rechtspositieregeling voor het gemeentepersoneel over te nemen.

De raad voor maatschappelijk welzijn kan daar gemotiveerd van afwijken voor:

- het voltallige personeel van de verzorgende, verplegende en dienstverlenende instellingen;
- het voltallige personeel van de diensten van het OCMW waarvan de werking gebaseerd is op federale of gewestelijke financiering met bijhorende werkings- en erkenningsregels;
- het personeel dat hij inzet voor activiteiten die hoofdzakelijk worden verricht in mededinging met andere marktdeelnemers.

De nieuwe gemeenteraad en de raad voor maatschappelijk welzijn bepalen de overgangsmaatregelen waardoor personeelsleden in dienst op persoonlijke titel hun regeling behouden zolang die gunstiger is dan de overeenstemmende regeling in de nieuwe rechtspositieregeling.

Als de nieuwe gemeente of het nieuwe OCMW-personeelsleden wil aanwerven tussen de fusiedatum en de vaststelling van de nieuwe rechtspositieregeling stelt de gemeenteraad (of het college) en de raad voor maatschappelijk welzijn een voorlopige, tussentijdse rechtspositieregeling vast, die van toepassing is op de nieuw aan te stellen personeelsleden van de nieuwe gemeente en het nieuwe OCMW. Die rechtspositieregeling blijft van toepassing tot de rechtspositieregeling van de nieuwe gemeente of het nieuwe OCMW in werking treedt. Beide rechtspositieregelingen zijn aan syndicale onderhandelingen onderworpen.

Meer informatie

- ▶ [Presentatie infosessie RSZ 'impact fusies op sociale zekerheid' 29 maart 2018](#)
- ▶ [Portaalsite Sociale Zekerheid](#)

Regelgeving

- ▶ [Artikelen 186, 365, 367 en 380 DLB](#)

Vaststellen deontologische code

De nieuwe gemeenteraad en de nieuwe raad voor maatschappelijk welzijn moeten gezamenlijk een deontologische code voor de gemeente en het OCMW opstellen. Die code vormt het sluitstuk van het gemeenschappelijk personeelsbeleid. Ze moeten daarbij oog hebben voor de verplichte geheimhouding van de maatschappelijk werker en van het overige personeel dat een vertrouwensrelatie heeft met cliënten. Zij hebben weet van geheimen die hun zijn toevertrouwd.

Meer informatie

- ▶ [Goede praktijk: Kernwaarden bepalen en actief sensibiliseren](#)

Regelgeving

- ▶ [Artikelen 188 t.e.m. 193 DLB](#)

Vaststellen arbeidsreglement

De nieuwe gemeenteraad en de nieuwe raad voor maatschappelijk welzijn stellen een arbeidsreglement op voor hun personeel. Voor het opstellen en wijzigen van het arbeidsreglement gelden de onderhandelings- en overlegprocedures uit het syndicaal statuut. De materies die niet onderworpen zijn aan deze procedures, maar toch in het arbeidsreglement thuishoren, moeten ze onderwerpen aan de overlegprocedure. Het resultaat is een protocol als de materies onderworpen zijn aan de onderhandelingsprocedure.

Elke werknemer moet een kopie van het nieuwe arbeidsreglement ontvangen.

Regelgeving

- ▶ [Artikel 4 Wet van 8 april 1965 tot instelling van de arbeidsreglementen](#)

Identificatie als nieuwe werkgever: Dimona-verplichting en DmfA

Elk bestuur dat de uitdiensttreding van zijn laatste werknemer meldt via Dimona, en dat niet overweegt om in de nabije toekomst opnieuw personeel tewerk te stellen, moet dit melden aan de RSZ (via e-mail: idnl@rsz.fgov.be). Dit zorgt ervoor dat het lokaal bestuur geschrapt wordt uit het werkgeversrepertorium. Voor alle personeelsleden moet een uitdienstmelding in Dimona gebeuren.

De nieuwe werkgever dient zich bij de RSZ in te schrijven via de onlinedienst WIDE. Elk lokaal bestuur dat voor de eerste maal één of meer personeelsleden aanwerft of voor de eerste maal bijdragen moet storten aan de socialezekerheidsregeling van de werknemers moet zich als werkgever laten inschrijven bij de RSZ. Het lokaal bestuur moet een aanvraag tot aansluiting richten aan de RSZ en de nodige aktes bezorgen.

Wanneer het volledige personeelsbestand van één werkgever overgedragen wordt naar een andere werkgever, kan de RSZ dit eenvoudig realiseren via multi-Dimona. Deze aanvraag moet gebeuren door de

twee betrokken werkgevers. Een personeelslid kan toegang krijgen tot de CSAM-applicatie voor de nieuwe gemeente, terwijl die ook nog toegang heeft voor de huidige gemeente. Dat blijft zo tot de huidige gemeente geschrapt is uit het werkgeversrepertorium. Zodra de nieuwe gemeente in het werkgeversrepertorium steekt, kan het personeelslid Dimona-aangiften indienen. De overdracht van het personeelsbestand van de huidige gemeente naar de nieuwe gemeente in Dimona kan al voor de fusiedatum gebeuren. Hetzelfde gaat op voor de in-dienstmeldingen voor bijvoorbeeld studenten. De fusie heft de oorspronkelijke gemeenten op. Personeelsleden worden overgedragen aan een nieuwe rechtspersoon.

De nieuwe gemeente moet daardoor:

- een nieuw aansluitingsnummer aanvragen bij Dimona via het geëigende formulier;
- alle personeelsleden individueel bij Dimona uitmelden bij de oorspronkelijke gemeente;
- alle personeelsleden terug aanmelden bij het nieuwe bestuur.

Bepaalde weddecentrales van sociale secretariaten kunnen hen daarbij ondersteunen.

Ieder bestuur dat aangesloten is bij de RSZ heeft de verplichting om bij de RSZ elk kwartaal een multifunctionele aangifte (DmfA) in te dienen ter staving van het bedrag van de verschuldigde sociale zekerheidsbijdragen. De aangifte dient nominatief te geschieden en bevat ook een aantal gegevens die de instellingen, belast met de betaling van de prestaties inzake sociale zekerheid (ziekteverzekering, werkloosheid, pensioenen, arbeidsongevallen, beroepsziekten en jaarlijkse vakantie der werknemers), gebruiken. Via de DmfA-aangifte deelt elk bestuur, elk kwartaal en elektronisch de loon- en arbeidsgegevens mee van de personeelsleden die in zijn organisatie tewerkgesteld zijn.

Meer informatie

- ▶ [Portaalsite Sociale Zekerheid](#)
- ▶ [DmfA - Multifunctionele aangifte](#)
- ▶ [Eerste keer hier als werkgever](#)
- ▶ [Identificeer u als werkgever](#)

Algemene overgangsmatregelen

Alle personeelsleden van de gefusioneerde besturen behouden na de vaststelling van de nieuwe of tussentijdse rechtspositieregeling door het nieuwe bestuur, in overgang, het genot van de bepalingen die van toepassing waren in hun vroegere bestuur als:

- die bepalingen gunstiger zijn dan deze in de nieuwe of tussentijdse rechtspositieregeling;
- als de bepalingen niet strijdig zijn met de wettelijke of reglementaire bepalingen van de hogere overheid.

De algemene overgangsregeling is niet verplicht voor bepalingen die het oorspronkelijk bestuur in minder gunstige zin had kunnen wijzigen los van een fusieoperatie en zonder daardoor verworven rechten te schenden.

Personeelsleden die het voorwerp uitmaken van een fusie kunnen niet méér voordelen of garanties genieten dan personeelsleden die niet het voorwerp uitmaken van een fusie.

Een bestuur kan de bepalingen van de eigen rechtspositieregeling altijd in minder gunstige zin wijzigen als zij daartoe de ruimte krijgen binnen de minimumgrenzen van de Vlaamse Regering.

Een bestuur kan zo'n maatregel doorvoeren voor de statutaire personeelsleden op grond van het principe van de veranderlijkheid van de openbare dienst. Het is dan ook niet verplicht om een overgangsregeling vast te stellen.

Voor de contractanten kan het bestuur alles dat in principe valt onder 'een essentieel element' van de arbeidsovereenkomst zoals verlofdagen of loon niet eenzijdig wijzigen.

Bij dergelijke wijzigingen kan de werknemer kiezen tussen:

- akkoord gaan met een addendum bij de arbeidsovereenkomst;
- een verbreking van de arbeidsovereenkomst volgens de Arbeidsovereenkomstwet.

Heraanstelling of herplaatsing personeel

De oorspronkelijke gemeenten dragen hun personeel over naar de nieuwe gemeente op de fusiedatum. Het personeel behoudt na overdracht aan de nieuwe gemeente:

- de aard van het dienstverband;
- hun graad;
- hun administratieve en geldelijke anciënniteit;
- hun prestatieregeling;
- hun salarisschaal.

ABB benadrukt dat het om een overdracht *as is* gaat en dat er in het kader van die overdracht van rechtswege geen verschuivingen mogen plaatsvinden. Als de nieuwe gemeente nieuwe functies creëert en sommige personeelsleden een andere taakinving krijgen, moet de gemeente het beginsel van gelijke toegang tot het openbaar ambt garanderen.

Voor de contractuele personeelsleden wordt de nieuwe werksituatie juridisch verankerd in een addendum bij de arbeidsovereenkomst. De nieuwe gemeente wordt de werkgever door de fusie van de oorspronkelijke gemeenten, maar de arbeidsovereenkomst blijft in belangrijke mate ongewijzigd.

FAQ

▶ [Moet de waarde van maaltijdcheques voor iedereen gelijk zijn?](#)

Gevolgen lopende procedures

Een 'lopende procedure' startte voor het fusiemoment en is nog niet afgerond op de fusiedatum.

De oorspronkelijke gemeente handelt de aanwervingsprocedures van vóór de principiële fusiebeslissing af volgens haar rechtspositieregeling.

Het nieuwe college van burgemeester en schepenen stelt personeelsleden aan die na de fusie aangeworven

worden. De tussentijdse rechtspositieregeling is op hen van toepassing tot de nieuwe rechtspositieregeling ingaat. Deze regeling geldt niet voor de decretale graden.

Vanaf de datum van de principiële beslissing kunnen de fusionerende gemeenten beheersovereenkomsten sluiten om voor bepaalde functies beroep te doen op elkaars personeelsleden. De oorspronkelijke gemeente handelt een aanwervingsprocedure van voor de principiële beslissing en voor het gezamenlijk voorstel tot fusie af volgens haar rechtspositieregeling. ABB raadt de betrokken gemeenten aan om met elkaar te overleggen over het al dan niet opstarten van aanwervingsprocedures.

Een aanwervingsprocedure die start na het gezamenlijk voorstel tot fusie wordt afgehandeld in overleg met de gemeenteraden van de fusionerende gemeenten en overeenkomstig de rechtspositieregeling van de oorspronkelijke gemeente die de procedure heeft opgestart. ABB benadrukt wel dat de nieuwe aanwerving onder de 'lopende zaken' valt. Het gaat dus alleen om een invulling van het bestaande kader en niet om bijkomende aanwervingen tenzij de fusionerende besturen daar anders over beslissen.

Gehele of gedeeltelijke vrijstellingen voor selectieproeven (onbeperkt of gedurende een bepaalde periode) lopen in principe door. Dat geldt niet als de nieuwe rechtspositieregeling de bedoelde selectieproeven niet langer voorziet of de selectieproeven dermate heeft hervormd dat de eerder afgelegde proeven niet meer relevant zijn.

Een laureaat die in een wervingsreserve voor een bepaalde graad opgenomen is, behoudt voor de duur ervan zijn aanspraak op aanwerving in die graad als het nieuwe organogram de graad behoudt. De raad bepaalt de betrekkingen die in het nieuwe organogram overeenstemmen met de betrokken graden.

De raad werkt een regeling uit als meerdere reserves bestaan voor eenzelfde graad. Hetzelfde geldt als de ene wervingsreserve opgemaakt werd na vergelijkende examens en de andere niet. De raad regelt hoe ze verder uit de reserve zal putten en hoe iemand zijn plaats in de reserve kan behouden of verliezen.

ABB raadt het aanleggen van wervingsreserves na een vacantverklaring vóór de fusiedatum af als de gemeente pas na de fusiedatum de wervingsreserve kan samenstellen.

De nieuwe gemeente handelt proefperiodes die startten vóór de fusiedatum af volgens de bepalingen van de rechtspositieregeling die bij de vacantverklaring van kracht waren in de oorspronkelijke gemeente. De bevoegde organen van de nieuwe gemeente nemen de vereiste beslissingen. Ook een bevorderingsprocedure of een procedure van interne mobiliteit die gestart is vóór de principiële beslissing tot fusie wordt afgehandeld volgens de rechtspositieregeling van de oorspronkelijke gemeente.

Indien het personeelslid aangesteld wordt na de fusie, is het de nieuwe aanstellende overheid die het personeelslid aanstelt na de fusie. De tussentijdse rechtspositieregeling van de nieuwe gemeente is van toepassing op het nieuw aangesteld personeelslid tot de nieuwe rechtspositieregeling ingaat.

Een bevorderingsprocedure of een procedure van interne mobiliteit die startte na de principiële beslissing en voor het gezamenlijk fusievoorstel volgt de rechtspositieregeling van de oorspronkelijke gemeente die de procedure heeft opgestart. ABB raadt de betrokken gemeenten aan om te overleggen over het al dan niet opstarten van die procedures.

Een bevorderingsprocedure of een procedure van interne mobiliteit die startte na het gezamenlijk fusievoorstel wordt afgehandeld in overleg met de gemeenteraden van de oorspronkelijke gemeenten volgens de rechtspositieregeling van de oorspronkelijke gemeente die de procedure opstartte. ABB benadrukt dat die procedures binnen de grenzen van 'lopende zaken' moeten verlopen, tenzij de fusionerende besturen daar anders over beslissen.

Aandachtspunten:

- Bij een procedure 'interne mobiliteit' of 'bevordering' kunnen enkel de personeelsleden van het aanstellende bestuur deelnemen. Dat kan het bestuur na de principiële fusiebeslissing opvangen door de fusiemobiliteit in te voegen in de eigen rechtspositieregeling (artikel 356/1 en 356/2 DLB).

- Besturen kunnen beheersovereenkomsten sluiten om voor bepaalde functies beroep te doen op elkaars diensten.

Het personeelslid dat geslaagd is voor een bevorderingsexamen behoudt zijn aanspraken op bevordering voor de duur die volgens zijn vorig statuut vastgesteld is en voor zover het nieuwe organogram die graad behoudt. De raad bepaalt de betrekkingen die in het nieuwe organogram overeenstemmen met de betrokken bevorderingsgraden.

Het personeelslid dat in een bevorderingsreserve voor een bepaalde graad staat, behoudt voor de duur ervan zijn aanspraak op bevordering voor zover het nieuwe organogram die graad behoudt. De raad bepaalt de betrekkingen die in het nieuwe organogram overeenstemmen met de betrokken bevorderingsgraden.

De hangende tuchtvorderingen worden afgehandeld volgens de procedure die van toepassing was vóór de fusie. De nieuwe aanstellende overheid wordt wel de bevoegde tuchtoverheid. Het nieuwe tuchtorgaan moet nieuwe hoorzittingen organiseren als er vóór de fusiedatum hoorzittingen plaatsvonden zonder beslissing over een tuchtstraf. Op grond van de tuchtprocedureregels mogen zij die niet permanent aanwezig waren tijdens alle hoorzittingen niet deelnemen aan de beraadslaging en stemming over de te nemen sanctie.

Opgestarte evaluatietrajecten blijven doorlopen na de fusie volgens de bepalingen die van toepassing waren vóór de fusiedatum. Mogelijks worden er ondertussen wel andere evaluatoren aangeduid. Het nieuwe bestuur neemt de evaluatieresultaten mee. Negatieve evaluatieresultaten hebben enkel gevolgen als het personeelslid na de eerstvolgende evaluatie opnieuw een negatief evaluatieresultaat krijgt.

De nieuwe regels voor het eerstvolgende evaluatietraject of voor een ander door het bestuur uitgewerkt opvolgings- of waarderingstraject gelden pas na de vaststelling van de nieuwe rechtspositieregeling.

Op het einde van de lopende periodes kunnen de besturen een 'freeze' inbouwen tot de nieuwe periode met de nieuwe rechtspositieregeling start. Dat maakt de periodiciteit eenvormig. De 'freeze' kan ook lopen tot het nieuwe waarderingssysteem start als de nieuwe rechtspositieregeling geen periodieke evaluaties bevat. Een 'freeze' is een tijdspanne die geen deel uitmaakt van een evaluatiegebeuren.

Opdrachthouderschap en waarneming zijn 'tijdelijke' opdrachten. De oorspronkelijke gemeente zet die best stop voor de duidelijkheid om ze nadien terug te hernemen met de nieuwe gemeente.

Bij lopende mandaatstelsels werken de bepalingen van vóór de fusie door want de mandaattermijn moeten de fusionerende gemeenten respecteren. Voor een mandaat bij overeenkomst is een addendum bij de arbeidsovereenkomst noodzakelijk.

Personeelsleden waarvoor een procedure loopt die kan leiden tot een definitieve ambtsneerlegging of ontslag wegens definitief vastgestelde beroepsongeschiktheid, vallen onder de bepalingen die van toepassing waren toen het betrokken bestuur besliste om de procedure op te starten.

Als de rechtspositieregeling van 1 of meerdere fusionerende gemeenten voorziet in een verlenging van de statutaire aanstelling na 65 jaar, kan de aanstelling van personeelsleden die de leeftijdsgrens van 65 jaar overschreden hebben na de principiële beslissing tot fusie nog met 1 jaar verlengd worden. Na het verstrijken van dat jaar bepaalt de nieuwe rechtspositieregeling van de nieuwe gemeente of de aanstelling al dan verlengd wordt.

FAQ

▸ [Kan je al een beroep doen op elkaars personeel in afwachting van de fusie?](#)

Gevolgen verlofstelsels

Als het aantal jaarlijkse vakantiedagen van de nieuwe gemeente afwijkt van het aantal waarin de oorspronkelijke gemeenten voorzien, kan hiervoor een overgangsmaatregel vastgesteld worden. Dit geldt ook voor het opnemen van de jaarlijkse vakantie of de overgedragen vakantie.

Gemeenten kunnen kiezen tussen de vakantieregeling van de privésector of de vakantieregeling van de openbare sector. De oorspronkelijke gemeenten kunnen dus een verschillend stelsel toepassen. Dat kan leiden tot praktische problemen na de fusie want een lokaal bestuur moet in principe voor al zijn contractuele personeelsleden dezelfde vakantieregeling toepassen.

De nieuwe gemeente beslist welk stelsel van toepassing wordt. Ze kan eventueel een regeling uitwerken met de bevoegde dienst RSZ. In sommige gevallen aanvaardt de RSZ namelijk dat, indien en voor zover een objectief criterium voorhanden is op basis waarvan het onderscheid gerechtvaardigd kan worden, er binnen éénzelfde bestuur op hetzelfde ogenblik van twee verschillende vakantiestelsels gebruik wordt gemaakt voor de contractuele personeelsleden.

Alle personeelsleden in dienst van de gefusioneerde gemeenten op de datum van de fusie, behouden na de vaststelling van de nieuwe of tussentijdse rechtspositieregeling door de nieuwe gemeente, de verlopen en afwezigheden (met uitzondering van het Vlaams zorgkrediet en de verlopen in het kader van loopbaanonderbreking) die voordien aan hen werden toegekend, voor de duur en volgens de regels die geldig waren op het ogenblik van de toekenning. Aanvragen tot verlenging of vernieuwing van een verlof of afwezigheid zijn nieuwe aanvragen. Die vallen onder de nieuwe reglementaire bepalingen.

Het personeelslid dat al voor de fusiedatum gebruik maakt van het Vlaams zorgkrediet, moet dat opnieuw aanvragen bij het nieuwe bestuur als dat het nog niet afliep. Ook voor de thematische verlopen, zoals bijvoorbeeld het ouderschapsverlof moet het personeelslid een nieuwe aanvraag indienen bij het nieuwe bestuur.

Het bestuur moet een uitzondering aanvragen aan de Vlaamse minister van werk om de loopbaanonderbrekingen in het kader van de eindloopbaan en het algemeen stelsel te laten doorlopen na de fusiedatum. Dat kan met een collectieve aanvraag die de gemeente vooraf moet richten aan het Departement Werk en Sociale Economie (zie contact). Elk bestuur stelt daarvoor een lijst op met de namen van personeelsleden die bij de fusie genieten van een loopbaanonderbreking en vraagt toestemming om deze te mogen overdragen naar de nieuwe gemeente. De effectieve overdracht kan pas gebeuren na goedkeuring door het Departement Werk en Sociale Economie.

Het statutaire personeelslid dat bij de aanvang van de loopbaan een totaal ziektekrediet van 666 ziekte-dagen werd toegekend, behoudt zijn ziektekrediet in overgang tijdens de overgang naar de nieuwe rechtspositieregeling. Dat kan maximaal 666 ziekte-dagen tellen.

Contact

Departement Werk en Sociale Economie
Koning Albert II laan 35 bus 20
1030 Brussel
kenneth.depoover@vlaanderen.be

Meer informatie

▶ [Portaalsite Sociale Zekerheid](#)

Gevolgen op de pensioenregeling voor het personeel

Voor statutaire personeelsleden blijven de opgebouwde pensioenrechten behouden. Ook contractanten behouden hun verworven rechten op het aanvullend pensioen, ook als de persoon de werkgever verlaat. De Wet Aanvullende Pensioenen schrijft voor wat er in dat geval met de opgebouwde reserves gebeurt.

Het merendeel van de lokale besturen is aangesloten bij het gesolidariseerd pensioenfonds van de provinciale en plaatselijke besturen dat beheerd wordt door de Federale Pensioendienst (FPD). De nieuwe gemeente en het nieuwe OCMW zijn ambtshalve aangesloten bij het gesolidariseerde pensioenfonds. Op grond van artikel 5, §2 van de wet van 24 oktober 2011 is namelijk elk lokaal bestuur, dat opgericht wordt na 31 december 2011, voor het vastbenoemd personeel dat het tewerkstelt van rechtswege en aangesloten bij het gesolidariseerd pensioenfonds tot financiering waarvan het pensioenbijdragen verschuldigd is.

Bij overdracht van vastbenoemde personeelsleden vanuit een bestuur dat voorheen aangesloten was bij het gemeenschappelijk pensioenstelsel van de plaatselijke besturen (= ex-pool 1) wordt de basispensioenbijdragevoet van toepassing op de personeelsleden van het nieuw opgerichte bestuur (bv. autonoom gemeentebedrijf of autonoom zorgbedrijf) niet beïnvloed door de inzet van de middelen van het reservefonds van het gemeenschappelijk pensioenstelsel.

Uit artikel 15 van de wet van 24 oktober 2011 moet worden afgeleid dat enkel besturen die op 31 december 2011 aangesloten waren bij het gemeenschappelijk pensioenstelsel aanspraak kunnen maken op de reserves van ex-pool 1. De wet van 24 oktober 2011 bepaalt dat de reserves van ex-pool 1 voorbehouden blijven voor de besturen en niet voor de werknemers die op 31 december 2011 aangesloten waren bij pool 1.

Bijgevolg kon een nieuw opgericht lokaal bestuur in principe niet genieten van de inzet van reserves van ex-pool 1 voor een verlaging van de basispensioenbijdragen, zelfs niet indien dit bestuur uitsluitend vastbenoemde personeelsleden zou tewerkstellen die overgedragen werden vanuit een ander lokaal bestuur, dat op 31 december 2011 aangesloten was bij pool 1 en dat tot de datum van overdracht van deze reserves genoot voor het overgedragen vastbenoemd personeel.

In artikel 28 van de wet van 13 april 2019 houdende diverse bepalingen inzake pensioenen is daarom het behoud van de ex-pool 1 korting voor de fusiebesturen ingeschreven:

“Voor de toekenning van de korting ex-pool 1 aan de nieuw opgerichte lokale besturen die ontstaan zijn uit de volledige fusie van 1 of meer plaatselijke besturen die op 31 december 2011 aangesloten waren bij pool 1, wordt volgend onderscheid gemaakt:

- Als het gaat om een fusie van uitsluitend ex-pool 1 besturen die op 31 december 2011 voor al hun vastbenoemde personeelsleden aangesloten waren bij pool 1, dan wordt de korting ex-pool 1 toegekend voor alle huidige en toekomstige vastbenoemde personeelsleden van het nieuw opgerichte bestuur;
- Betreft het een na 31 december 2011 opgericht plaatselijk bestuur dat ontstaan is uit de fusie van 1 of meerdere plaatselijke besturen die op 31 december 2011 slechts voor een gedeelte van hun vastbenoemde personeelsleden (bv. uitdovend kader) aangesloten waren bij pool 1 of uit de fusie van 1 of meerdere ex-pool 1 besturen met 1 of meerdere plaatselijke besturen die op 31 december 2011 niet aangesloten waren bij pool 1, dan wordt de korting ex-pool 1 enkel toegekend voor de vastbenoemde personeelsleden van het nieuw opgerichte plaatselijk bestuur voor wie de korting ex-pool 1 reeds de dag vóór de fusie werd toegekend aan het bestuur ex-pool 1 dat betrokken is bij de fusie.”

In het kader van de berekening van de responsabiliseringsbijdrage zal de FPD ambtshalve de pensioenlasten van de fusionerende gemeenten overhevelen naar de nieuwe gemeente. Hierdoor worden de lopende en toekomstige pensioenlasten m.b.t. de vastbenoemde personeelsleden van de fusionerende gemeenten automatisch integraal geregistreerd als een pensioenlast van de nieuwe gemeente. Het is derhalve niet nodig dat een bilaterale overeenkomst tot herverdeling van de pensioenlasten ondertekend wordt door de fusionerende gemeenten en de nieuwe gemeente.

De responsabiliseringsbijdrage is enkel verschuldigd als de eigen pensioenverhouding van het bestuur groter is dan het basispensioenbijdragevoet of, anders uitgedrukt, indien de eigen pensioenlast van het

bestuur hoger is dan de betaalde basispensioenbijdragen. Dit zijn vaak besturen die niet meer of minder benoemen. Het zijn bijna de helft van de besturen van ex-pool 1 en zo goed als alle besturen van ex-pool 2.

De facturen voor de responsabiliseringsbijdrage die betrekking hebben op het jaar voorafgaand aan de fusie, zullen het eerste jaar van de fusie nog verzonden worden op naam van de afzonderlijke fusionerende besturen. Vanaf de responsabiliseringsbijdrage die betrekking heeft op het eerste jaar van de fusie zal het om een gegroepede berekening gaan en ontvangt het nieuwe bestuur 1 factuur.

Regelgeving

- [Artikelen 18 en 20 Wijziging Gemeentedecreet, Provinciedecreet en OCMW-decreet](#)
- [Artikel 25 Wet betreffende de arbeidsovereenkomsten](#)
- [Besluit Personeelsformatie, rechtspositieregeling, mandaatstelsel gemeente_ en provinciepersoneel, rechtspositie OCMW](#)
- [Artikel 17 wet van 26 juni 1992 houdende diverse bepalingen](#)
- [Wet van 28 april 2003 betreffende aanvullende pensioenen](#)
- [Wet van 24 oktober 2011 tot vrijwaring duurzame financiering](#)
- [Wet van 13 april 2019 houdende diverse bepalingen inzake pensioenen](#)
- [Artikelen 285 t.e.m. 291, 356, 363, 364, 365, 367, 383, 581 t.e.m. 589 DLB](#)

Meer informatie

- [Mededeling 2012/3 van de Dienst Sociale Zekerheid –vroegere DIBISS](#)
- [Portaalsite Sociale Zekerheid](#)

FAQ

- [Pensioenberekening na een fusie, hoe doe je dat?](#)

Betrokken derden op de hoogte brengen.

Verschillende instanties moeten op de hoogte worden gebracht, met eventueel administratie- en andere kosten als gevolg:

- In het kader van de tweede pensioenpijler: de pensioeninstelling.
- Eventuele aansluiting bij de GSD-V. Besturen kunnen zich ook aansluiten bij de gemeenschappelijke sociale dienst van FPD. Deze bestaat enerzijds uit de GSD zelf en anderzijds uit de hospitalisatieverzekering (via Ethias). Het is aangeraden dat de nieuwe besturen zich voor de sociale diensten aansluiten bij de GSD-V (bijdrage van 0,15% op de onderworpen loonmassa). Aangezien de nieuwe gemeente pas op 1 januari 2025 ontstaat kan deze beslissing (juridisch gezien) op dit moment nog niet genomen worden. De RSZ laat echter weten dat in het geval van een nieuwe aansluiting bij de GSD-V vanaf 1 januari 2025, het bestuur tijd heeft tot het einde van het eerste kwartaal om hierover een gemeenteraadbesluit te treffen. Dit besluit moet uiterlijk eind maart 2025

aan de RSZ worden meegedeeld. In dat geval stelt er zich dus geen probleem. Daarnaast kunnen nieuwe besturen ervoor kiezen de hospitalisatieverzekering (Ethias) af te sluiten via de GSD van FPD. Wegens de vereisten voortvloeiend uit de door de FPD georganiseerde overheidsopdracht is dit evenwel enkel mogelijk indien het nieuwe bestuur ontstaan is uit de fusie van besturen die allen reeds aangesloten waren bij deze verzekering. Hiervoor dient het bestuur een mail met de raadsbeslissing te sturen naar Marie-Francoise.Rappe@sfpd.fgov.be. De deliberatie kan ook per gewone post worden verzonden aan de Federale Pensioendienst ter attentie van de GSD. Het nieuwe bestuur dat ontstaan is uit de fusie van minstens één bestuur dat niet aangesloten was bij de verzekering kan zich daarentegen niet aansluiten bij de verzekering (contract lopend tot eind 2025) doch zou zich rechtstreeks kunnen wenden tot Ethias (buiten overheidsopdracht FPD).

Ten aanzien van de RSZ (als rechtsopvolger van de DIBISS vanaf 1 januari 2017):

- Zowel gemeente als OCMW krijgen een KBO-nummer bij hun inschrijving in de Kruispuntbank van Ondernemingen. De RSZ is initiator voor het KBO-nummer;
 - Zowel gemeente als OCMW dienen zich in te schrijven bij de RSZ via de [online dienst WIDE](#).
 - Om toegang te krijgen tot de toepassingen van de portaalsite van de RSZ, moet de wettelijk vertegenwoordiger van het bestuur een verantwoordelijke van de [toegangen registreren](#);
 - Elke nieuwe werkgever moet melding maken van ‘werknemer uit dienst’ en ‘werknemer in dienst’ (Dimona). Dit is noodzakelijk om de aangifte of uitbetaling van het groeipakket niet te blokkeren;
 - Een werkgever kan een erkend sociaal secretariaat of een dienstverrichter mandateren om zijn personeelsbestand te beheren, zijn aangiftes in te vullen of om andere administratieve handelingen in verband met de Sociale Zekerheid te verrichten. Mahis is een beveiligde onlinedienst die u toelaat om deze mandaten te beheren en te consulteren. Hiertoe moet een procuratie worden bezorgd aan de [“dienstverrichter”](#);
 - De wijziging van het arbeidsvolume van de Sociale Maribel moet worden gemeld;

De werkgever die de doelgroepvermindering wenst voort te zetten voor werknemers die tewerkgesteld zijn met een doelgroepvermindering en overgaan, deelt dit voorafgaandelijk uitdrukkelijk mee aan de Controledienst van de RSZ aan de hand van de modelverklaring. De Controledienst zal zijn beslissing aan de aanvrager meedelen of bijkomende documenten opvragen indien nodig. Ze zal eveneens het aantal resterende kwartalen meedelen dat de werkgever de vermindering nog mag toepassen. Het is aangewezen om alle actieve vestigingsnummers van de fusionerende gemeenten over te dragen aan de nieuwe entiteit. Deelnemende besturen dienen een aanvraag te richten tot de RSZ via stat.cod@rsz.fgov.be.
 - Bij creatie van een nieuwe werkgever zullen de nodige brieven worden opgesteld en verstuurd worden naar de e-box van het bestuur.

Ten aanzien van de Federale Pensioendienst: capelo; pensioenlastconventies; etc.

- Departement Werk en Sociale Economie voor personeelsleden die gebruik maken van het Vlaams zorgkrediet.
- RVA voor personeelsleden met federaal thematische loopbaanonderbreking.

Meer informatie

- ▶ [Verderzetting doelgroepverminderingen bij overgang onderneming modelverklaring](#)
- ▶ [Portaalsite Sociale Zekerheid](#)

3.2 Reglementen en politieverordeningen

De bestuurders en het ambtelijk management van de gemeenten die zullen fusioneren moeten de fusieoperatie zo goed mogelijk voorbereiden. Maar uiteraard kunnen ze tijdens die voorbereidingsfase nog geen beslissingen nemen die de nieuwe gemeente binden.

Toch is het niet realistisch dat de gemeenteraad van de nieuwe gemeente al op de 1ste vergaderingen alle beleidsbeslissingen neemt over de organisatie van de nieuwe gemeente.

Daarom voert de regelgever een <overgangperiode> in (artikel 351 DLB). Die periode begint wanneer de nieuwe gemeente start. De besluiten, de reglementen en de verordeningen van de <oorspronkelijke> gemeenten blijven geldig op het grondgebied van de oorspronkelijke gemeenten tot de dag waarop de bevoegde overheid ze opheft.

Op die algemene regel maakt het DLB een aantal uitzonderingen (artikelen 365, 367, 369, 379 en 380):

- Voor de reglementen over de gemeentelijke belastingen en retributies blijft de overgangperiode beperkt tot maximum 1 jaar. Na het verstrijken van dat jaar heft de regelgever de gemeentelijke belastingen of retributies van rechtswege op.
- Voor de vaststelling van het organogram en de rechtspositieregeling geldt een termijn van orde van 1 jaar. Maar de nieuwe gemeente kan een tussentijdse rechtspositieregeling vaststellen voor de nieuw aan te stellen personeelsleden tot de rechtspositieregeling van de nieuwe gemeente in werking treedt.

Te ondernemen acties	Timing
Inventariseren van de politieverordeningen en de andere reglementen binnen de fusionerende gemeenten.	Het decreet legt geen termijn op. De start van de voorbereidingen behoort tot de lokale autonomie. ABB raadt aan om ten laatste te starten met de voorbereidingen na de indiening van het gezamenlijk voorstel bij de Vlaamse Regering.
Nagaan welke politieverordeningen en andere reglementen van toepassing worden op het (hele) grondgebied van de gefusioneerde gemeenten	Het decreet legt geen termijn op. De start van de voorbereidingen behoort tot de lokale autonomie. ABB raadt aan om ten laatste te starten met de voorbereidingen na indiening van het gezamenlijk voorstel bij de Vlaamse Regering.
Nagaan welke 'vergunningen/toelatingen' bestaan op basis van de oorspronkelijke politieverordeningen of andere reglementen. Inventariseren en een overgang regelen voor de 'oude vergunningen/toelatingen'. Een bestaande vergunning/toelating blijft gelden onder de nieuwe reglementen als de grondslag opnieuw in het nieuwe reglement staat. Voor vergunningen die hun rechtskracht verliezen kan de gemeente een overgangstermijn uitwerken	Het decreet legt geen termijn op. De start van de voorbereidingen behoort tot de lokale autonomie. ABB raadt aan om ten laatste te starten met de voorbereidingen na indiening van het gezamenlijk voorstel bij de Vlaamse Regering.
Voorbereiden van nieuwe politieverordeningen en andere reglementen voor de fusiegemeente.	Het decreet legt geen termijn op. De start van de voorbereidingen behoort tot de lokale autonomie. ABB raadt aan om ten laatste te starten met de voorbereidingen na indiening van het gezamenlijk voorstel bij de Vlaamse Regering.

Opheffen van bestaande politieverordeningen en reglementen

Het decreet legt geen termijn op. ABB raadt aan om dat zo snel mogelijk te doen.

Vaststellen van nieuwe politieverordeningen en andere reglementen voor het hele grondgebied van de nieuwe gemeente.

Het decreet legt geen termijn op. ABB raadt aan om dat zo snel mogelijk te doen.

Regelgeving

▸ [Artikelen 351, 365, 367, 369, 379 en 380 DLB](#)

3.3 Belastingen en retributies

3.3.1 Eigen gemeentebelastingen en retributies

Het DLB vermeldt een bijzondere overgangsregel voor de inkomsten van de nieuwe gemeente uit belastingen en retributies. Het bepaalt dat de belasting- en retributiereglementen hun rechtskracht behouden voor het grondgebied van de oorspronkelijke gemeenten tot de dag waarop het bevoegde orgaan van de nieuwe gemeente ze (liefst direct, eventueel indirect) opheft. In elk geval worden die reglementen van rechtswege opgeheven 1 jaar na de fusiedatum.

Die overgangsregel garandeert inkomsten uit belastingen en retributies voor de nieuwe gemeente zolang zij zelf nog geen nieuwe, eigen reglementen uitgewerkt heeft. Het nieuwe gemeentebestuur krijgt 1 jaar de tijd om de overgeërfde belastingen en retributies te evalueren en om een eigen fiscaal-financieel beleid uit te tekenen. De termijn van 1 jaar wordt redelijk geacht.

De nieuwe gemeente moet dus ten laatste vanaf het 2de jaar na de fusie over eigen belasting- en retributiereglementen beschikken.

ABB raadt de besturen aan om:

- in de voorbereidende fase reglementen af te stemmen op elkaar;
- bijzondere aandacht te schenken aan de vaststelling van de aanvullende gemeentebelastingen. Voor die belastingen gelden specifieke proceduretermijnen in federale en Vlaamse regelgeving, waarvan de nieuwe gemeente niet kan afwijken (zie verder onder 3.3.2 en 3.3.3).

Welke voorbereidende handelingen kunnen de fusionerende gemeenten ondernemen?

- Een inventaris van alle bestaande belasting- en retributiereglementen opstellen.
- Een inventaris van openstaande vorderingen opstellen.
- Een geschilleninventaris opstellen.
- Vóór de fusie staat het de partnergemeenten vrij om hun (voornaamste) belastingen en retributies af te stemmen. De inventaris van belastingen en retributies kan daarbij een hulpmiddel zijn. Deze fase valt onder artikel 349 van het DLB over de lopende zaken en vereist een onderling overleg.

Specifieke aandachtspunten bij de inventarissen

De opmaak van inventarissen is relevant om een beeld te krijgen van de *as is* situatie van de oorspronkelijke gemeenten.

Waar moeten de fusionerende gemeenten op letten als ze de reglementen screenen?

- **Het doel van elke belasting.** Elke gemeente voert een eigen beleid. Dat bepaalt mee welke belastingen ze heft en welke tarieven en voorwaarden ze hanteert. Zicht op en inzicht in de motivering van de belastingen is dus belangrijk.
- **De geldigheidsduur van elk belasting- en retributiereglement.** Als een reglement slechts geldt tot het einde van het aanslagjaarvoor de fusie, beschikt de nieuwe gemeente niet meteen over een rechtsbasis om de belasting of de retributie nog te innen. Het kan nodig zijn dat een fusionerende gemeente haar reglementen nog verlengt.
- **De tarieven** want die kunnen tijdelijk verschillen op het grondgebied van de nieuwe gemeente. De

nieuwe gemeente moet zich ervan bewust zijn dat dit kan leiden tot tariefshopping.

- **De vrijstellingen en verminderingen** voor een zekere duur zoals een maximale vrijstelling van 3 jaar op de leegstandsbelasting. ABB raadt aan om een overgangsregeling uit te werken. Alle informatie over de bestaande regelingen en hun begunstigden moet voorhanden zijn.
- **De aard van elke belasting.** De nieuwe gemeenteraad kan de directe belastingen op een voortdurende toestand zoals een tweede verblijf of een leegstaand gebouw, nog goedkeuren tijdens het aanslagjaar. Om een indirecte belasting of een retributie zoals een vergoeding voor de afgifte van een identiteitskaart in te vorderen, moet een rechtsbasis voorhanden zijn. Lokale besturen verlengen dus best tijdig aflopende belastingen retributiereglementen.

Verhaalbelastingen kunnen ze over een heel lange periode spreiden. Als ze de belasting opheffen, moeten ze versneld annuïteiten afbetalen aan de belastingplichtigen. Die informatie moet voorhanden zijn.

- **De invordering en inning van belastingen en retributies.** De nieuwe gemeente is de rechtsopvolger van de gefusioneerde gemeenten. Zij vordert en int de openstaande en nieuwe vorderingen. Voor bestaande reglementen zal dat een aanpassing van de procedureregels vergen (eventueel via een generiek besluit).
- **De aangifteverplichtingen.** Als een bestaande belasting steunt op een aangifteplicht, kan het nodig zijn om de procedureregels aan te passen (eventueel via een generiek besluit).
- **De verwijzingen naar gelinkte besluiten of reglementen.** Leegstandsbelastingen, belastingen op verwaarlozing en belastingen op ongeschiktheid of onbewoonbaarheid steunen vaak op een registratiereglement voor de vaststelling van het belastbaar feit. De gemeenten moeten de gelinkte reglementen mee inventariseren en herzien.
- **De aanvullende belastingen op federale of gewestelijke heffingen** omdat de gemeenten gebonden zijn aan wettelijke of decretale termijnen om hun tarieven vast te stellen en erover te communiceren naar de bevoegde invorderende overheid.

Waarop moeten gemeenten letten bij de invordering en inning van bestaande belastingen en retributies?

- **De nog in te kohieren belastingen.** Inkohieren en uitvoerbaar verklaren van het kohier kan tot 30 juni van het jaar na het aanslagjaar. In de nieuwe gemeente wordt dat een opdracht voor het nieuwe college van burgemeester en schepenen.
- **De invordering en inning van ingekohierde belastingen.** Vanaf de fusie wordt dit een opdracht van de bevoegde financieel directeur (zie de artikelen 360 en 361 van het DLB).
- **De lopende bezwaarprocedures over gemeentebelastingen.** Na de fusie volgt het college van burgemeester en schepenen van de nieuwe gemeente de bezwaren verder op.
- **De lopende rechtsgedingen over gemeentebelastingen en retributies voor de rechtbank van 1ste aanleg en voor de Raad van State.** De nieuwe gemeente wordt als rechtsopvolger van de gefusioneerde gemeente partij in het geding.
- **De onderzoeksbevoegdheden van personeelsleden van de gefusioneerde gemeenten.** De personeelsleden die belastingdossiers onderzoeken of fiscale controles uitvoeren, behouden hun bevoegdheden voor de duur van hun oorspronkelijke aanstelling, tenzij het college van burgemeester en schepenen van de nieuwe gemeente die aanstelling herziet.

FAQ

› [Wanneer zorg je best voor de harmonisatie van belastingreglementen?](#)

3.3.2 Aanvullende personenbelasting

De gemeenten kunnen een aanvullende belasting (APB) heffen op de federale personenbelasting. Ze leggen daarvoor een tarief vast dat uiterlijk op 31 januari van het aanslagjaar in werking treedt. Gemakshalve stemmen ze vaak meerjarige belastingreglementen, maar in een nieuwe gemeente is dat niet rechtsgeldig.

De nieuwe gemeenteraad moet al in de 1ste maand na de fusie een (eenvormig) APB-tarief vaststellen voor alle inwoners op het grondgebied. Anders dreigen ze de aanzienlijke inkomsten uit de personenbelasting te mislopen.

ABB raadt de gemeenten aan om al voor hun effectieve fusie het best passende tarief voor te bereiden.

Regelgeving

- ▶ [Artikelen 464, 465 en 468 Wetboek Inkomstenbelastingen 1992](#)
- ▶ [Artikelen 40, §3, eerste lid en 369 DLB](#)

3.3.3 Opcentiemen

Opcentiemen op de onroerende voorheffing

Voor de opcentiemen op de onroerende voorheffing (OVV) geldt iets gelijkaardigs. De gemeenten kunnen opcentiemen op het gewestelijke tarief heffen en bepalen hun tarief ten laatste op 31 januari van het aanslagjaar. De gemeenteraad stemt vaak een reglement dat over meerdere jaren loopt. De gemeenten delen het tarief ten laatste op 1 maart van het aanslagjaar mee aan de Vlaamse Belastingdienst.

De nieuwe gemeenteraad moet al in de 1ste maand na de fusie een OVV-reglement vaststellen als ze geen opbrengsten uit opcentiemen wil mislopen.

ABB raadt de gemeenten aan om al voor hun effectieve fusie het best passende tarief voor te bereiden.

Opcentiemen op de gewestelijke heffing op ongeschikte en onbewoonbare woningen

De gemeente kan opcentiemen heffen op de gewestelijke heffing op ongeschikte en onbewoonbare woningen ofwel een eigen gemeentebelasting heffen.

De gemeenteraden moeten het reglement voor de opcentiemen op de gewestelijke heffing ten laatste op 31 januari van het aanslagjaar vaststellen en hun beslissing vóór 1 maart van het aanslagjaar per aangetekende brief kenbaar maken aan de Vlaamse Belastingdienst.

Vanaf aanslagjaar 2021 moet de gemeente geen aangetekende brief meer verzenden, maar volstaat de melding via het Loket voor Lokale Besturen (module 'Toezicht') vóór 1 maart (volgens artikel II. 22, §§ 1 en 4[1] van het Bestuursdecreet van 7 december 2018 mag de "analoge" bepaling uit de VCF digitaal geïnterpreteerd worden op basis van de equivalentieregel).

Om praktische redenen stemt de gemeenteraad van de nieuwe gemeente ten laatste op 31 januari van het aanslagjaar een nieuw tarief en maakt ze dat vóór 1 maart van het aanslagjaar kenbaar aan de Vlaamse Belastingdienst.

Opcentiemen op de heffing leegstaande of verwaarloosde bedrijfsruimten

De gemeente kan opcentiemen vestigen op de gewestelijke heffing op leegstaande of verwaarloosde bedrijfsruimten of een eigen gemeentebelasting heffen.

Gemeenteraden moeten het reglement voor de opcentiemen ten laatste op 31 januari van het aanslagjaar vaststellen. Ze bezorgen die beslissing aangetekend aan de Vlaamse Belastingdienst vóór 1 maart van het aanslagjaar. Vanaf aanslagjaar 2021 moet de gemeente geen aangetekende brief meer verzenden, maar volstaat de melding via het Loket voor Lokale Besturen (module 'Toezicht') vóór 1 maart (Volgens artikel II. 22, §§ 1 en 4[1] van het Bestuursdecreet van 7 december 2018 mag de "analoge" bepaling uit de VCF digitaal geïnterpreteerd worden op basis van de equivalentieregel).

Regelgeving

- [Artikelen 464/1, 1° Wetboek Inkomstenbelastingen](#)
- [Artikelen 2.1.4.0.2. en 3.1.0.0.4. Vlaamse Codex Fiscaliteit](#)
- [Artikelen 40, §3, eerste lid en 369 DLB](#)

3.4 Beleids- en beheerscyclus

3.4.1 BBC-software en architectuur

ABB raadt de nieuwe gemeente en het nieuwe OCMW aan om tijdig de softwareleveranciers en de -pakketten te kiezen om onder meer:

- de beleidsrapporten (meerjarenplan, aanpassing meerjarenplan en jaarrekening) op te maken en de boekhouding te voeren volgens de beleids- en beheerscyclus (BBC);
- de geleverde diensten en prestaties te factureren;
- de belastingen in te vorderen;
- de debiteuren op te volgen;
- de toekenning van de individuele maatschappelijke dienstverlening te registreren en op te volgen;
- de betalingen te doen.

Het is belangrijk dat de lokale besturen tijdig nieuwe overheidsopdrachten (lastenboek, bestek) voorbereiden en gunnen. Zo kunnen ze elke toepassing op tijd en correct implementeren in de nieuwe gemeente en het nieuwe OCMW.

Andere aandachtspunten blijven:

- het vormen van de medewerkers die met de nieuwe toepassingen moeten werken;
- het koppelen van de nieuwe toepassingen aan de loonmotor, de facturatiepakketten en andere randpakketten;
- het koppelen van de nieuwe toepassingen aan de software voor de beleid- en beheerscyclus.

ABB raadt de nieuwe gemeenten en OCMW's aan om tijdig de basiscomponenten te bepalen voor de basisarchitectuur van hun:

- beleidsplanning;
- financiële planning;
- rapportering (informatiebehoeften, informatiebronnen, doelstellingen en indicatoren).

Dat is noodzakelijk om in het 1ste jaar van de bestuursperiode het meerjarenplan voor het nieuwe lokale bestuur te kunnen uitwerken.

3.4.2 Meerjarenplan

Opmaak meerjarenplan volgens de klassieke beleidscyclus

Net als alle andere besturen moeten de nieuwe gemeente en haar OCMW voor het einde van het jaar na de gemeenteraadsverkiezingen een volwaardig geïntegreerd meerjarenplan opmaken. Dat meerjarenplan start in het 2de jaar na de gemeenteraadsverkiezingen (2de volledige jaar van de bestuursperiode) en loopt af op het einde van het jaar na de daaropvolgende gemeenteraadsverkiezingen (1ste volledige jaar van de volgende bestuursperiode).

De nieuwe gemeenteraad en de nieuwe raad voor maatschappelijk welzijn stellen het meerjarenplan vast vóór 31 december van het jaar na de gemeenteraadsverkiezingen. Dat betekent dat ze het 1^e volledige jaar van de bestuursperiode kunnen benutten om de beleids- en financiële planning voor de volgende 6 jaar uit te werken en vast te leggen in een meerjarenplan.

Het meerjarenplan start in het 2de jaar dat volgt op de gemeenteraadsverkiezingen (2de jaar van de bestuursperiode) en loopt af op het einde van het jaar na de volgende gemeenteraadsverkiezingen (1ste jaar van de volgende bestuursperiode).

Het bevat de beleidskeuzes van het nieuwe bestuur en de financiële vertaling ervan voor de volledige termijn van het meerjarenplan. Het meerjarenplan bevat 3 onderdelen:

- een strategische nota;
- een financiële nota;
- een toelichting.

De ramingen voor de exploitatie, de investeringen en de financiering voor het 1ste jaar van het meerjarenplan omvatten ook de kredieten voor de nieuwe gemeente en het nieuwe OCMW voor dat boekjaar.

Om vanaf 1 januari van het 2de volledige jaar van de 1ste bestuursperiode over uitvoerbare kredieten te beschikken, moeten de nieuwe gemeente en het nieuwe OCMW vóór 31 december van het 1ste volledige jaar van de bestuursperiode een volwaardig meerjarenplan vaststellen.

De nieuwe gemeente en het nieuwe OCMW kunnen een 1-jarig meerjarenplan vaststellen voor het 1ste jaar van de 1ste bestuursperiode om snel over uitvoerbare kredieten te beschikken.

Ook een autonoom gemeentebedrijf (AGB) kan voor het 1ste jaar van de 1ste bestuursperiode een 1-jarig meerjarenplan opmaken. Het moet dat doen in het 1ste kwartaal van de 1ste bestuursperiode. Het AGB-meerjarenplan bestaat ook uit een strategische nota, een financiële nota en een toelichting (zie **3.6.7 Autonome gemeentebedrijven**).

Vanaf het 2de kwartaal van de 1ste bestuursperiode kunnen de gemeente en het OCMW zonder (1-jarig) meerjarenplan alleen uitgaven doen voor verbintenissen van voor het begin van het jaar en voor nieuwe verbintenissen die behoren tot de exploitatie en die verband houden met de courante werking en de bestaande dienstverlening.

Ze beschikken niet over uitvoerbare kredieten als ze vóór 31 december van het 1ste volledige jaar van de 1ste bestuursperiode geen meerjarenplan voor de daaropvolgende 6 jaar vaststelden. In dat geval kan de gemeente of het OCMW alleen verbintenissen die behoren tot de exploitatie en die verband houden met de courante werking en de bestaande dienstverlening aangaan of wijzigen. Bovendien moet de gemeenteraad of de raad voor maatschappelijk welzijn in die situatie iedere nieuwe of gewijzigde verbintenis goedkeuren vooraleer het bestuur ze kan aangaan.

Om te vermijden dat de nieuwe gemeente en haar OCMW in die minder comfortabele situatie terechtkomt, raadt ABB de besturen aan om tijdig werk te maken van:

- het in kaart brengen van de interne en externe behoeften, sterkten, zwakten en maatschappelijke uitdagingen voor de nieuwe gemeente en haar OCMW via een omgevingsanalyse (SWOT);
- het bepalen van de beleidsdoelstellingen op basis van het bestuursakkoord en de resultaten van de omgevingsanalyse:
 - actieplannen en acties formuleren per beleidsdoelstelling;
 - prioritaire acties of actieplannen aanduiden;
 - actieplannen en onderliggende acties financieel vertalen;
 - het beleid dat niet in doelstellingen of acties gevat is in kaart brengen;
 - relevante indicatoren bepalen (per actie/actieplan/beleidsdoelstelling);
- het uitwerken en intern communiceren van het budgetteringsproces en het inschatten van de beschikbare budgettaire ruimte (bijvoorbeeld algemene financiering, autofinancieringsmarge, leningscapaciteit) om de vooropgestelde beleidsplanning uit te voeren;
- het in kaart brengen van de informatiebehoeften (gewenste rapporteringen) en de beschikbare informatiebronnen (de data waarover de gemeente beschikt in de boekhoudtoepassingen in randpakketten voor bijvoorbeeld loonadministratie, kassa en reserveringssystemen, facturatie, opvolging van belastingen, beheer sociale dienst, in monitoren zoals de Gemeente-Stadsmonitor en vergelijkbare instrumenten);
- het groeperen van beleidsvelden tot bruikbare beleidsdomeinen op maat van het nieuwe bestuur.

Aanpassing meerjarenplan vóór de fusiedatum

Een aanpassing van een meerjarenplan dat betrekking heeft op de periode die aan de fusiedatum voorafgaat, moeten de besturen nog opmaken per individueel lokaal bestuur. De betrokken oorspronkelijke gemeente en het OCMW passen hun gezamenlijk meerjarenplan aan.

De financiële nota van die aanpassing moet altijd minstens 3 boekjaren bevatten. De geraamde uitgaven en ontvangsten slaan op dat moment nog altijd op de afzonderlijke besturen zoals ze bestaan vóór de fusiedatum. Dat belet niet dat de fusionerende besturen in de praktijk afspraken kunnen maken om bepaalde kosten te verdelen en toe te wijzen op basis van een verdeelsleutel die ze in onderling overleg bepalen.

Opmaak 1-jarig meerjarenplan voor het 1ste jaar van de bestuursperiode

In tegenstelling tot de overige besturen, kunnen de nieuwe gemeente en het nieuwe OCMW in het 1ste jaar van de 1ste bestuursperiode niet terugvallen op de bestaande meerjarenplannen van de gefusioneerde gemeenten en OCMW's en op de bepaling in het 2de lid van artikel 257 DLB om vanaf de fusiedatum over kredieten te beschikken.

Om dat eenmalige probleem op te vangen moeten de nieuwe gemeente en haar OCMW een 1-jarig meerjarenplan opmaken voor het 1ste jaar van de 1ste bestuursperiode. Dat moet gebeuren voor 31 maart van het 1ste jaar van de 1ste bestuursperiode. Net als het meerjarenplan voor 6 jaar, bestaat dat meerjarenplan voor 1 jaar uit een strategische nota, een financiële nota en een toelichting. De financiële nota bevat de kredieten voor het 1ste jaar van de 1ste bestuursperiode. Omdat de tijdshorizon beperkt is tot 1 jaar, zal het beleidsmatige luik normaal beperkter van omvang en diepgang zijn.

ABB raadt de besturen aan om het 1-jarig meerjarenplan administratief al zoveel mogelijk voor te bereiden voor de fusiedatum. De nieuwe raden kunnen het maar formeel vaststellen in het 1ste kwartaal van de 1ste bestuursperiode. ABB raadt hen aan om dat zo snel mogelijk te doen in 1 van de 1ste raadszittingen na de installatie van het nieuwe bestuur.

Zolang de nieuwe gemeente- en OCMW-raad het 1-jarig meerjarenplan niet definitief hebben vastgesteld en uiterlijk tot en met 31 maart van het 1ste jaar van de 1ste bestuursperiode kunnen de nieuwe gemeente en haar OCMW-verbintenissen aangaan op basis van voorlopige kredieten. Die verbintenissen kunnen betrekking hebben op exploitatie, investeringen of financieringsuitgaven en -ontvangsten. Het bedrag is wel beperkt tot maximaal 3/12den van de som van de kredieten van het vorige boekjaar. Die berekening gebeurt op het totaal van de exploitatie-uitgaven, het totaal van de investeringsuitgaven, het totaal van de uitgaven voor toegestane leningen en het totaal van de op te nemen leningen en leasings.

Schuldovername

Gemeenten moeten het meerjarenplan zo realistisch mogelijk opstellen. ABB raadt daarom aan dat ze de vermindering van de intresten en aflossingen van de leningen door de schuldovername in het aangepaste meerjarenplan opnemen zodra dat mogelijk is. De uitgangspunten, de concrete financiële impact en de inventaris van over te nemen leningen die ze bezorgden aan het departement Financiën en Begroting (backoffice@fb.vlaanderen.be) nemen ze op in de toelichting van het aangepaste meerjarenplan.

Regelgeving

▸ [Artikel 368 en 594 DLB](#)

3.4.3 Jaarrekening

Het 1ste boekjaar voor de nieuwe gemeente en het nieuwe OCMW begint op 1 januari en eindigt op 31 december van het jaar na de gemeenteraadsverkiezingen. De nieuwe gemeente en het nieuwe OCMW moeten de boekhoudingen van de gefusioneerde gemeenten en OCMW's integreren.

In de loop van het 1ste jaar van de 1ste bestuursperiode van de nieuwe gemeente maken ze een beginbalans op per 1 januari van dat boekjaar. Daarin nemen ze alle activa, passiva, rechten en plichten van de gefusioneerde gemeenten en OCMW's over. Om dat zorgvuldig te doen, moeten ze al de bezittingen, vorderingen, schulden en verplichtingen inventariseren en de waarde bepalen. De beginbalans van het nieuwe bestuur moet aansluiten op de eindbalansen van de gefusioneerde besturen.

Tegen 30 juni van het 1ste jaar van de 1ste bestuursperiode van de nieuwe gemeente moet elk gefusioneerd bestuur (gemeente en OCMW) nog de jaarrekening van het vorige boekjaar opstellen. De evaluatie van de beleidsuitvoering voor het boekjaar voor de fusiedatum is beleidsmatig minder relevant en daarom facultatief. Dat geldt ook voor de jaarrekeningen van de autonome gemeentebedrijven van de gefusioneerde gemeenten. De gemeenteraad en de raad voor maatschappelijk welzijn van de nieuwe gemeente stellen die laatste jaarrekeningen van de gefusioneerde gemeenten en OCMW's vast tijdens het 1ste semester van het 1ste boekjaar van de 1ste bestuursperiode.

Regelgeving

▸ [Artikel 368 DLB](#)

3.5 Financieel beheer

Voor de fusiedatum

ABB raadt de gemeenten aan om al ruim vóór de fusiedatum aandacht te schenken aan de volgende aspecten en processen, ook al zal het nieuwe bestuur sommige zaken maar formeel kunnen afronden na de fusiedatum.

- De bankrekeningen en kassen van de fusionerende gemeenten:
 - inventariseren van de gebruikte bankrekeningen en kassen met hun respectievelijke saldi;
 - overzetten van de bestaande bankrekeningen naar de nieuwe gemeente in overleg met de betrokken banken;
 - voorbereiden van het openen van nieuwe bankrekeningen (voor zover nodig) voor de nieuwe gemeente;
 - voorbereiden van volmachten op de rekeningen van de nieuwe gemeente;
 - invoeren van nieuwe rekeninggegevens in databestanden, op formulieren en website;
 - informeren van de belanghebbenden over de nieuwe rekeninggegevens.
- De inventarisatie van borgstellingen, waarborgen en waardepapieren.
- De leningen en kredieten en andere financiële schulden van de fusionerende gemeenten:
 - inventariseren van de bestaande portefeuilles aan leningen en kredieten en van alle financiële schulden;
 - inventariseren van kredietlijnen en rekeningen-courant;
 - in kaart brengen van de financieringsbehoefte van de nieuwe gemeente.
- De inventarisatie van zakelijke rechten (eigendommen, erfpachten, rechten van opstal, ...)
- De inventarisatie van onroerende goederen, informeren en contacteren van het kadaster.
- De inventarisatie van bestaande verzekeringspolissen, huurovereenkomsten, gebruiksovereenkomsten, de concessieovereenkomsten, ...
- De consolidatie van de boekhoudingen en de opmaak van de jaarrekeningen van de gefusioneerde besturen over het boekjaar voor de fusie:
 - harmoniseren van de fysieke inventarissen en boekhoudingen;
 - afstemmen van de boekhoudkundige processen;
 - inventariseren van de debiteuren en standaardvoorwaarden voor betaling;
 - samenvoegen van de derdenbestanden van de gefusioneerde gemeenten in de (nieuwe) software;
 - opmaken van een 'geconsolideerde' thesaurieplanning voor de opstart van de nieuwe gemeente, met extra aandacht voor grote betalingen in het 1ste kwartaal van het 1ste boekjaar van de 1ste bestuursperiode van de nieuwe gemeente;

- De opmaak van de 'geconsolideerde' loonlijst en details voor andere vergoedingen.
- De tijdige keuze van een sociaal secretariaat, op basis van een overheidsopdracht, en het vastleggen van het kader voor de aanrekening, boeking en betaling van de lonen per personeelslid.
- De fusie van de archieven van de financiële diensten.
- De inventarisatie en analyse van bestaande infrastructuur en patrimonium: een staat van onderhoud en investeringsprogramma opmaken met specifieke aandacht voor de afstemming van de investeringsprojecten.
- Het herbekijken van de relatie met de politiezone, hulpverleningszone en besturen van de erediensten, waar nodig (bijvoorbeeld vertegenwoordigingen, verdeelsleutels, specifieke afspraken met centrale kerkbesturen).
- De inventarisatie van lopende geschillen (opvolging, beheer, risico-inschatting).
- De inventarisatie van de subsidies en de voorwaarden om die subsidies te verkrijgen of te behouden om te vermijden dat de nieuwe gemeente subsidies moet terugbetalen of sommige subsidies in de toekomst niet meer zou krijgen.
- De inventarisatie van de toegekende subsidies en het herdefiniëren en bepalen van de (nieuwe) voorwaarden om subsidies toe te kennen.
- De inventarisatie van alle lopende overeenkomsten (huur, verhuur, onderhoud, verzekering).
- De opmaak van delegatieregelingen voor het financieel beheer:
 - Inventariseren van alle beslissingen die de organen van de gefusioneerde gemeenten en OCMW's vóór de fusiedatum genomen hebben over delegaties voor het financieel beheer en het bepalen van het kader en de grenzen voor het visum van de financieel directeur;
 - voorbereiden van de nieuwe regeling die van toepassing wordt voor de nieuwe gemeente vanaf het 1ste boekjaar van de 1ste bestuursperiode, zodat de bevoegde organen de beslissingen zo snel mogelijk in dat boekjaar kunnen nemen.

Na de fusiedatum

ABB raadt de besturen aan om na de fusiedatum zo snel mogelijk werk te maken van:

- de bankrekeningen en kassen:
 - openen van bankrekeningen en aanpassen van bestaande rekeningen;
 - afsluiten van niet meer te gebruiken bankrekeningen en kassen en overheveling van de saldi;
 - regelen van volmachten op de rekeningen van de nieuwe gemeente;
 - aanduiden van de beheerders van de kassen en opmaken en communiceren van de concrete regelingen en afspraken;
- de borgstellingen, waarborgen en waardepapieren van de fusionerende gemeenten (laten) aanpassen waar nodig;
- de leningen en kredieten:

- lopende leningen herschikken waar nodig of nuttig;
- kredietlijnen en rekeningen-courant bevestigen, annuleren of wijzigen waar nodig;
- de zakelijke rechten (eigendommen, erfpachten, rechten van opstal, ...) bijsturen waar nodig;
- de overdracht van de bestaande hypotheke;
- de verzekeringspolissen, huurovereenkomsten, gebruiksovereenkomsten, concessieovereenkomsten laten aanpassen waar nodig;
- de waarderingsregels voor de nieuwe gemeente bepalen en door het college laten vaststellen;
- het debiteurenbeheer;
- de consolidatie van de (financiële) rapportering op managementniveau (beheersrapportering, indicatoren, ...);
- de 'geconsolideerde' thesaurieplanning voor de opstart van de nieuwe gemeente: extra aandacht voor grote betalingen in het 1ste kwartaal van het 1ste boekjaar;
- de harmonisatie van de archieven van de financiële diensten;
- de delegatieregelingen voor het financieel beheer. Heel wat van deze aspecten zal het nieuwe bestuur integreren in het organisatiebeheersingssysteem van de nieuwe gemeente. De delegatieregelingen voor het financieel beheer bv. horen daarin thuis. ABB raadt aan om binnen de nieuwe gemeente zo snel mogelijk een adequate regeling uit te werken. Bij voorkeur harmoniseren de fusioneerende besturen hun bestaande regelingen vooraf of nemen ze 1 van de bestaande regelingen over in het nieuwe bestuur.

3.5.1 Btw-belastingplicht

De nieuwe fusiegemeente of het nieuwe OCMW wordt btw-belastingplichtige als minstens 1 van de gefusioneerde besturen dat vóór de fusiedatum voor bepaalde werkzaamheden of handelingen al was en de nieuwe fusiegemeente of het nieuwe OCMW diezelfde handelingen onder dezelfde voorwaarden wil verderzetten.

Het nieuwe bestuur toetst alle handelingen aan de btw-regelgeving.

De nieuwe fusiegemeente of het nieuwe OCMW is in beginsel niet btw-belastingplichtig voor de werkzaamheden of handelingen die zij als overheid verricht, zelfs niet indien zij hiervoor rechten, heffingen, bijdragen of retributies int (artikel 6, eerste lid van het Btw-Wetboek). Aan die nieuwe fusiegemeente of aan dat OCMW wordt evenwel de hoedanigheid van btw-belastingplichtige toegekend:

- voor die werkzaamheden of handelingen waarvoor een behandeling als niet-belastingplichtige tot concurrentievervalsing van enige betekenis zou leiden artikel 6, tweede lid, van het Btw-Wetboek)
- voor bepaalde werkzaamheden of handelingen die uitdrukkelijk in de bepalingen van artikel 6, derde lid worden opgesomd en dit voor zover die werkzaamheden of handelingen niet van onbeduidende omvang zijn.

Voor een concrete toelichting wordt verwezen naar [circulaire AAFisc nr. 42/2015 \(nr. E.T. 125.567\) van 10.12.2015](#) en naar de toepassingsgevallen opgenomen in [circulaire 2017/C/91 van 22.12.2017 betreffende praktische toepassingsgevallen inzake de belastingplicht van publiekrechtelijke lichamen en beslissing nr. E.T. 129.914 van 27.04.2016](#).

Voor zover het nieuwe bestuur btw-belastingplichtige wordt, moet het een (nieuw) btw-nummer aanvragen. Het krijgt ook een nieuw KBO-nummer dat het zelf moet activeren als btw-identificatienummer (zie **3.13.6 NIS en KBO-nummer**). Dit gebeurt via het document 604A. De aandacht wordt tevens gevestigd op het feit dat de rechtspersonen die ophouden te bestaan ook het eventuele btw-nummer moeten stopzetten. Dit gebeurt via het document 604C.

Meer informatie

- [Aanvang, wijziging en einde btw-activiteit](#)
- [Info over de belastingplicht van publiekrechtelijke lichamen en concrete toepassingsgevallen](#)

3.6 Intergemeentelijke samenwerking en verzelfstandiging

3.6.1 Interlokale vereniging (IV)

De Interlokale vereniging is een intergemeentelijke samenwerking, zonder rechtspersoonlijkheid, op basis van een overeenkomst met statutaire draagkracht.

Voor de fusie kan de oorspronkelijke gemeente op elk moment de overeenkomst wijzigen of stopzetten. Het is mogelijk dat contractuele verbintenissen een dergelijke stopzetting verhinderen. Daarnaast kan sectorale regelgeving een dergelijke opzegging van de overeenkomst in de weg staan.

De nieuwe gemeente moet als rechtsopvolger van een of meerdere van de contractpartijen de verbintenissen uit de overeenkomst naleven. Over een eventuele stopzetting of wijziging van de overeenkomst moet ze onderhandelen met de andere gemeenten, rekening houdende met de voorwaarden tot opzegging in de overeenkomst en de sectorale regelgeving.

De gemeente waarin zich de zetel van de IV bevindt, is de beherende gemeente. Zij kan haar personeel inzetten voor de IV. De IV moet op zoek naar een nieuwe beherende gemeente als 1 van de oorspronkelijke gemeenten die fungeert als beherende gemeente de overeenkomst beëindigt.

Mogelijke scenario's	Te nemen beslissingen
De nieuwe gemeente wil de overeenkomst verderzetten.	Geen beslissing vereist.
De nieuwe gemeente wil de overeenkomst stopzetten.	Gemotiveerde formele beslissing door de nieuwe gemeente vereist met inachtneming van eventuele modaliteiten.
1 van de oorspronkelijke gemeenten fungeerde als beherende gemeente en de nieuwe gemeente wil dat engagement overnemen.	Geen beslissing vereist
1 van de oorspronkelijke gemeenten fungeerde als beherende gemeente en de nieuwe gemeente wil wijzigingen aanbrengen (vestigingsplaats, ter beschikking stellen personeel, ...).	Gemotiveerde formele beslissing door de nieuwe gemeente vereist
Als door de fusie slechts 1 gemeente overblijft als deelgenoot in de IV, wordt de overeenkomst ontbonden.	Geen beslissing vereist. Het is aangewezen om vast te stellen in de gemeenteraad dat de vereniging opgeheven is.

Regelgeving

► [Artikelen 392 t.e.m. 395 DLB](#)

3.6.2 De projectvereniging (PV)

Gemeenten richten projectverenigingen op om een welomschreven project te realiseren. De PV bestaat maximaal 6 jaar, maar die termijn is verlengbaar.

Uittreden tijdens de duur van de PV is in principe onmogelijk. Voor de fusie van gemeenten bestaat er hierop een uitzondering. De nieuwe gemeente kan eenzelfde activiteit van gemeentelijk belang van verschillende projectverenigingen voor haar hele grondgebied toevertrouwen aan één daarvan. Een gewone meerderheid van de andere deelnemende gemeenten moet instemmen met de uittreding die daarvan het gevolg is. De gemeente die uittreedt, vergoedt de schade die haar uittreding berokkent aan de projectvereniging en aan de andere vennoten.

De nieuwe gemeente kan onder dezelfde voorwaarden beslissen om uit te treden en de activiteiten voor haar hele grondgebied in eigen beheer te nemen.

De nieuwe gemeente kan er ook voor kiezen om verschillende PV's naast elkaar te laten bestaan, gelet op de specificiteit van de projecten. Indien nodig zal er na een fusie van gemeenten een statutenwijziging voor de PV moeten volgen om de statuten te actualiseren aan de situatie. Zo zullen mogelijks de naam van de gemeenten, de bijdragen, de mandaten... aangepast moeten worden. Het is dan ook aangewezen om de statuten te analyseren en binnen een redelijke termijn deze aan te passen.

Wel is het mogelijk dat sectorregelgeving voorschrijft dat er slechts één actor actief mag zijn in een gemeente voor een welbepaald project. In het geval er meerdere PV's met dezelfde activiteiten belast zijn, zal de nieuwe gemeente haar PV's moeten reorganiseren bv. door de PV's met dezelfde activiteiten te ontbinden met uitzondering van één, waarvan het werkingsgebied wordt uitgebreid tot het gehele grondgebied van de nieuwe gemeente.

Indien er door de fusie slechts één gemeente overblijft als deelgenoot in de PV, moet de vereniging ontbonden worden, omdat er in dat geval geen sprake meer is van intergemeentelijke samenwerking. Er moet een formele beslissing tot ontbinding genomen worden, binnen een redelijke termijn na de fusie. De rechtspersoon moet uit het rechtsverkeer verdwijnen.

Mogelijke scenario's	Te nemen beslissingen
In het geval eenzelfde activiteit werd toevertrouwd aan verschillende PV's, kan de nieuwe gemeente beslissen om deze toe te vertrouwen aan 1 daarvan. In sommige gevallen verplicht sectorale regelgeving om slechts 1 actieve entiteit te hebben per gemeente.	<ul style="list-style-type: none">- Formele beslissing tot uittreding uit de PV's, met uitzondering van 1 daarvan. Elke uittreding vereist een akkoord van een gewone meerderheid van de andere deelnemende gemeenten.- Formele beslissing tot vaststelling vergoeding van de schade aan de PV en aan de andere deelnemers.- Een wijziging van de statuten ter uitbreiding van het werkingsgebied wordt uitgevoerd indien nodig.
Als door de fusie slechts 1 gemeente overblijft als deelgenoot in de projectvereniging, dient de vereniging te worden ontbonden.	Beslissing tot formele ontbinding is verplicht. Op die manier verdwijnt de rechtspersoon uit het rechtsverkeer.
Er zijn verschillende PV's actief voor eenzelfde activiteit, de nieuwe gemeente wenst deze PV's te behouden.	Een wijziging van de statuten ter actualisering wordt uitgevoerd indien nodig.
Er is slechts één PV actief in de gemeente, ze willen het werkingsgebied uitbreiden naar de gehele nieuwe gemeente.	Een wijziging van de statuten ter uitbreiding van het werkingsgebied wordt uitgevoerd indien nodig.

3.6.3 De dienstverlenende vereniging (DV)

De dienstverlenende vereniging wordt opgericht door gemeenten voor een welbepaalde duur van maximaal 18 jaar. De DV verleent een duidelijk omschreven ondersteunende dienst aan de deelnemende gemeenten.

Uittreding tijdens die termijn is slechts mogelijk onder bepaalde voorwaarden. Er is een $\frac{3}{4}$ ^e meerderheid nodig op de algemene vergadering, zowel in de groep van het geheel van de deelgenoten als in de groep van de deelnemende gemeenten. De gemeente die uittreedt, vergoedt de schade die haar uittreding berokkent aan de dienstverlenende of opdrachthoudende vereniging en aan de andere deelnemers.

Daarnaast kan de nieuwe gemeente beslissen om uit te treden in het kader van de fusie indien het eenzelfde activiteit van gemeentelijk belang aan verschillende dienstverlenende verenigingen heeft toevertrouwd en die voor haar hele grondgebied wil toevertrouwen aan één daarvan. Dit kan enkel door een formele uittredingsbeslissing op voorwaarde dat een gewone meerderheid van de andere deelnemende gemeenten daarmee instemt. De gemeente die uittreedt, vergoedt door middel van een formele beslissing tot schadevergoeding, de schade die haar uittreding berokkent aan de dienstverlenende vereniging en aan de andere deelnemers. Daarnaast zal er eventueel een statutenwijziging nodig zijn bij de DV waarvoor de nieuwe gemeente gekozen heeft. Zo moeten er mogelijks aanpassingen gebeuren aangaande de naam van de gemeente, haar bijdragen, de verdeling van de mandaten, de afgenomen diensten... Het is dan ook aangewezen om de statuten te analyseren en ze, binnen een redelijke termijn, in overeenstemming te brengen met de nieuwe situatie.

Indien de oorspronkelijke gemeenten aangesloten waren bij verschillende DV's voor dezelfde activiteit, kan de nieuwe gemeente kiezen om die deelname bij deze verschillende DV verder te zetten. In dit geval is er enkel een statutenwijziging nodig indien de statuten geactualiseerd moeten worden.

Ten slotte kan een nieuwe gemeente ook beslissen om onder de hierboven vermelde voorwaarden geheel of gedeeltelijk uit te treden of om de activiteiten voor haar hele grondgebied in eigen beheer te nemen. De nieuwe gemeente blijft wel tot het einde van de duur van de DV gehouden om de engagementen na te komen die door de oorspronkelijke gemeenten aangegaan werden ten aanzien van de DV.

Indien er door de fusie slechts één gemeente overblijft als deelgenoot in de DV, dan moet de vereniging op termijn ontbonden worden, omdat er dan geen sprake meer is van intergemeentelijke samenwerking. Er moet een formele beslissing tot ontbinding genomen worden binnen een redelijke termijn. De nieuwe gemeente kan beslissen om de activiteiten in eigen beheer te nemen. Daarnaast zijn een fusie tussen DV's of de toetreding van andere gemeenten mogelijke oplossingen om de dienstverlening verder te zetten in een DV.

Op het einde van de termijn van de DV komt de nieuwe gemeente in een situatie die gelijk staat met de ontbinding van de vereniging. Bij het einde van die termijn kan de gemeente dan ook uittreden. Die uittreding komt neer op een inperking van het werkingsgebied van de vereniging met het grondgebied van de oorspronkelijke gemeente. De nieuwe gemeente staat in voor het overnemen van de rechten en plichten die verbonden zijn aan het aandeelhouderschap van de oorspronkelijke gemeente, zoals onder meer het overnemen van (een gedeelte van) het personeel, maar is voor het overige geen schadevergoeding verschuldigd. Op basis van de eindbalans van het samenwerkingsverband moet een financiële afrekening (in plus of min) gebeuren.

Mogelijke scenario's	Te nemen beslissingen
In het geval eenzelfde activiteit werd toevertrouwd aan verschillende dienstverlenende verenigingen, kan de nieuwe gemeente kiezen om deze toe te vertrouwen aan 1 daarvan.	<ul style="list-style-type: none"> - Formele beslissing tot uittreding uit 1 DV, mits akkoord van een gewone meerderheid van de andere deelnemende gemeenten. - Formele beslissing tot vergoeding van de schade aan de DV en aan de andere deelnemers. - Een wijziging van de statuten ter uitbreiding van het werkingsgebied wordt uitgevoerd indien nodig.
In het geval eenzelfde activiteit werd toevertrouwd aan verschillende dienstverlenende verenigingen, kan de nieuwe gemeente kiezen om bij deze verschillende DV's aangesloten te blijven.	Een wijziging van de statuten ter uitbreiding van het werkingsgebied wordt uitgevoerd indien nodig.
Niet alle oorspronkelijke gemeenten waren deelgenoot van de DV, de nieuwe gemeente kiest om integraal deelgenoot te worden van de DV.	Een wijziging van de statuten ter uitbreiding van het werkingsgebied wordt uitgevoerd indien nodig.
De oorspronkelijke gemeenten zijn deelgenoot van dezelfde DV voor een gelijklopende dienstverlening, de nieuwe gemeente is integraal deelgenoot van de DV.	Een wijziging van de statuten ter actualisering wordt uitgevoerd indien nodig
Als door de fusie slechts 1 gemeente overblijft als deelgenoot in de DV, wordt de vereniging ontbonden.	Een formele beslissing tot ontbinding van de deelnemende gemeenten en van de algemene vergadering van de vereniging is vereist binnen een redelijke termijn.

Regelgeving

► [Artikelen 396 t.e.m. 400 en 413 t.e.m. 460 DLB](#)

3.6.4 De opdrachthoudende vereniging (OV) en de opdrachthoudende vereniging met private deelname (OVP)

De opdrachthoudende vereniging kenmerkt zich door de beheersoverdracht waardoor de deelnemende gemeenten zich het recht ontzeggen om zelf noch door derden de opdrachten waarvoor ze de beheersoverdracht deden, uit te voeren of te laten uitvoeren.

Uittreding tijdens de duur van de vereniging is mogelijk onder bepaalde voorwaarden. Er is een 3/4^e meerderheid nodig op de algemene vergadering zowel in de groep van het geheel van de deelgenoten als in de groep van de deelnemende gemeenten. De gemeente die uittreedt, vergoedt de schade die zijn uittreding berokkent aan de dienstverlenende of opdrachthoudende vereniging en aan de andere deelnemers.

Indien de oorspronkelijke gemeenten aangesloten zijn bij verschillende OV's voor dezelfde activiteit, blijven de OV's in beginsel de activiteiten uitvoeren voor het grondgebied van de oorspronkelijke gemeenten. Wel heeft de nieuwe gemeente de mogelijkheid om uit te treden in het kader van de fusie indien het eenzelfde activiteit van gemeentelijk belang aan verschillende opdrachthoudende verenigingen heeft toevertrouwd en die voor haar hele grondgebied wil toevertrouwen aan één daarvan. Dit kan enkel door een formele uittredingsbeslissing op voorwaarde dat een gewone meerderheid van de andere deelnemende gemeenten

daarmee instemt. De gemeente die uittreedt, vergoedt door middel van een formele beslissing tot schadevergoeding, de schade die haar uittreding berokkent aan de opdrachthoudende vereniging en aan de andere vennoten. De nieuwe gemeente neemt daarnaast een beslissing tot uitbreiding van de beheersoverdracht omwille van het grondgebied dat toegevoegd wordt aan het werkingsgebied van de overblijvende OV. Ten slotte kan dit gepaard gaan met een statutenwijziging. Zo zullen mogelijks de naam van de gemeente, de bijdragen, de mandaten... aangepast moeten worden. Het is dan ook aangewezen om de statuten te analyseren en ze, binnen een redelijke termijn, aan te passen naar de nieuwe situatie.

Daarbij kan er ook gekozen worden om onder de hierboven vermelde voorwaarden om geheel of gedeeltelijk uit te treden om de activiteiten van haar hele grondgebied in eigen beheer te nemen. De nieuwe gemeente blijft wel tot het einde van de duur van de OV gehouden om de engagementen na te komen die door de oorspronkelijke gemeenten aangegaan werden ten opzichte van de OV.

Indien er door de fusie slechts één gemeente overblijft als deelgenoot in de OV, dan moet de vereniging ontbonden worden. Een formele beslissing tot ontbinding moet binnen een redelijke termijn genomen worden. De nieuwe gemeente kan beslissen om de activiteiten in eigen beheer te nemen. Daarnaast zijn een fusie tussen OV's of de toetreding van andere gemeenten mogelijke oplossingen om de dienstverlening verder te zetten in een OV.

Op het einde van de duur van de OV komt de nieuwe gemeente in een situatie die gelijk staat met de ontbinding van de vereniging. Bij het einde van die termijn kan de gemeente dan ook uittreden, voor wat het aandeel van de oorspronkelijke gemeente betreft. De nieuwe gemeente staat in voor het overnemen van de rechten en plichten aangaande het aandeelhouderschap van de oorspronkelijke gemeente, zoals onder meer het overnemen van (een gedeelte van) het personeel, maar is voor het overige geen schadevergoeding verschuldigd. Op basis van de eindbalans van het samenwerkingsverband moet een financiële afrekening (in plus of min) gebeuren.

Mogelijke scenario's	Te nemen beslissingen
In het geval eenzelfde activiteit werd toevertrouwd aan verschillende opdrachthoudende verenigingen, kan de nieuwe gemeente beslissen om deze toe te vertrouwen aan één daarvan.	<ul style="list-style-type: none"> - Formele beslissing tot uittreding uit 1 OV, mits akkoord van een gewone meerderheid van de andere deelnemende gemeenten. - Formele beslissing tot vergoeding van de schade aan de OV en aan de andere vennoten. - Uitbreiding van de beheersoverdracht omwille van de uitbreiding van het werkingsgebied met evt. statutenwijziging.
In het geval eenzelfde activiteit werd toevertrouwd aan verschillende opdrachthoudende verenigingen, kan de nieuwe gemeente kiezen om bij deze verschillende OV's aangesloten te blijven, telkens voor het grondgebied van de respectievelijke oorspronkelijke gemeenten.	Geen formele beslissingen, het werkingsgebied blijft beperkt tot de oorspronkelijke gemeenten.
Niet alle oorspronkelijke gemeenten waren deelgenoot van een OV, de nieuwe gemeente kiest om integraal deelgenoot te worden van de OV.	<ul style="list-style-type: none"> - Een beslissing tot beheersoverdracht voor de uitbreiding werkingsgebied. - Een wijziging van de statuten ter uitbreiding van het werkingsgebied indien nodig.
De oorspronkelijke gemeenten zijn deelgenoot van dezelfde OV voor een gelijklopende dienstverlening waardoor de nieuwe gemeente deelgenoot is van de OV voor zijn gehele werkingsgebied.	Een wijziging van de statuten ter actualisering wordt uitgevoerd indien nodig.
Als door de fusie slechts 1 gemeente overblijft als deelgenoot in de OV, wordt de vereniging ontbonden.	Een formele beslissing tot ontbinding is vereist. De OV moet binnen een redelijke termijn uit het rechtsverkeer verdwijnen.

Dit geldt ook voor de opdrachthoudende vereniging met private deelname.

Regelgeving

[Artikelen 396 t.e.m. 400 en 413 t.e.m. 460 DLB](#)

3.6.5 Verenigingen of vennootschappen voor maatschappelijk welzijn

3.6.5.1 Publiekrechtelijke VVMW: welzijnsvereniging en autonome verzorgingsinstelling

Een openbaar centrum voor maatschappelijk welzijn kan een samenwerkingsverband oprichten met andere OCMW's, met openbare besturen, met rechtspersonen zonder winstoogmerk of met sociale ondernemingen. De welzijnsvereniging en de autonome verzorgingsinstelling zijn de publiekrechtelijke VVMW, waarbij de welzijnsvereniging opdrachten van een OCMW uitvoert en de autonome verzorgingsinstelling een (deel van een) ziekenhuis exploiteert. De welzijnsvereniging en de autonome verzorgingsinstelling hebben een maximale duur van 30 jaar. Die periode is verlengbaar met telkens maximaal 30 jaar.

Uittreden uit een publiekrechtelijke VVMW kan onder bepaalde voorwaarden. Het DLB verbiedt in principe geen enkele deelnemer om uit een vereniging of vennootschap voor maatschappelijk welzijn te treden. De statuten zullen evenwel de voorwaarden en de modaliteiten bepalen voor de uittreding. Het is bijvoorbeeld mogelijk dat de statuten bepalen dat geen van de partners gedurende een bepaalde periode kan uittreden of dat er gedurende een bepaalde periode geen sprake kan zijn van een vervroegde ontbinding. In ieder geval kan een OCMW uit de vereniging treden naar aanleiding van een wijziging van de statutaire doelstellingen.

Gefuseerde OCMW's en gemeenten dragen alle eventuele gevolgen van een uittreding uit of toetreding tot (een) vereniging(en) of (een) vennootschap(pen) voor maatschappelijk welzijn aangaande de erkenningen, vergunningen en subsidies die zij rechtstreeks verworven hebben of waarvan zij onrechtstreeks genieten als deelgenoot in een vereniging of vennootschap voor maatschappelijk welzijn.

Indien nodig zal een fusie van OCMW's een wijziging van de statuten van de WV of AV vereisen om de statuten in overeenstemming te brengen met de nieuwe situatie. Zo zullen mogelijks de naam van de gemeente, de vertegenwoordigers, de inbreng... aangepast moeten worden. Het is dan ook aangewezen om de statuten te analyseren en binnen een redelijke termijn aan te passen.

Er is eveneens specifieke aandacht nodig voor de subsidies, bijdragen, ed. van de VVMW, bijvoorbeeld de RIZIV- en de VIPA-subsidies. Vanzelfsprekend moeten de OCMW's ook de consequenties voor de responsabiliseringsbijdragen en de eventuele implicaties op de btw-plicht overwegen. Diverse vormen van subsidiëring beïnvloeden elkaar voortdurend. Daarom raadt ABB aan om bij de voorbereiding van de beslissingen de financiële voor- en nadelen ervan af te wegen en te toetsen aan de operationele aspecten van de zorg.

Mogelijke scenario's	Te nemen beslissingen
Niet alle oorspronkelijke gemeenten waren deelgenoot van een WV of AV, de nieuwe gemeente kiest om integraal deelgenoot te worden.	Een wijziging van de statuten ter actualisering wordt uitgevoerd indien nodig
Niet alle oorspronkelijke OCMW's of gemeenten zijn deelgenoot van de WV of AV, de nieuwe gemeente wil geen lid zijn.	De procedure tot uittreding in de statuten wordt gevolgd.

Alle oorspronkelijke OCMW's of gemeenten zijn deelgenoot van een WV/AV en de nieuwe gemeente wil integraal deelgenoot zijn.	Een wijziging van de statuten ter actualisering wordt uitgevoerd indien nodig.
Na de fusie blijft er slechts één OCMW lid van de WV of AV.	Een wijziging van de statuten ter actualisering wordt uitgevoerd indien nodig.
Alle oorspronkelijke OCMW's of gemeenten zijn deelgenoot van de WV of AV, de nieuwe gemeente wil uittreden.	De statutaire procedure tot uittreding wordt gevolgd.

Regelgeving

▸ [Artikel 474 t.e.m. 500 DLB](#)

3.6.5.2 Privaatrechtelijke VVMW: ziekenhuisvereniging, vereniging of vennootschap voor sociale dienstverlening, woonzorgvereniging of -vennootschap

Er zijn drie soorten privaatrechtelijke verenigingen of vennootschappen voor maatschappelijk welzijn. De ziekenhuisvereniging neemt de vorm aan van een vzw en wordt opgericht voor de exploitatie van (een deel van) een ziekenhuis. De vereniging of vennootschap voor sociale dienstverlening (VVSD) neemt de rechtsvorm van een vzw aan of van een erkende sociale onderneming. Een OCMW kan toetreden tot een dergelijke vzw of sociale onderneming voor het realiseren van sociale doeleinden. Ten slotte is er de woonzorgvereniging of -vennootschap, die woon- en zorgcentra exploiteert en eveneens de vorm aanneemt van een vzw of van een sociale onderneming.

De deelnemers kunnen uit een privaatrechtelijke VVMW treden onder de voorwaarden van het vennootschapsrecht. Zo nemen de ziekenhuisvereniging en de woonzorgvereniging steeds de vorm aan van een vzw, waarbij de regelgeving inzake uittreding uit de vzw moet dan ook gevolgd worden. De VVMW in de vorm van een vzw, moeten minstens 2 leden tellen om te blijven bestaan. Minstens 1 lid is een private rechtspersoon die zonder winstoogmerk een belangloos doel nastreeft of erkend is als een sociale onderneming zoals vermeld in het Wetboek Vennootschappen en Verenigingen. Specifiek ten aanzien van de VSD bepaalt het DLB dat die in vzw-vorm ook kan bestaan uit uitsluitend publiekrechtelijke rechtspersonen (minstens 2). Daarnaast moeten ook de statutaire procedures en modaliteiten voor de uittreding gevolgd worden.

Gefuseerde OCMW's en gemeenten dragen alle eventuele gevolgen van een uittreding uit of toetreding tot (een) vereniging(en) of (een) vennootschap(pen) voor maatschappelijk welzijn aangaande de erkenningen, vergunningen en subsidies die zij rechtstreeks verworven hebben of waarvan zij onrechtstreeks genieten als deelgenoot in een vereniging of vennootschap voor maatschappelijk welzijn.

Indien nodig zal er na een fusie van OCMW's een statutenwijziging volgen om de statuten in overeenstemming te brengen met de nieuwe situatie. Zo zullen mogelijks de naam van de gemeenten, de mandaten, de zetel, de inbreng... aangepast moeten worden. Het is dan ook aangewezen om de statuten te analyseren en binnen een redelijke termijn aan te passen.

Er is specifieke aandacht nodig voor de subsidies, bijdragen, ed. van de privaatrechtelijke VVMW, bijvoorbeeld de RIZIV- en de VIPA-subsidies. Vanzelfsprekend moeten de OCMW's ook de consequenties voor de responsabiliseringsbijdragen en de eventuele implicaties voor de btw-plicht overwegen. Diverse vormen van subsidiëring beïnvloeden elkaar voortdurend. Daarom raadt ABB aan om bij de voorbereiding van beslissingen al de financiële voor- en nadelen ervan af te wegen en die te toetsen aan de operationele aspecten van de zorg.

Mogelijke scenario's	Te nemen beslissingen
Niet alle oorspronkelijke OCMW's of gemeenten zijn lid van een privaatrechtelijke VVMW, de nieuwe gemeente wil integraal lid zijn.	Een wijziging van de statuten ter actualisering wordt uitgevoerd indien nodig
Niet alle oorspronkelijke OCMW's of gemeenten zijn deelgenoot van de privaatrechtelijke VVMW, de nieuwe gemeente wil geen lid zijn.	De mogelijkheden tot uittreden in het WVV moeten bekeken worden samen met de statuten van de VVMW.
Alle oorspronkelijke OCMW's of gemeenten zijn lid van een privaatrechtelijke VVMW en de nieuwe gemeente wil ook lid zijn.	Een wijziging van de statuten ter actualisering wordt uitgevoerd indien nodig
Na de fusie blijft er slechts één OCMW lid van de privaatrechtelijke VVMW.	Een wijziging van de statuten ter actualisering wordt uitgevoerd indien nodig.
Alle oorspronkelijke OCMW's of gemeenten zijn lid van een privaatrechtelijke VVMW, de nieuwe gemeente wil uittreden.	De mogelijkheden tot uittreden in het WVV moeten bekeken worden samen met de statutaire voorwaarden voor uittreding.

Regelgeving

▸ [Artikel 474 en artikelen 501 t.e.m.515 DLB](#)

3.6.6 Autonome gemeentebedrijven

Een autonoom gemeentebedrijf is een eenhoofdige sui-generis publiekrechtelijke rechtspersoon opgericht door de gemeente. Het voert welbepaalde beleidsuitvoerende taken van gemeentelijk belang uit en kan ook betrokken worden bij de beleidsvoorbereiding. Het AGB is een vorm van gemeentelijke externe verzelfstandiging.

De gemeenteraad kan steeds beslissen tot ontbinding en vereffening van een autonoom gemeentebedrijf. Het personeel in statutair dienstverband van het ontbonden autonoom gemeentebedrijf wordt dan overgenomen door de gemeente waarbij de gemeente de rechten van het overgenomen personeel waarborgt. Ook de rechten en verplichtingen van het ontbonden autonoom gemeentebedrijf worden overgenomen door de gemeente. Omdat het autonoom gemeentebedrijf volledig aangestuurd wordt door de gemeente, is flexibiliteit mogelijk en kan de nieuwe gemeente die beslissing om het even wanneer nemen. Voor die beslissing is het aangewezen om de voor- en nadelen van de ontbinding (bijvoorbeeld voor de btw-plicht) te analyseren.

De nieuwe gemeente kan eveneens beslissen tot uitbreiding van het werkingsgebied van het AGB tot het integrale grondgebied van de nieuwe gemeente. Hiervoor zal mogelijks een statutenwijziging en het afsluiten van een nieuwe beheersovereenkomst vereist zijn ter actualisering van dit nieuwe werkingsgebied. Zo zullen mogelijks de naam van de gemeente, de naam van het AGB, de zetel, de mandaten... aangepast moeten worden. Aangezien uitsluitend de gemeente, het autonoom gemeentebedrijf aanstuurt, is flexibiliteit mogelijk en kan de nieuwe gemeente die beslissing om het even wanneer nemen. Het is ook in dit scenario aangewezen om de (fiscale) gevolgen van de schaalvergroting te onderzoeken.

Wanneer de oorspronkelijke gemeenten beschikten over een AGB, zal het parallel voortbestaan van

verschillende AGB's gemotiveerd moeten worden. De nieuwe gemeente kan beslissen om één autonoom gemeentebedrijf over te houden waarvan het werkingsgebied wordt uitgebreid tot het integrale grondgebied en om de andere gemeentebedrijven te ontbinden. De nieuwe gemeente kan eveneens beslissen om alle AGB's te ontbinden en de activiteiten in eigen beheer verder te zetten.

Mogelijke scenario's	Te nemen beslissingen
De nieuwe gemeente wil een autonoom gemeentebedrijf ontbinden en vereffenen.	Een beslissing tot ontbinding en vereffening van het autonoom gemeentebedrijf is vereist.
De nieuwe gemeente wil bepaalde taken van gemeentelijk belang waarmee een autonoom gemeentebedrijf belast is, uitbreiden tot het hele grondgebied van de nieuwe gemeente.	Een wijziging van de statuten en van de samenwerkingsovereenkomst ter actualisering wordt uitgevoerd indien nodig.

Regelgeving

▸ [Artikelen 225 t.e.m. 244 DLB](#)

3.6.7 Gemeentelijk extern verzelfstandigde agentschappen in privaatrechtelijke vorm

Een gemeentelijk privaatrechtelijk extern verzelfstandigd agentschap (EVA) is een vennootschap in de zin van het Wetboek van Vennootschappen en Verenigingen. Deze vereniging of vennootschap is belast met welbepaalde beleidsuitvoerende taken van gemeentelijk belang. Gezien een EVA een privaatrechtelijke vereniging of vennootschap is, zijn de regels inzake de vereniging- of vennootschapsvorm van toepassing.

Als de nieuwe gemeente uit de EVA wenst te treden moeten de toepasselijke uittredingsregels van het WVV toegepast worden. Daarnaast kunnen de statuten bijkomende procedures en modaliteiten voorzien inzake de uittreding.

Wanneer de oorspronkelijke gemeenten beschikken over een EVA belast met gelijklopende doelstellingen, zal ze een keuze hebben. De nieuwe gemeente kan beslissen om één EVA te behouden waarvan het werkingsgebied wordt uitgebreid en de andere te ontbinden. De gemeente kan eveneens beslissen om uit alle EVA's te treden en de activiteiten in eigen beheer verder te zetten. Daarnaast kan er ook beslist worden om de EVA's te fuseren, in overeenstemming met de procedures en meerderheden in het WVV. Ten slotte is het ook mogelijk om de EVA's naast elkaar te laten bestaan, in dat geval zullen de statuten binnen een redelijke termijn aangepast moeten worden om ze in overeenstemming te brengen met de nieuwe situatie. Zo zullen mogelijks de naam van de gemeenten, de mandaten, de zetel, de inbreng... aangepast moeten worden. Het is dan ook aangewezen om de statuten te analyseren en binnen een redelijke termijn aan te passen.

Deze mogelijkheden moeten bekeken worden binnen het wettelijk kader van het WVV en binnen de mogelijkheden bepaald in de statuten. De regelgeving varieert naargelang de rechtsvorm die de EVA heeft.

Mogelijke scenario's	Te nemen beslissingen
De nieuwe gemeente wil het deelgenootschap van het agentschap stopzetten of de EVA ontbinden.	De te nemen beslissing is afhankelijk van de privaatrechtelijke regelgeving en de statutaire bepalingen.
De nieuwe gemeente wil bepaalde taken waarmee een extern verzelfstandigd agentschap in privaatrechtelijke vorm belast is, uitbreiden tot het hele grondgebied van de gefuseerde gemeente.	Een wijziging van de statuten en van de samenwerkingsovereenkomst ter actualisering wordt gedaan indien nodig. De nieuwe gemeente moet daarbij rekening houden met de privaatrechtelijke regelgeving.

Regelgeving

[Artikelen 225 t.e.m. 230 en 245 t.e.m. 247 DLB](#)

3.6.8 Contractuele samenwerkingsverbanden en feitelijke verenigingen

Een gemeente of OCMW kan contractuele samenwerkingsverbanden aangaan, feitelijke verenigingen oprichten of eraan deelnemen. Het is van belang om daarmee rekening te houden bij de gemeentefusie.

3.6.9 Het algemene overzicht van alle participaties

De colleges van burgemeester en schepenen houden een volledig en geactualiseerd overzicht bij van alle externe verzelfstandigde agentschappen, verenigingen, stichtingen, vennootschappen en intergemeentelijke samenwerkingsverbanden waarvan de gemeente deel uitmaakt.

Het vast bureau houdt een volledig en geactualiseerd overzicht bij van alle verenigingen, stichtingen en vennootschappen waarin het openbaar centrum voor maatschappelijk welzijn deelneemt.

Bij een fusie moeten de betrokken gemeenten die inventaris uiteraard verder aanvullen met alle relevante entiteiten. Geval per geval moeten ze onderzoeken welke concrete impact de fusie heeft op het lidmaatschap van de gemeente of het OCMW van de rechtspersoon in kwestie.

Naast de samenwerkingsverbanden die de gemeenten op eigen initiatief oprichtten, bestaan er ook samenwerkingsverbanden en zogenaamde gebiedsafbakening die door andere bestuursniveaus of sectorale regelgeving vormgegeven zijn. Het zijn geen samenwerkingsverbanden met een concrete dienstverlening, maar ze brengen gemeenten onder, in gebiedsomschrijvingen om een gebiedsgericht beleid te voeren. Zo zijn de Vlaamse gemeenten bijvoorbeeld opgedeeld in een veertigtal onderwijszones. De gemeenten van eenzelfde onderwijszone kunnen beslissen om samen een scholengemeenschap op te richten, wat dan wel een concreet samenwerkingsverband is.

De Vlaamse overheid inventariseerde de lokale interbestuurlijke samenwerkingsverbanden ter voorbereiding van de regioscreening. In totaal nemen de Vlaamse gemeenten deel aan meer dan 2.200 samenwerkingsverbanden. Voor elk samenwerkingsverband maakte ABB een fiche aan met informatie over de opdracht, het beleidsdomein, de juridische vorm, de partners en de gemeenten die deelnemen. Vervolgens analyseerde het die data. Alle analyses werden opgenomen in een [rapport](#) uit 2012.

Hieronder wordt een oplistijng gegeven waar een fuserend bestuur best rekening mee houdt:

Samenwerkingsverbanden ingevoerd door de Vlaamse Overheid

- 1 gezin 1 plan-samenwerkingsverband
- Bekkenbestuur
- Bibliotheekregio
- Bovenlokaal opvoedingsoverleg
- Centrum voor algemeen welzijnswerk
- Centrum voor basiseducatie
- Centrum voor leerlingbegeleiding
- Dienst schuldbemiddeling
- Eerstelijnszone
- Energiehuis
- Erkend regionaal samenwerkingsverband
- Forum lokaal werkgelegenheidsbeleid
- Geïntegreerd breed onthaal
- Huis van het kind
- Kredietmaatschappij
- Lokaal gezondheidsoverleg
- Netwerk palliatieve zorg
- Regionaal economisch en sociaal overlegcomite (RESOC)
- Regionaal landschap
- Regionale zorgzone
- Scholengemeenschap
- Sportregio
- Vervoerregio
- Werkwinkel
- Wijk-werken
- Woonmaatschappijen

Samenwerkingsverbanden ingevoerd door de provinciale overheid

- Bosgroepen

Samenwerkingsverbanden ingevoerd door de federale overheid

- Hulpverleningszone
- Politiezone

Gebiedsindelingen

- Bekken
- Deelbekken
- Onderwijszone
- Zorggebied
- Zorgregio's

Meer informatie

- ▶ [Goede praktijk: inventaris en analyse van bestaande intergemeentelijke samenwerkingsverbanden](#)

3.7 Juridische zaken

3.7.1 Roerende goederen

Het bestuur inventariseert alle roerende goederen, bijvoorbeeld het wagenpark, boeken van de bibliotheek, meubels, kunstvoorwerpen... Verder brengt het bestuur de eventuele intellectuele eigendomsrechten zoals auteursrechten, domeinnamen, databanken, tekeningen en modellen in kaart.

De volgende elementen vereisen specifieke aandacht. We duiden ze aan per roerend goed:

- **Roerende goederen verminderen?**
Gemeenten zoeken uit of ze bepaalde roerende goederen kunnen verminderen. Is het bijvoorbeeld nodig/nuttig om het wagenpark te verkleinen? Zijn er goederen die bijvoorbeeld in overtal zijn en die ze kunnen verkopen? Dit gebeurt door vergelijking en in samenspraak met de andere fusionerende gemeente(n). De uiteindelijke beslissing is de bevoegdheid van de nieuwe gemeente.
- **Eigendom of niet?**
Bij de inventarisatie gaat de gemeente na of het goed eigendom is van de gemeente of gebruikt wordt op basis van bijvoorbeeld een contract.
- **Levensduur roerend goed**
We raden de gemeenten aan om de levensduur van het roerend goed in de inventaris op te nemen en te vermelden wat er moet gebeuren met goederen die niet meer bruikbaar zijn.
- **Gerechtelijke procedures?**
Gemeenten gaan na of er gerechtelijke procedures/uitspraken zijn en welke gevolgen die hebben.
- **Voorwerp van stichting, legaat of schenking?**
Is het roerend goed voorwerp van een stichting, legaat of een schenking waaraan bepaalde voorwaarden zijn verbonden?
- **Noodzakelijk om werking te garanderen**
Gemeenten lijsten de goederen op die noodzakelijk zijn om de werking te garanderen tot aan de fusiedatum en geven aan voor welke goederen een verdere actie nodig is. Moeten ze nog goederen aankopen om de werking te blijven garanderen?

Mogelijke scenario's	Te nemen beslissingen
Roerend goed is geen eigendom van de gemeente	De oorspronkelijke gemeente gaat na welke overeenkomst grondslag vormt; Bij overheidsopdracht, zie 3.7.4 Overheidsopdrachten Als er geen overheidsopdracht is: opzegging, aanpassing en/of uitbreiding vereist. Zie 3.7.3 Verzekeringen en andere overeenkomsten .
Roerend goed nodig voor continuïteit/werking nieuwe gemeente	De oorspronkelijke gemeente koopt het roerend goed aan; Bij overheidsopdracht, zie 3.7.4 Overheidsopdrachten .

Roerend goed: niet langer bruikbaar in overtal	De oorspronkelijke gemeente en/of nieuwe gemeente verkopen roerend goed Andere te verantwoorden opties?
Overdracht intellectuele rechten onderworpen aan tegenstelbaarheidsvoorschriften	De nieuwe gemeente gaat dit na de van toepassing zijnde regelgeving.

Voormelde regeling geldt ook voor de OCMW's gelet op de artikelen 371, 373 en 374 van het DLB.

Regelgeving

- ▶ [Artikelen 345, 347, 349 en 350, §1 DLB](#)
- ▶ [Wet betreffende verenigingen zonder winstoogmerk, internationale verenigingen zonder winstoogmerk en stichtingen](#)
- ▶ [Artikel 2.9.6.0.3. Vlaamse Codex fiscaliteit](#)

3.7.2 Onroerende goederen

De oorspronkelijke gemeenten inventariseren:

- de onroerende eigendommen van de gemeente;
- de zakelijke rechten op onroerende goederen van de gemeente of op andermans eigendom;
- onteigeningsprocedures en lopende minnelijke verwervingen
- Infrastructuur, bijvoorbeeld nutsvoorzieningen (elektriciteit, water, gas, riolering), wegen, openbare verlichting

De volgende elementen vereisen specifieke aandacht. We duiden ze aan per onroerend goed:

- **Openbaar versus privaat domein**
Bij de inventarisatie van de onroerende eigendom van de gemeente houdt het bestuur rekening met het onderscheid tussen openbaar en privaat domein.
- **Vormen en modaliteiten zakelijke rechten**
Bij de inventarisatie van de onroerende eigendom duidt de gemeente aan of het een zakelijk recht betreft. Zo kan het bijvoorbeeld gaan om erfdiensbaarheden, een erfpacht of opstalrecht waardoor de oorspronkelijke gemeenten langetijd een zakelijk recht hebben op andermans eigendom en eventueel opstellen heeft daarop. De gemeenten gaan na hoe lang het zakelijk recht nog loopt, welke de opzeggingsmodaliteiten zijn, welke verplichtingen het bestuur heeft bij een opzegging/beëindiging van het zakelijk recht, of het contract bijzondereclausules bevat en/of het zakelijk recht nog nodig/wenselijk is in de nieuwe gemeente.
- **Rechten derden op onroerende goederen**
De gemeenten gaan na of derden rechten hebben op de onroerende goederen van de gemeenten. Bijvoorbeeld via een zakelijk recht of een andere verbintenis.

- **Kadastrale gegevens, saneringsplicht en bodemonderzoek**
De gemeenten lijsten de kadastrale gegevens op en kijken na of ergens een saneringsplicht op rust. Zo ja, kunnen de gemeenten een inschatting maken van de kosten en achterhalen of ze die eventuele kosten kunnen verhalen bij de vervuiler.
- **Gerechtelijke geschillen**
Verder lijsten de gemeenten de eventuele gerechtelijke geschillen/uitspraken open welke gevolgen die hebben.
- **Stichting, legaat of schenking?**
Zo nodig vermelden ze of het onroerend goed voorwerp is van een stichting, legaat of een schenking waaraan bepaalde voorwaarden zijn verbonden.

Mogelijke scenario's	Te nemen beslissingen
Een verbintenis eindigt voor de fusiedatum	Kunnen/moeten ze die verlengen? De gemeenten gaan na in het contract of dat in een mogelijkheid tot verlenging voorziet. Zo ja, dan moeten ze nagaan of aan de voorwaarden is voldaan en dit aftoetsen bij de andere fusioneerende gemeente.
Een verbintenis eindigt na de fusiedatum	Kunnen/moeten gemeenten die beëindigen voor de fusiedatum? We raden aan na te gaan in het contract of dat mogelijk is en of een vervroegde beëindiging aanleiding kan geven tot een schadevergoeding. Zo ja, aftoetsen bij de andere fusioneerende gemeente.
Er zijn dringende (grote) werken nodig aan gebouw/infrastructuur	De gemeente lijst op welk werk dringend nodig is; De gemeente lijst andere mogelijkheden op; De gemeente toetst oplossing af bij de andere fusioneerende gemeente. Vanaf 1 januari 2025 is er door de overdracht van rechtswege van de onroerende goederen van de gefusioneerde gemeenten aan de nieuwe gemeente (artikel 350, § 2 DLB), geen akte nodig om deze overdracht tegenstelbaar te maken aan derden. De tegenstelbaarheid aan derden wordt namelijk gerealiseerd door de publicatie in het Belgisch Staatsblad van het fusiedecreet. Bovendien is er bij de overdracht van rechtswege ook geen oplijsting nodig van de onroerende goederen, wat zorgt voor een beperking van de administratieve last voor de betrokken besturen.

Deze regeling geldt ook voor de OCMW's gelet op de artikelen 371, 373 en 374 van het DLB.

Regelgeving

- ▶ [Artikelen 345, 347, 349 en 350, §2 DLB](#)
- ▶ [Wet betreffende verenigingen zonder winstoogmerk, internationale verenigingen zonder winstoogmerk en stichtingen](#)
- ▶ [Artikel 2.9.6.0.3. Vlaamse Codex fiscaliteit](#)

3.7.3 Verzekeringen en andere overeenkomsten

Verzekeringen

Het is aangewezen dat de oorspronkelijke gemeenten de bestaande verzekeringspakketten, zoals brandverzekering gebouwen, verzekering burgerlijke aansprakelijkheid, verzekering voertuigen, verzekering arbeidsongevallen, alle risico's verzekeringen (bv. elektronica, machinebreuk, beeldhouwwerk, muziekinstrumenten, tentoonstellingen) voorafgaand aan de fusie inventariseren. De gemeenten lichten de verzekeringen ook grondig door en bereiden al een voorstel van harmonisering (uitgewerkte alternatieven en ontwerpen) voor de nieuwe gemeente.

Na de fusie stemt de nieuwe gemeente de verschillende soorten verzekeringen op elkaar af. Verschillende scenario's zijn mogelijk. We geven die hierna weer, net als de beslissingen die de nieuwe gemeente desgevallend moet nemen.

Mogelijke scenario's	Te nemen beslissingen
Een aanpassing van de hoogte van de verzekerde bedragen is wenselijk/noodzakelijk na de fusie	De nieuwe gemeente heronderhandelt* het bedrag van de verzekering. De gemeente kan beslissen om een (externe) onderhandelaar aan te duiden om de verschillende verzekeringscontracten te vergelijken ("consultancy-opdracht") en eventueel te heronderhandelen/heraanbesteden. Als de gemeente beroep doet op een externe onderhandelaar, geldt de wetgeving overheidsopdrachten.
Een aanpassing van de hoogte van de verzekerde bedragen is niet wenselijk/noodzakelijk na de fusie.	Dit vereist geen verdere beslissing van de gemeente.
Een aanpassing van de voorwaarden van bepaalde verzekeringen is wenselijk/noodzakelijk (bv. uitbreiding toepassingsgebied).	De gemeente onderhandelt* over de voorwaarden van de bestaande polis(sen). De gemeente kan beslissen om een (externe) onderhandelaar aan te duiden om de verschillende verzekeringscontracten te vergelijken en eventueel te heronderhandelen/heraanbesteden. Als de gemeente beroep doet op een externe onderhandelaar, geldt de wetgeving overheidsopdrachten.
De oorspronkelijke gemeenten beschikken over twee gelijkaardige verzekeringen: Beide verzekeringen blijven behouden. Uitbreiding van de ene polis en opzegging van de andere polis. Selectie van alternatieve polissen.	Geen verdere actie vereist door de gemeente. Heronderhandelen* van de ene polis en opzeggen van de andere polis. Uitschrijven van bestek, afhankelijk van de contractuele bepalingen en de overheidsopdrachtenwetgeving.
Nood aan een nieuwe verzekering	Uitschrijven van een bestek, afhankelijk van contractuele bepalingen en de overheidsopdrachtenwetgeving.

*Men kan niet onbeperkt onderhandelen met de verzekeraar. Lopende overheidsopdrachten kunnen immers slechts binnen de grenzen van het 'wijzigingsrecht' van het KB Uitvoering aangepast worden. 'Wezenlijke' wijzigingen zijn hierbij niet toegelaten. Dit betekent concreet:

- Voor de verzekeringsovereenkomsten die nog onder toepassing van de 'oude' wetgeving overheidsopdrachten van 2006 vallen, moet men rekening houden met artikel 37 KB Uitvoering (oude versie). Op grond van dit artikel moeten wijzigingen beperkt blijven tot 15% van het oorspronkelijke opdrachtbedrag.

Voor de verzekeringsovereenkomsten die onder toepassing van de 'nieuwe' wet overheidsopdrachten van 17.06.2016 vallen, moet men artikel 37 en 38 KB Uitvoering indachtig zijn. Vooral artikel 38/4 (de minimisregel) speelt hier: bij diensten moeten wijzigingen beperkt blijven tot 10% van de waarde van de aanvankelijke opdracht (voor zover het een opdracht beneden de drempel voor de Europese bekendmaking betreft). Daarnaast kan men de wijzigingen ook best toetsen aan artikel 38/6. Op grond van deze bepaling is een wijziging mogelijk indien ze, ongeacht haar waarde, als niet-wezenlijk moet worden beschouwd. Een wijziging is wezenlijk als de opdracht hierdoor materieel verschilt van de oorspronkelijke opdracht. Een wijziging is wezenlijk als ze aan 1 van de volgende voorwaarden voldoet:

- de wijziging voorziet in voorwaarden die als zij deel van de aanvankelijke plaatsingsprocedure hadden uitgemaakt, de toelating van andere dan de aanvankelijk geselecteerde kandidaten of gunning van de opdracht aan een andere inschrijver mogelijk zouden hebben gemaakt dan wel bijkomende deelnemers aan de plaatsingsprocedure zouden hebben aangetrokken;
- de wijziging verandert het economische evenwicht ten gunste van de opdrachtnemer op een wijze die niet is voorzien in de oorspronkelijke opdracht;
- de wijziging leidt tot een aanzienlijke verruiming van het toepassingsgebied van de opdracht;
- een nieuwe opdrachtnemer is in de plaats gekomen van de opdrachtnemer aan wie de opdracht gegund werd (in andere dan onder artikel 38/3 bedoelde gevallen).

Tot slot kan er bij de onderhandelingen ook nog best nagegaan worden hoe 'oud' de betreffende lopende polissen zijn. De looptijd van verzekeringsovereenkomsten moet beperkt blijven in de tijd, in principe tot vier jaar. Polissen verlengen tot meer dan vier jaar is moeilijk verdedigbaar vanuit het mededingingsprincipe.

Dezelfde regeling geldt voor de OCMW's. Het verdient zeker aanbeveling dat gemeente(n) en OCMW('s) de analyse en eventuele bijsturing van de verzekeringsportefeuille samen aanpakken, met het oog op eventuele schaalvoordelen.

Andere overeenkomsten

De oorspronkelijke gemeenten maken een inventaris van de andere lopende overeenkomsten zoals concessie, huur, pacht, ruil, aankoop, verkoop, verhuur jachtrecht/visrecht, gebruiksovereenkomsten, erfdiensbaarheid, erfpacht, opstal, samenwerkingsovereenkomsten, contracten met openbare nutsmaatschappijen, onbenoemde contracten, PPS-overeenkomsten. Overeenkomsten die volgens de wetgeving overheidsopdrachten zijn gesloten, behandelen we onder punt **3.7.4 Overheidsopdrachten**.

Volgende elementen vereisen specifieke aandacht. We duiden ze per overeenkomst aan:

- Startdatum overeenkomst?
- Is er een notariële akte?
- Schreef de gemeente de overeenkomst over op het hypotheekkantoor?
- Wanneer eindigt de overeenkomst?
- Welke zijn de opzegmogelijkheden?

- Is verlenging nodig/wenselijk? Kan dit volgens het contract? Zo niet: let op de algemene beginselen behoorlijk bestuur, bv. mededinging en gelijkheid.
- Is opzegging nodig/wenselijk?
- Is herziening nodig/wenselijk/mogelijk: bv. prijs, canon herzien of aanpassen? Nagaan of dit niet strijdig is met de algemene beginselen van behoorlijk bestuur zoals het gelijkheidsbeginsel.
- Bevat de overeenkomst speciale clausules, bijvoorbeeld terugkooprecht, voorwaarden (bijvoorbeeld bouwverplichting)?
- Loopt er een geschil over de overeenkomst? Loopt er een gerechtelijke procedure/is er een rechterlijke uitspraak? Wat zijn de gevolgen daarvan?
- Zijn er overlappingen met de andere fusioneerende gemeente?

Mogelijke scenario's	Te nemen beslissingen
De overeenkomst eindigt voor de fusiedatum	Kunnen/moeten die worden verlengd? Nagaan in contract of er in een mogelijkheid tot verlenging wordt voorzien. Zo ja, nagaan of aan de voorwaarden is voldaan en dit aftoetsen bij de andere fusioneerende gemeente.
De overeenkomst eindigt na de fusiedatum	Kunnen/moeten die worden beëindigd voor de fusiedatum? Nagaan in het contract of dat mogelijk is. Zo ja, dit aftoetsen bij de andere fusioneerende gemeente; Is herziening nodig/wenselijk/mogelijk: bv. prijs, canon herzien of aanpassen? Let op de algemene beginselen behoorlijk bestuur zoals gelijkheid.
Nood aan een verlenging van een bestaande overeenkomst	Nagaan of aan de voorwaarden van de verlenging is voldaan; Rekening houden met wetgeving overheidsopdrachten; Beslissing tot verlenging nemen
Nood aan een nieuwe overeenkomst om bijvoorbeeld dringende problemen aan te pakken of om de continuïteit van de dienst te verzekeren	De gemeente lijst op welke overeenkomsten dringend nodig zijn; De gemeente lijst andere mogelijkheden op; De gemeente toetst de oplossing af bij de andere fusioneerende gemeente.
Overeenkomsten genoemd in artikel 1 Hypotheekwet	Voldoen aan vereisten artikel 1 Hypotheekwet

De regeling geldt ook voor de OCMW's gelet op de artikelen 371, 373 en 374 van het DLB.

Regelgeving

- ▶ [Artikelen 345, 347, 349 en 350, §3 DLB](#)
- ▶ [Artikel 1 Hypotheekwet](#)

3.7.4 Overheidsopdrachten

Het bestuur moet alle overheidsopdrachten grondig inventariseren. Elke overheidsopdracht voor aanneming van werken, leveringen en diensten van 1 van de gefusioneerde gemeenten zet de nieuwe gemeente van rechtswege voort vanaf de fusiedatum.

De nog niet-gegunde opdracht(en)

De nieuwe gemeente zet automatisch opdrachten van 1 van de oorspronkelijke gemeenten verder als die het bestek al goedgekeurd en er eventueel al een oproep tot kandidaatstelling volgde. De nieuwe gemeenteraad kan de opdracht stopzetten vanuit zijn discretionaire bevoegdheid. Dat moet hij op passende wijze communiceren als de opdracht al gepubliceerd werd.

Als de gemeente kiest om de opdracht voort te zetten, zet de nieuwe gemeente de procedure voort. De fusie van gemeenten vereist wel de aanpassing van de identiteit van de opdrachtgever. De gemeente mag de inhoud en de omvang van de opdracht nog aanpassen aan de nieuwe situatie.

De gegunde maar nog niet gesloten opdracht(en)

De nieuwe gemeente zet deze opdrachten automatisch voort.

Om verschillende mogelijke redenen kan de nieuwe gemeente afzien van het sluiten van de opdracht en de opdracht stopzetten. Het volgen van een procedure houdt geen verplichting in tot het sluiten van de opdracht. De gemeente kan de opdracht gemotiveerd stopzetten als er nog geen contractuele band is met de opdrachtnemer.

Wijzigingen aan de opdracht zijn mogelijk, maar binnen de perken van de artikelen 37 t.e.m. 38/19 KB Uitvoering. Vooral de artikelen 38/4 (de minimisregel) en de bepalingen i.v.m. niet-wezenlijke wijzigingen (artikelen 38/5 en 38/6) zullen hier van belang zijn:

- De minimisregel:
Geringe opdrachtwijzigingen moeten altijd mogelijk blijven tijdens de uitvoering. De waarde van de wijziging moet lager liggen dan de Europese drempels én kleiner zijn dan 10% van de waarde van de oorspronkelijke opdracht bij leveringen en diensten en 15% bij werken. Bij opeenvolgende wijzigingen houdt de gemeente rekening met de netto-cumulatieve waarde (min- en meerwerken) van de opeenvolgende wijzigingen. Een wijziging mag de algemene aard van de opdracht niet veranderen (art. 38/4, 80 (W), 121 (L) en 151 (D) KB Uitvoering).
- Niet-wezenlijke wijzigingen:
Deze wijzigingsmogelijkheid vloeit voort uit het arrest-Pressetext (zaak C-454/06, 19 juni 2008) van het Hof van Justitie. Een wijziging is mogelijk indien ze, ongeacht haar waarde, als niet-wezenlijk moet worden beschouwd. Een wijziging is wezenlijk als de opdracht daardoor materieel verschilt van de oorspronkelijke opdracht en aan 1 van deze voorwaarden voldoet.
 - De wijziging bevat voorwaarden die, als zij deel van de aanvankelijke plaatsingsprocedure hadden uitgemaakt, de toelating van andere dan de aanvankelijk geselecteerde kandidaten of gunning van de opdracht aan een andere inschrijver mogelijk maakt. Of het had bijkomende deelnemers aan de plaatsingsprocedure kunnen aantrekken.
 - De wijziging verandert het economische evenwicht ten gunste van de opdrachtnemer op een manier die de oorspronkelijke opdracht niet bepaalt.
 - De wijziging leidt tot een aanzienlijke verruiming van het toepassingsgebied van de opdracht.

- Een nieuwe opdrachtnemer is in de plaats gekomen van de opdrachtnemer aan wie de opdracht gegund werd (in andere dan onder artikel 38/3 bedoelde gevallen). (art. 38/5, 38/6, 80 (W), 121 (L) en 151 (D) KB Uitvoering).

De opdrachten in uitvoering

De nieuwe gemeente zet de opdrachten die op het ogenblik van de vrijwillige fusie van de gemeenten in uitvoering zijn automatisch voort.

De fusie van gemeenten kan nopen tot een wijziging van de opdracht. Deze wijzigingen zijn mogelijk binnen de perken van de art. 37 t.e.m. 38/19 KB Uitvoering. De niet-wezenlijke wijzigingen en de minimisregel gelden hier ook.

Een eenzijdige verbreking van de overeenkomst door de fusie van de gemeenten geeft de opdrachtnemer recht op een schadevergoeding.

OCMW

De regeling geldt ook voor de OCMW's (art. 371, 373 en 374 DLB). ABB beveelt de gemeente(n) en OCMW('s) aan om de analyse en eventuele bijsturing van de overheidsopdrachten samen aan te pakken voor de eventuele schaalvoordelen. Toch blijven de gemeente en het OCMW afzonderlijke rechtspersonen. De bevoegdheden van de organen van elk van deze besturen blijven bestaan als de besturen samenwerken bij een overheidsopdracht.

Samenwerking voor de fusie bij overheidsopdrachten?

Kunnen gemeenten die in de toekomst fusioneren gezamenlijk een overheidsopdracht uitschrijven en hoe moeten ze dat doen?

Het DLB laat hen niet toe om de bevoegdheden voor overheidsopdrachten te delegeren naar een ander bestuur via een 'algemeen principebesluit'. Een 'algemeen mandaat' is niet mogelijk. De wetgeving overheidsopdrachten van 17 juni 2016 vermeldt wel een aantal samenwerkingstechnieken:

- de occasioneel gezamenlijke opdrachten (art 48): de bevoegde organen van beide besturen moeten het bestek en de gunning telkens per opdracht goedkeuren;
- aankoopcentrales (art 47): de bevoegde organen van beide besturen moeten de toetreding tot de centrale per afzonderlijke opdracht goedkeuren. Daarbij moeten ze rekening houden met de bepalingen over de bevoegdheid van het college van burgemeester en schepenen in artikel 41 en 56 van het DLB.

Er zijn geen andere mogelijkheden voor fusionerende gemeenten om leveranciers op elkaar af te stemmen. Zij kunnen wel rekening houden met volgende pistes:

- Bij het uitschrijven van nieuwe opdrachten kunnen gemeenten letten op de compatibiliteit van het aan te kopen product of de te verstrekken dienst met het product dat of de dienst die reeds bij de andere gemeente wordt gebruikt. Producten en diensten zijn zo op de andere gemeente afgestemd, zelfs als er niet wordt samengewerkt met dezelfde opdrachtnemer.
- De gemeenten kunnen onderzoeken of er een aankoopcentrale is waar ze beiden van kunnen afnemen. Ze kunnen zo gebruik maken van dezelfde, bestaande raamovereenkomst en hun aankopen op elkaar afstemmen. Het hangt af van een concrete raamovereenkomst of gemeenten bij dezelfde opdrachtnemer uitkomen.

- Gemeenten kunnen het einde van hun lopende opdrachten op elkaar afstemmen, en vervolgens samen een nieuwe opdracht in de markt zetten. De eventuele verlengings- en verbrekingmogelijkheden van opdrachten moeten concreet bekeken worden. Voor de samenwerking bij de nieuwe opdracht kan dan gebruik worden gemaakt van de technieken van de occasioneel gezamenlijke opdracht of de aankoopcentrale.

Regelgeving

- [Artikel 41, 56, 350, §4, 371, 373, 374 DLB](#)
- [Artikel 35, 47 en 48 Wet overheidsopdrachten](#)
- [Artikel 37 t.e.m. 38/19, 38/3, 38/4, 38/5, 38/6, 80 \(W\), 121 \(L\) en 151 \(D\) KB Uitvoering](#)
- [Artikel 1794 Burgerlijk Wetboek](#)

Meer informatie

- [Diensten raamcontracten](#)
- [Arrest Pressetext](#)

FAQ

- [Hoe sluit je aan bij contracten van de fusiepartner?](#)

3.8 Huisvesting en facility

3.8.1 Patrimoniumbeheer

Zowel in het kader van financieel beheer (zie 3.6 financieel beheer) als van juridische zaken (zie 3.7 **Juridische zaken**) wordt aangegeven dat er een inventaris moet worden opgemaakt van de onroerende goederen en zakelijke rechten van de fusionerende gemeenten. Dit is een belangrijk startpunt voor het patrimoniumbeheer van de nieuwe gemeente. Op basis van de *as is* situatie wordt immers bepaald wat de toekomst zal zijn van de gebouwen waarin de diensten van de gefusioneerde gemeenten gehuisvest worden. Daar komt bij dat de toekomstige organisatiestructuur van de nieuwe gemeente (zie 3.1 **Personeel en organisatie**) de impact op de nodige huisvesting van het personeel mede zal bepalen.

Belangrijke aandachtspunten bij het bepalen van de toekomst van het huidige patrimonium zijn de volgende:

- Wat voor type gebouw is het (woning, kantoor, magazijn, gemengd, ...)?
- Welke eigendomsstatus heeft het gebouw (volle eigendom, blote eigendom (erfpacht, opstal, concessie), mede-eigendom)?
- Welke nutsvoorzieningen zijn aanwezig (water, gas, elektriciteit, stookolie, ...) en welke installaties zijn er (gasketel, stookolietank, warmtepomp, airconditioning,...)?
- Welke functies zijn er in het gebouw (werkplekken, vergaderzalen, restaurant, archief, serverruimtes, parking, opslagruimte, ...)?
- Tot welke diensten leent het gebouw zich?
- Wie zijn de gebruikers van het gebouw? Noteer ook het KBO-nummer indien geen natuurlijke persoon en het gebruiksrecht dat de gebruiker heeft t.a.v. de eigenaar (huur, kosteloos gebruik, gebruiksovereenkomst, geen overeenkomst, ...).
- Wat zijn de terugkerende kosten aan het gebouw voor:
 - Onderhoud
 - Nutsvoorzieningen
 - Belastingen
 - Huur
 - Huurlasten
 - Andere
- Wat is de staat van het gebouw (bouwjaar, laatste grondige renovatie, uitgevoerde werken, EPC, ...)?
- Welke investeringswerken zijn er gepland of zijn er noodzakelijk? Welke investeringswerken zijn er nodig om het gebouw koolstofneutraal te maken?

Om dit meer in detail per gebouw na te gaan, kan de [checklist gebouwen](#) gehanteerd worden om alle gebouwgegevens te inventariseren.

3.8.2 Behoeften in kaart brengen en visievorming

Parallel aan de inventarisatie van het patrimonium, kunnen de behoeften van de verschillende diensten verzameld worden. Welke functies wil men voorzien, wat zijn de noden die daaraan gekoppeld zijn, hoeveel mensen dienen waar een werkplek te hebben, hoeveel vergaderzalen zijn er nodig, wat zijn de veiligheidsvereisten, wil men deze kunnen delen na de reguliere werkuren, ligging tegenover openbaar vervoer, ...

Daarnaast is het vormen van een visie op hoe het patrimonium er naar de toekomst zal uitzien een belangrijke kapstok voor toekomstige beslissingen over het patrimonium. Welke criteria zijn er belangrijk voor het bestuur, welk imago wil het bestuur uitstralen (bv duurzaamheid, openheid, ...)? De visie zal ook rekening moeten houden met doelstellingen die gesteld worden vanuit hogere overheden (bv klimaatneutraal, ontharding, ...) en de timing die daaraan gekoppeld is.

3.8.3 Scenario's en beslissing

De behoeften en het geïntariseerde patrimonium kan men nu naast de visie leggen. Om naar de visie toe te werken zijn er waarschijnlijk verschillende scenario's mogelijk. Deze scenario's dient men te beoordelen naar kosten (inkomsten, uitgaven, jaarlijks en op langere termijn) en naar aansluiting op de visie over een periode die toelaat de timing van de doelstellingen te halen.

In de scenario's kan men zich buigen over volgende vragen:

- Waar zal het gemeentehuis van de nieuwe gemeente zich bevinden?
- Welke gebouwen worden gebruikt voor het huisvesten van de personeelsleden?
- Wat is de toekomst van de andere gebouwen (behouden, afstoten of afbreken)?
- Welke investeringswerken zijn nodig in de te behouden gebouwen?
- Welke functies krijgen de te behouden gebouwen?
 - Welke gebouwen krijgen een functie, waardoor deze publiek en integraal toegankelijk moeten zijn (naar burgers toe: zichtbaarheid van het gebouw, toegankelijkheid voor mensen met een beperking, voorzien van bezoekers-WIFI, ...)?
 - Welke specifieke voorzieningen zijn er nodig in het kader van de dienstverlening (loketfuncties, gesprekslokalen, opslagplaats voor uit te lenen materiaal, infobalie, bibliotheekzone, telefonie voor een infolijn, ...)?

Op basis van de genomen beslissingen kan een kostenraming worden opgemaakt voor het beheer en onderhoud van het patrimonium van de nieuwe gemeente, maar kan ook alles opgestart worden in functie van de ingebruikname van de gebouwen:

- Welke verhuisbewegingen zijn nodig binnen welke timing?
- Welke gebouwen hebben een werkplekherinrichting nodig en binnen welke timing?
- Welke andere werken zijn nodig om het gebouw in gebruik te nemen (keuringen, renovatiewerken, veiligheidsplannen laten opmaken, brandpreventiedossier opstellen, ...)?
- Wat moet er gebeuren met de lopende contracten in de gebouwen (stopzetting, overzetting of vernieuwing)? Zie **3.7.3 Verzekeringen en andere overeenkomsten**.

Om de nodige acties voor de ingebruikname van een gebouw meer in detail te bekijken, kan u de [checklist verhuis](#) raadplegen.

Technisch beheer van gebouwen

Om ervoor te zorgen dat het patrimonium verantwoord beheerd wordt, is het belangrijk dat er voor alle gebouwen aandacht wordt besteed aan onderhoudsplanning, keuringen en attesten en energieverbruik op maat van het betreffende gebouw. De functie en het gebruik van een gebouw bepaalt immers wat de infrastructuur nodig heeft. Bijvoorbeeld: een plan voor legionellabeheersing zal er anders uitzien bij een sporthal (douches) dan in een administratief gebouw. Om hier meer in detail op in te gaan, kan u steeds gebruik maken van de [checklist gebouwen](#).

Veiligheid van gebouwen

Naast het onderhoud van het patrimonium dient men aandacht te besteden aan toegangs- en brandveiligheid van gebouwen. Voor ieder gebouw dient u na te gaan welke veiligheidsvereisten er zijn: een gebouw met publieke functie waar de medewerkers geconfronteerd kunnen worden met agressieve cliënten, zal andere veiligheidsvereisten hebben dan een opslagplaats voor materiaal. Inzake brandveiligheid maakt u dan weer werk van een brandpreventiedossier. Ook dit is steeds op maat van het gebouw te maken, maar wat wettelijk vastgelegd is, vindt u [hier](#).

Meer informatie

- ▶ [Indicatieve checklist gebouwen](#)
- ▶ [Indicatieve checklist verhuis](#)

3.8.4 Facilitair management

De organisatie van het facilitair management kan bij de oorspronkelijke gemeenten voor de fusie nog op verschillende manieren gebeuren. De fusie van gemeenten, OCMW's en andere gemeentelijke organisaties geeft de uitgelezen kans om de organisatie van de facilitaire dienstverlening op grotere schaal toe te passen en zo te besparen op de nodige middelen en efficiëntiewinsten te boeken. Door de *resources* van de fusionerende entiteiten samen te leggen, kan men de oefening maken: hoe kunnen we meer doen met minder voorzieningen? 1 schoonmaakcontract voor alle gebouwen van de gemeente kan voordeliger zijn; 1 restaurant delen in plaats van er 2 uit te baten, kan goedkoper zijn, ...

In dit deel worden de facilitaire voorzieningen voor de interne werking toegelicht en niet deze in het kader van de dienstverlening naar de burger toe (bijvoorbeeld: met 'afvalbeheer' wordt bedoeld het beheer van het afval ten gevolge van de werking en niet de afvalophaling/voorzieningen in het containerpark voor de burger; met 'onthaal' wordt bedoeld een onthaal voor het eigen personeel en niet de loketfuncties voor burgers). Onderstaande lijst is een voorbeeld van de facilitaire diensten van een gemeente.

- **Afvalbeheer:**
recyclage en ophaling
- **Postverwerking:**
verzending en verdeling (tussen de diensten/gebouwen van de nieuwe gemeente. Dit kan bijvoorbeeld zijn: het voorzien van een estafettedienst tussen de gebouwen, het voorzien van een postlokaal met frankeermachine, ...)
- **Vergaderfaciliteiten:**
inrichting van vergaderzalen en nodige vergadertools zoals beamers en projectieschermen.

- **Onthaal:**
onthaal voor medewerkers om bijvoorbeeld een dienstfiets te ontlenen, leveranciers of bezoekers te ontvangen,
- **Catering op de werkplek:**
catering voor de medewerkers organiseren door bijvoorbeeld toegang te verlenen tot de restaurants van gemeentelijke organisaties (woonzorgcentra, OCMW'S, ...), gratis fruit of soep op de werkplek aan te bieden, of door drankensnoepautomaten te voorzien, ...
- **Schoonmaak van de werkplek:**
periodieke schoonmaak van de werkplekken en reguliere glaswas van de gebouwen

Eerst en vooral is het ook hier een kwestie van te starten met inventariseren: hoe wordt het facilitaire luik vandaag ingevuld bij de fusionerende gemeenten (facilitaire diensten/medewerkers van de fusionerende gemeenten)? Welke manier van werken heeft de meeste voordelen? Welke manier van werken wordt verdergezet na de fusie (wordt er bijvoorbeeld gebruik gemaakt van een Facilitair Management Informatie Systeem (softwarepakket voor facilitaire dienstverlening), hoe verlopen financiële processen van bestellingen, ...)? Hoe kan men rekening houden met duurzame doelstellingen? Welke imago streeft men na naar het personeel, naar de burger?

Meer informatie

▸ [Indicatieve checklist gebouwen](#)

3.8.5 Duurzame mobiliteitsvoorzieningen eigen personeel

De vrijwillige fusie van gemeenten kan een aanzienlijke impact hebben op de mobiliteitsvoorzieningen. De eerste vraag is welk mobiliteitsbeleid de nieuwe gemeente zal vooropstellen en welk plan hieraan gekoppeld wordt.

Een groot aantal van de lokale besturen hebben bijvoorbeeld het burgemeestersconvenant ondertekend, waardoor deze gemeenten zich engageren om de uitstoot op hun grondgebied terug te dringen met 40% tegen 2030. Het mobiliteitsplan van de gemeente kan hier een grote bijdrage aan leveren. Een ander voorbeeld kunnen we geven vanuit de Vlaamse overheid, die in de periode 2005-2030 een reductie met minstens 55% van de CO₂-emissie door brandstofverbruik vooropstelt. De strategische doelstellingen uit het actieplan mobiliteit zijn een hulpmiddel om de doelstellingen van de gemeente te behalen. Voorbeelden zijn het stimuleren van ..., het voorkomen van verplaatsingen... en het vergroenen van het wagenpark. Voor meer informatie, zie het actieplan mobiliteit ([link](#)).

Bij een fusie van gemeenten kunnen soortgelijke doelstellingen vooropgesteld worden, waarna het opmaken van een concreet mobiliteitsplan volgt. Dit start bij het inventariseren van de huidige mobiliteitsvoorzieningen van zowel de gemeenten als de OCMW's en andere gemeentebedrijven: voertuigenpark (dienstvoertuigen zoals personenwagens, vrachtwagens, moto's, fietsen, ...), abonnementen voor openbaar vervoer voor het personeel, parkeergelegenheid, mobiliteitsbeleid voor de eigen medewerkers... . De volgende stap is het bepalen van de toekomstige mobiliteitsvoorzieningen (vervoersbehoefteplan – wat is er eigenlijk nodig?). De gap tussen de *as is* en de *to be* bepaalt welk mobiliteitsplan er nodig is, waarbij men rekening houdt met de nodige duurzaamheidscriteria.

Op vlak van mobiliteit kunnen fusionerende gemeenten op deze manier een groot verschil betekenen inzake duurzaamheid, maar dus ook grote efficiëntiewinsten boeken in het gebruik naar vervoersmiddelen toe. Ook hier geldt opnieuw dat gedeelde middelen, meer kunnen betekenen.

3.9 Informatie, archief, machtigingen en ICT

3.9.1 Informatie en archief

Elke organisatiewijziging heeft invloed op het informatiebeheer van de betrokken partners. Voor de goede werking en dienstverlening van alle betrokkenen is het belangrijk dat informatie toegankelijk blijft. Daar komen heel wat praktische uitdagingen bij kijken. Vaak moeten ontsluitingsystemen op elkaar worden afgestemd, zijn er andere culturen in het omgaan met informatie, ...

Een aantal basisprincipes uit de archief- en informatiewetenschap bepalen de grote lijnen voor de verdeling van archieven bij fusie. Deze basisprincipes zijn:

- Er blijft geen informatie verweesd achter. De bestuurlijke verantwoordelijkheid voor alle betrokken informatie (die al dan niet overgedragen wordt) is geregeld. Informatie die niet beheerd wordt, wordt al gauw ontoegankelijk, onoverzichtelijk,... Hierdoor komen de rechten van de informatiezoekende burger in het gedrang.

Een organisatie moet kunnen beschikken over de informatie die ze nodig heeft om haar taken te kunnen uitvoeren en doelstellingen te realiseren. Het gaat dan om dossiers, databanken,... die de realisatie van de taken en doelstellingen ondersteunen. Wanneer een organisatie niet kan beschikken over de voor de uitoefening van die taak relevante informatie, komt de correcte uitvoering van die taak in het gedrang. Het gaat dus ook om informatie die is opgemaakt of ontvangen door de betrokken overheden als werkgever, als aanbestedende overheid,... In een aantal zeldzame gevallen bestaat er ook informatie die permanent bewaard moet worden omwille van juridische redenen, zoals bijvoorbeeld authentieke aktes. Ook deze informatie moet mee overgedragen worden. Er wordt geen onderscheid gemaakt naar dragers. Zowel informatie op analoge drager als op digitale drager is *in scope*.

Bij fusie van gemeenten komt de bestuurlijke verantwoordelijkheid voor de betrokken informatie te liggen bij het college van burgemeester en schepenen van de nieuwe gemeente. Dit geldt ook voor de historische archieven van de betrokken gemeenten. De verantwoordelijkheid voor het beheer van de betrokken bestuursdocumenten komt te liggen bij de algemeen directeur van de nieuwe gemeente. In de praktijk zal het er vooral op aankomen om een aantal praktische elementen uit te klaren. Telkens moet daarbij gekeken worden naar de bestaande situatie om zo de best mogelijke toekomstige situatie uit te tekenen. Volgende elementen kunnen hierbij aan bod komen:

- Wie staat in voor het praktische beheer? Had 1 van de betrokken gemeenten reeds een aparte archiefdienst? Welke processen en procedures zijn er voor het beheer van informatie?
- Moet er verhuisd worden naar een nieuw administratief centrum? Welke diensten verhuizen?
- Welke diensten worden samengevoegd en moeten dus ook hun informatie samen gaan beheren? Hoe is deze informatie geordend? Werken ze digitaal? Met welke software?
- Moeten er extra middelen voorzien worden voor het beheer van de informatie tijdens en na de fusie? Kan/mag er nog archief worden vernietigd? Is er een aparte archiefruimte voor minder geraadpleegde dossiers? Kunnen er nog dossiers naar deze archiefruimte worden overgedragen? Moeten we daarvoor verpakkingsmateriaal voorzien?

Een goede voorbereiding is van belang. Zonder voorbereiding komt de toegang tot de dossiers in het gedrang en stijgt ook het risico op een (tijdelijke) verstoring van de dienstverlening naar de burger.

Meer informatie

► [Informatiemanagement](#)

Regelgeving

- ▶ [Beheren, bewaren en vernietigen van bestuursdocumenten in het Bestuursdecreet](#)
- ▶ [Artikel 56 van het DLB](#)
- ▶ [Artikel 173 van het DLB](#)

Contact

Het Facilitair Bedrijf – Cluster Documentbeheer
E-mail: informatiemanagement@vlaanderen.be

3.9.2 Machtigingen

Als alle afzonderlijke gemeenten aangesloten zijn op een algemene machtiging, dan geldt deze algemene machtiging ook ten aanzien van de nieuwe gemeente, die rechtsopvolger wordt van de gemeenten die al waren aangesloten op de algemene machtiging ([overzicht van bestaande algemene machtigingen](#)). De rechtsopvolger is gemachtigd voor toegang tot de gemachtigde gegevens voor dezelfde doeleinden en onder dezelfde voorwaarden als de oorspronkelijke machtiging van de rechtsvoorganger. Indien de afzonderlijke gemeenten nog niet (allemaal) waren aangesloten op de algemene machtiging, dan moet de nieuwe gemeente een aanvraag indienen voor aansluiting tot de algemene machtiging.

De (algemene) machtigingen blijven gelden voor zover de rechtsopvolger voldoet aan de voorwaarden, bepaald in de machtiging. Zo vereisen (algemene) machtigingen van het Rijksregister onder meer het volgende i.v.m. veiligheid:

- de gemeenten moeten over een consultant inzake informatiebeveiliging (nu functionaris voor gegevensbescherming DPO) beschikken evenals over een informatiebeveiligingsbeleid;
- als op een later tijdstip een wijziging wordt aangebracht aan de organisatie van de informatiebeveiliging die een impact kan hebben op de antwoorden die met het veiligheidsformulier aan het Comité werden verstrekt (aanstelling van een consultant inzake informatiebeveiliging en antwoorden op de vragen over de organisatie van de beveiliging), moeten de door deze beraadslaging gemachtigden een nieuwe vragenlijst over de stand van de informatiebeveiliging naar waarheid invullen en aan het Rijksregister bezorgen. Als de antwoorden op het veiligheidsformulier bijgevolg niet meer kloppen, moet de nieuwe gemeente dit melden aan het Rijksregister om in het licht van de geactualiseerde antwoorden, een aansluiting te krijgen;
- de Functionaris voor Gegevensbescherming van de nieuwe gemeente moet ook kenbaar gemaakt worden bij de [Vlaamse Toezichtcommissie](#).

Het MAGDA-gegevensdelingsplatform zorgt ervoor dat gegevens uit (authentieke) gegevensbronnen op een veilige manier opgehaald en uitgewisseld kunnen worden. Via de [website van MAGDA](#) wordt duidelijk welke gegevens door de MAGDA-diensten aangeboden worden en hoe ook andere toepassingen en systemen op het MAGDA-platform aangesloten kunnen worden. Vooraleer een lokaal bestuur kan aansluiten op een dienst moet voldaan zijn aan een aantal voorwaarden waaronder de juridische grondslag. Vandaar dat het belangrijk is dat het lokaal bestuur aangesloten is op de algemene machtiging indien deze van toepassing is op de gevraagde gegevens.

Contact

Agentschap Digitaal Vlaanderen
E-mail: digitaal.vlaanderen@vlaanderen.be

3.9.3 ICT

ICT-strategie

De ICT-strategie van een nieuwe gemeente staat er niet van vandaag op morgen. Beslissingen en de voorbereiding om naar 1 ICT-strategie te gaan of dit uit te werken van nul, is een oefening van lange adem, waarbij kosten-baten snel kunnen oplopen: voldoende analysewerk is daarom geoorloofd. Een migratietraject om verschillende omgevingssystemen naar 1 geheel te brengen kan complex zijn, daarom is het aan te raden je hierin te laten ondersteunen/adviseren door een expert. Indien geen van de lokale besturen zo'n profiel in dienst heeft, kunnen lokale besturen te rade gaan bij Het Facilitair Bedrijf van de Vlaamse Overheid voor het in dienst nemen van een tijdelijke werkracht via het raamcontract voor ICT-profielen. Bovendien heeft Het Facilitair Bedrijf een aantal andere ICT-raamcontracten waarvan lokale besturen gebruik kunnen maken: denk bijvoorbeeld aan exploitatiegebonden ICT-diensten, telefonie, aankoop van ICT-producten.

Om het migratietraject te kunnen plannen is een inventarisatie van wat van de verschillende fusionerende lokale besturen moet worden samengebracht naar 1 systeem/geheel essentieel. Enerzijds start dit met het in kaart brengen van mensen en middelen: ICT-personeel intern en extern en ICT-budget. Anderzijds is een inventarisatie nodig van alle hard- en software, waar dit draait en hoe dit aan elkaar geconnecteerd is.

Over ICT zijn vier topics van belang: werkplek, datacenter, applicaties en netwerk.

Voor elk topic brengt men ook hier de *as is* toestand, de *to be* toestand en het transitietraject, om van de huidige stand van zaken naar de nieuwe situatie over te gaan, in kaart.

Werkplek

Om de *as is* toestand met betrekking tot het domein werkplek vast te stellen, dient het volgende geïnventariseerd te worden:

- Betrokken werknemers en basisgegevens (huidige standplaats, entiteit, email-adres,...)
- Werkstations (pc's, tablets...), printers...
- GSM's, smartphones, vaste telefonie
- Specifieke client software (inclusief licenties)
- Contracten met huidige providers (telecom)

Naast de inventarisatie dient een evaluatie plaats te vinden van werkstations en GSM's, smartphones en vaste telefonie. Men bepaalt de *to be* toestand door volgende aspecten te onderzoeken:

- Wie komt waar (standplaats, entiteit) terecht?
- Welke diensten zullen afgenomen worden van welke provider?
- Minimum vereisten voor werkstation (hardware software)
- Minimum vereisten voor GSM's, smartphones.

Daarnaast kan voor het topic 'werkplek' een migratietraject op poten worden gezet. Hiervoor onderneemt men het volgende:

- Bepalen/opstellen benodigde draaiboeken (verhuis, email migratie, data migratie, verandering provider...)

- Bepalen benodigde werkstations, printers
- Bepalen benodigde GSM's, smartphones
- Bepalen impact op netwerkvoorzieningen (bandbreedte, toegangspunten...)
- Bepalen training (van ICT-personeel en eindgebruikers) vereisten
- Bepalen helpdesk vereisten

Datacenter

Om zicht te hebben op de stand van zaken betreffende het topic 'datacenter', wordende bestaande datacenters (computerzalen, hardware, software, licenties, lopende contracten...) op een rij gezet en de veiligheidsvereisten, inclusief redundantie, in kaart gebracht. Vervolgens wordt de oefening gemaakt in welke mate de datacentra geconsolideerd kunnen worden. Het plannen van het migratietraject houdt het bepalen en uitwerken van een migratiescenario per datacenter in (tijdelijk gebruik, overname, overgang naar cloud, ...).

Applicaties

Voor het domein 'applicaties' inventariseert men opnieuw de as-is toestand van de bestaande applicaties (incl. hardware en softwarevereisten, licenties, netwerkvereisten, aangeboden SLA's, onderhoudscontracten...). Hierbij zijn tevens de veiligheidsvereisten cruciaal. Onder applicaties worden ook intra- en internetsites gerekend. Inzake de *to be* toestand wordt de vraag gesteld welke applicaties nodig zijn om te voldoen aan de *business requirements*. Per applicatie wordt (indien nodig) een migratiescenario uitgewerkt: tijdelijk gebruik, overname, combinatie met een andere applicatie, vervangen door een andere applicatie. Bovendien gaat men de impact na op het gebruik van de datacenters en het netwerk (bandbreedte, datastromen...). Ook bij het opzetten van het migratietraject zijn de veiligheidsvereisten van belang.

Netwerk

Om de bestaande situatie te omschrijven voor het domein netwerk zijn de volgende elementen cruciaal:

- Inventarisatie locaties
- Bandbreedte verbruik
- Veiligheidsvereisten (incl. redundantie)

Met betrekking tot de *to be* toestand dient in het bijzonder aandacht geschonken te worden aan:

- (Nieuwe) locaties en gewenste connectiviteit voor domeinen, werkplek, applicatie, datacenter
- Bepalen nieuwe topologie
- Capaciteitsvereisten voor domeinen werkplek, applicatie, datacenters
- Veiligheidsvereisten incl. redundantie

Het migratietraject omvat de definitie van het verschil tussen de *to be* versus de *as is*. Voor alle domeinen dienen de timing, resources (eigen personeel, ingehuurd personeel), budget (investering en *recurrent*), communicatieplan en risico's in kaart te worden gebracht, zodat de migratie kan worden aangevat. Alle betrokken stakeholders moeten worden aangeduid en er moet vastgelegd worden wie wat communiceert, wanneer en via welke kanalen. Hierbij schenkt men best extra aandacht aan de wijzigingen die een impact hebben op de personeelsleden. Mogelijks zijn enkele opleidingen voor het gebruik van (ver)nieuw(d)e toepassingen en werkwijzen noodzakelijk om het personeel mee te krijgen in dit verhaal.

Informatie

▸ [Inspiratienota](#)

Contact

Agentschap Digitaal Vlaanderen
Stefan De Smet
stefan.desmet@vlaanderen.be

3.10 Begraafplaatsen en lijkbezorging

Iedere gemeente moet over ten minste 1 begraafplaats beschikken. Meerdere gemeenten kunnen zich wel verenigen om over een gemeenschappelijke begraafplaats te beschikken.

Het geheel van begraafplaatsen op het grondgebied van een gemeente moet alle vormen van lijkbezorging kunnen aanbieden zoals bepaald bij het decreet van 16 januari 2004 op begraafplaatsen en lijkbezorging, met uitzondering van de uitstrooiing van de as op de aan het grondgebied van België grenzende territoriale zee.

Enkel een gemeente of een intergemeentelijk samenwerkingsverband kan een crematorium oprichten en beheren.

Ieder gemeentelijk of intergemeentelijk crematorium moet over een urnenveld, een strooiweide en een columbarium beschikken.

In afwijking van het voorgaande lid, kan evenwel tussen de gemeente die een begraafplaats beheert en het intergemeentelijk samenwerkingsverband dat een aangrenzend intergemeentelijk crematorium beheert een overeenkomst worden afgesloten waarin bepaald wordt dat ze het urnenveld, de strooiweide en het columbarium van de gemeentelijke begraafplaats ter beschikking stelt van het aangrenzende intergemeentelijke crematorium .

Gemeenten hebben veel over de begraafplaatsen en de lijkbezorging geregeld in een huishoudelijk reglement op de begraafplaatsen en een politiereglement op de begraafplaatsen (naast mogelijke belasting- of retributiereglementen). Een voorbeeld van wat in een huishoudelijk reglement kan voorkomen, is of er al dan niet concessies mogelijk zijn en indien wel, de duurtijd hiervan. Een voorbeeld van wat in een politiereglement kan voorkomen, is onder andere de afmetingen van de graftekens.

Bij een fusie zal de nieuwe gemeente de huishoudelijke reglementen en politiereglementen en -verordeningen van de oorspronkelijke gemeenten samenvoegen tot 1 huishoudelijk reglement op de begraafplaatsen en 1 politiereglement op de begraafplaatsen (zie **3.2 Reglementen en politieverordeningen**).

- De gemeenten voorzien eenzelfde juridisch regime voor al hun begraafplaatsen. Bijvoorbeeld: als de gemeente concessies toestaat, dan moet zij dit toestaan op al haar begraafplaatsen.
- De nieuwe gemeente kan niet bepalen dat inwoners van de oorspronkelijke gemeente A enkel op de begraafplaats van deze oorspronkelijke gemeente begraven mogen worden of hun asurn bijgezet mag worden of hun as uitgestrooid mag worden. Als inwoners van de oorspronkelijke gemeente A op de begraafplaats van de oorspronkelijke gemeente B wensen begraven te worden of hun asurn te laten bijzetten of hun as te laten uitstrooien, dan moet dit mogelijk zijn.
- De duurtijd en de prijs van de concessies die de oorspronkelijke gemeenten hebben toegestaan, blijven voor deze concessies behouden. Als de oorspronkelijke gemeente A in een langere concessietermijn voor haar concessies voorzag (bijvoorbeeld 50 jaar) dan de nieuwe gemeente (bijvoorbeeld 30 jaar) dan blijft die langere termijn van 50 jaar behouden. De nieuwe gemeente kan die termijn niet terugbrengen tot 30 jaar voor de lopende concessies. Als de nieuwe gemeente een nieuwe concessie toestaat, geldt uiteraard de (nieuwe) maximale duurtijd die de gemeenteraad van de nieuwe gemeente heeft vastgelegd.
- De minimale en de maximale afmetingen waarin de oorspronkelijke gemeenten voor hun graven (geconcedeerde en niet-geconcedeerde) voorzagen, blijven voor die graven uiteraard behouden.

Een vrijwillige fusie kan (maar moet niet) tot gevolg hebben dat bepaalde begraafplaatsen gesloten worden. Het volstaat namelijk dat de nieuwe gemeente over 1 begraafplaats beschikt waar alle mogelijkheden (begroving, bijzetting in een columbarium of op een urnenveld en verstrooiing op een

strooiweide) worden aangeboden. In dit geval moet de nieuwe gemeente de procedure voor sluiting/ontruiming van [artikel 5 van het decreet van 16 januari 2004](#) volgen.

Regelgeving

- › [Artikelen 2, 5, 6 en 10 Decreet begraafplaatsen en lijkbezorging](#)
- › [Besluit Vlaamse Regering Organisatie, beheer en inrichting begraafplaatsen en crematoria](#)
- › [Omzendbrief begraafplaatsen en lijkbezorging](#)

3.11 Erediensten

De gemeente heeft een aantal verplichtingen tegenover alle erkende eredienstenbesturen op het grondgebied, met name de rooms-katholieke, de protestantse, de anglicaanse en Israëlitische erediensten:

- bijpassen exploitatietekorten
- bijdragen in investeringen gebouwen eredienst
- huisvesting
- residerende bedienaar
 - pastorie of woning of woonstvergoeding – eventueel ook secretariaatsvergoeding
- geen residerende bedienaar
 - ruimte voor ontvangst, vergaderingen, archief of secretariaatsvergoeding

Ten minste 2 keer per jaar vindt een overleg plaats tussen een afvaardiging van het centraal (kerk)bestuur en een afvaardiging van het college van burgemeester en schepenen. Daarnaast kan een overleg ook steeds op verzoek van 1 van beide partijen plaatsvinden. Naar aanleiding van dit overleg kunnen beide partijen een aantal afspraken vastleggen (bijvoorbeeld over de prioritaire noden en investeringen).

3.11.1 Welke beslissingen moet de nieuwe gemeente nemen?

Verplichtingen en afspraken

In geval van een fusie neemt de nieuwe gemeente de verplichtingen van de oorspronkelijke gemeenten over, net als de afspraken gemaakt tijdens het overleg tussen de oorspronkelijke gemeenten en de eredienstbesturen. De nieuwe gemeente kan ervoor opteren om opnieuw te onderhandelen over de bestaande afspraken. We raden nieuwe gemeenten aan om zo vlug mogelijk na de installatie van het nieuwe college van burgemeester en schepenen in overleg te treden met de eredienstbesturen. Zo kunnen ze nagaan of en welke afspraken voor (her)bevestiging of aanpassing in aanmerking komen. Met het oog op het opmaken van het budget, het meerjarenplan en de jaarrekening kunnen ze ook tot nieuwe afspraken komen.

Als de gebiedsomschrijving van een erkende lokale geloofsgemeenschap ook gelegen is in (een) andere gemeente(n) dan de nieuwe gemeente, wordt deze andere gemeente(n) ook betrokken bij dit overleg.

Bij een eerste contactopname met de bestaande eredienstbesturen en (indien aanwezig) het centraal (kerk)bestuur is het raadzaam dat de nieuwe gemeente wijst op de verplichtingen van het Eredienstendecreet (artikel 25, 1ste en 2de lid). De fusie zal immers een gevolg hebben voor hun organisatie:

- Als op het grondgebied van de nieuwe gemeente twee of meer parochies van de rooms-katholieke eredienst erkend zijn, waarvan de hoofdkerk gelegen is op het grondgebied van de gemeente, moet een centraal kerkbestuur worden opgericht. Dit zal na de fusie onvermijdelijk het geval zijn.
- Als op het grondgebied van de nieuwe gemeente meer dan acht kerkfabrieken zijn, kan de Vlaamse Regering, op voorstel van het erkend representatief orgaan, machtiging verlenen tot de oprichting van twee of meer centrale kerkbesturen.
- Als op het grondgebied van de nieuwe gemeente vier of meer kerkgemeenten (protestants), 4 of meer parochies (anglicaans) of 4 of meer gemeenten (Israëlitisch) erkend zijn, waarvan de hoofdkerk

(protestants en anglicaans) of de synagoge (Israëlitisch) gelegen is op het grondgebied van de gemeente, moet een centraal bestuur opgericht worden.

- Een fusie van gemeenten maakt een einde aan het bestaan van de centrale kerkbesturen van de gefusioneerde gemeenten en aan het mandaat van alle leden van die centrale kerkbesturen. In de nieuwe gemeente wordt een nieuw centraal kerkbestuur opgericht. Opgelet, dit geldt enkel voor de centrale kerkbesturen van de rooms-katholieke eredienst.
- Bij problemen kan de gemeente het representatief orgaan (voor de rooms-katholieke eredienst zijn dat de bisschoppen) om initiatief of bemiddeling vragen.

Vóór de eigenlijke fusie kunnen de oorspronkelijke gemeenten hiervoor al een aantal voorbereidingen opstarten. Zo kunnen ze een inventaris maken van de bestaande eredienstbesturen, de afspraken uit het overleg, lopende dossiers oplijsten (zie **3.11.2 Adviesvragen**), een overzicht bezorgen van de jaarrekeningen, budgetten en meerjarenplannen zodat het nieuwe schepencollege met kennis van zaken het overleg kan aangaan met de verschillende erkende eredienstbesturen op het grondgebied.

Subsidies

De nieuwe gemeente maakt een **kerkenplan** op of ontwikkelt een langetermijnvisie voor alle gebouwen van de eredienst op het grondgebied. Dit is ook van belang om aanspraak te kunnen maken op **subsidies**.

Als de gebiedsomschrijving van een parochie ook gelegen is in (een) andere gemeente(n) dan de nieuwe gemeente, betreft de nieuwe gemeente deze andere gemeenten(n) bij de ontwikkeling van de langetermijnvisie op de gebouwen van de eredienst.

3.11.2 Adviesvragen

In kader van het Erkenningsdecreet Lokale Geloofsgemeenschappen van 22 oktober 2021 kunnen er adviesaanvragen hangende zijn bij de fusionerende gemeenten. Ook hier neemt de nieuwe gemeente de verplichtingen van de oorspronkelijke gemeenten over, Het kunnen dan adviesaanvragen zijn over:

- Erkenning van een nieuwe lokale geloofsgemeenschap;
- Wijziging van de gebiedsomschrijving van een erkende lokale geloofsgemeenschap;
- Wijziging van de naam van het bestuur van de eredienst;
- Fusie van erkende geloofsgemeenschappen;
- Opheffing van de erkenning van annexekerken en kapelanijen;
- Opheffing van de erkenning.

Regelgeving

- › [Artikelen 25, eerste en tweede lid, 25/1, 33 en 52/1 Eredienstendecreet](#)
- › [Decreet toekenning subsidies gebouwen](#)
- › [Erkenningsdecreet Lokale geloofsgemeenschappen van 22 oktober 2021](#)
- › [Omzendbrief parochiekerken in Vlaanderen](#)
- › [Conceptnota 'Een toekomst voor de Vlaamse Parochiekerk'](#)

3.12 Burgerlijke stand en bevolking

De regelgeving inzake de burgerlijke stand moet niet aangepast worden na de fusie van gemeenten vanaf 1 januari 2019. Vanaf 1 januari 2019 vervangt de Databank Akten van de Burgerlijke Stand (DABS) in principe de lokale papieren registers van de burgerlijke stand. Hiermee rekening houdende is de impact van de fusie op de burgerlijke stand als volgt:

3.12.1 Bewaring/verplaatsing van de registers

Nieuwe (elektronische) akten:

Door de invoer van de DABS stelt het probleem van het houden van de registers op 1 of meer plaatsen zich niet. De lokalisatie van de databank is centraal. De akten bevinden zich niet fysiek in de gemeente, maar de registers lokaliseren zich secundair in een elektronische omgeving.

Oude papieren akten:

Zowel het bewaren van de registers op 1 locatie als op 2 verschillende plaatsen (de 2 voormalige gemeentehuizen) is mogelijk, voor zover de ambtenaar van de burgerlijke stand (ABS) de bewaring op een voldoende en veilige wijze kan verzekeren (tegen vervalsing, vernietiging, gegevensbescherming,...). Het is aangewezen dat het college van burgemeester en schepenen hiertoe een besluit neemt. De toelating van de Procureur des Konings (toezicht burgerlijke stand) tot verplaatsing is in alle gevallen aangewezen.

3.12.2 Dienstverlening burgerlijke stand op twee locaties

De databank is centraal gelokaliseerd en de registers bevinden zich niet meer als dusdanig (fysiek) in de gemeente. De toegang tot de DABS is vanuit verschillende plaatsen mogelijk. Het behouden van twee loketten burgerlijke stand is bijgevolg geen probleem.

3.12.3 Huwelijksvoltrekking

Wat het huwelijk betreft kan de gemeenteraad meerdere plaatsen aanduiden om het huwelijk te voltrekken.

3.13 Gemeentenaam en adreswijziging

3.13.1 Benaming gemeente

De bevoegdheid om een naam aan een gemeente toe te kennen of een bestaande gemeentenaam te wijzigen, komt toe aan de decreetgever. Uitzondering hierop zijn de gemeenten genoemd in artikel 7 van de wetten op het gebruik van de talen in bestuurszaken (de zes facilitairgemeenten rond Brussel) en van de gemeente Voeren. Voor deze laatste gemeenten blijft de federale wetgever bevoegd.

De Vlaamse Regering bepaalt de schrijfwijze van de namen van de gemeenten.

Bij een fusie stellen de gemeenten een naam van de nieuwe gemeente voor aan de decreetgever. Dit gebeurt via opname in het gezamenlijk voorstel tot fusie dat wordt ingediend bij de Vlaamse Regering. Het uiteindelijke fusiedecreet zal de definitieve naam van de nieuwe gemeente bevatten.

Regelgeving

- ▶ [Artikel 7 Grondwet](#)
- ▶ [Artikel 347, 2de lid en 348, 2de lid DLB](#)
- ▶ [Artikel 7 Wetten gebruik talen in bestuurszaken](#)
- ▶ [Koninklijk Besluit vaststelling schrijfwijze gemeentenamen](#)

3.13.2 Kadaster

Indien de fusie van gemeenten enkel volledige gemeenten betreft, dan zullen de kadastrale perceelnummers niet wijzigen naar aanleiding van de fusie.

Kadastrale percelen zijn gekoppeld aan een kadastrale afdeling. De kadastrale afdeling bestaat uit de code, de naam en het volgnummer van de kadastrale afdeling en de naam van de deelafdeling.

De codes van de kadastrale afdelingen wijzigen niet ten gevolge van een fusie, maar blijven behouden. Deze nummers vormen namelijk de sleutel voor de identificatie van de kadastrale percelen.

Fusies van gemeenten hebben echter wel een impact op de benaming en het volgnummer van de kadastrale afdelingen en de naam van de deelafdelingen. De namen van de kadastrale afdelingen kunnen wijzigen. De nieuwe benamingen zullen de nieuwe namen van de gemeenten volgen. Dit betekent dat in bepaalde gevallen ook het volgnummer zal wijzigen. De naam van de deelafdeling zal in de meeste gevallen behouden kunnen blijven.

De nieuwe benamingen van de kadastrale afdelingen vindt u op [de website van de FOD Financiën](#).

3.13.3 NSR-straatcode

De huidige stratendatabank met eigen NSR-straatcode is opgebouwd per gemeente. De eerste 5 cijfers zijn deze van de NIS-code, de volgende 5 cijfers zijn interne nummering. Dit systeem werd uitgebreid om de koppeling mogelijk te maken met de straatcode van het adressenregister. Een NSR-straatcode wordt

toegekend/aangepast/'verwijderd' naar aanleiding van een wijziging in het adressenregister of op vraag van een medewerker van de AAPD indien het een administratieve uitzondering betreft. De lokale besturen werken de straatgegevens in het adressenregister tijdig bij zodat de doorstroming van de wijzigingen naar de gebruikers van het adressenregister vlot gebeurt.

Naar aanleiding van de fusie van gemeenten zullen alle straten en adressen van de betrokken gemeenten een nieuwe identicator krijgen in het adressenregister. Bij de AAPD zal de NSR-code van deze straten veranderen omdat de nieuwe gemeenten een nieuwe NIS-code krijgen. De beheerder van het adressenregister bezorgt de AAPD in de periode van 6 maanden voorafgaand aan de fusie een testbestand, voorlopig verschilbestand en definitief verschilbestand zodat de AAPD de nodige tijd heeft om deze aanpassingen voor te bereiden.

3.13.4 Straatnamen

Bij een fusie zijn er twee trajecten mogelijk bij straatnaamwijzigingen. De algemene procedure enerzijds, zoals beschreven in artikel 4 van het decreet van 28 januari 1977 tot bescherming van de namen van de openbare wegen en pleinen (hierna: decreet straatnamen), en de verkorte procedure anderzijds, die beschreven staat in artikel 4/1 van hetzelfde decreet. Die laatste procedure bepaalt welke stappen gemeenten, na een definitieve beslissing tot fusie, kunnen doorlopen als de fusie zorgt voor een dubbele naam van straten of pleinen in de gemeente. Er is dan sprake van een naamswijziging.

De verkorting in de procedure heeft invloed op de vorm van participatie die gevraagd wordt. Bij de evaluatie van de fusietrajecten uit de vorige legislatuur was de strikte en logge procedure een aandachtspunt. Daarom werd in 2021 een soepelere procedure opgenomen in het decreet straatnamen.

Gemeenten moeten nog steeds een participatief traject volgen, maar de besturen zijn vrijer in de manier waarop ze dit invullen. Zo volstaat het dat een persoonlijke brief gestuurd wordt naar wie in de betrokken straten of pleinen woont of eigenaar is van de grond of het pand in de betrokken straten of pleinen. Die brief moet vermelden dat de personen in kwestie de kans krijgen om opmerkingen en bezwaren in te dienen. De besturen beslissen autonoom welke bezwaarmogelijkheden de personen hebben en binnen welke termijn zij die moeten indienen.

In de [omzendbrief](#) van 24 september 2020 worden de richtlijnen en aanbevelingen voor de vaststelling en toekenning van adressen in het kader van het federale samenwerkingsakkoord BeSt-Add uitgelegd. Daarin wordt uitdrukkelijk bepaald dat er in een gemeente geen straten mogen zijn met dezelfde namen. Meerdere straten met dezelfde namen worden beschouwd als homoniemen. Meerdere straatnamen met fonetisch dezelfde namen worden ook beschouwd als homoniemen (bijvoorbeeld: Speldstraat en Speltstraat). Als er door een samenvoeging van gemeenten nieuwe homoniemen ontstaan, moeten deze weggewerkt zijn op het moment dat de fusie plaatsvindt (1 januari 2025). Dit kan gefaseerd verlopen, maar moet uiterlijk op de fusiedatum rond zijn. De gemeenten hebben de keuze of ze in deze gevallen de algemene of de verkorte procedure doorlopen.

Ook als er door een samenvoeging verwarring kan zijn over straatnamen, dan moeten deze bij voorkeur weggewerkt zijn op het moment dat de fusie plaatsvindt (1 januari 2025). Dit kan echter enkel via de algemene procedure uit artikel 4 in het decreet straatnamen:

Meer informatie

► [Gids voor het vaststellen en toekennen van adressen](#)

Regelgeving

- › [Decreet van 28 januari 1977 tot bescherming van de namen van de openbare wegen en pleinen](#)
- › [Decreet van 16 juli 2021 tot wijziging van diverse decreten, wat betreft versterking van de lokale democratie](#)
- › [Memorie van toelichting](#)

3.13.4.1 Verkorte procedure

Te nemen beslissingen	Uitleg	Timing
Vaststellen van noodzaak en beslissen welke gemeente welke straat dient te veranderen	Deze noodzakelijkheid is vereist om beroep te kunnen doen op de verkorte procedure uit artikel 4/1 decreet straatnamen. Als de wijziging van de straat- of pleinnamen niet noodzakelijk is door de samenvoeging, moet er gebruik gemaakt worden van de procedure uit artikel 4 decreet straatnamen.	Er kan al rond gewerkt worden voor de definitieve beslissing tot fusie. De beslissing over de wijziging van de straatnamen kan pas na de definitieve beslissing tot fusie genomen worden.
Uitwerken van participatief traject	Dit participatief traject bestaat minimaal uit een persoonlijke brief naar de personen die aan de wegen en pleinen in kwestie wonen en kiesgerechtigd zijn in de gemeente, of eigenaar zijn van erven naast de wegen en pleinen in kwestie en een in België bekende woonplaats hebben. Deze brief vermeldt minstens de mogelijkheid, de manier waarop en de termijn waarbinnen deze personen hun eventuele opmerkingen en bezwaren kunnen indienen bij het betrokken gemeentebestuur. De gemeenten zijn volledig vrij om dit participatief traject in te vullen. Gemeenten kunnen er bijvoorbeeld voor kiezen eerst de voorgestelde namen en het plan van aanpak te laten bekrachtigen in het college van burgemeester en schepenen. De manier waarop gemeenten tot de naamvoorstellen komen is volledig te beslissen door het bestuur. Het inwinnen van advies van de gemeentelijke raad voor cultuur en culturele vrijetijdsbesteding is in het versoepelde traject geen vereiste. Of (en op welke manier) er een beroep gedaan wordt op de opinie van de inwoners, wordt ook bepaald door het bestuur.	De gemeenten zijn vrij om het traject in te vullen. Er is geen specifieke timing voorzien.
Op de hoogte brengen van de nieuwe naam aan de betrokken bewoners aan de hand van een persoonlijke schrijven	De hierboven vermelde personen worden met een persoonlijke brief op de hoogte gesteld van de uiteindelijke straatnaamwijziging. Het is aan de gemeenten zelf om te bepalen welke termijn ze aan de burgers geven om opmerkingen en bezwaren in te dienen. Het dient wel een redelijke termijn te zijn.	Het is aan de gemeenten zelf om te bepalen welke termijn ze aan de burgers geven om opmerkingen en bezwaren in te dienen.

Definitieve bekrachtiging door de gemeenteraden	Na het inwinnen van opmerkingen en bezwaren wordt er door de gemeenteraden definitief beslist over de nieuwe straatnamen. De gemeenteraad is bevoegd om namen van openbare straten en pleinen te wijzigen (of vast te stellen).	Gedurende 2024, zodat deze nieuwe straten ingaan vanaf 1/1/2025.
---	---	--

3.13.4.2 Gewone procedure

Te nemen beslissingen	Uitleg	Timing
Vaststellen van noodzaak en beslissen welke gemeente welke straat dient te veranderen	Als de wijziging van de straat- of pleinnamen niet noodzakelijk is door de samenvoeging, moet er gebruik gemaakt worden van de procedure uit artikel 4 decreet straatnamen.	Er is geen specifieke timing voorzien.
(Optioneel) Er kan eventueel beslist worden om, alvorens de volgende stappen te nemen, een vraag over te maken aan de gemeentelijke cultuurraad.	Het is niet verplicht om voorafgaandelijk advies te vragen aan de cultuurraad, wel gebruikelijk. Bovendien zal het latere advies dan ook vlotter kunnen worden verleend of zelfs maar een formaliteit zijn. Hierna wordt het voorstel door de cultuurraad geformuleerd.	Er is geen specifieke timing voorzien.
College beslist over voorlopige naam	Voordat een openbaar onderzoek kan georganiseerd worden moet er een voorlopige naam worden gekozen.	Er is geen specifieke timing voorzien.
Voorlopige aanvaarding van naam door gemeenteraad	Na de beslissing van het college wordt de naam aanvaard door de gemeenteraad.	Er is geen specifieke timing voorzien.
Mededeling inwoners	Brieven voor het openbaar onderzoek worden opgestuurd naar de inwoners.	De mededeling aan de inwoners, het inwinnen van advies van de cultuurraad en het openbaar onderzoek lopen gelijktijdig gedurende een termijn van 30 dagen.
Advies van de gemeentelijke raad voor cultuur en culturele vrijetijdsbesteding	Het gemeentebestuur vraagt advies van de cultuurraad. Deze raad deelt schriftelijk binnen 30 dagen zijn advies aan het gemeentebestuur mee.	De mededeling aan de inwoners, het inwinnen van advies van de cultuurraad en het openbaar onderzoek lopen gelijktijdig gedurende een termijn van 30 dagen.
Openbaar onderzoek	Het voornemen om van straatnaam te wijzigen wordt door de gemeente bekendgemaakt door openbare aanplakking, waarna eventuele opmerkingen en	De mededeling aan de inwoners, het inwinnen van

	bezwaren schriftelijk binnen 30 dagen bij het gemeentebestuur kunnen worden ingediend.	advies van de cultuurraad en het openbaar onderzoek lopen gelijktijdig gedurende een termijn van 30 dagen.
Definitieve bekrachtiging door de gemeenteraden	Na het inwinnen van opmerkingen en bezwaren wordt er door de gemeenteraden definitief beslist over de nieuwe straatnamen. De gemeenteraad is bevoegd om namen van openbare straten en pleinen te wijzigen (of vast te stellen).	Na het openbaar onderzoek. Er is geen specifieke timing voorzien.

Impact naam en/of adreswijziging op de inwoner van een nieuwe gemeente

Digitaal Vlaanderen heeft naar aanleiding van de talrijke adreswijzigingen die gemeentelijke fusies met zich meebrengen een “life event scan” met als thema “ik krijg een nieuw adres” uitgewerkt. Voor deze scan namen ze interviews af van burgers, bedrijven en verenigingen die een adreswijziging ondergingen. Uiteraard is geen enkele zo ingrijpend als een heel nieuwe gemeente, maar zelfs al wijzigt enkel een busnummer. De impact op de ondervraagde is vergelijkbaar.

Onder “adreswijziging” wordt het volgende verstaan: wijziging van gemeentenaam OF straatnaam OF huisnummer OF appartement-/busnummer OF een combinatie van deze. Wijzigingen van postcodes worden niet meegenomen.

Het doel van deze scan is tweeledig:

- Er werd gezocht naar inzicht in het gevoelsmatige aspect van adreswijzigingen. Wanneer worden negatieve gevoelens veroorzaakt? Wanneer is er begrip waardoor de wijziging minder als last wordt ervaren?
- De bestaande lijst van actiepunten voor personen of organisaties die een nieuw adres krijgen werd verder aangevuld: Waar moeten ze zelf wijzigingen doorgeven en wanneer gebeurt dit automatisch?

Met de resultaten van de interviews werden 2 documenten uitgewerkt:

- **Resultaat Life Event Scan “Ik krijg een nieuw adres”**

Dit document bevat een reeks tips voor gemeenten die een adreswijziging gaan doorvoeren. Tips die ook van toepassing zijn bij adreswijzigingen door gemeentelijke fusies. Deze zijn voornamelijk gebaseerd op de gevoelsmatige aspecten die tijdens de interviews werden gecapteerd. Aan de hand van deze tips kan de communicatie zo georganiseerd worden dat het risico op ontevreden bewoners tot een minimum herleid wordt.

- **Life event scan praktische checklist**

Dit is de uitgebreide checklist van punten waar er impact is door de adreswijziging:

- Aspecten waar de aanpassing automatisch gebeurt.
- Aspecten waar geen centrale aanpassing is en inwoners zelf actie moeten ondernemen.

De checklist krijgt naar aanleiding van de fusies van 1 januari 2025 een actualisatie. Digitaal Vlaanderen en ABB vragen opnieuw het engagement van zoveel mogelijk instanties om aanpassingen zelf door te voeren. Het ultieme doel is immers dat de hinder voor burgers, bedrijven en ondernemingen zo klein mogelijk is.

Alle gegevens over adreswijzigingen zijn op voorhand bekend. Alle adresbestanden kunnen daarom

proactief bijgewerkt worden zonder tussenkomst van burgers of ondernemingen. Zo kan de administratieve last die een adreswijziging met zich meebrengt tot een minimum beperkt worden.

De nieuwe gegevens worden opgehaald via de producten van het CRAB en het adressenregister. Daarnaast publiceert Digitaal Vlaanderen ook mutatielijsten. Deze lijsten geven voor elk bestaand adres in de betrokken gemeenten aan wat het nieuwe adres wordt in de nieuwe toestand. Deze lijsten bevatten zowel de adrescomponenten als de identificatoren. Eerst worden testversies ter beschikking gesteld die de definitieve structuur en een selectie van adressen bevatten.

Contact

Jan Laporte
jan.laporte@kb.vlaanderen.be

Meer informatie

- ▶ [Life event scan fusies – praktische checklist](#)
- ▶ [Life event scan ‘fusies’ – Ik krijg een nieuw adres Tips](#)
- ▶ [Adreswijzigingen – procedure](#)

3.13.5 NIS en KBO-nummer

De nieuwe gemeente is een nieuwe rechtspersoon, en zal dus een nieuwe NIS-code worden toegekend. Zowel de nieuwe gemeente als het nieuwe OCMW krijgen ook beiden een nieuw KBO-nummer. Het initiatief daarvoor wordt centraal genomen en gecommuniceerd naar de nieuwe besturen.

De nieuwe NIS-codes voor de nieuwe gemeenten zullen toegekend worden na de publicatie van de decreten die de definitieve fusiebeslissingen van de gemeenten bekrachtigen. De nieuwe KBO-nummers zullen actief zijn vanaf 1 januari 2025. De bestaande KBO-nummers hebben 31 december 2024 als einddatum. Stopgezette ondernemingen blijven in de KBO beschikbaar tot 30 jaar na hun stopzettingsdatum (zie **3.5.1 Btw-belastingplicht**.)

3.13.6 Gemeentewapen en gemeentevlag

Iedere gemeente heeft een eigen wapen en een eigen vlag. Van deze gemeentewapens en -vlaggen zijn de beschrijvingen en tekeningen officieel vastgesteld. Het gemeentewapen, bestaande uit een wapenschild met eventuele buitenversierselen, dient ook conform de officiële tekening aangebracht te worden op de zegel/stempel van de gemeente.

Bij een fusie van gemeenten worden de oorspronkelijke gemeenten opgeheven en ontstaat er een nieuwe entiteit. Dit impliceert dat ook de bestaande wapens en vlaggen van alle betrokken gemeenten vervallen, zelfs indien de fusiegemeente de naam draagt van één van de opgeheven gemeenten. De gemeenteraad van de nieuwe gemeente moet een beslissing nemen tot vaststelling van een nieuw wapen en een nieuwe vlag. Daarbij kan geopteerd worden voor een volledig nieuw ontwerp of een al dan niet gedeeltelijke herneming van vroegere gemeentewapens/-vlaggen. De beslissing van de gemeenteraad moet vervolgens goedgekeurd worden bij besluit van de Vlaamse Regering en na advies van de Vlaamse Heraldische Raad.

De Vlaamse Heraldische Raad gaat als bevoegde adviesinstantie na of het wapen en de vlag heraldisch en

historisch verantwoord zijn. Daarnaast stelt de Raad zijn expertise beschikbaar aan de fuserende gemeenten om hen bij te staan in de ontwerpfase en de (voorbereiding van) de procedure tot vaststelling van wapen en vlag. We raden daarom aan om al voor de eigenlijke fusie met de Vlaamse Heraldische Raad in overleg te gaan.

De formele procedure kan pas doorlopen worden als de fusie een feit is en gaat als volgt:

- De gemeenteraad van de nieuwe gemeente neemt een gemotiveerd besluit waarbij de nieuwe feiten en motieven tot vaststelling van het wapen en de vlag van de gemeente afdoende worden gemotiveerd;
- De nieuwe gemeente dient het besluit tot goedkeuring in bij het secretariaat van de Vlaamse Heraldische Raad (uitgevoerd door het secretariaat van SARO).
- Binnen 3 maanden na de ontvangst van het gemeenteraadsbesluit neemt de Vlaamse Regering, na advies van de Vlaamse Heraldische Raad, een besluit tot goedkeuring daarvan of richt ze tot de gemeente een gemotiveerd verzoek om het gemeenteraadsbesluit te herzien.
- In geval van verzoek tot herziening door de Vlaamse Regering, bezorgt de gemeenteraad binnen de 3 maanden na de ontvangst van het verzoek tot herziening een nieuw besluit ter goedkeuring aan de Vlaamse Regering. Indien deze termijn van 3 maanden wordt overschreden of de Vlaamse Regering het nieuwe gemeenteraadsbesluit niet goedkeurt, stelt de Vlaamse regering van ambtswege een wapen en een vlag vast.

In de overgangperiode waarin de nieuwe gemeente nog geen goedgekeurd wapen heeft, moet ze het rijkswapen (leeuw met koninklijke kroon) op haar zegel plaatsen. In de regelgeving is niet bepaald of de vlaggen van de oorspronkelijke gemeenten nog kunnen worden gehesen, zolang geen vlag voor de nieuwe gemeente is goedgekeurd.

Het is aangewezen om als nieuwe fusiegemeente de vaststelling van een nieuw wapen en vlag niet op de lange baan te schuiven. Sterke symbolen kunnen bijdragen tot het welslagen van het fusieproces.

Regelgeving

- ▶ [Koninklijk Besluit van 6 februari 1837, zoals gewijzigd bij de koninklijke besluiten van 14 februari 1913 en 9 maart 1995 \(respectievelijk Bulletin du Ministère de l'Intérieur 1837, Belgisch Staatsblad van 19 februari 1913 en 22 maart 1995\).](#)
- ▶ [Decreet 27 april 2007 Vaststelling van wapen en vlag van provincies, gemeenten en districten en Vlaamse Gemeenschapscommissie](#)
- ▶ [Wijziging Koninklijk besluit 1995 Vorm der zegels van gemeenten](#)

Contact

Vlaamse Heraldische Raad
Havenlaan 88 bus 23
1000 Brussel
Mail: saro@vlaanderen.be

3.13.7 Gemeentestempel en zegel

Elke gemeente heeft de verplichting een zegel/stempel te hebben. Het wapen moet als afbeelding in de stempel opgenomen worden. De naam van de gemeente, voorafgegaan door “Gemeentebestuur van ...” en de naam van de provincie moeten ook vermeld worden op het gemeentezegel.

Een gemeente die nog geen officieel wapen heeft, moet het rijkswapen (leeuw met koninklijke kroon) in haar zegel plaatsen. Deze bepaling niet naleven resulteert in een vormfout, waardoor de akten die met een verkeerd zegel worden uitgevaardigd nietig kunnen worden verklaard. Een nieuwe gemeente gebruikt dus zegels met het rijkswapen tot zij een eigen wapen heeft. Dit kan praktisch opgelost worden door tijdelijk een (digitale of fysieke) stempel te voorzien met het schild van het rijk. Op de stempel met het schild van het rijk die de nieuwe gemeente tijdelijk voorziet, moeten ook de naam van de gemeente, voorafgegaan door “Gemeentebestuur van ...”, de spreuk ‘eendracht maakt macht’ en de naam van de provincie vermeld worden. De regelgever maakt geen onderscheid met het aanbrengen van gegevens naargelang het om een droogstempel, natte stempel of digitale stempel gaat.

Regelgeving

- [Koninklijk besluit van 6 februari 1837, zoals gewijzigd bij de koninklijke besluiten van 14 februari 1913 en 9 maart 1995 \(respectievelijk Bulletin du Ministère de l'Intérieur 1837, Belgisch Staatsblad van 19 februari 1913 en 22 maart 1995\).](#)

3.14 Verkiezingen en installatievergadering

3.14.1 Verkiezingen

De nieuwe gemeente wordt steeds ingesteld via een specifiek fusiedecreet waarmee ook de oorspronkelijke gemeenten worden opgeheven. Na goedkeuring van dit fusiedecreet door het Vlaams Parlement, stelt de Vlaamse Regering de datum vast waarop de verkiezing van de eerste gemeenteraad van de nieuwe gemeente plaatsvindt. Dit gebeurt binnen de termijn die het Vlaams Parlement in het fusiedecreet heeft vastgesteld. Dat kan dezelfde datum zijn als deze waarop de gewone verkiezingen voor de andere gemeenten plaatsvinden, als die datum net binnen die termijn valt. Voor fusies die ingaan op 1 januari 2025, zal de eerste verkiezing van de nieuwe gemeenteraad samenvallen met de reguliere verkiezingen op 13 oktober 2024.

Bij een fusie van twee of meer gemeenten tot een nieuwe gemeente met meer dan 100.000 inwoners is er ook de mogelijkheid om binnen de nieuwe gemeente districten op te richten of districten te wijzigen. Die mogelijkheid bestaat zowel voor fusionerende gemeenten die voor de fusie nog geen districtswerking kenden als voor samen te voegen gemeenten waarbij een of meerdere gemeente(n) voor de fusie wel al een districtswerking kende(n). In dat laatste geval kan het zowel gaan om een oprichting van een nieuw district of meerdere nieuwe districten op het grondgebied van die fusionerende gemeente(n) waarop nog geen districten bestond(en), als om een wijziging van een bestaande districtsgrens of bestaande districtsgrenzen waarbij (een deel van) een bestaand district zou worden samengevoegd met (een deel van) het grondgebied van de fusionerende gemeente(n) waarop nog geen districten bestond(en). Op 13 oktober 2024 zullen dan ook de verkiezingen voor de stadsdistrictsraden plaatsvinden. Als er bij de fusie districten opgericht of gewijzigd worden, dan nemen de gemeenten een gezamenlijke beslissing over het maximaal aantal districtsschepenen voor de eerstvolgende bestuursperiode. Dit gebeurt op basis van het bevolkingsaantal van het toekomstige district. De berekening gebeurt op basis van de bevolkingsaantallen van 1 januari van het jaar waarin de districtraadsverkiezingen plaatsvinden.

Er komt geen uitbreiding van het digitaal stemmen bij fusies. De gemeenten die deel uitmaken van een fusietraject zullen dus in 2024 op dezelfde wijze stemmen als voorheen. Dit impliceert dat er "gemengde" fusiegemeenten zullen zijn waar de ene gemeente digitaal stemt en de andere gemeente op papier stemt. Er zijn een paar belangrijke aandachtspunten:

- De nummering van de stembureaus moet opeenvolgend zijn en starten met de deelgemeente(n) die digitaal stemmen. De andere gemeente zet de nummering verder waar de vorige is gestopt.
- In het hoofdbureau zullen er aparte softwaremodules zijn voor het opladen van de USB-sticks en het ingeven van de tabellen van de telbureaus. De gemeente moet daarom in een of meer bijkomende computers voorzien.

Welke beslissingen/handelingen moet een bestuur zeker nemen/stellen?

Fusies die plaatsvinden op 1 januari 2025 waarbij de verkiezingen samenvallen met de datum van de reguliere verkiezingen van 13 oktober 2024

- Elk gemeentebestuur maakt in de loop van augustus de kiezerslijst op, op basis van de toestand op 1 augustus. Het gemeentebestuur maakt op 1 augustus ook algemeen bekend dat iedereen tot 12 dagen voor de verkiezing op het gemeentesecretariaat kan nagaan of hijzelf op de lijst staat en of de vermelding op de lijst correct is. Dat bericht maakt melding van de procedure van bezwaar en beroep, zoals vermeld in het Lokaal en Provinciaal Kiesdecreet van 8 juli 2011 (deel 2, titel 6 en 7).
- Uiterlijk op 31 augustus 2024 bezorgt het gemeentebestuur een digitaal exemplaar van de lijst van gemeenteraadskiezers, ingedeeld in stemafdelingen, aan de provinciegouverneur of zijn gemachtigde.
- Uiterlijk op 31 augustus 2024 bezorgt het gemeentebestuur tegen ontvangstbewijs of met een aangetekende zending twee door de burgemeester en secretaris voor echt verklaarde uittreksels uit de kiezerslijst (opgemaakt per stemafdeling) aan de voorzitter van de rechtbank van eerste aanleg (of,

bij zijn afwezigheid, de magistraat die hij aanwijst) als de hoofdplaats van het gerechtelijk kanton waartoe de gemeente behoort, ook de hoofdplaats is van een gerechtelijk arrondissement.

- Het gemeentebestuur bezorgt aan deze persoon ook de lijsten van kiezers waaruit de leden van de stem- en telbureaus worden gekozen (volgens artikel 44 van het Lokaal en Provinciaal Kiesdecreet van 8 juli 2011).
- In alle andere gevallen bezorgt het gemeentebestuur tegen ontvangstbewijs of met een aangetekende zending de bovenvermelde uittreksels en lijsten aan de vrederechter (of, bij zijn afwezigheid, de plaatsvervanger die hij aanwijst) van het gerechtelijk kanton waartoe de gemeente behoort.
- Het gemeentebestuur wijst voor elke stemafdeling een stemlokaal aan en als de stemming met potlood en papier verloopt, wijst het gemeentebestuur ook de lokalen aan waar de telbureaus worden gevestigd.
- Uiterlijk 15 dagen voor de verkiezing bezorgt het gemeentebestuur een uitnodigingsbrief aan elke kiezer, volgens het model dat de Vlaamse minister voor Binnenlands Bestuur heeft vastgesteld.
- Uiterlijk 20 dagen voor de verkiezing maakt het gemeentebestuur een bericht van uitnodiging openbaar bekend, volgens de bepalingen van artikel 55 van het Lokaal en Provinciaal Kiesdecreet van 8 juli 2011.
- Voor de eerste verkiezing van de gemeenteraad van de nieuwe gemeente zal 1 gemeentelijk hoofdbureau samengesteld worden, dat de resultaten verwerkt van de verkiezingen in de verschillende gemeenten die zullen fusioneren. De voorzitter van dat bureau neemt ook de kandidatenlijsten in ontvangst, die uiteraard de kandidaten kunnen vermelden die wonen op het gehele grondgebied van de nieuwe gemeente. De apparatuur die het gemeentelijk hoofdbureau nodig heeft voor het kandidaten- en het resultatenbeheer wordt geleverd door het gemeentebestuur van de gemeente waarvan de algemeen directeur aangewezen is als coördinator.
- Als er nieuwe stadsdistricten gecreëerd worden waar er vroeger geen waren, dan moet er voor elk nieuw stadsdistrict een bijkomend stadsdistrictshoofdbureau worden opgericht.

De Vlaamse minister van Binnenlands Bestuur zal nieuwe onderrichtingen sturen naar de colleges van burgemeester en schepenen van de gemeenten die op 1 januari 2025 worden gefusioneerd en hen informeren over de taken die zij moeten uitvoeren bij de voorbereiding en organisatie van de verkiezingen van 13 oktober 2024.

Fusies waarvoor de datum van de verkiezingen niet samenvalt met de reguliere verkiezingen, moeten rekening houden met het volgende

- Het gemeentebestuur moet de kiezerslijsten uiterlijk 35 dagen voor de verkiezing bezorgen aan de vrederechter van het gerechtelijk kanton waartoe de nieuwe gemeente zal behoren, of aan de voorzitter van de rechtbank van eerste aanleg als de hoofdplaats van dat gerechtelijk kanton ook de hoofdplaats is van een gerechtelijk arrondissement;
- Het gemeentebestuur moet de lijsten waaruit de leden van de stem- en telbureaus worden gekozen, uiterlijk 33 dagen voor de verkiezing aan de hierboven vermelde magistraat bezorgen.

Regelgeving

- ▶ [Artikelen 218, §1, 2° en §3 en 219 Lokaal en Provinciaal Kiesdecreet](#)
- ▶ [Digitaal Kiesdecreet](#)
- ▶ [Artikel 352 t.e.m. 355 DLB](#)
- ▶ [Artikel 347/2 en 385, §2 DLB](#)

3.14.2 Installatievergadering

Voor de installatievergadering van de gemeenteraad van de nieuwe gemeente zijn dezelfde desbetreffende bepalingen van het DLB van toepassing, met dien verstande dat de voorbereidende taken die de algemeen directeur voorafgaandelijk aan de installatievergadering moet uitvoeren, zullen uitgevoerd worden door de algemeen directeur-coördinator. Deze neemt ook de akten in ontvangst voor de voordracht van de voorzitter van de gemeenteraad en van de schepenen.

Taken die voorafgaandelijk aan de installatievergadering door een lid van het college van burgemeester en schepenen moeten worden uitgevoerd, zullen uitgevoerd worden door een lid van het college van burgemeester en schepenen van de gemeente waarvan de algemeen directeur aangewezen is als coördinator.

Welke beslissingen/handelingen moet een bestuur zeker nemen/ stellen?

- Als men niet wil dat de installatievergadering zal plaatsvinden in het gemeentehuis van de gemeente waarvan de algemeen directeur aangewezen is als coördinator, dan moeten de gefusioneerde gemeenten daarover een andere afspraak maken.
- Als men niet wil dat de installatievergadering zal voorgezeten worden door de uittredende voorzitter van de gemeenteraad van de gemeente waarvan de algemeen directeur aangewezen is als coördinator, dan moeten de gefusioneerde gemeenten - in onderlinge afspraak - een van de andere uittredende voorzitters aanduiden om de installatievergadering voor te zitten.
- Als bij de fusie een stad met stadsdistricten betrokken is, dan zal op de verkiezing van de stadsdistrictsraden ook een installatievergadering van de stadsdistrictsraad volgen. Voor de stadsdistricten die voor de fusie al bestonden, kan deze georganiseerd worden volgens de algemene regels van het DLB. Voor de nieuwe stadsdistricten zal de installatievergadering voorgezeten worden door dezelfde persoon die de installatievergadering van de gemeenteraad voorziet, tot wanneer de stadsdistrictsraad een voorzitter heeft gekozen. Deze persoon roept ook de installatievergadering samen.

De Vlaams minister van Binnenlands Bestuur zal nieuwe onderrichtingen sturen naar de colleges van burgemeester en schepenen van de gemeenten die op 1 januari 2025 worden gefusioneerd en hen informeren over de taken die zij moeten uitvoeren bij de voorbereiding en organisatie van de verkiezingen van 13 oktober 2024.

Regelgeving

- ▶ [Artikelen 6, 7, 8 en 11 DLB](#)
- ▶ [Artikel 353, §1, 1°, 5° en §5 DLB](#)

Contact

Team verkiezingen ABB
Havenlaan 88 bus 70
1000 Brussel
Mail: binnenland-verkiezingen@vlaanderen.be

3.15 Internationale samenwerking

3.15.1 Grensoverschrijdende samenwerking (GROS)

De nieuwe gemeente zal toetreden tot de grensoverschrijdende samenwerkingsverbanden waarvan 1 of meer van haar vroegere gemeenten deel uitmaakten. De nieuwe gemeente wordt dus een nieuw lid in het grensoverschrijdende samenwerkingsverband omdat zij in de plaats komt van de oude gemeente(n). Een voorafgaande toestemming van de toezichthoudende overheid is hiervoor niet vereist, behalve bij de Europese groepering voor territoriale samenwerking (EGTS). Hiervoor moet de Vlaamse minister van Binnenlandse Aangelegenheden toestemming geven. Wanneer een gemeente aan een EGTS niet rechtstreeks als partner deelneemt, maar via een intercommunale, dienen er binnen de intercommunale afspraken gemaakt te worden over de deelname aan de EGTS in het algemeen en in verband met de vertegenwoordiging in de organen van de EGTS en de bijdrage aan de EGTS in het bijzonder.

Door de fusie en de daaruit voortvloeiende toetreding van de fusiegemeente moeten de overeenkomst en de statuten van het grensoverschrijdend samenwerkingsverband wijzigen, want de fusiegemeente wordt een grotere entiteit in het grensoverschrijdend samenwerkingsverband. Dit kan gevolgen hebben voor onder andere de financiële bijdrage en de vertegenwoordiging in dit samenwerkingsverband.

3.15.2 Informele samenwerking

De nieuwe gemeente beslist zelf of zij informele samenwerking, zoals jumelages, al of niet wenst verder te zetten. De meeste jumelages baseren zich op oorkondes of afspraken die de gemeenteraden goedkeurden. In veel gevallen onderhouden plaatselijke organisaties de contacten en zorgen ze voor uitwisselingen. Het opzeggen van jumelages kan symbolisch gevoelig liggen bij die organisaties of bij de burgers.

Afspraken met en verplichtingen ten aanzien van andere vormen van Europese of internationale samenwerking moeten onderzocht worden:

- Deelname aan Europese programma's zoals bv. Interreg waarin de betrokken gemeenten, ook als ze enkel deel uitmaken van een ruimer partnerschap of consortium, allerlei engagementen en verplichtingen op zich hebben genomen. Die staan meestal neergeschreven in een overeenkomst waaraan alle partners zich moeten houden. Dergelijke programma's kunnen 2 tot 5 jaar lopen al naargelang het soort programma en het samenwerkingsverband.
- Indien men met de nieuwe gemeente lid wenst te blijven van de *Covenant of mayors*, dient men contact op te nemen met **de organisatie** voor de precieze procedure. Een (hernieuwde/aangepaste) ondertekening op basis van een gemeenteraadsbeslissing zal hierbij nodig zijn.
- Internationale samenwerkingsverbanden buiten Europa, *City-to-City* (C2C) of stedenbanden, vaak vastgelegd in Memoranda of Understanding, met engagementen van 5 tot 10 jaar of langer. In het geval van federale subsidies, moeten de betrokken gemeenten met hun partners ook formele partnerschappen aangaan die de respectievelijke gemeenteraden goedkeuren. Die subsidies (en de bijhorende verplichtingen en afspraken) lopen voor een periode van 3 tot 5 jaar.

3.16 Wagenpark

3.16.1 Inschrijven van voertuigen

Elk motorvoertuig (en elke aanhangwagen waarvan de maximaal toegestane massa meer dan 750 kg is) moet, om te kunnen rijden op de openbare weg, voorafgaandelijk ingeschreven zijn in het voertuigenregister dat de Dienst Inschrijving Voertuigen (DIV) beheert. Bij de inschrijving in dit register ontvangt de houder een certificaat en een merk nummerplaat.

Wanneer na de fusie een nieuwe gemeente en een nieuw OCMW (en dus twee nieuwe rechtspersonen) ontstaan, kunnen de vroegere inschrijvingen niet overgedragen worden en dienen deze voertuigen opnieuw ingeschreven te worden op naam van de nieuwe rechtspersonen. Voor elk voertuig dient dus een nieuwe kentekenplaat en inschrijvingsbewijs aangevraagd te worden bij de DIV (kostprijs: 30 euro per inschrijving). Een makelaar kan de aanvraag indienen via de webapplicatie WebDIV. De herinschrijving kan pas gebeuren na de fusiedatum en de automatische inwerkingtreding van de nieuwe KBO-nummers.

Een nieuwe inschrijving van bestaande voertuigen impliceert ook een keuring voor inschrijving. Aangezien het om een groot aantal voertuigen gaat, is het praktisch moeilijk haalbaar om alle voertuigen bij het keuringsstation aan te bieden. Daarom kan deze keuring worden vervangen door een administratieve keuring waarbij enkel de keuringsbewijzen worden aangepast en de nieuwe eigenaar wordt vermeld. Alle informatie daarover kan u terugvinden op de website vlaanderen.be.

3.16.2 Belasting op inverkeerstelling

Op basis van de inschrijving zal de nieuwe gemeente een aanslagbiljet van de Vlaamse Belastingdienst voor de BIV krijgen. Het betreft evenwel een herinschrijving waarvoor geen belasting op de inverkeerstelling verschuldigd is en ook de oude tarieven voor de verkeersbelasting, die voorheen van toepassing waren, van toepassing kunnen blijven.

Deze voordelen kunnen evenwel niet automatisch toegekend worden. Daarom is het wel noodzakelijk dat de nieuwe gemeente via bezwaar aangeeft aanspraak te maken op deze gunstmaatregelen. Hiertoe dient men een gemotiveerd bezwaarschrift, met de lijst met nieuwe nummerplaten, in te dienen op een van volgende wijzen:

- Schriftelijk, door het verzenden van een brief naar volgend adres:
Vlaamse Belastingdienst
Vaartstraat 16
9300 Aalst
- Online via [Mijn dossier](#)

3.16.3 Kilometerheffing

Voor de kilometerheffing geldt de verplichting om een dienstverleningscontract af te sluiten bij een erkende dienstverlener voor elk "motorvoertuig of een samenstel van voertuigen, bedoeld of gebruikt, al dan niet uitsluitend, voor het vervoer over de weg van goederen, waarvan het maximaal toegestane totaalgewicht meer dan 3,5 ton bedraagt". Voor de overgehevelde voertuigen zou dit normaal gesproken al gebeurd moeten zijn, maar moet de dienstverlener na de fusie nog op de hoogte worden gebracht van de wijziging van schuldenaar/belastingplichtige (met name de nieuwe gemeente) en desgevallend ook van de eventueel gewijzigde nummerplaat.

Voor de eventuele voertuigen waarvoor een vrijstelling KMH werd toegekend of die niet onder het toepassingsgebied van de KMH zouden vallen, moet de nieuwe gemeente desgevallend de nieuwe nummerplaat en eigen identificatiegegevens meedelen aan de Vlaamse Belastingdienst om beboeting te voorkomen.

Meer informatie

▸ [Belastingen Kilometerheffing](#)

3.17 Vlaamse Rand

Sinds het Vlaams regeerakkoord van 1995 vormt de Vlaamse Rand een aparte bevoegdheid binnen de Vlaamse Regering. De Vlaamse Rand is geen bestuurlijke entiteit, maar een gebied van 19 Vlaamse gemeenten die aan het tweetalig gebied Brussel-Hoofdstad grenzen of aan 1 van de 6 faciliteitengemeenten rond het hoofdstedelijk gewest.

Samen met de provincie Vlaams-Brabant koos de Vlaamse Regering ervoor om in dat gebied een specifiek beleid te voeren aangepast aan de bijzondere noden die er ontstaan waren. De Vlaamse Rand werd *ab initio* opgevat als een horizontale bevoegdheid: zo draagt elke minister van de Vlaamse Regering een verantwoordelijkheid voor het voeren van een gestructureerd beleid in de Vlaamse Rand over de verschillende beleidsvelden heen. Het beleidsveld Vlaamse Rand is bevoegd voor de coördinatie van de inspanningen die de Vlaamse Regering levert.

Wemmel, Kraainem, Wezembeek-Oppem, Linkebeek, Drogenbos en Sint-Genesius-Rode zijn de 6 faciliteitengemeenten. Zij kunnen niet fusioneren.

De andere 13 gemeenten zijn Dilbeek, Sint-Pieters-Leeuw, Beersel, Hoeilaart, Overijse, Tervuren, Zaventem, Machelen, Vilvoorde, Grimbergen, Meise, Merchtem en Asse.

Er zijn momenteel 3 subsidielijnen voor de Vlaamse Rand:

- het Randfonds;
- de subsidies faciliteitengemeenten;
- de impulssubsidies.

Als er wijzigingen zijn door fusies van gemeenten moeten de gemeenten de subsidiereglementen bekijken en eventuele aanpassingen doorvoeren.

Deel 4

Grondgebonden materies

4.1 OVAM

4.1.1 Verplichtingen uit het Bodemdecreet bij de overdracht van gronden

In het kader van de vrijwillige fusie van gemeenten worden de onroerende goederen (gronden) van de gefusioneerde gemeenten overgedragen naar de nieuwe gemeente(n). De vraag stelt zich of de verplichtingen uit het Bodemdecreet van 27 oktober 2006 (Bodemdecreet) ook van toepassing zijn op de overdracht van gronden bij de vrijwillige fusie van gemeenten.

Bodemattestverplichting

De **bodemattestverplichting** is enkel van toepassing op de overdracht van gronden die gebeurt op basis van een overeenkomst (art. 101 Bodemdecreet). Voor het sluiten van een overeenkomst betreffende de overdracht van gronden moet de overdrager bij de OVAM een bodemattest aanvragen en de inhoud ervan aan de verwervers meedelen. De inhoud van het bodemattest moet worden opgenomen in de onderhandse en authentieke akte waarin de overdracht van gronden wordt vastgelegd.

In het DLB wordt voorzien in twee vormen van fusie van gemeenten.

In de eerste vorm van fusie van gemeenten gebeurt de overdracht van de onroerende goederen (gronden) naar de nieuwe gemeente niet op basis van een overeenkomst, maar van rechtswege, met name op basis van artikel 350, 2° DLB. De bodemattestverplichting is bijgevolg niet van toepassing op de overdracht van gronden in deze vorm van fusie.

In de tweede vorm van fusie van gemeenten gebeurt de overdracht van de onroerende goederen wel op basis van een overeenkomst (artikel 350, tweede paragraaf DLB). Het gaat om een overeenkomst tussen de oorspronkelijke gemeenten, bekrachtigd door hun gemeenteraden. In principe is de bodemattestverplichting in dat geval wel van toepassing.

Bijzondere overdrachtsprocedure voor risicogronden*

*Risicogronden zijn gronden waarop welbepaalde door de Vlaamse Regering aangeduide inrichtingen worden of werden geëxploiteerd met een verhoogd risico op bodemverontreiniging, risico-inrichtingen genoemd (artikel 2, 13° en 14°, Bodemdecreet). De **risico-inrichtingen** worden opgesomd in bijlage 1 van het VLAREBO-besluit van 14 december 2007 en de indelingslijst van VLAREM II (kolom 8).

Als in het kader van de vrijwillige fusie van gemeenten- risicogronden naar de nieuwe gemeente(n) worden overgedragen, is de **bijzondere procedure voor de overdracht van risicogronden** van het Bodemdecreet (artikel 102 tot en met 115 Bodemdecreet) van toepassing.

Volgens die bijzondere procedure moeten de overdragers vóór de overdracht van de risicogronden en dus voor de fusie van de betrokken gemeenten een oriënterend bodemonderzoek uitvoeren en het verslag aan OVAM bezorgen. Afhankelijk van de resultaten van het oriënterend bodemonderzoek moet de overdrager nog verdere verplichtingen (beschrijvend bodemonderzoek, bodemsaneringsproject, verbintenis tot bodemsaneringswerken tegenover OVAM en financiële zekerheid) naleven voor de overdracht kan gebeuren. Een normaal zorgvuldige en diligente uitvoering van de hogervermelde bodemverplichtingen vergt een zekere tijd en mogelijk kan de uitvoering ervan niet tijdig haar beslag krijgen binnen de timing van de vooropgestelde fusie van gemeenten.

Om de continuïteit van de openbare dienst en de normale werking van de nieuwe gemeente te waarborgen, werd in dat geval in het specifieke fusiedecreet een afwijkende regeling voorzien: in het decreet van de fusie van de betrokken gemeenten wordt uitdrukkelijk bepaald dat de fusie kan plaatsvinden zonder vooraf de overdrachtsverplichtingen van het Bodemdecreet na te leven. Dit moet wel gebeuren na de fusie conform de volgende modaliteiten:

- **Uitvoering oriënterend bodemonderzoek**
In eerste instantie gaat het om de uitvoering van het oriënterend bodemonderzoek. Het oriënterend bodemonderzoek moet worden uitgevoerd en het verslag ervan bij de OVAM ingediend vóór 31 december 2021, 31 december 2023, dan wel 31 januari 2027, afhankelijk van de aard van de risico-inrichting(en) die op de grond wordt of werd geëxploiteerd (categorie O, A of B). Het gaat om de data die ook gelden voor de nieuwe onderzoeksplicht van artikel 31 van het Bodemdecreet die bij decreet van 8 december 2017 in het Bodemdecreet werd ingevoegd.
- **Uitvoering verdere maatregelen (beschrijvend bodemonderzoek en eventueel bodemsanering)**
Als conform de bepalingen van het Bodemdecreet verdere maatregelen noodzakelijk zijn, bepaalt de OVAM de termijn waarbinnen het beschrijvend bodemonderzoek en de eventuele bodemsanering moet worden uitgevoerd.

Om de voormelde verplichtingen op een diligente wijze te kunnen uitvoeren, moet de nieuwe gemeente tijdig oplijsten welke van haar gronden onder de respectievelijke verplichtingen vallen. In het fusiedecreet wordt daarom bepaald dat de nieuwe gemeente binnen het jaar na de fusie hiervan een inventaris moet opmaken die ze aan de OVAM bezorgt met oog op de opvolging van de verplichtingen.

Overdracht van gronden – nieuw OCMW

De bovenvermelde regeling geldt ook voor de overdracht van risicogronden van de openbare centra voor maatschappelijk welzijn van de gefusioneerde gemeenten naar het nieuwe openbaar centrum voor maatschappelijk welzijn van de nieuwe gemeente.

Nieuwe regeling voor toekomstige fusies van gemeenten

In het Bodemdecreet zal een afwijkende regeling worden voorzien zodat de fusie van de gemeenten kan plaatsvinden zonder dat er in het fusiedecreet hiervoor iets moet worden voorzien.

4.2 Energie

4.2.1 Lokale adviescommissies (LAC) over minimale levering elektriciteit, gas en water

Iedere gemeente beschikt over een Lokale Adviescommissie (LAC) die de minimale levering van elektriciteit, gas en water regelt. Het personeel van het OCMW verzorgt het secretariaat van die commissie.

Elke nieuwe gemeente betekent ook een nieuw OCMW. Die moet de leden voor de nieuwe LAC aanduiden:

- 1 hoofd-maatschappelijk assistent van de Sociale Dienst van het OCMW die het voorzitterschap van de commissie waarneemt;
- 1 lid van de Raad voor Maatschappelijk Welzijn;
- 1 vertegenwoordiger van de betrokken netbeheerder, aardgasnetbeheerder of exploitant;
- 1 vertegenwoordiger van de erkende instelling voor schuldbemiddeling.

Dubbele functies kunnen niet.

Het LAC van de nieuwe gemeente neemt als rechtsopvolger de dossiers over van de oorspronkelijke LAC's.

Regelgeving

- [Artikel 7, §1 van het decreet minimale levering](#)
- [Artikel 2 van het besluit van de Vlaamse Regering van 16 september 1997 betreffende de samenstelling en de werking van de LAC omtrent de minimale levering van elektriciteit, gas en water](#)

4.2.2 Energieprestatiedatabank

Aangepaste adresgegevens in het Centraal Referentieadressenbestand (CRAB) wijzigen automatisch in de energieprestatiedatabank omdat die 2 databanken aan elkaar gekoppeld zijn. Inwoners, verenigingen en ondernemingen die een energieprestatiedossier hebben lopen, hoeven zelf geen enkele actie te ondernemen bij een gemeentelijke fusie.

Elke bouwaanvraag of -vergunning krijgt een uniek energieprestatiedossiernummer om de vergunning, startverklaring en EPB-aangifte aan elkaar te koppelen. Het nummer baseert zich op de NIS-code van de hoofdgemeente waar het bouwproject ligt. Bij een gemeentelijke fusie wijzigen de NIS-codes omdat de nieuwe gemeente een nieuwe rechtspersoon is.

Voor dossiers met vergunningen die voor 1 januari 2025 afgeleverd werden, moeten inwoners, verenigingen en ondernemingen nog minstens 5 jaar startverklaringen en EPB-aangiftes kunnen indienen met een dossiernummer dat zich baseert op de oude NIS-codes (zie **3.13.6 NIS en KBO-nummer**).

Dat vergt technische aanpassingen aan de databank. Het Vlaams Energie- en Klimaatagentschap (VEKA) voert die uit en bezorgt de richtlijnen voor gemeenten aan de verslaggevers die de EPB-aangiftes opmaken.

4.2.3 Energiehuizen

De energiehuizen zijn vaak intergemeentelijke samenwerkingsverbanden waarbij het element 'energiehuis' slechts een deel van de dienstverlening uitmaakt. Een fusie kan leiden tot een wijziging van de werkingsgebieden van deze intergemeentelijke samenwerkingsverbanden. Dit betekent dat VEKA de financiering van het energiehuis aanpast en dat de gemeenten de samenstelling van de intergemeentelijke samenwerkingsverbanden wijzigen volgens de bepalingen van het DLB (zie **3.6 Intergemeentelijke samenwerking en verzelfstandiging**).

4.3 Onroerend erfgoed

Het juridisch kader voor het behoud en beheer van het onroerend erfgoed in Vlaanderen wordt bepaald door het Onroerenderfgoeddecreet (2013) en het bijhorende Onroerenderfgoedbesluit (2014).

Deze regelgeving zorgt ervoor dat gemeenten kunnen worden **erkend als onroerenderfgoedgemeente**. Ook intergemeentelijke diensten, opgericht conform de bepalingen uit het DLB, kunnen worden **erkend als intergemeentelijke onroerenderfgoeddienst** (IOED). Daarnaast hebben alle gemeenten ook een inbreng in **verschillende procedures en processen in het kader van de onroerenderfgoedregelgeving**. Ten slotte kunnen gemeenten in aanmerking komen voor **subsidies voor de restauratie van beschermde en niet-beschermde kerken**. De regelgeving, voorwaarden en effecten op een fusie worden hieronder verder uitgelegd.

Meer informatie

- ▶ [Erkenning als onroerenderfgoedgemeente](#)
- ▶ [Erkenning en subsidiëring van intergemeentelijke onroerenderfgoeddiensten](#)
- ▶ [Inspiratienota kerkenbeleidsplannen](#)
- ▶ [Erkenning en subsidiëring van onroerenderfgoeddepots](#)

4.3.1 Erkenning als onroerenderfgoedgemeente

Een onroerenderfgoedgemeente ontwikkelt een eigen beleid voor het onroerend erfgoed gelegen op het grondgebied van de gemeente en voert dit beleid uit. Erkende onroerenderfgoedgemeenten krijgen bovendien bepaalde decretale bevoegdheden, zoals het behandelen van toelatingen voor welbepaalde werken aan beschermd erfgoed en het beoordelen van toelatingen voor vooronderzoek en van archeologienota's in het kader van het preventief archeologisch traject. De erkenningsaanvraag verloopt via de gemeentelijke beleids- en beheerscyclus (BBC). Om erkend te kunnen worden, dient de gemeente in te spelen op de vooropgestelde Vlaamse beleidsprioriteiten voor onroerend erfgoed (=erkenningsvoorwaarden) en deze te integreren in de strategische meerjarenplanning. Een nieuwe erkenning kan worden aangevraagd uiterlijk op 15 januari van het eerste jaar van de lokale beleidscyclus of uiterlijk op 15 januari van het vierde jaar van de lokale beleidscyclus.

Als 1 of meerdere gemeenten plannen om te fusioneren, dan dient te worden overwogen of de nieuwe gemeente al dan niet wil erkend worden als onroerenderfgoedgemeente. Indien het antwoord op deze vraag positief is, dan tekenen de fusiegemeenten samen een onroerenderfgoedbeleid uit voor het volledige grondgebied van de nieuwe gemeente, conform de Vlaamse beleidsprioriteiten voor onroerend erfgoed. De gemeente gaat na of ze over voldoende expertise beschikt om haar bevoegdheden en taken op basis van het Onroerenderfgoeddecreet uit te voeren. De gemeenten bekijken samen ook hoe ze kunnen komen tot een gezamenlijk register van toelatingen, meldingen en (archeologie)nota's.

Als een erkende gemeente fuseert met een of meer (niet erkende) gemeenten, dan wordt de bestaande erkenning automatisch overgedragen naar de nieuwgevormde gemeente. Als de nieuwe gemeente de erkenning wil behouden, dan neemt ze in haar nieuwe meerjarenplanning op hoe ze uitwerking zal geven aan de Vlaamse beleidsprioriteiten voor het onroerenderfgoedbeleid. Dit verloopt via BBC, binnen het voorziene tijdspad. Wil ze de erkenning niet behouden, dan kan ze een intrekking aanvragen volgens de procedure die het Onroerenderfgoedbesluit daarvoor voorziet.

Mogelijke scenario's	Te nemen beslissingen
Geen enkele van de oorspronkelijke gemeenten is erkend als onroerendergoedgemeente.	Het nieuwe gemeentebestuur beslist over de aanvraag tot erkenning als onroerendergoedgemeente en dient desgewenst een aanvraag tot erkenning in volgens art 3.2.2 van het Onroerendergoedbesluit van 16 mei 2014.
Een of meerdere van de oorspronkelijke gemeenten zijn erkend als onroerendergoedgemeente.	De erkenning wordt automatisch overgedragen naar de nieuwe gemeente (art 3.2.18 van het Onroerendergoedbesluit van 16 mei 2014). Als de nieuwe gemeente haar erkenning als onroerendergoedgemeente wil behouden, neemt ze overeenkomstig artikel 3.2.2 in de nieuwe meerjarenplanning op hoe ze uitwerking zal geven aan de Vlaamse beleidsprioriteiten voor het onroerendergoedbeleid. Indien de nieuwe gemeente dit niet wenst, kan ze alsnog een intrekking van de erkenning aanvragen conform de bepalingen van het Onroerendergoedbesluit van 16 mei 2014.
Alle oorspronkelijke gemeenten zijn al erkend als onroerendergoedgemeente.	De erkenning wordt automatisch overgedragen naar de nieuwe gemeente. (art 3.2.18 van het Onroerendergoedbesluit van 16 mei 2014). Als de nieuwe gemeente haar erkenning als onroerendergoedgemeente wil behouden, neemt ze overeenkomstig artikel 3.2.2 van het Onroerendergoedbesluit van 16 mei 2014, in de nieuwe meerjarenplanning op hoe ze uitwerking zal geven aan de Vlaamse beleidsprioriteiten voor het onroerendergoedbeleid. Als de nieuwe gemeente dit niet wenst, kan ze alsnog een intrekking van de erkenning aanvragen conform de bepalingen van het Onroerendergoedbesluit van 16 mei 2014.

4.3.2 Erkenning als intergemeentelijke onroerendergoeddienst

Een IOED kan het onroerendergoedbeleid voorbereiden en uitvoeren in opdracht van de betrokken besturen. De aangesloten gemeenten bepalen uiteraard zelf welke opdrachten ze overdragen aan het samenwerkingsverband. Eenmaal erkend komt een IOED in aanmerking voor een subsidie.

Zoals aangegeven in het deel over intergemeentelijke samenwerking (zie **3.6 Intergemeentelijke samenwerking en verzelfstandiging**), maken de fusionerende gemeenten een inventaris op van de intergemeentelijke samenwerkingsverbanden die deze gemeenten bedienen. Er wordt dus op voorhand nagegaan of deelname aan een erkende intergemeentelijke dienst wenselijk en mogelijk is en dit in principe binnen de door de Vlaamse regering afgebakende referentieregio's. De mogelijkheden om de samenstelling van een intergemeentelijk samenwerkingsverband te wijzigen, zijn afhankelijk van het soort samenwerkingsverband. Indien er een wijziging komt van de aangesloten gemeenten van de erkende IOED, bijvoorbeeld als gevolg van een fusie, dan wordt eerst nagegaan of deze wijziging conform is met de door de Vlaamse Regering afgebakende referentieregio's en aansluit bij artikel 3.3.1 en 3.3.2. van het Onroerendergoedbesluit van 16 mei 2014. Indien dit overeenstemt vraagt het nieuwe samenwerkingsverband een aanpassing van de erkenning als IOED aan bij het agentschap Onroerend Erfgoed. Die aanvraag tot aanpassing beschrijft de wijziging (toetreden, uittreden of fusioneren van gemeenten) en toont aan hoe de erkende IOED blijft voldoen aan de erkenningsvoorwaarden in zijn nieuwe samenstelling. Dit houdt onder meer een aanpassing van het beleidsplan in. De aanpassing gebeurt door een aanvulling bij het aanvraagdossier op basis waarvan het samenwerkingsverband eerder erkend

werd. De procedure verloopt verder op dezelfde manier als de erkenningsprocedure. De lopende samenwerkingsovereenkomst in het kader van de subsidiëring blijft daarbij onveranderd. De subsidie wordt pas herberekend naar aanleiding van de eerstvolgende nieuwe samenwerkingsovereenkomst. Als de erkendeintergemeentelijke onroerendergoeddienst door de wijziging niet meer kan voldoen aan de erkenningsvoorwaarden, bijvoorbeeld doordat er te weinig gemeenten overblijven, dan wordt de erkenning ingetrokken. Wil ze de erkenning niet behouden, dan kan ze een intrekking aanvragen volgens de procedure die het Onroerendergoedbesluit daarvoor voorziet.

Mogelijke scenario's	Te nemen beslissingen
<p>Geen enkel van de oorspronkelijke gemeenten maakt deel uit van een erkende IOED</p>	<p>Het nieuwe gemeentebestuur gaat na of zij wil instappen in een intergemeentelijke samenwerking met andere gemeenten en dit binnen de door de Vlaamse Regering afgebakende referentieregio's. Vooraleer zij beslist om een aanvraag tot erkenning als IOED in te dienen bij het agentschap Onroerend Erfgoed (cf. artikel 3.3.1 en 3.3.2. van het Onroerendergoedbesluit van 16 mei 2014), richt zij dit samenwerkingsverband op volgens het DLB. Hierbij wordt rekening gehouden met de door de Vlaamse Regering afgebakende referentieregio's.</p>
<p>Een of meerdere van de oorspronkelijke gemeenten maken deel uit van dezelfde erkende intergemeentelijke onroerendergoeddienst. Door de fusie komt het intergemeentelijk samenwerkingsverband mogelijk in gedrang. Dit moet namelijk minimaal uit drie gemeenten bestaan (art 3.3.1 van het Onroerendergoedbesluit van 16 mei 2014).</p>	<p>De IOED zal haar erkenning verliezen of kan dit voorkomen door een nieuw samenwerkingsverband aan te gaan met andere gemeenten en dient zich in te passen binnen de grenzen van een referentieregio.</p>
<p>Minstens twee van de oorspronkelijke gemeenten maken deel uit van verschillende erkende intergemeentelijke onroerendergoeddiensten. Door de fusie van de gemeenten beantwoorden de IOED's mogelijk niet meer aan de erkenningsvoorwaarden (cf. art 3.3.1 en 3.3.2 van het Onroerendergoedbesluit van 16 mei 2014).</p>	<p>Het nieuw gemeentebestuur beslist bij welke IOED ze zich zal aansluiten en dit volgens de afbakening van de referentieregio's goedgekeurd door de Vlaamse Regering. De IOED met het nieuwe gemeentebestuur zal een aanpassing van de erkenning indienen bij het agentschap en de IOED's waar de gemeenten weggaan zullen een aanpassing van hun erkenning of een intrekking van de erkenning aanvragen. Indien ze een aanpassing vragen dient er nagegaan of ze nog voldoen aan art. 3.3.1 van het Onroerendergoedbesluit van 16 mei 2014 en of de IOED zich inpast binnen de goedgekeurde referentieregio's.</p>
<p>Alle oorspronkelijke gemeenten maken deel uit van eenzelfde IOED</p>	<p>Na de fusie dient de IOED na te gaan of ze nog steeds voldoet aan de voorwaarden voor erkenning van het intergemeentelijk samenwerkingsverband (cf. artikel 3.3.1 van het Onroerendergoedbesluit van 16 mei 2014). Daarna dient zij een aanpassing van de erkenning in bij het Agentschap Onroerend Erfgoed.</p>

4.3.3 Erkenning als onroerendergoeddepot

Volgens de definitie van het Onroerendergoeddecreet is een onroerendergoeddepot een bewaarplaats met een onderzoeksruimte voor het onder gecontroleerde omstandigheden bewaren en beheren van archeologische ensembles, archeologische artefacten of onderdelen van beschermd erfgoed afkomstig uit het Vlaamse Gewest.

De erkenning van onroerendergoeddepots heeft tot doel de werking van bestaande depots te versterken, de kwaliteit ervan te verhogen en de samenwerking tussen de erkende erfgoeddepots te bevorderen. De erkende onroerendergoeddepots worden ingeschakeld binnen een Vlaams depotnetwerk.

Om een aanvraag tot erkenning als onroerendergoeddepot te kunnen indienen moet het gaan over een permanente organisatie met rechtspersoonlijkheid en moet de infrastructuur voor het bewaren en beheren van het onroerend erfgoed in het Vlaamse Gewest liggen. Ook moet het depot een receptieve functie opnemen, zich inschakelen in het Vlaamse en provinciale depotbeleid, beschikken over een voldoende kwalitatieve inhoudelijke werking en een degelijk zakelijk beleid voeren.

Een erkenning als onroerendergoeddepot is voor onbepaalde duur.

Een meerderheid van de tot op heden erkende onroerendergoeddepots betreft een (inter)gemeentelijk initiatief. Zij treden receptief op ten aanzien van archeologische ensembles, archeologische artefacten of onderdelen van beschermd erfgoed afkomstig van gemeentes die behoren tot hun werkingsgebied.

Mogelijke scenario's	Te nemen beslissingen
Geen enkele van de oorspronkelijke gemeenten beschikt over een erkend onroerendergoeddepot.	Het nieuwe gemeentebestuur beslist over de aanvraag tot erkenning als onroerendergoeddepot en dient desgewenst een aanvraag tot erkenning in volgens art 3.4.3 van het Onroerendergoedbesluit van 16 mei 2014.
Een van de oorspronkelijke gemeenten beschikt over een erkend onroerendergoeddepot. De overige gemeenten behoren tot het werkingsgebied van het erkende onroerendergoeddepot.	Als door de fusie het erkend depot niet meer beschikt over een receptieve functie van gemeentegrensoverschrijdend belang, blijft de lopende samenwerkingsovereenkomst en bijhorende subsidiëring ongewijzigd gelden. Na het verlopen van de samenwerkingsovereenkomst verliest het depot zijn subsidie. Het nieuwe gemeentebestuur beslist over een eventuele hernieuwde aanvraag, beantwoordend aan de subsidiëringvoorwaarden volgens art. 10.1.17 van het Onroerendergoedbesluit van 16 mei 2016 en dient desgewenst een aanvraag tot erkenning in volgens art 3.4.3 van hetzelfde besluit.
Een van de oorspronkelijke gemeenten beschikt over een erkend onroerendergoeddepot. De overige gemeenten behoren niet tot het werkingsgebied van het erkende onroerendergoeddepot.	Na de fusie vervult het erkend depot nog steeds zijn receptieve functie van gemeentegrensoverschrijdend belang. De lopende samenwerkingsovereenkomst en bijhorende subsidiëring blijft ongewijzigd gelden. Na het verlopen van de samenwerkingsovereenkomst behoudt het depot zijn erkenning. Het nieuwe gemeentebestuur beslist over een eventuele hernieuwde aanvraag tot erkenning als onroerendergoeddepot, met een eventueel ruimer werkingsgebied en dient desgewenst een aanvraag tot erkenning in volgens art 3.4.3 van Onroerendergoedbesluit van 16 mei 2016.

4.3.4 Rol van gemeentebesturen in verschillende procedures en processen

Alle gemeenten hebben een inbreng in **verschillende procedures en processen in het kader van de onroerenderfgoedreggeving**. Zo wordt een advies van het gemeentebestuur ingewonnen bij de intentie tot bescherming van een onroerend goed op haar grondgebied en organiseert de betrokken gemeente het openbaar onderzoek na de voorlopige bescherming van het goed. Een gemeente moet ook een advies inwinnen bij het agentschap Onroerend Erfgoed in het kader van een stedenbouwkundige vergunningsprocedure over beschermd erfgoed en ontvangt de meldingen in het kader van werkzaamheden in een stads- of dorpsgezicht. Een gemeente moet voor haar eigen erfgoed een toelating aanvragen bij het agentschap (tenzij het een erkende onroerenderfgoedgemeente is) en kan een premie aanvragen.

Conform artikel 350 §2 van het DLB, worden de onroerende goederen van de gefusioneerde gemeenten op de fusiedatum overgedragen aan de nieuwe gemeente. De nieuwe gemeente neemt de rechten, plichten en lasten over van de onroerende goederen die aan haar zijn overgedragen. Ingeval van een lopende vergunnings-, toelatings- of premieprocedure wordt de nieuwe gemeente dus de rechtsopvolger van de oorspronkelijke gemeente.

Voor het uitvoeren van taken die voortvloeien uit het Onroerenderfgoeddecreet, zoals het verlenen van adviezen of het organiseren van een openbaar onderzoek, neemt de nieuwe gemeente op de fusiedatum de rechten, plichten en lasten over die voortvloeien uit de overeenkomsten van de gefusioneerde gemeenten conform artikel 350 §3 DLB.

4.3.5 Restauratie van beschermde en niet-beschermde kerken

Om in aanmerking te komen voor subsidies voor de restauratie van beschermde en niet-beschermde kerken moeten gemeentebesturen een kerkenbeleidsplan (of langetermijnvisie voor het gebruik van de gebouwen van de erkende eredienst) kunnen voorleggen. Dit staat beschreven in het Onroerenderfgoeddecreet van 12 juli 2013 (artikel 11.2.11.) en in het Decreet houdende toekenning van subsidies voor gebouwen van de eredienst van 12 juli 2013 (artikel 8). Bij een premieaanvraag voor beschermde kerken moet altijd een kerkenbeleidsplan kunnen worden voorgelegd. Een kerkenbeleidsplan blijft actueel zolang de toekomstvisie op de betreffende gebouwen geldig is. Bij fusie van gemeenten blijven de respectievelijke kerkenbeleidsplannen dus ook gelden zolang deze nog voldoende actueel zijn. Als de toekomstvisie zou veranderen door de fusie is een herwerking aan de orde, maar hier beslist de nieuwe gemeente zelf over.

Contact

Agentschap Onroerend Erfgoed, team Erkennen en Subsiidiëren
Havenlaan 88 bus 5
1000 Brussel
02/553.17.67
erkennen.subsidieren@vlaanderen.be

Regelgeving

- › Onroerendergoeddecreet van 12 juli 2013 (OED) en Onroerendergoedbesluit van 16 mei 2014 (OEB)
- › Erkenning onroerendergoedgemeenten artikel 3.2.1. OED
- › Erkenning onroerendergoedgemeenten artikelen 3.2.1. t.e.m. 3.2.17. OEB
- › Erkenning intergemeentelijke onroerendergoeddiensten artikel 3.3.1. OED
- › Erkenning intergemeentelijke onroerendergoeddiensten artikelen 3.3.1. t.e.m. 3.3.16. OEB
- › Subsidies voor erkende intergemeentelijke onroerendergoeddiensten artikel 10.1.1. OED
- › Subsidies voor erkende intergemeentelijke onroerendergoeddiensten artikelen 10.1.1. t.e.m. 10.1.14 OEB
- › Bevoegdheden en taken erkende onroerendergoedgemeenten artikelen 5.4.6., 5.4.10., 5.4.14., 5.4.18. en 6.4.4. OED
- › Erkenning onroerendergoeddepot – artikel 3.4.1 OED
- › Erkenning onroerendergoeddepot – artikelen 3.4.1 t.e.m. 3.4.17 OEB
- › Subsidies voor erkende onroerendergoeddepots – artikelen 10.1.15 t.e.m. 10.1.28 OEB

4.4 Leefmilieu

4.4.1 Milieuhandhaving

In het milieuhandhavingsbesluit is voorzien dat elke gemeente beroep kan doen op minstens 1 lokale milieutoezichthouder (of minstens 2 in functie van het aantal inrichtingen van klasse 2 of het inwonersaantal), hetzij een gemeentelijke toezichthouder, hetzij een toezichthouder van de intergemeentelijke vereniging, hetzij een toezichthouder van een politiezone. Lokale toezichthouders beschikken over een bekwaamheidsbewijs 'toezichthouder milieuhandhaving'.

Mochten gemeenten fusioneren, zal nagekeken worden hoe die verplichting binnen de nieuwe gemeente wordt ingevuld. Na de fusie blijven de gemeentelijke toezichthouders enkel bevoegd op het grondgebied van de gemeente waarin ze oorspronkelijk werden aangesteld.

Om de bevoegdheden voor het grondgebied van de gehele nieuwe gemeente te bekomen zijn er twee mogelijkheden:

- Ofwel geeft (geven) de gemeente(n) waarvoor de toezichthouders niet aangesteld werden voorafgaand aan de fusie de toestemming dat de toezichthouders ook op hun grondgebied hun bevoegdheden kunnen uitoefenen.
- Ofwel worden de toezichthouders na de fusie opnieuw aangesteld door het college van burgemeester en schepenen van de nieuwe gemeente en wordt een nieuw bekwaamheidsbewijs aangevraagd via het erkenningenloket.

Meer informatie

▶ [Lokale milieutoezichthouder](#)

Contact

Departement Omgeving afdeling GOP
erkenningen.omgeving@vlaanderen.be

4.4.2 Afbouw pesticidengebruik

De regelingen over de afbouw van het pesticidengebruik (in het bijzonder over omvormingsprogramma's en afwijkingen) zijn gekoppeld aan specifieke terreinen. Bij een fusie kunnen de dossiers van gemeenten die fusioneren worden samengevoegd.

De visies tussen gemeenten die fusioneren, kunnen wel verschillen en afstemming/overleg is vereist om te bekijken welke keuzes men voor de toekomst maakt.

Meer informatie

▶ [Zonder is gezonder](#)

Contact

pesticidenreductie@vmm.be en 02 214 21 63 of 61

4.4.3 Bodembeleid

Wat betreft het bodembeleid zal een vrijwillige fusie van twee of meer gemeenten weinig impact hebben.

- Subsidies in het kader van het Erosiebesluit die werden verleend aan een gemeente worden aan de nieuwe gemeente uitbetaald. Ook als slechts een deel van de nieuwe gemeente een erosiebestrijdingsplan heeft.
- De nieuwe gemeente kan in het kader van het Erosiebesluit voor opmaak van een gemeentelijk erosiebestrijdingsplan subsidies krijgen voor een extra plangebied. Ook nu kan een gemeente een subsidie krijgen voor een plangebied dat maar een deel van de gemeente betreft, dus na een fusie van een gemeente met een erosiebestrijdingsplan en een gemeente zonder een erosiebestrijdingsplan, mag het verkrijgen van deze subsidie geen probleem zijn.
- De planbegeleidingsgroepen van landinrichtingsprojecten en de commissies van advies van ruilverkavelingsprojecten zouden kunnen worden aangepast, zodat een nieuwe gemeente slechts 1 vertegenwoordiger heeft.

Meer informatie

▸ [Subsidies en ondersteuning voor lokale besturen](#)

Contact

Dienst Land en bodembescherming:
land@lne.vlaanderen.be
02 553 21 86

4.4.4 Afval en materialen

Of een vrijwillige fusie een belangrijke impact zal hebben op het afval-en materialenbeleid van de nieuwe gemeente, hangt sterk af van de situatie. Het huishoudelijk afvalbeleid is namelijk in sterke mate de verantwoordelijkheid van de lokale besturen. De Vlaamse overheid zet een kader uit, maar rekent voor de operationele uitvoering van dit beleid op de lokale besturen.

In dit deel wordt de mogelijke impact van een vrijwillige fusie besproken op de restafvaldoelstellingen voor de gemeenten, de afvalinzameling door gemeenten, de intergemeentelijke samenwerking op het vlak van afval- en materialenbeleid, het werkingsgebied van kringloopcentra, de recyclageparken, de subsidies tegenover lokale besturen en de afstemming van reglementen.

Restafvaldoelstellingen van de gemeenten en intercommunales

Het Lokaal Materialenplan (Uitvoeringsplan huishoudelijk afval en gelijkaardig bedrijfsafval), goedgekeurd door de Vlaamse Regering op 26 mei 2023 legt doelstellingen op over de hoeveelheid huishoudelijk restafval die gemeenten jaarlijks mogen produceren. Elke gemeente mag in 2030 maximaal de hoeveelheid restafval produceren die is toegekend aan de cluster waaronder de gemeente valt. Gemeenten die bij het begin of tijdens de planperiode de doelstellingen voor hun cluster bereikt hebben, behouden of verbeteren hun resultaten tijdens de planperiode.

De deelnemende gemeenten van een intercommunale kunnen ervoor opteren hun individuele doelstellingen te vervangen door de doelstelling op intercommunaal niveau (= solidariseren). Ze moeten

dat officieel melden aan de OVAM.. Die doelstelling moet dan enkel op intercommunaal niveau gehaald worden en dus niet door elke gemeente apart, wat niet wegneemt dat alle gemeenten er wel toe gebonden zijn om op intercommunaal niveau deze doelstelling samen te halen.

De Belfius-indeling wordt om de 10 jaar herbekeken. Een nieuwe aanpassing wordt in de loop van 2028 verwacht. De planperiode loopt tot midden 2030. Een aanpassing is dus slechts voor een korte periode relevant. Bovendien zijn alleen aanpassingen in clusters 15 en 16 van belang. De kans op aanpassingen is zeker voor die clusters erg klein. We zullen dan ook geen rekening houden met een eventuele herindeling van de Belfius-clusters en de restafvaldoelstelling daar niet aan aanpassen.

De doelstellingen en de clusters van gemeenten zijn terug te vinden in het [Lokaal Materialenplan](#).

Specifieke aandachtspunten

Als gemeenten kiezen voor een vrijwillige fusie, wordt automatisch voor de fusiegemeente een nieuwe doelstelling van kracht, die gelijk is aan het gewogen gemiddelde (op basis van het aantal inwoners in de oorspronkelijke gemeenten) van de doelstellingen van de oorspronkelijke gemeenten.

Fusies tussen gemeenten kunnen een invloed hebben op de grenzen van een afvalintercommunale. Maar het is ook mogelijk dat een gemeente om andere redenen beslist haar afvalintercommunale te verlaten of bij een nieuwe intercommunale aan te sluiten. Als om welke reden dan ook de grenzen van een afvalintercommunale wijzigen doorheen de planperiode, gebeurt er automatisch een herberekening van de doelstelling op intercommunaal niveau. Dat gebeurt op basis van het nieuwe gewogen gemiddelde van de individuele doelstellingen van de verschillende gemeenten die tot de vernieuwde intercommunale behoren. Als (bepaalde) gemeenten binnen hun oorspronkelijke intercommunale ervoor gekozen hadden om hun individuele restafvaldoelstelling te solidariseren en samen gekozen hadden voor een bindende intercommunale doelstelling, zal deze keuze herbevestigd moeten worden in functie van de nieuw berekende intercommunale doelstelling.

Afvalinzameling door gemeenten

Gemeenten en verenigingen van gemeenten zijn van rechtswege geregistreerd als vervoerder van afvalstoffen en als inzamelaar, handelaar, en makelaar. Aangezien de nieuwe gemeente een nieuw ondernemingsnummer zal hebben, zal OVAM bij een vrijwillige fusie ook een nieuwe registratie creëren. Voor de registratie als inzamelaar, handelaar, en makelaar van deze nieuwe gemeente zal de deelverzameling genomen worden van de geregistreerde euralcodes van de gefusioneerde gemeenten. De gemeente moet hiertoe geen actie ondernemen.

Ook het OVAM-nummer van de gemeente wijzigt. Dit nummer is onder andere het identificatienummer voor hun registraties. Verder zal OVAM een nieuwe login maken om in te loggen in de enquête Huishoudelijke afvalstoffen.

Intergemeentelijke samenwerking op het vlak van afval- en materialenbeleid

De meeste gemeenten werken intergemeentelijk samen om het afval- en materialenbeleid op hun grondgebied concreet vorm te geven. Hiervoor wordt, afhankelijk van gemeente tot gemeente in meer of minder mate bevoegdheidsoverdracht gedaan naar een intercommunale.

Specifieke aandachtspunten

Als gemeenten kiezen voor een vrijwillige fusie, moet dergelijke intergemeentelijke samenwerking herbekeken worden, zeker in het geval dat de oorspronkelijke gemeenten deel uitmaken van een andere intercommunale of niet in even sterke mate een overdracht van bevoegdheden hebben gedaan naar de intercommunale.

Mogelijke scenario's	Te nemen beslissingen
De oorspronkelijke gemeenten maken deel uit van dezelfde intercommunale en hebben in gelijke mate bevoegdheidsoverdracht gedaan.	Bespreking met de intercommunale of aanpassingen nodig zijn.
De oorspronkelijke gemeenten maken deel uit van een andere intercommunale.	Ofwel komen de intercommunales onderling tot een akkoord over een mogelijke herverdeling van de activiteiten. Ofwel blijven de opdrachten die zijn afgesproken verder lopen in de oorspronkelijke deelgemeenten tot einde van de statutair vastgelegde termijn, op het einde waarvan de situatie herbekeken kan worden.

Recyclagepark

In overeenstemming met het Lokaal Materialenplan dient een gemeente een standaard recyclagepark te voorzien conform 1 van de 2 normen; ofwel woont 90 % van de inwoners op maximum 5 kilometer in vogelvlucht van een voor hem toegankelijk standaard recyclagepark (afstandsnorm), of er is een standaard recyclagepark toegankelijk in een gemeente vanaf meer dan 10.000 inwoners. Gemeenten met meer dan 30.000 inwoners moeten per begonnen schijf van 30.000 inwoners over een bijkomend standaard recyclagepark beschikken (inwonersnorm).

Met een standaard recyclagepark bedoelen we een recyclagepark waarop alle verplichte stromen worden aanvaard. Daarnaast kan een gemeente bijkomende minirecyclageparken voorzien voor de meest voorkomende afvalfracties. Hierop zijn de onderstaande normen niet van toepassing.

De gemeenten kunnen kiezen of ze voldoen aan de afstandsnorm of aan de inwonersnorm. Binnen een intergemeentelijk samenwerkingsverband kan het netwerk aan recyclageparken ook geoptimaliseerd worden op basis van de afstandsnorm.

Mogelijke scenario's	Te nemen beslissingen
De oorspronkelijke gemeenten beschikken over een standaard recyclagepark.	Afhankelijk van de situatie dienen de recyclageparken behouden te worden of kan er een recyclagepark verdwijnen.
Eén van de oorspronkelijke gemeenten beschikt niet over een standaard recyclagepark.	Die gemeente had een samenwerkingsakkoord met een andere gemeente waar de burgers terecht kunnen op het recyclagepark. Dit moet herbekeken worden.

Subsidies

Bij de berekening van een groot aantal subsidies wordt rekening gehouden met het aantal inwoners van de steden en gemeenten.

Specifieke aandachtspunten

Bij een vrijwillige fusie van gemeenten worden de inwonersaantallen samengeteld om het maximumbedrag te berekenen.

Er zal tevens rekening gehouden worden met eerder ontvangen subsidies van betreffende gemeenten waarvan de afschrijvingstermijn nog niet verstreken is.

Afstemming reglementen

In het kader van het lokaal afval- en materialenbeleid beschikt elke gemeente over een aantal reglementen. Gemeenten die kiezen voor een vrijwillige fusie zullen deze reglementen op elkaar moeten afstemmen:

- gemeentelijk politiereglement afvalinzameling
- contantbelastingen recipiënten afval
- eventuele forfaitaire belastingen
- GAS-reglementering

4.4.5 Rioolbeheer en subsidies

De impact van een vrijwillige fusie op het rioolbeheer en -beleid hangt sterk af van de lokale situatie. De mogelijke impact van een vrijwillige fusie op de organisatie van en afspraken met betrekking tot het rioolbeheer, de subsidiedossiers voor riolering en individuele behandeling afvalwater (IBA), en de zoneringsplannen en gebiedsdekkende uitvoeringsplannen wordt in dit deel besproken.

Organisatie en afspraken rioolbeheer

De oorspronkelijke gemeenten dienen het toekomstig rioolbeheer te regelen met de rioolbeheerder/watermaatschappij als er contracten tussen de gemeente en de rioolbeheerder/watermaatschappijen werden afgesloten.

Mogelijke scenario's	Te nemen beslissingen
De oorspronkelijke gemeenten hebben het rioolbeheer uitbesteed aan dezelfde rioolbeheerder.	Wanneer de fusionerende gemeenten dezelfde rioolbeheerder hebben, zal er een nieuw 'saneringscontract' moeten afgesloten worden met de watermaatschappij. De gemeente neemt hiervoor contact op met de watermaatschappij(en) die actief is (zijn) op het grondgebied. De rioolbeheerder rapporteert voor de oorspronkelijke gemeentes voor de jaren tot en met het fusiejaar. Voor de jaren na de fusie wordt over de nieuwe gemeente gerapporteerd.
De oorspronkelijke gemeenten hebben het rioolbeheer uitbesteed aan een verschillende rioolbeheerders.	Voorafgaand aan de fusiedatum wordt door de oorspronkelijke gemeenten contact opgenomen met de bevoegde watermaatschappij(en), zodat die in de mogelijkheid verkeren om tijdig een onderzoek te starten naar hoe ze na de fusiedatum kunnen voldoen aan de gemeentelijk saneringsplicht. De nieuwe gemeente zal een keuze maken tussen een van de oorspronkelijke 2 rioolbeheerders, een nieuwe rioolbeheerder of indien dit om financiële redenen niet anders kan, verder gaan met 2 rioolbeheerders. De betrokken partijen zetten in op een soepele uittredingsmogelijkheid met zo minimaal mogelijke kosten voor zowel de uittredende gemeente als de vereniging (=resterende vereniging). De oorspronkelijke rioolbeheerder rapporteert nog voor de oorspronkelijke gemeentes voor de jaren tot en met het fusiejaar. Voor de jaren na de fusie, neemt de nieuwe rioolbeheerder deze taak over.

De oorspronkelijke gemeenten hebben het rioolbeheer in eigen beheer.

Wanneer de fusionerende gemeenten het rioolbeheer in eigen beheer houden, zal er een nieuw 'saneringscontract' moeten afgesloten worden met de watermaatschappij. De gemeente neemt hiervoor contact op met de watermaatschappij(en) die actief is (zijn) op het grondgebied. De gefusioneerde gemeente rapporteert voor de oorspronkelijke gemeentes zowel in de jaren voor als na het fusiejaar.

De oorspronkelijke gemeente doet het rioolbeheer zelf, de andere oorspronkelijke gemeente heeft het rioolbeheer uitbesteed.

Voorafgaand aan de fusiedatum wordt door de oorspronkelijke gemeenten contact opgenomen met de bevoegde watermaatschappij(en), zodat die in de mogelijkheid verkeren om tijdig een onderzoek te starten naar hoe ze na de fusiedatum kunnen voldoen aan de gemeentelijk saneringsplicht door een saneringscontract af te sluiten. De nieuwe gemeente zal moeten beslissen of het rioolbeheer als gemeente volledig zelf uitvoert of volledig uitbesteed aan een intercommunale of, indien dit om financiële redenen niet anders kan ze verder gaat met 2 rioolbeheerders (in casu de gemeente zelf voor een deel van haar grondgebied en de rioolbeheerder voor een ander deel van haar grondgebied). De betrokken partijen zetten best in op een soepele uittredingsmogelijkheid met zo minimaal mogelijke kosten voor zowel de uittredende gemeente als de vereniging (= resterende gemeenten). De oorspronkelijke rioolbeheerder rapporteert nog voor de oorspronkelijke gemeentes voor de jaren tot en met het fusiejaar.

Bij fusie van gemeenten met een verschillende rioolbeheerder (al dan niet de gemeente zelf) moet wel op het volgende gelet worden:

- Afstemming van gemeentelijke reglementen in verband met bijvoorbeeld aansluitkosten op riool, de IBA, afkoppeling...
- Afstemming van bijzondere waterverkoopreglementen.
- Het overnemen van het gemeentelijk engagement tot het uitvoeren van de gemeentelijke riolering die al dan niet als voorbehoud werd geformuleerd voor de uitvoering van bovengemeentelijke projecten.
- Afstemming verplichtingen in het kader van AWIS en het lokaal pact. Bij een fusie geldt de volledige rechtsopvolging (rechten en plichten).

Bij **subsidiedossiers over riolering en IBA** moet met het volgende rekening gehouden worden:

- Voor lopende IBA-dossiers of voor dossiers waar IBA's werden geplaatst door een andere entiteit dan de begunstigde ten tijde van de subsidieaanvraag (met andere woorden als de begunstigde verschillend is van de entiteit op de factuur van de IBA) zal een overboekingsdocument nodig zijn. Patrimonium en beheer van reeds bestaande IBA's en lopende dossiers zullen moeten overgenomen worden.

IBA's worden enkel gesubsidieerd als ook het beheer collectief gedaan wordt. Hiervoor wordt eenmalig een gemeenteraadsbeslissing gevraagd (al dan niet uitbesteed aan een rioolbeheerder). Een nieuwe gemeenteraadsbeslissing voor het collectief plaatsen van IBA's en beheer zal dus nodig zijn voor het nieuwe gebied.

Regelgeving

- [Decreet van 24 mei 2002 betreffende water bestemd voor menselijke aanwending](#)
- [Besluit subsidiëring aanleg openbare rioleringen, andere dan prioritaire, bouw kleinschaligerioolwaterzuiveringsinstallaties](#)

Contact

Peter Aelterman
p.aelterman@vmm.be
053 72 66 49

Koen De Witte (AWIS)
k.dewitte@vmm.be
053 75 65 96

Rebecca Callebaut (gemeentelijke rioleringsdossiers)
r.callebaut@vmm.be
053 72 66 86

Leentje De Backer (IBA-dossiers)
l.debacker@vmm.be
053 72 62 35

Peter Van Wauwe (bovengemeentelijke dossiers en lokaal pact)
p.vanwauwe@vmm.be
053 72 65 19

Zoneringsplannen en gebiedsdekkende uitvoeringsplannen

Bij de fusie van zoneringsplannen en gebiedsdekkende uitvoeringsplannen (GUP) worden de doelstellingen van het GUP opgeteld. Deze plannen kunnen zonder meer samengevoegd worden. Er is hiervoor geen besluit van de Vlaamse Regering (BVR) nodig, omdat bij een fusie een volledige rechtsopvolging (rechten en plichten) geldt.

De omslagwaarde voor de bepaling van de overnamepunten volgens de scheidingslijn tussen de gemeentelijke en bovengemeentelijke saneringsverplichting is vastgelegd in het BVR van 10 maart 2006 houdende de vaststelling van de regels voor de scheiding tussen de gemeentelijke en bovengemeentelijke saneringsverplichting en de vaststelling van de zoneringsplannen.

In de aanpassing van dit besluit werd bepaald dat bij een fusie van gemeenten de hoogste omslagwaarde wordt behouden. Voor de oorspronkelijke gemeenten waarvoor voor de datum van de fusie een lagere omslagwaarde is vastgesteld, wordt evenwel de lagere omslagwaarde voor het grondgebied van die oorspronkelijke gemeente na de fusie behouden. Met die aanpassing werd ook een nieuwe bijlage (bijlage III) toegevoegd. Deze omvat de lijst van nieuwe gemeenten met de omslagwaarde voor het grondgebied van de oorspronkelijke gemeenten.

Voor elke nieuwe fusie van gemeenten volstaat het om de bestaande bijlage I (omslagwaarde per gemeente) en de nieuwe bijlage III (lijst van nieuwe gemeenten met de omslagwaarde voor het grondgebied van de oorspronkelijke gemeenten) aan te passen voor de nieuwe gemeente. In het wijzigingsbesluit van 21 december 2018 is bepaald dat de Vlaamse minister bevoegd voor het leefmilieu en het waterbeleid deze aanpassing kan doorvoeren.

Regelgeving

- [Besluit vaststelling regels scheiding gemeentelijke/ bovengemeentelijke saneringsverplichting en vaststelling zoneringsplannen](#)
- [Besluit vaststelling stroomgebiedbeheerplannen Schelde en Maas, maatregelenprogramma stroomgebiedbeheerplannen](#)

Contact

Ilse Gelaude
i.gelaude@vmm.be
09 243 70 46

4.4.6 Drinkwatervoorziening

Het drinkwater wordt geleverd door de drinkwatermaatschappijen. Het openbaar waterdistributienetwerk van drinkwatermaatschappijen is niet steeds gekoppeld aan gemeentegrenzen. Het fusioneren van twee gemeenten heeft geen impact op het leveren van het drinkwater door een drinkwatermaatschappij.

Contact

Toezicht drinkwater
toezichtdrinkwater@vmm.be – 02 214 21 62

4.4.7 Beheer onbevaarbare waterlopen

Door een aanpassing van de regelgeving over onbevaarbare waterlopen wordt een oplossing aangereikt voor de waterlopen die door een fusie niet langer de gemeentegrens overschrijden en hierdoor terug 3e categorie zouden worden. Net zoals het geval is bij de eerdere fusies in de jaren '70 van vorige eeuw wordt de indeling van de waterlopen behouden zoals ze was voor de fusie.

Gemeenten die dat liever anders zien kunnen een beroep doen op artikel 4bis Wet Onbevaarbare Waterlopen. In uitvoering van dat artikel kan de Vlaamse Regering onbevaarbare waterlopen in een hogere of lagere categorie rangschikken na akkoord van de betrokken gemeente, de betrokken deputatie van de provincie en van de betrokken polders en wateringen in hun werkingsgebieden, ook als het gaat om wijzigingen tussen de 2e en de 3e categorie.

Regelgeving

- [Artikel 4bis Wet Onbevaarbare Waterlopen](#)
- [Artikel 8 decreet houdende de gevolgen van een vrijwillige fusie van gemeenten op het vlak van sectorregelgeving inzake omgeving](#)

Contact

Koen Martens
k.martens@vmm.be – 02 214 21 30

4.4.8 Natuur en bos

Het Agentschap Natuur en Bos (ANB) is de strategische partner van de lokale besturen voor het duurzaam beheeren en het versterken van natuur (samen met alle relevante partners). Het agentschap helpt de fusionerende gemeenten bij het afstemmen en optimaliseren van hun beleidsinitiatieven.

Zo is het wenselijk dat de gemeenten:

- initieel een verderzetting van de huidige beheerplannen nastreven;
- hun engagementen voor de instandhoudingsdoelen (IHD) behouden;
- de meerjarenplanning voor beheerswerken op elkaar afstemmen;
- de visievorming over strategische projecten op elkaar afstemmen;
- zorgen voor inhoudelijke en operationele interactie of kennisoverdracht tussen ambtenaren;
- de financiële consequenties van de vorige punten met elkaar afstemmen als ze samengaan (bijvoorbeeld de inkomsten uit houtverkoop, eventueel de jacht en de herverdeling van de subsidies tussen de lopende en toekomstige projecten).

ANB wil graag een actieve rol spelen en samen met de besturen meewerken aan de fusieoefening.

Contact

Agentschap Natuur en Bos
relatiebeheer.anb@vlaanderen.be

4.4.9 Plattelandsbeleid

Plattelandsfonds

Gemeenten die een subsidie ontvangen als plattelandsgemeente behouden hun rechten. De nieuwe gemeente treedt in de rechten van de gefusioneerde gemeenten en behoudt voor het grondgebied van elk van de gefusioneerde gemeenten de subsidies, ook na 2024. De Vlaamse Regering kan de lijsten met begunstigde gemeenten vanaf 1 januari 2024 herzien.

Regelgeving

- [Artikel 17 decreet regels inzake werking, verdeling van Vlaams Fonds stimulering \(groot\) stedelijke en plattelandsinvesteringen](#)

PDPO

Bij de gebiedsgerichte maatregelen van het huidige Vlaams programmadocument voor Plattelandsontwikkeling III (PDPO 2014-2020 en overgangsjaren 2021 en 2022) worden gemeenten ingedeeld in verschillende categorieën (plattelandsgemeente, verstedelijkte gemeente, groot- en centrumstad).

Een fusie van gemeenten kan een effect hebben op deze gemeenteclassificatie alsook op de gebiedsafbakening van een Leader-gebied, aangezien beide worden bepaald door ruraliteitscriteria zoals inwoners/km, % bebouwde oppervlakte en aantal inwoners.

Gelieve hiervoor steeds contact op te nemen met de VLM.

Regelgeving

- ▶ [Vlaams programmadocument voor Plattelandsontwikkeling III \(toepassing van de verordening \(EU\) nr. 1305/2013\)](#)

Contact

Dirk Van Gijsegem
Dirk.vangijsegem@vlm.be of 02/543 72 35

Mestdecreet en gemeentelijke productiedruk

Het Mestdecreet van 22 december 2006 legt een mestverwerkingsplicht op aan bedrijven. Voor de berekening hiervan wordt rekening gehouden met de gemeentelijke productiedruk van dierlijke mest van de gemeente waar het bedrijf gelegen is. Bijlage 2 bij het uitvoeringsbesluit van 28 oktober 2016, de VLAREME, bevat een overzicht per gemeente van de gemeentelijke productiedruk.

Een vrijwillige fusie van gemeenten veroorzaakt een herberekening voor de gemeentelijke productiedruk. Daardoor zal bijlage 2 bij de VLAREME van 28 oktober 2016 aangepast worden.

Regelgeving

- ▶ [Artikel 29 van het Mestdecreet van 22 december 2006](#)
- ▶ [Bijlage 2 bij de VLAREME van 28 oktober 2016](#)

4.5 Wonen

Een vrijwillige fusie van gemeenten heeft een impact op heel wat instrumenten binnen het beleidsveld Wonen. Achtereenvolgens wordt de impact besproken op het bindend sociaal objectief, de werkingsgebieden van de woonmaatschappijen, de intergemeentelijke samenwerking op het vlak van lokaal woonbeleid, de ontvoogding en andere gemeentelijke instrumenten op het vlak van woningkwaliteit, de lokale toewijzingsreglementen sociale huur en de andere gemeentelijke instrumenten op het vlak van wonen.

4.5.1 Bindend sociaal objectief

De Vlaamse Codex Wonen heeft elke Vlaamse gemeente een bindend sociaal objectief opgelegd. Het bindend sociaal objectief omschrijft het aantal bijkomende sociale huurwoningen dat in de periode 2009-2025 ten minste moet worden gerealiseerd op het grondgebied van een gemeente. Als een gemeente op 31/12/2007 minder dan 3% sociale huurwoningen had ten aanzien van het aantal huishoudens, heeft zij bijkomend een specifieke inhaalbeweging. De minister van Wonen kan een gemeente geheel of gedeeltelijk vrijstellen van de specifieke inhaalbeweging.

Een gemeente die geen bindend sociaal objectief heeft, of een objectief dat al is bereikt, kan een sociaal woonbeleidsconvenant sluiten met de minister van Wonen. In het convenant verbindt de gemeente zich ertoe samen met de sociale woonorganisaties binnen een periode van drie jaar de uitvoering of de gunningsprocedure op te starten van een bepaald aantal sociale huurwoningen in projecten op haar grondgebied. Een gemeente kan pas een nieuw convenant sluiten als de duurtijd van het vorige convenant is afgelopen of als het contingent (woningenaantal) is opgebruikt.

De Vlaamse Regering voert om de twee jaar een voortgangstoets uit waarbij zij nagaat hoever elke gemeente staat met haar bindend sociaal objectief. Een gemeente die niet op schema zit, moet aan de hand van een plan van aanpak aantonen dat zij voldoende inspanningen levert om haar bindend sociaal objectief te bereiken. Als de gemeente dat niet kan aantonen, moet zij een overeenkomst sluiten met een of meer sociale woonorganisaties. In die overeenkomst gaan de partijen het engagement aan om in de periode van drie jaar die volgt op de datum van sluiting de maatregelen voor een bijkomend sociaal woonaanbod in de gemeente op te starten. Weigert de gemeente dat, dan zal de Vlaamse Regering zelf een overeenkomst sluiten met een sociale woonorganisatie om het vooropgestelde aantal bijkomende sociale huurwoningen te realiseren.

Als gemeenten kiezen voor een vrijwillige fusie, zal de nieuwe gemeente een bindend sociaal objectief opgelegd krijgen dat gelijk is aan de som van de objectieven van de oorspronkelijke gemeenten.

Mogelijke scenario's	Te nemen beslissingen
Geen van de oorspronkelijke gemeenten heeft een bindend sociaal objectief, of de oorspronkelijke gemeenten hebben hun bindend sociaal objectief bereikt.	Als de nieuwe gemeente financiering voor bijkomende sociale huurwoningen wenst, zal zij een sociaal woonbeleidsconvenant moeten sluiten. Een beslissing voor de fusiedatum is niet vereist.
Twee of meer van de oorspronkelijke gemeenten hebben een bindend sociaal objectief dat nog niet is bereikt.	Geen beslissing vereist. De nieuwe gemeente krijgt automatisch een bindend sociaal objectief toegewezen (zie hiervoor).

Een van de oorspronkelijke gemeenten heeft een bindend sociaal objectief dat nog niet is bereikt, de andere gemeente(n) heeft (hebben) geen bindend sociaal objectief of dat is al bereikt.	Geen beslissing vereist. De nieuwe gemeente krijgt automatisch een bindend sociaal objectief toegewezen (zie hiervoor).
Een van de oorspronkelijke gemeenten heeft een sociaal woonbeleidsconvenant gesloten met de minister van Wonen.	Geen beslissing vereist. Het convenant blijft geldig totdat de periode van drie jaar is verstreken of totdat het contingent is opgebruikt. De nieuwe gemeente is erdoor gebonden. Als de nieuwe gemeente een bindend sociaal objectief krijgt toegewezen, kan het convenant gebruikt worden voor bijkomende sociale huurwoningen in projecten die het objectief overschrijden.
Een van de oorspronkelijke gemeenten heeft in het kader van een voortgangstoets een overeenkomst gesloten met een of meer sociale woonactoren over de realisatie van sociale huurwoningen op haar grondgebied.	Geen beslissing vereist. De overeenkomst blijft geldig totdat de periode van drie jaar is verstreken. De nieuwe gemeente is erdoor gebonden.
Een van de oorspronkelijke gemeenten heeft een vrijstelling of vermindering van de specifieke inhaalbeweging voor sociale huurwoningen gekregen van de minister van Wonen.	De vrijstelling of vermindering van de specifieke inhaalbeweging blijft behouden. De nieuwe gemeente krijgt automatisch een bindend sociaal objectief toegewezen dat gelijk is aan de som van de objectieven van de oorspronkelijke gemeenten, verminderd met de toegekende vrijstelling of vermindering.

Meer informatie

- ▶ [Bindend sociaal objectief](#)
- ▶ [Voortgangstoets](#)
- ▶ [Sociaal woonbeleidsconvenant](#)

Regelgeving

- ▶ [Artikel 2.27 t.e.m. 2.34 van de Vlaamse Codex Wonen van 2021](#)
- ▶ [Monitoring sociaal woonaanbod, sociale eigendomsverwerving](#)

4.5.2 Werkingsgebieden van woonmaatschappijen

In 2023 zorgde de eenmaking van sociale huisvestingsmaatschappijen en sociale verhuurkantoren in woonmaatschappijen voor een hertekening van het woonlandschap. Sinds 1 juli 2023 telt Vlaanderen 41 werkingsgebieden, met telkens één erkende woonmaatschappij per werkingsgebied. Op die manier zal in elke gemeente nog maar één woonactor actief zijn. De lokale besturen die deel uitmaken van het werkingsgebied van de woonmaatschappij en die aandeelhouder zijn, moeten altijd over de meerderheid beschikken van de stemrechten die verbonden zijn aan de aandelen. Elke gemeente uit een werkingsgebied moet ook verplicht deel uitmaken van een Toewijzingsraad, die op het niveau van het werkingsgebied worden geïnstalleerd, of op het niveau van de deelwerkingsgebieden.

Er is een overgangsregeling tot uiterlijk eind 2027 om al het patrimonium tussen maatschappijen over te dragen naar de unieke maatschappij per gemeente.

Mogelijke scenario's	Te nemen beslissingen
<p>Twee of meer samengevoegde gemeenten liggen in een verschillend werkingsgebied voor woonmaatschappijen.</p>	<p>Beslissing vereist m.b.t. de afbakening van de werkingsgebieden. De Vlaamse Regering zal – nadat de fusie wettelijk tot stand is gekomen - het initiatief moeten nemen om het BVR of de BVR's te wijzigen waarin nominatief de gemeenten zijn opgenomen die samen een werkingsgebied voor een woonmaatschappij vormen.</p> <p>Beslissing vereist m.b.t. de onderlinge verhouding van de stemrechten van de lokale besturen in de woonmaatschappij. Voor elk betrokken werkingsgebied moet de onderlinge verhouding van de stemrechten die verbonden zijn aan de aandelen van gemeenten en OCMW's per werkingsgebied (dat uit meer dan één gemeente bestaat, dus uitgezonderd Gent en Antwerpen) gewijzigd worden in een BVR. De gemeenten kunnen daartoe een gemotiveerd verzoek tot herberekening van de stemverhouding, vermeld in artikel 4.39/2, §2, tweede lid Vlaamse Codex Wonen van 2021 indienen bij Wonen in Vlaanderen. De Vlaamse Regering kan in dit verband ook zelf initiatief nemen.</p> <p>Geen beslissing vereist m.b.t. Toewijzingsraad. De nieuwe gemeente die uit het werkingsgebied van een woonmaatschappij verdwijnt, zal niet langer deelnemen aan de toewijzingsraad van die woonmaatschappij.</p>
<p>Twee of meer samengevoegde gemeenten liggen in het hetzelfde werkingsgebied voor woonmaatschappijen.</p>	<p>Beslissing meestal vereist m.b.t. de afbakening van de werkingsgebieden. De Vlaamse Regering zal – nadat de fusie wettelijk tot stand is gekomen - het initiatief moeten nemen om het BVR te wijzigen waarin nominatief de gemeenten zijn opgenomen die samen een werkingsgebied voor een woonmaatschappij vormen.</p> <p>Beslissing vereist. Voor elk betrokken werkingsgebied moet de onderlinge verhouding van de stemrechten die verbonden zijn aan de aandelen van gemeenten en OCMW's van het werkingsgebied (als dat uit meer dan één gemeente bestaat, dus uitgezonderd Gent en Antwerpen) gewijzigd worden in een BVR. De gemeenten kunnen daartoe een gemotiveerd verzoek tot herberekening van de stemverhouding, vermeld in artikel 4.39/2, §2, tweede lid Vlaamse Codex Wonen van 2021 indienen bij Wonen in Vlaanderen. De Vlaamse Regering kan in dit verband ook zelf initiatief nemen.</p> <p>Geen beslissing vereist m.b.t. Toewijzingsraad De nieuwe gemeente neemt deel aan de toewijzingsraad van die woonmaatschappij.</p>
<p>De drempel van vijftien gemeenten of 5000 sociale huurwoningen in het werkingsgebied van de woonmaatschappij wordt door de fusie niet langer gehaald.</p>	<p>Het aantal leden van het dagelijks bestuur zal voortaan, naast de directeur, ten hoogste twee leden (i.p.v. ten hoogste vier leden) van het bestuursorgaan van de woonmaatschappij tellen. De betrokken woonmaatschappij moet zelf de beslissing nemen (en ook haar statuten hieromtrent eventueel aan te passen).</p>

Regelgeving

- ▶ [Artikel 4.39/5. §5. van de Vlaamse Codex Wonen: Fusies kunnen potentieel leiden tot vermindering van het aantal leden van het dagelijks bestuur](#)
- ▶ [Artikel 4.39/2. §2. tweede lid, van de Vlaamse Codex Wonen \(en art. 4.102/2 en 4.102/3 Besluit Vlaamse Codex Wonen\): De Vlaamse Regering stelt de verhouding van de stemrechten tussen de gemeenten en OCMW's uit het werkingsgebied van een woonmaatschappij vast](#)
- ▶ [Art. 6.12 5de lid van de Vlaamse Codex Wonen \(in werking op 01/01/2024\): stelt dat er per werkingsgebied een toewijzingsraad opgericht wordt samengesteld , waarin – naast anderen – de lokale besturen uit het werkingsgebied van de woonmaatschappij zijn opgenomen. Art. 6.22 Besluit Vlaamse Codex Wonen legt het initiatief tot samenstelling van de toewijzingsraad bij de woonmaatschappij.](#)

4.5.3 Intergemeentelijke samenwerking op het vlak van lokaal woonbeleid

Boek 2, Deel 2, Titel 4 van het Besluit Vlaamse Codex Wonen bevat de huidige subsidieregeling voor intergemeentelijke samenwerking op het vlak van lokaal woonbeleid die geldt voor de periode van 1 januari 2020 tot en met 31 december 2025. Artikel 2.32 van het Besluit Vlaamse Codex Wonen bevat een regeling voor de impact van de gemeentefusies van 1 januari 2025 op het laatste werkingsjaar 2025 van de bestaande IGS-projecten. Die gemeentefusies zullen bij een aantal IGS-projecten leiden tot wijzigingen van werkingsgebieden. Daarom werden bepalingen voorzien over het toe- en uittreden van een nieuwe (fusie)gemeente, over beslissingen die daarover door de gemeenten moeten genomen worden en over een herberekening van het subsidiebedrag voor werkingsjaar 2025. Enkele bepalingen van artikel 2.32 werden nog verduidelijkt of aangepast in [artikel 3 van het Besluit van de Vlaamse Regering tot wijziging van diverse besluiten betreffende het woonbeleid](#).

Als gemeenten kiezen voor een vrijwillige fusie van gemeenten, kan dit een impact hebben op het werkingsgebied van een of meer intergemeentelijke projecten lokaal woonbeleid. In elk van de gevallen wordt het subsidiebedrag herberekend voor de periode vanaf de fusiedatum tot de einddatum van de subsidiëringsperiode.

Mogelijke scenario's	Te nemen beslissingen
1 of meer oorspronkelijke gemeenten nemen deel aan een bepaald intergemeentelijk project, zonder dat een of meer andere oorspronkelijke gemeenten deelnemen aan een ander intergemeentelijk project.	Beslissing vereist. CBS-besluit van de oorspronkelijke gemeenten (uiterlijk 1 november 2024) over de toe- of uittreding van de nieuwe gemeente en over de aanvullende activiteiten van de nieuwe gemeente. Tevens CBS-besluit van de andere deelnemende gemeenten over akkoord toe- of uittreding van de nieuwe gemeente in/uit het intergemeentelijk project. In geval van deelname wordt het intergemeentelijk project actief op het volledige grondgebied van de nieuwe gemeente. Uiterlijk 30 november 2024 dient de initiatiefnemer van het intergemeentelijk project een aanvraagdossier met de CBS-besluiten in. Het subsidiebedrag voor 2025 wordt herberekend. De minister beslist over het aanvraagdossier uiterlijk januari 2025.

<p>2 of meer oorspronkelijke gemeenten nemen deel aan verschillende intergemeentelijke projecten</p>	<p>Beslissing vereist. CBS-besluit van de samengevoegde gemeenten (uiterlijk 1 november 2024) over toe- of uittreding van de nieuwe gemeente in/uit de verschillende IGS-projecten en over de aanvullende activiteiten van de nieuwe gemeente. Tevens CBS-besluit van de andere deelnemende gemeenten over akkoord toe- of uittreding van de nieuwe gemeente in/uit de verschillende IGS-projecten. Uiterlijk 30 november 2024 dienen de initiatiefnemers van de verschillende IGS-projecten per IGS-project een aanvraagdossier met de CBS-besluiten in. Het subsidiebedrag voor de verschillende IGS-projecten voor 2025 wordt herberekend. De minister beslist over de aanvraagdossiers uiterlijk januari 2025.</p>
<p>Een fusie van gemeenten heeft tot gevolg dat het project niet meer voldoet aan de voorwaarde van een werkingsgebied met ten minste twee gemeenten.</p>	<p>Geen beslissing vereist. De subsidiëringsperiode van het project wordt automatisch stopgezet op de dag voor de fusiedatum.</p>

Regelgeving

- [Artikel 2.2. Vlaamse Codex Wonen van 2021](#)
- [Artikel 2.2 tot en met 2.33 van het Uitvoeringsbesluit Vlaamse Codex Wonen van 2021](#)

4.5.4 Vrijstelling van de adviesverplichting en andere gemeentelijke instrumenten op het vlak van woningkwaliteit

Conform het decreet van 21 april 2023 tot wijziging van diverse decreten met betrekking tot wonen zal de minister van Wonen met ingang van 1 januari 2025 alle gemeenten – die voldoen aan de bij BVR vastgestelde voorwaarden – vrijstellen van de adviesverplichting. Als de gemeente op die manier wordt vrijgesteld, moet de burgemeester geen advies inwinnen bij de gewestelijk ambtenaar van Wonen in Vlaanderen in de procedure tot ongeschikt-, onbewoonbaar- en overbewoondverklaring.

De huidige voorwaarden voor vrijstelling zullen vanaf 1 januari 2025 wegvallen en vervangen worden door:

1° VLOK gebruiken, ten minste voor de volgende doeleinden:

- Om de resultaten van conformiteitsonderzoeken te verwerken;
- Om gegevens uit te wisselen met het Vlaamse Gewest;

2° bij verzoeken om een woning ongeschikt of onbewoonbaar te verklaren:

- De verzoeken registreren in VLOK;
- De verzoekers een ontvangstbewijs bezorgen en hun informeren over hun rechten;

3° de conformiteitsonderzoeken in de gemeente laten uitvoeren door een erkende woningcontroleur, vermeld in artikel 3.48 van het Besluit Vlaamse Codex Wonen;

4° de burgemeester neemt, rekening houdende met de beslissingstermijn vermeld in artikel 3.13, tweede lid van de Vlaamse Codex Wonen, een beslissing over elk verzoek als vermeld in artikel 3.12, §1, van de codex;

5° op eenvoudig verzoek binnen acht dagen het dossier of delen ervan ter beschikking stellen van het agentschap met het oog op de behandeling van het beroep, vermeld in artikel 3.14 en 3.15 van de Vlaamse Codex Wonen 2021.

Gemeentelijke instrumenten woningkwaliteit: cf. artikel 3.2 van de Vlaamse Codex Wonen kunnen gemeenten voor hun grondgebied een verordening aannemen waarbij de gemeente:

- het conformiteitsattest verplicht kan stellen;
- strengere veiligheids- en kwaliteitsnormen voor kamers kan opleggen;
- het verhuren of ter beschikking of te huur stellen van kamers aan een voorafgaande vergunning kan onderwerpen;
- kan opleggen dat kamers in hetzelfde gebouw verhuurd, ter beschikking gesteld of te huur gesteld worden voor de huisvesting van hetzij studenten, hetzij niet-studenten
- kan opleggen dat kamers in hetzelfde gebouw exclusief verhuurd, ter beschikking gesteld of te huur gesteld mogen worden voor de huisvesting van arbeidskrachten.

Het decreet van 21 april 2023 tot wijziging van diverse decreten met betrekking tot wonen bepaalt dat het bestaande goedkeuringstoezicht met betrekking tot de gemeentelijke woningkwaliteitsreglementen vervangen wordt door een verplicht, maar niet bindend advies. Deze bepaling trad in werking op 9 juni 2023. De gemeente zal haar woningkwaliteitsreglement dus niet meer ter goedkeuring moeten voorleggen aan de minister van Wonen, maar ze moet nog wel over de definitieve ontwerp tekst een voorafgaand, niet-bindend advies vragen aan het agentschap Wonen in Vlaanderen alvorens het reglement ter goedkeuring op de gemeenteraad te brengen.

Behalve de bovenvermelde verordeningen kan de gemeente bij verordening ook de geldigheidsduur van het conformiteitsattest beperken voor de huurwoningen op haar grondgebied. Ze kan ook een vergoeding vaststellen voor het conformiteitsattest (vanaf 1 juni 2024 wordt deze mogelijkheid vervangen door de mogelijkheid om een vergoeding vast te stellen voor het conformiteitsonderzoek). Deze verordeningen hoeven niet ter goedkeuring voorgelegd te worden aan de minister en bijgevolg hoeft de gemeente voor dergelijke verordening ook niet een voorafgaand, niet-bindend advies te vragen aan het agentschap Wonen in Vlaanderen.

Aandachtspunt: de gemeenten die een vergoeding voor het conformiteitsattest hebben vastgelegd moeten hoe dan ook tegen 1 juni 2024 een nieuwe beslissing nemen daar de mogelijkheid om een vergoeding voor het conformiteitsattest te vragen op dat moment wordt geschrapt. Oorspronkelijke gemeenten kunnen daarbij rekening houden met het werkingsgebied van de nieuwe gemeente.

Mogelijke scenario's	Te nemen beslissingen
Slechts 1 van de oorspronkelijke gemeenten is vrijgesteld van de adviesverplichting van Wonen in Vlaanderen.	Geen formele beslissing van de gemeente vereist. De minister van Wonen neemt in het najaar van 2024 een Ministerieel Besluit waarin alle gemeenten, die aan de voorwaarden voldoen, worden vrijgesteld vanaf 1 januari 2025.
2 of meer oorspronkelijke gemeenten zijn vrijgesteld van de adviesverplichting van Wonen in Vlaanderen.	Geen formele beslissing van de gemeente vereist. De minister van Wonen neemt in het najaar van 2024 een Ministerieel Besluit waarin alle gemeenten, die aan de voorwaarden voldoen, worden vrijgesteld vanaf 1 januari 2025.

Slechts 1 van de oorspronkelijke gemeenten heeft een gemeentelijke verordening op het vlak van woningkwaliteit.

Formele beslissing vereist. Als de nieuwe gemeente een gemeentelijke verordening op het vlak van woningkwaliteit wenst, zal zij daartoe een voorafgaand niet-bindend advies aan Wonen in Vlaanderen moeten vragen.
Een beslissing vóór 1 januari 2025 is niet vereist; het advies kan op elk moment gevraagd worden. In afwachting blijft de huidige verordening gelden op het grondgebied van de oorspronkelijke gemeente.

2 of meer oorspronkelijke gemeenten hebben een gemeentelijke verordening op het vlak van woningkwaliteit.

Formele beslissing vereist. Als de nieuwe gemeente een gemeentelijke verordening op het vlak van woningkwaliteit wenst, zal zij daartoe een voorafgaand niet-bindend advies aan Wonen in Vlaanderen moeten vragen.
Een beslissing vóór 1 januari 2025 is niet vereist; het advies kan op elk moment gevraagd worden. In afwachting blijft de huidige verordening gelden op het grondgebied van de samengevoegde gemeente.

2 of meer oorspronkelijke gemeenten hebben een gemeentelijke verordening op het vlak van woningkwaliteit. De bepalingen in de oorspronkelijke gemeenten zijn dezelfde.

De nieuwe gemeente hoeft in principe geen beslissing te nemen.

Overigens dienen verzoeken om een woning ongeschikt, onbewoonbaar of overbewoond te klaren, krachtens artikel 3.12 van het Besluit Vlaamse Codex Wonen, om ontvankelijk te zien, ingediend worden bij de burgemeester van de gemeente waar de woning ligt. Verzoeken die worden verstuurd naar de burgemeester van een gemeente, die na de fusie niet meer bestaat, zullen niet ontvankelijk zijn.

Meer informatie

▸ [Vrijstelling van de adviesverplichting op het vlak van woningkwaliteit](#)

Regelgeving

▸ [Vlaamse Codex Wonen van 2021, boek 3 Woningkwaliteitsbewaking](#)

[Besluit Vlaamse Codex Wonen van 2021, boek 3 Woningkwaliteitsbewaking, hoofdstuk 2 Vrijstelling van de adviesverplichting](#)

4.5.5 Toewijzingsreglementen sociale huur

De bepalingen die verband houden met het invoeren van het centraal inschrijvingsregister en het nieuw toewijzingsmodel treden in werking op 1 januari 2024.

Door de vorming van de woonmaatschappijen in 2023 wordt de wijze waarop sociale huurwoningen worden toegewezen, grondig hertekend. Op 1 januari 2024 treden belangrijke bepalingen van boek 6 van de Vlaamse Codex Wonen van 2021 en het Besluit Vlaamse Codex Wonen van 2021 in werking die het toewijzingsbeleid op maat ingrijpend wijzigen.

De nieuwe regeling ziet er als volgt uit:

Woonmaatschappijen nemen het initiatief om een toewijzingsraad op te richten waarin alle gemeenten van het werkingsgebied (of deelgebied) vertegenwoordigd zijn. Daarnaast kunnen ook andere huisvestings- en welzijnsactoren, werkzaam in het werkingsgebied van de woonmaatschappij, zetelen in de toewijzingsraad. Die toewijzingsraden kunnen passende maatregelen voor een toewijzingsbeleid op maat in het werkingsgebied van de woonmaatschappij uitwerken. De woonmaatschappij maakt afspraken met de toewijzingsraad over de werkwijze van het versneld toewijzen. Daarnaast is de toewijzingsraad verantwoordelijk voor de opmaak van een ontwerp van toewijzingsreglement. In dat reglement kunnen toewijzingsregels rond woonbinding en toewijzingsregels voor specifieke doelgroepen worden opgenomen. Deze toewijzingsregels worden afgestemd in functie van de regionale en lokale noden en behoeften. Dit ontwerp van toewijzingsreglement wordt ter goedkeuring voorgelegd aan de gemeenten. Gemeenten hebben de mogelijkheid om wijzigingen aan te brengen voordat ze het goedkeuren. Vervolgens bezorgen de gemeenten de goedgekeurde toewijzingsreglementen aan de woonmaatschappij die de toewijzingsreglementen integreert in het definitieve toewijzingsreglement. Enkel wanneer het toewijzingsreglement een doelgroep bevat die niet opgenomen is in de lijst, vermeld in artikel 6.27, §1, tweede lid van het Besluit Vlaamse Codex Wonen, en waarvoor de opmaak van een doelgroepenplan vereist is, moet het toewijzingsreglement voorgelegd worden aan de minister.

De minister beschikt over een termijn van 45 kalenderdagen om het toewijzingsreglement geheel of gedeeltelijk te vernietigen, als hij het in strijd acht met de wetten, decreten en de uitvoeringsbesluiten ervan of het algemeen belang.

Als een gemeente waarvoor een toewijzingsreglement geldt, fuseert met een andere gemeente waarvoor een ander of geen toewijzingsreglement geldt, zal moeten bekeken worden of er zich aanpassingen opdringen. Er zal namelijk onderzocht moeten worden of regels die nu gelden in de ene gemeente, ook interessant zijn voor de andere gemeente. Een verstrenging van de voorrang 'langdurige woonbinding' naar het volledige grondgebied van de nieuwe gemeente kan voor andere kandidaat-huurders negatieve gevolgen hebben. Ook een verruiming van het doelgroepenplan kan ertoe leiden dat de beoogde doelgroep langer gaat moeten wachten vooraleer ze aan bod komt.

Er geldt een overgangsregeling voor de op 1 januari 2024 bestaande lokale toewijzingsreglementen. Algemeen kan worden gesteld dat deze lokale toewijzingsreglementen toegepast kunnen blijven worden tot er een nieuw toewijzingsreglement wordt opgemaakt binnen de toewijzingsraad en uiterlijk tot en met 31 december 2026.

Mogelijke scenario's	Te nemen beslissingen
<p>Het toewijzingsreglement van het (deel)werkingsgebied van de woonmaatschappij bevat bepalingen die van toepassing zijn op het grondgebied van één van de oorspronkelijke gemeenten.</p>	<p>De toewijzingsraad maakt een nieuw ontwerp van toewijzingsreglementen op en bezorgt dit aan alle gemeenten in het (deel)werkingsgebied. De nieuwe gemeente zal een beslissing moeten nemen over het al dan niet voortzetten van de voorrangsbepalingen die van toepassing waren op het grondgebied van één van de oorspronkelijke gemeenten. De nieuwe gemeente moet met andere woorden beslissen <u>of</u> de bepalingen van de ene oorspronkelijke gemeente toegepast zullen worden in de nieuwe gemeente.</p>
<p>Het toewijzingsreglement van het (deel)werkingsgebied van de woonmaatschappij bevat bepalingen die van toepassing zijn op het grondgebied van meerdere van de oorspronkelijke gemeenten. De bepalingen van de oorspronkelijke gemeenten zijn verschillend.</p>	<p>De toewijzingsraad maakt een nieuw ontwerp van toewijzingsreglement op en bezorgt dit aan alle gemeenten in het (deel)werkingsgebied. De nieuwe gemeente zal een beslissing moeten nemen over het al dan niet voortzetten van de voorrangsbepalingen die van toepassing waren op het grondgebied van de oorspronkelijke gemeenten. De nieuwe gemeenten moet met andere woorden beslissen <u>welke</u> van de bepalingen van de verschillende</p>

	oorspronkelijke gemeenten toegepast zullen worden in de nieuwe gemeente.
Het toewijzingsreglement van het (deel)werkingsgebied van de woonmaatschappij bevat bepalingen die van toepassing zijn op het grondgebied van meerdere van de oorspronkelijke gemeenten. De bepalingen in de oorspronkelijke gemeenten zijn dezelfde.	De nieuwe gemeente hoeft in principe geen beslissing te nemen over het voortzetten van deze voorrangsbepalingen.
Het toewijzingsreglement van het (deel)werkingsgebied van de woonmaatschappij bevat geen bepalingen die van toepassing zijn op het grondgebied van de oorspronkelijke gemeenten.	Geen beslissing vereist.

Regelgeving

- ▶ [Artikel 6.14 Vlaamse Codex Wonen](#)
- ▶ [Artikel 6.22 Besluit Vlaamse Codex Wonen van 2021](#)

4.5.6 Andere gemeentelijke instrumenten op het vlak van wonen

Artikel 2.2 van het Besluit Vlaamse Codex Wonen bepaalt dat de gemeente verantwoordelijk is voor de uitwerking van haar lokaal woonbeleid. In het kader van die regisseursrol kan de gemeente een aantal instrumenten inzetten waarvoor een Vlaams kader is uitgewerkt. Meer in het bijzonder gaat het om de voornoemde instrumenten op het vlak van sociaal wonen, woningkwaliteit en intergemeentelijke samenwerking, maar ook om de volgende instrumenten:

- Leegstand van gebouwen en woningen:
 - Een register van leegstaande gebouwen en woningen, aan de hand van een reglement gebaseerd op de artikelen 2.9 tot en met 2.14 van de Vlaamse Codex Wonen.
 - Gemeentelijke belasting op leegstaande gebouwen en woningen, aan de hand van een belastingreglement gebaseerd op grondwettelijke fiscale autonomie van gemeenten.
- Verwaarlozing van gebouwen en woningen:
 - Een register van verwaarloosde gebouwen en woningen, aan de hand van een reglement: gebaseerd op de artikelen 2.15 tot en met 2.20 van de Vlaamse Codex Wonen.
 - Gemeentelijke belasting op verwaarloosde gebouwen en woningen, aan de hand van een belastingreglement: gebaseerd op grondwettelijke fiscale autonomie van gemeenten.
- Ongeschikt- of onbewoonbaarverklaring van woningen: Keuze tussen hetzij behoud van de Vlaamse heffing, al dan niet met gemeentelijke opcentiemen, hetzij invoering van een gemeentelijke belasting: artikel 2.5.1.0.1 van de Vlaamse Codex Fiscaliteit. De gemeente dient het goedgekeurde belastingreglement vóór 31 maart van het aanslagjaar (2025) aan de Vlaamse Belastingdienst te bezorgen als zij kiest voor een eigen gemeentebelasting op ongeschikt of onbewoonbaarverklaring van woningen.
- Tweede verblijven: Gemeentelijke belasting op tweede verblijven, aan de hand van een belastingreglement: gebaseerd op grondwettelijke fiscale autonomie van gemeenten.

- **Recht van Voorkoop**
 - Artikel 5.76 t.e.m. 5.78 van de Vlaamse Codex Wonen geeft lokale besturen de mogelijkheid om op bepaalde percelen en gebouwen een voorkooprecht te laten rusten. Dat recht houdt in dat een woning of een perceel bij de verkoop eerst moet worden aangeboden aan de begunstigden van het recht van voorkoop en dat tegen dezelfde prijs en aan dezelfde voorwaarden als definitief overeengekomen met de kandidaat-koper.
 - Artikel 5.76, §3 van de Vlaamse Codex Wonen bepaalt welke onroerende goederen van het recht van voorkoop zijn uitgesloten.
 - Sinds 9 juni 2023 geldt er een nieuwe regeling, waarbij de gemeenten een lijst van percelen of gebouwen in een zone bestemd voor wonen kunnen vaststellen via een gemeenteraadsbesluit (behoudens voor die gemeenten die in bijzonder gebied liggen). Ook is het functionele recht van voorkoop geschrapt: er zal niet langer een voorkooprecht gelden op woningen die opgenomen zijn op één van de registers of inventarissen (leegstand, verwaarlozing, VIVOO).
 - Artikel 5.209 van het Besluit Vlaamse Codex Wonen voorziet een overgangsbepaling voor gemeenten met bijzondere gebieden: dit territoriaal recht van voorkoop dooft uit op 31 december 2024. Zij kunnen pas vanaf 1 januari 2025 instappen in de vernieuwde regeling.

Regelgeving

▸ [Artikel 2.9 t.e.m. artikel 2.14 Vlaamse Codex Wonen van 2021: Leegstand](#)

[Artikel 2.15 t.e.m. artikel 2.20 Vlaamse Codex Wonen van 2021: Verwaarlozing](#)

▸ [Artikel 2.5.1.0.1 van de Vlaamse Codex Fiscaliteit: Ongeschikt- of onbewoonbaarverklaring](#)

[Artikel 351 en 369. §1. van het Decreet Lokaal Bestuur van 22 december 2017 \(deel 2, titel 8\): Algemene bepaling over besluiten, reglementen en verordeningen in geval van een fusie](#)

Contact

Agentschap Wonen in Vlaanderen
 Herman Teirlinckgebouw
 Havenlaan 88 bus 40D
 1000 Brussel
www.vlaanderen.be/wonen-in-vlaanderen

4.6 Mobiliteit

4.6.1 Gemeentelijk mobiliteitsbeleid

Het Decreet betreffende de basisbereikbaarheid (hierna: Decreet Basisbereikbaarheid) geeft gemeenten een belangrijke rol in het duurzaam mobiliteitsbeleid en definieert daarbij instrumenten in relatie tot het grondgebied en de bevoegdheidsafbakening van de gemeente. Een fusie van gemeenten zal daarom een impact hebben op:

Regionale en intergemeentelijke samenwerking

De Vlaamse gemeenten zijn ingedeeld in 15 vervoerregio's. Het Decreet Basisbereikbaarheid voorziet dat gemeenten en steden op regionaal niveau, samen met de Vlaamse mobiliteitsactoren, in een vervoerregioraad overleggen om de mobiliteitsuitdagingen in de vervoerregio aan te pakken. De vervoerregioraad krijgt de opdracht een regionaal mobiliteitsplan op te maken, waarin uitspraak wordt gedaan over de verschillende netwerken: het openbaarvervoernet, het wegennet, het fietswegennet en het waterwegennet, de verknoping van deze netwerken met mobipunten, hubs, combimobiliteit en synchromodaliteit, de bijhorende infrastructuur en de link met ruimtelijke ordening. Daarbij wordt ook specifiek aandacht gegeven aan maatregelen inzake doorstroming en verkeersveiligheid.

Daarnaast heeft de vervoerregioraad een belangrijke adviserende rol in de plannen en programma's op Vlaams niveau. De vervoerregioraad bewaakt, stuurt en evalueert de realisatie van basisbereikbaarheid binnen de vervoerregio. Elke gemeente, en dus ook een nieuwe gemeente, behoort tot 1 vervoerregio. Een gemeente kan als adviserend lid deelnemen aan de vervoerregioraad van een aanpalende regio.

Op een lager schaalniveau voorziet het Decreet Basisbereikbaarheid ook nog in een grondslag voor intergemeentelijke samenwerking zowel bij de planning (via intergemeentelijke mobiliteitsplannen) als bij de besluitvorming rond projecten (via de projectstuurgroep). Beide instrumenten laten toe dat mobiliteitsthema's en projecten met een intergemeentelijk belang op een evenwaardige manier met de betrokken gemeenten kunnen worden aangepakt. Een fusie van gemeenten staat deze vormen van intergemeentelijke samenwerking niet in de weg.

Regelgeving

- ▶ [Artikel 6 t.e.m. 9 Decreet Basisbereikbaarheid](#)
- ▶ [Omzendbrief MOW 2019/01 omtrent de vervoerregiowerking](#)

Gemeentelijke mobiliteitsprojecten en -plan

Binnen de vervoerregio wordt de nadruk gelegd op de gedeelde verantwoordelijkheid van het Vlaamse Gewest en de gemeenten voor de invulling van basisbereikbaarheid. Zo zullen ook mobiliteitsprojecten op gemeentelijke infrastructuur een belangrijke plaats innemen in de uitvoering van de regionale mobiliteitsplannen en het Verkeersveiligheidsplan. Het kan daarbij onder meer gaan om de aanleg en het onderhoud van mobipunten en carpoolparkings, halte-infrastructuur en maatregelen die de doorstroming van het openbaar vervoer ondersteunen. Over verkeersveiligheid kunnen dat maatregelen zijn voor een verkeersveilige inrichting van schoolomgeving en schoolroutes, de verkeersveilige bereikbaarheid van tewerkstellingen andere attractiepolen voor fietsers en voetgangers, onder meer via een kwalitatief netwerk van trage wegen en fietsinfrastructuur, en de aanpak van gevaarlijke punten. Voor diverse van

deze projecten verloopt de samenwerking via de projectstuurgroep (zie verder) en in bepaalde gevallen wordt ook in een subsidieregeling voorzien.

Gemeenten kunnen zelf beslissen of de opmaak van een lokaal mobiliteitsplan of de herziening van het bestaande plan zinvol is, dan dat het regionaal mobiliteitsplan voldoende is. Een lokaal mobiliteitsplan vult de bepalingen van de hogere plannen aan en geeft het kader aan voor het gewenste lokaal mobiliteitsbeleid, gebaseerd op een zorgvuldig gekozen beleidsscenario. Aangezien dat scenario voor elke gemeente op maat wordt opgebouwd, is het belangrijk dat als de nieuwe gemeente een lokaal mobiliteitsplan wenselijk acht, dat plan wordt opgemaakt op basis van strategische keuzes die van toepassing zijn voor het gehele grondgebied van de nieuwe gemeente. Als de nieuwe gemeente ontstaat uit gemeenten die eerder reeds eenzelfde intergemeentelijk mobiliteitsplan hadden vastgesteld, hoeft er na de fusie niet onmiddellijk een nieuw initiatief te worden genomen. Een gehele of gedeeltelijke herziening kan altijd op basis van de evaluatie van het plan die in de eerste helft van elke bestuursperiode gebeurt, als de nieuwe gemeente een gemeentelijk mobiliteitsplan wenst aan te houden.

Regelgeving

- ▶ [Artikel 11 t.e.m. 14, 21, 22 en 69 Decreet Basisbereikbaarheid](#)
- ▶ [Artikel 19, 20, 38 en 39 van het Mobiliteitsbesluit](#)

Projectstuurgroep

De projectstuurgroep is het overlegorgaan dat verantwoordelijk is voor de begeleiding van het lokaal mobiliteitsplan, andere mobiliteitsgerelateerde lokale beleidsplannen en projecten. De projectstuurgroep wordt ingesteld en begeleid door de initiatiefnemer van het plan of project, dus de gemeente in het geval van lokale beleidsplannen en gemeentelijke projecten.

Daarnaast is een gemeente vast lid in de projectstuurgroep van projecten van andere initiatiefnemers die op het grondgebied van de betreffende gemeente zullen worden uitgevoerd. De gemeente waakt er over dat het project past in de specifieke ruimtelijke en functionele context van de directe omgeving van het project. Een ander belangrijk aandachtspunt daarbij is dat er voldoende wordt gestreefd naar een lokaal draagvlak met de omwonenden en dat de gemeente binnen het kader van haar bevoegdheid de nodige ondersteunende stedenbouwkundige en verkeerskundige maatregelen treft.

Regelgeving

- ▶ [Artikel 25 t.e.m. 28 Decreet Basisbereikbaarheid](#)
- ▶ [Besluit projectmethodologie en projectstuurgroep](#)

Reeds gestarte projecten en plannen

De lopende processen over opmaak en uitvoering van plannen en projecten, kunnen zonder meer worden voortgezet aangezien het DLB een algemene bepaling bevat over het voortzetten van elke uitvoering van overheidsopdrachten voor aanneming van werken, leveringen en diensten, gegund door een van de gefusioneerde gemeenten, door de nieuwe gemeente vanaf de fusiedatum. Ook voor de 'lopende zaken' wordt verwezen naar 'zaken die de normale voortzetting of beëindiging zijn van een regelmatig ingezette procedure' die reeds vóór de principiële beslissing werd genomen.

Mogelijke scenario's	Te nemen beslissingen	Timing
De gefusioneerde gemeenten maken deel uit van dezelfde vervoerregio.	<p>Na de fusie wordt de vertegenwoordiging in de vervoerregioraad teruggebracht naar 1 per gemeente. De gemeenteraad van de nieuwe gemeente neemt het besluit tot de aanduiding van de vertegenwoordiger van de nieuwe gemeente.</p> <p>In het geval de fusie gebeurt met een gedeelte van een gemeente (fusie met splitsing), wordt desgevallend ook de vertegenwoordiging van de verkleinde gemeent(e)n op dezelfde wijze herbekeken.</p>	De nieuwe gemeenteraad neemt zo snel als mogelijk een beslissing na het ingaan van de fusie. Dit is noodzakelijk voor de continuïteit in het overlegproces in de vervoerregio.
De gefusioneerde gemeenten maken deel uit van verschillende vervoerregio's.	<p>Na de definitieve beslissing tot fusie formuleren de betrokken gemeenten in overleg met de betrokken vervoerregioraden een voorstel tot toewijzing van de nieuwe gemeente tot een bepaalde vervoerregio. Het voorstel wordt overgemaakt aan de minister bevoegd voor mobiliteit.</p> <p>Bij de definitieve beslissing zal de Vlaamse Regering de nieuwe indeling vastleggen.</p> <p>Na de fusie wordt de vertegenwoordiging in de vervoerregioraden teruggebracht naar 1 per gemeente. De gemeenteraad van de nieuwe gemeente neemt het besluit tot de aanduiding van de vertegenwoordiger van de nieuwe gemeente.</p> <p>In het geval de fusie gebeurt met een gedeelte van een gemeente, wordt desgevallend ook de vertegenwoordiging van de verkleinde gemeent(e)n op dezelfde wijze herbekeken</p>	<p>Zo snel mogelijk na de principiële beslissing om de continuïteit in het overlegproces in de betrokken vervoerregio's te garanderen en eventuele afspraken inzake overdrachten overgangsmaatregelen te maken.</p> <p>De nieuwe gemeenteraad neemt zo snel mogelijk een beslissing na het ingaan van de fusie. Dit is noodzakelijk voor de continuïteit in het overlegproces in de vervoerregio.</p>
(1 van) de gefusioneerde gemeenten begeleidt een projectstuurgroep	<p>De gemeente als initiatiefnemer van het betrokken plan of project stuurt het procesverloop aan en zal dan ook in functie van de fusie de gepaste beslissingen nemen m.b.t. het vervolgtraject en de invulling van de taken en verantwoordelijkheden van de projectstuurgroep.</p> <p>De voorzitter brengt de andere leden van de projectstuurgroep hiervan op de hoogte.</p>	<p>De voorbereiding van de te nemen beslissing kan gestart worden vanaf de principiële beslissing.</p> <p>Uiterlijk bij de effectieve fusiedatum.</p>

<p>(1 van) de gefusioneerde gemeenten neemt deel aan een projectstuurgroep.</p>	<p>Deelname aan de projectstuurgroep zal in de meeste gevallen door de nieuwe gemeente worden verdergezet, voor zover het plan of project nog steeds betrekking heeft op het grondgebied van de nieuwe gemeente en als voortzetting van eerder aangegane engagementen. De nieuwe gemeente licht de voorzitter van de projectstuurgroep in over de eventuele wijziging(en) in de gemeentelijke vertegenwoordiging(en).</p>	<p>Bij de beslissing wordt rekening gehouden met de vergaderingsagenda van de betreffende projectstuurgroep(en). De voorbereiding van de te nemen beslissing kan gestart worden vanaf de principiële beslissing.</p> <p>Uiterlijk bij de effectieve fusiedatum.</p>
<p>(1 van) de gefusioneerde gemeenten beschikken over een goedgekeurd gemeentelijk mobiliteitsplan. Het ontbreken van een geldig mobiliteitsplan in (1 van) de gefusioneerde gemeenten heeft geen impact op de te nemen beslissing</p>	<p>Een gemeentelijk mobiliteitsplan is niet meer decretaal verplicht, maar wanneer de nieuwe gemeente daartoe besluit, is de opmaak van een nieuw gemeentelijk mobiliteitsplan voor de nieuwe gemeente sterk aanbevolen. Een goedgekeurd gemeentelijk mobiliteitsplan is nog een noodzakelijke voorwaarde om voor bepaalde types projecten een subsidie te kunnen krijgen, voor zover er nog geen regionaal mobiliteitsplan is goedgekeurd voor de vervoerregio waarvan de gemeente deel uitmaakt. Het college van burgemeester en schepenen van de nieuwe gemeente besluit tot het opmaken van een gemeentelijk mobiliteitsplan en treft daartoe de nodige maatregelen. Voor de opmaak van een nieuw mobiliteitsplan wordt de volledige procedure in drie fasen doorlopen. Meer informatie vindt u op Mobiel Vlaanderen. In afwachting van een nieuw goedgekeurd mobiliteitsplan blijft het mobiliteitsplan, goedgekeurd door (1 van) de gefusioneerde gemeenten, geldig, zij het voor het grondgebied waarvoor het werd opgesteld.</p>	<p>Aangezien het mobiliteitsplan het kader vormt voor nieuwe projecten en maatregelen wordt aanbevolen hier zo snel mogelijk na het ingaan van de fusie werk van te maken. De start van een nieuwe bestuursperiode is daarvoor het ideale beslissingsmoment. Het kan zijn dat de nieuwe gemeente oordeelt dat het regionaal mobiliteitsplan voldoende is als beleidskader. De opmaak van een gemeentelijk mobiliteitsplan is een facultatieve keuze.</p>
<p>De gefusioneerde gemeenten hadden een intergemeentelijk mobiliteitsplan vastgesteld voor het geheel van de grondgebieden van deze gemeenten.</p>	<p>Het college van burgemeester en schepenen van de nieuwe gemeente kan beslissen tot de evaluatie, herziening of opmaak van een nieuw intergemeentelijk mobiliteitsplan. Het intergemeentelijk mobiliteitsplan wordt gelijkgesteld aan een gemeentelijk mobiliteitsplan en blijft geldig tot er een nieuw gemeentelijk mobiliteitsplan is vastgesteld.</p>	<p>De start van een nieuwe bestuursperiode is daarvoor het ideale beslissingsmoment. De evaluatie, herziening of opmaak van een gemeentelijk mobiliteitsplan is een facultatieve keuze.</p>

(1 van) de gefuseerde gemeenten heeft een intergemeentelijk mobiliteitsplan vastgesteld met (een) gemeente(n) die geen deel uitmaken van de nieuwe gemeente.

Een lokaal mobiliteitsplan is niet meer decretaal verplicht, maar wanneer de nieuwe en oorspronkelijke gemeenten daartoe besluiten, is de opmaak van een nieuw gemeentelijk mobiliteitsplan in relatie tot de nieuwe gebiedsafbakeningen sterk aanbevolen. Er kan met alle betrokken gemeenten worden bekeken of het opnieuw een intergemeentelijk mobiliteitsplan wordt ofwel beperkt men zich tot het grondgebied van de nieuwe gemeente(n).

Het college van burgemeester en schepenen besluit tot het opmaken van een (inter-) gemeentelijk mobiliteitsplan en treft daartoe de nodige maatregelen.

Voor de opmaak van een nieuw mobiliteitsplan wordt de volledige procedure in drie fasen doorlopen. Meer informatie vindt u op [Mobiel Vlaanderen](#).

In afwachting van een nieuw goedgekeurd mobiliteitsplan blijft het intergemeentelijk mobiliteitsplan, goedgekeurd door (1 van) de gefuseerde gemeenten, verder bestaan, zij het voor het grondgebied waarvoor het werd opgesteld.

Aangezien het mobiliteitsplan het kader vormt voor nieuwe projecten en maatregelen wordt aanbevolen hier zo snel mogelijk na het ingaan van de fusie werk van te maken. De start van een nieuwe bestuursperiode is daarvoor het ideale beslissingsmoment. Het kan zijn dat de nieuwe gemeente oordeelt dat het regionaal mobiliteitsplan voldoende is als beleidskader. De opmaak van een (inter-)gemeentelijk mobiliteitsplan is een facultatieve keuze.

Subsidieprojecten waarbij er in functie van de uitbetaling van het subsidiebedrag nood is aan een goedgekeurd gemeentelijk mobiliteitsplan, zolang er nog geen regionaal mobiliteitsplan is goedgekeurd.

Het subsidieproject zal volledig in het grondgebied van 1 van de gefuseerde gemeenten gelegen zijn. Bij een fusie neemt de nieuwe gemeente de rechten, plichten en lasten over van de gefuseerde gemeenten. In dit geval zal verondersteld worden dat enkel een goedgekeurd mobiliteitsplan noodzakelijk is van de gefuseerde gemeente waar het subsidieproject gelegen in (zie **4.6.1 Gemeentelijk mobiliteitsbeleid**)

Timing van subsidieprojecten volgen zoals procedureel vastgelegd. Geen extra maatregelen nodig.

Zijn de bepalingen van een intergemeentelijk mobiliteitsplan (art 12 §2 van het Decreet Basisbereikbaarheid (inhoudelijk), art 38 en 39 van het Mobiliteitsbesluit (subsidies) van toepassing op het mobiliteitsplan van de nieuwe gemeente?

Neen, het mobiliteitsplan van de nieuwe gemeente is gelijkgesteld aan een gemeentelijk mobiliteitsplan en wordt dus niet beschouwd als een intergemeentelijk mobiliteitsplan. De bepalingen hebben betrekking op het volledige grondgebied van de nieuwe gemeente. De nieuwe gemeente vormt het onderwerp van een mogelijke subsidieaanvraag.

Blijven de gemeentelijke mobiliteitsplannen van de gefusioneerde gemeenten geldig tot er een nieuw mobiliteitsplan voor de nieuwe gemeente is bekendgemaakt (art. 11 en 69 van het Decreet Basisbereikbaarheid)?

Ja, de decretale bepalingen gaan uit van het idee dat er geen situatie zou mogen ontstaan waarbij er een geldig mobiliteitsplan komt te vervallen. Daaruit mag worden afgeleid dat de fusie van twee of meer gemeenten in geen geval tot gevolg mag hebben dat de bestaande plannen worden opgeheven. Integendeel, de bestaande plannen blijven geldig, zij het dan elk voor het grondgebied waarvoor ze werden opgesteld. Bij een fusie van gemeenten zullen met andere woorden meerdere plannen blijven gelden, zij het elk van toepassing voor slechts een gedeelte van het grondgebied van de nieuwe gemeente.

Hoewel gemeenten hun mobiliteitsbeleid in het verleden hoogstwaarschijnlijk reeds op elkaar hebben moeten afstemmen, is het in theorie mogelijk dat de verschillende plannen, vanwege de eigen accenten die zijn gelegd bij de keuze van het beleidsscenario, verschillende uitgangspunten hanteren of verschillende doelen nastreven. Daardoor is het mogelijk dat de geformuleerde actiepunten in bepaalde gevallen in conflict zouden komen. Gelet op het gegeven dat er voor de nieuwe gemeente kan worden beslist om een nieuw of herzien gemeentelijk mobiliteitsplan op te maken, is het dan ook aan te raden om de uitvoering van dergelijke actiepunten uit te stellen tot na de bekendmaking van het nieuwe gemeentelijk mobiliteitsplan. Desgevallend zijn de tegenstrijdigheden en eerder geplande acties ondertussen opgevangen in het regionaal mobiliteitsplan.

Kan een fusie van gemeenten een invloed hebben op het recht op subsidies voor infrastructuurprojecten?

Enkel voor de subsidieregeling voor het verkeersveilig van schoolomgevingen volgens het Besluit Vlaamse Regering van 29 maart 2019 is er een impact in die zin dat een gemeente per kalenderjaar slechts 1 subsidieaanvraag kan indienen voor maximaal tien schoolomgevingen op haar grondgebied. Na fusie van gemeenten, wordt deze regel van toepassing van het grondgebied van de nieuwe gemeente zodat de aanpak van de schoolomgevingen eerder over meerdere jaren zal moeten worden gespreid.

Meer informatie

- ▶ [Basisbereikbaarheid | Vlaanderen.be](#)
- ▶ [Lokaal mobiliteitsbeleid: Mobiel Vlaanderen](#)

Contact

[Vervoersregio's | Vlaanderen.be](#)
Coördinator omkadering duurzaam lokaal mobiliteitsbeleid
Dominique Ameele
T 02 553 62 69 M 0478 56 06 28
dominique.ameele@mow.vlaanderen.be

4.6.2 Wegen

Gemeentewegen

Het gemeentewegendecreet bepaalt 1 juridisch statuut voor alle wegen in beheer van de gemeente en regelt alle aspecten inzake procedures en handhaving. De gemeenteraad beslist zelf over de aanleg, wijziging, verplaatsing of opheffing van gemeentewegen.

De gemeenten kunnen hun visie op gemeentewegen en zachte mobiliteit vastleggen in een beleidskader en concrete actieplannen opstellen voor de uitvoering ervan. Het beleidskader kan bijdragen tot een grotere bewustwording rond het belang van trage wegen en helpen in de afweging bij wijzigingen aan het lokale wegennet en de trage wegen.

De gemeenten leggen de ligging en de breedte van de gemeentewegen vast in gemeentelijke rooilijnplannen.

De gemeente moet een gemeentewegenregister opmaken en bijhouden. Dat register bevat:

- alle bestaande en toekomstige administratieve en gerechtelijke beslissingen over de aanleg, wijziging, verplaatsing of opheffing van gemeentewegen;
- de administratieve en gerechtelijke beslissingen over de huidige en toekomstige rooilijnen en rooilijnplannen.

Er zijn geen bepalingen of procedures die het tot stand brengen van nieuwe gemeenten beletten. Wel zullen een aantal praktische en organisatorische zaken moeten worden geregeld, onder andere voor gemeentelijke beleidskaders en het gemeentelijk wegenregister die moeten worden omgezet tot 1 geheel voor de nieuwe gemeente en overgangsbepalingen bij lopende procedures.

Regelgeving

▸ [Decreet houdende de gemeentewegen](#)

Meer informatie

▸ [Gemeentewegendecreet | Vlaanderen.be](#)

Contact

[Departement Mobiliteit & Openbare Werken](#)

Gewestwegen

Agentschap Wegen en Verkeer (AWV), de wegbeheerder van de gewestwegen, heeft meerdere types contractuele samenwerkingsovereenkomsten met de gemeenten. De belangrijkste zijn

- de overeenkomsten in het kader van het Decreet Basisbereikbaarheid en het Mobiliteitsbesluit;
- de overeenkomsten die niet gebonden zijn aan het Mobiliteitsbesluit;
- de overeenkomsten in het kader van de netheid van het gewestwegennet.

De lopende processen inzake voorbereiding en uitvoering van projecten die binnen het Mobiliteitsbesluit

kaderen, kunnen zonder meer worden voortgezet. Het DLB bevat namelijk een algemene bepaling over het voortzetten van elke uitvoering van overheidsopdrachten voor aanneming van werken, leveringen en diensten, gegund door een van de gefusioneerde gemeenten, door de nieuwe gemeente vanaf de fusiedatum.

Overige samenwerkingsovereenkomsten die niet aan het Mobiliteitsbesluit gebonden zijn

Het betreft een minderheid van de mogelijke projecten. Deze overeenkomsten zijn bedoeld voor de realisatie van een zeer specifiek project. Ook hiervoor geldt dat de lopende processen zonder meer verdergezet kunnen worden, aangezien het DLB voorziet in een algemeen principe dat de nieuwe gemeente op de fusiedatum de rechten, plichten en lasten overneemt die voortvloeien uit overeenkomsten van de gefusioneerde gemeenten.

Samenwerkingsovereenkomsten in het kader van de netheid van het gewestwegennet.

Het betreft overeenkomsten tussen AWW en een lokale overheid voor het net houden van gewestwegen en hun vrijliggende fietspaden. Het DLB voorziet in een algemeen principe dat de nieuwe gemeente op de fusiedatum de rechten, plichten en lasten overneemt die voortvloeien uit overeenkomsten van de gefusioneerde gemeenten. Derhalve stellen zich op vlak van de lopende contracten geen grote problemen.

Verkeersborden

Plaatsnaamborden

De naam van de nieuwe gemeente heeft een impact op het bord F43 dat in het verkeersreglement aangeduid staat als 'plaatsnaambord'.

Er wordt geen verdere uitleg verstrekt in het verkeersreglement betreffende het plaatsnaambord. Het is evenwel logisch dat aan de grenzen van de nieuwe gemeente de nieuwe naam op deze borden wordt vermeld.

Bebouwde kom.

De nieuwe naam heeft ook een impact op de verkeersborden die het begin of het einde van een bebouwde kom aanduiden. Zie hiervoor artikel 12.1. 3° Reglement van de wegbeheerder (M.B. 11 oktober 1976 inzake plaatsingsvoorwaarden verkeerstekens).

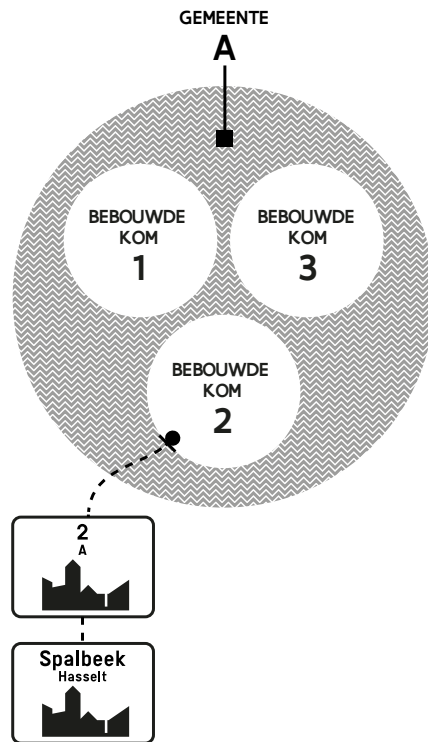
Dit reglement van de wegbeheerder kent ten behoeve van de wegbeheerders een "geïllustreerde versie" die te downloaden is van de [website van het OCW](#).

Omtrent de borden F1a/F1b stelt deze het volgende:

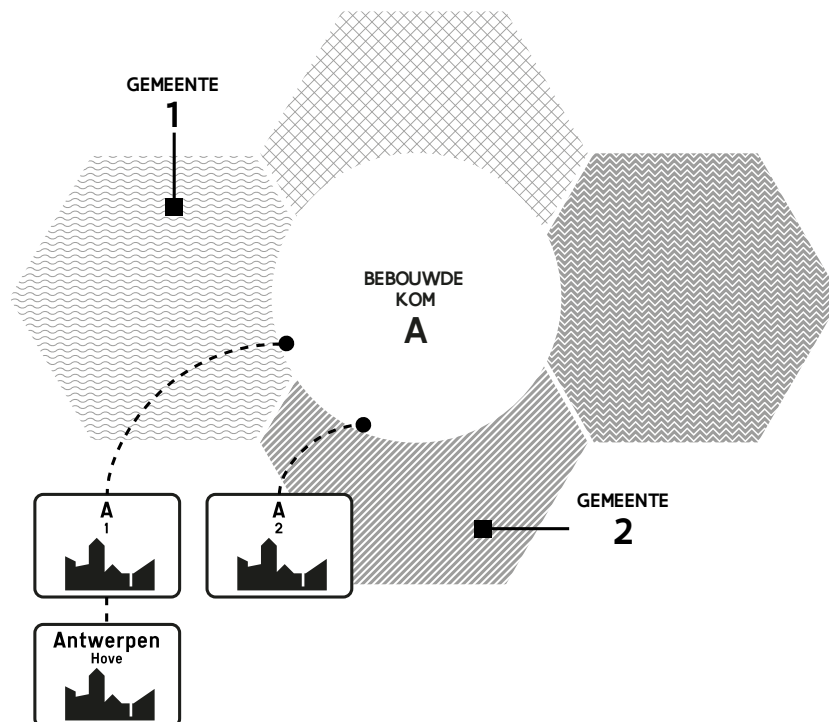
- Bij het plaatsen van het verkeersbord F1a en F1b moet de wegbeheerder rekening houden met het algemene aspect van de weg en de dichtheid van de bebouwing. Het is goed de inrichting van een weg aan het begin van de bebouwde kom wat aan te passen (poorteffect), om het verkeersbord F1a en F1b geloofwaardiger te maken.
- Als de grenzen van een bebouwde kom verschillende gemeenten overlappen, wordt bij voorkeur, gebruik gemaakt van de F1b en F3b verkeersborden zonder vermelding van de namen van de betreffende gemeenten.

Voorbeelden van agglomeratieborden in functie van hun situatie:

- Bebouwde kom gesitueerd binnen een gemeente:

- Bebouwde kom die verschillende gemeentes groepeert:

Straatnaamborden (zie ook **3.13 Gemeentenaam en adreswijziging**)

In de regelgeving is weinig bepaald over straatnaamborden. Het decreet van 28 januari 1977 tot bescherming van de namen van de openbare wegen en pleinen (en diverse wijzigingen) geeft de procedure weer die moet gevolgd worden bij het vaststellen of het wijzigen van namen en openbare wegen en pleinen. Met betrekking tot straatnaamborden wordt in dit decreet alleen bepaald dat, indien in de naam van openbare wegen of pleinen gebruik wordt gemaakt van een eigenaam, de naamborden een beknopte toelichting bevatten van de gekozen benaming.

Gemeenten zijn verplicht om op passende plaatsen straatnaamborden aan te brengen, die duidelijk zichtbaar, gemakkelijk te vinden en goed leesbaar zijn vanuit alle mogelijke verkeerssituaties, en bovendien, aangebracht zijn waar het past. Het aanbrengen van publiciteit van privébedrijven op straatnaamborden (dit in ruil voor sponsoring van straatnaamborden) is niet verboden, evenwel op voorwaarde dat de erop aangebrachte publiciteit slechts een zeer discrete plaats inneemt (artikel 135, §2, 2de lid, 1° van de nieuwe gemeentewet).

Aangezien heel weinig bepaald is in de wetgeving rond straatnaamborden, heeft de lokale overheid heel wat autonome beslissingsbevoegdheid op dit vlak, dit uiteraard binnen de grenzen van het bovenstaande. Zo kan het bestuur zelf beslissen of al dan niet alle straatnaamborden op het grondgebied van de gemeente zullen worden vervangen, en wat er precies op de straatnaamborden wordt weergegeven (logo, wapenschild, naam gemeente).

In de regelgeving worden evenmin termijnen bepaald waarbinnen de straatnaamborden moeten worden aangepast, wanneer straatnamen veranderen. Het is aangewezen om dit zo spoedig mogelijk na de fusie in orde te brengen. Indien het bestuur er de voorkeur aan geeft om alle straatnaamborden te vervangen, kan best voorrang gegeven worden aan die straten waarvan de naam wijzigt.

De wijziging van straatnamen en gemeentenamen kan ook een impact hebben op de benaming van de haltes van het openbaar vervoer (zie **4.6.5 Openbaar vervoer**).

Wegwijzers

De betrokken gemeenten zijn verantwoordelijk voor de aanpassing van de wegwijzers op gemeentewegen aan de naam van de nieuwe gemeenten.

De territoriale afdelingen van AWV zijn verantwoordelijk voor de aanpassing van de wegwijzers op autosnelwegen en gewestwegen aan de naam van de nieuwe gemeenten. De betrokken territoriale afdelingen nemen de nodige initiatieven zodat de signalisatie is aangepast tegen de fusiedatum.

Mogelijke scenario's	Te nemen beslissingen	Timing
Alle lopende projecten op en nabij gewestwegen met een belangrijk gemeentelijk aandeel (vb. afstemming investeringen in rioleringen).	Financieel engagement moet opgenomen zijn in de BBC-cyclus van de nieuwe gemeente. Indien in de gemeenteraad een beslissing noodzakelijk is om de voortgang van het project te verzekeren, is dit mogelijk mits voorafgaande beleidsmatige afstemming tussen de gefusioneerde gemeenten.	Overleg tussen de gefusioneerde gemeenten en AWV noodzakelijk in voorbereiding op periode van 'lopende zaken. Door voorafgaand af te stemmen welke projecten wanneer meegefinancierd moeten worden, lopen projecten geen potentiële vertraging op.
Samenwerkingsovereenkomsten (SO's) over de netheid van het gewestwegennet.	Stopzetting van een of alle SO's 'netheid' (pas mogelijk na 6 jaar looptijd).	SO 'netheid' kent een looptijd van minimum 6 jaar en wordt nadien stilzwijgend verlengd. Bij opzegging

	De nieuwe gemeente kan de contracten met aannemers in uitvoering van dergelijke 'SO netheid' na een fusie optimaliseren (groter grondgebied, andere routes, ...), wat mogelijk aanleiding kan geven tot een betere contractzetting.	geldt een termijn van minimum 6 maanden. Voorafgaand aan de eigenlijke fusie kunnen de voorbereidingen reeds gestart worden. Dit om na de fusiedatum de nieuwe gemeente toe te laten met kennis van zaken te laten beslissen over de harmonisering van de SO's.
Verkeersborden – vereenvoudiging	Aanduiding plaatsnaamborden aanpassen aan nieuwe gemeente (incl. straatnaamborden (3.13) en haltenamen (4.6.5)).	Na de fusiedatum. Voorafgaand aan de eigenlijke fusie dient de voorbereiding/ inventarisatie reeds gestart worden (incl. afspraken rond nieuwe namen).
Gemeentelijke parkeerbedrijven	Nagaan of optimalisatie mogelijk is voor de nieuwe gemeente.	Voorafgaand aan de eigenlijke fusie kan de voorbereiding gestart worden met het oog op harmonisatie na de fusie (contracten worden verdergezet).
Contracten voor gemeentelijke infrastructuur optimaliseren	Contracten groenonderhoud, winterdienstverlening, regulier onderhoud wegenis kunnen omwille van schaalvoordelen geoptimaliseerd worden.	Voorafgaand aan een fusie: nakijken welke contracten er bestaan, welke schaalvoordelen kunnen gerealiseerd worden, hoe het gemeentepersoneel optimaal kan ingezet worden, ... Na fusie: beslissen om eventueel aanpassingen door te voeren. Zie ook 3.7.3 Verzekeringen en andere overeenkomsten .

Regelgeving

- [Artikel 25 t.e.m. 30 Decreet Basisbereikbaarheid](#)
- [Het Mobiliteitsbesluit](#)
- [Besluit projectmethodologie en projectstuurgroep](#)
- [Artikel 350 DLB](#)

Meer informatie

- [Digitaal kaartmateriaal](#)

Contact

Agentschap Wegen en Verkeer
 Graaf de Ferrarisgebouw
 Koning Albert II-laan 20 bus 4
 1000 Brussel
[Contact Agentschap Wegen en Verkeer](#)

4.6.3 Waterwegen

De contacten tussen de waterwegbeheerder – de Vlaamse Waterweg NV – en de lokale besturen zijn hoofdzakelijk informeel en projectgebonden.

In het kader van belangrijke infrastructuurwerken worden er tijdelijke overlegstructuren opgericht om de werken zo optimaal mogelijk voor te bereiden en uit te voeren, met daarbij de nodige aandacht voor het beperken van hinder en het informeren van buurtbewoners.

Daarnaast sluiten de waterwegbeheerders ook regelmatig samenwerkingsovereenkomsten met gemeenten. Veelal gaat dit over volgende type-overeenkomsten:

- overeenkomsten voor de bouw van infrastructuur (vb. fietsbruggen);
- overeenkomsten in het kader van overdracht van beheer van bepaalde infrastructuur (vb. nieuwe wegenis bij recent ontwikkelde bedrijventerreinen).

Het spreekt voor zich dat de rechtsopvolging voor lopende overeenkomsten gegarandeerd moet blijven. De rechten en verplichtingen van de gefusioneerde gemeenten worden dus overgenomen door de nieuwe gemeente.

Mogelijke scenario's	Te nemen beslissingen	Timing
De samenstelling van de tijdelijke overlegstructuur (opgericht in het kader van een project) evalueren.	College van burgemeester en schepenen van de nieuwe gemeente in samenspraak met de waterwegbeheerders.	<i>Ad hoc</i> , gebaseerd op timing van het desbetreffende project.
De lopende samenwerkingsovereenkomsten screenen.	College van burgemeester en schepenen van de nieuwe gemeente in samenspraak met de waterwegbeheerders.	<i>Ad hoc</i> , gebaseerd op timing van het desbetreffende infrastructuurproject.

Regelgeving

- ▶ [Artikel 25 t.e.m. 28 Decreet Basisbereikbaarheid](#)
- ▶ [Besluit projectmethodologie en projectstuurgroep](#)
- ▶ [Artikel 350 DLB](#)

Contact

De Vlaamse Waterweg NV
Havenstraat 44
3500 Hasselt
Tel.: +32 11 29 84 00
Fax.: +32 11 22 12 77
info@vlaamsewaterweg.be

4.6.4 Verkeersveiligheid

Verkeersveiligheid komt op gemeentelijk niveau meestal specifiek aan bod in het mobiliteitsplan (zie **4.6.1 Gemeentelijk mobiliteitsbeleid**). Soms wordt (ook) met een afzonderlijk plan gewerkt, zoals bijvoorbeeld een verkeersleefbaarheidsplan. Deze plannen bieden de basis om de komende jaren ingrepen te doen die de verkeersveiligheid verhogen. Dit kan gaan om het veilig herinrichten van kruispunten, het invoeren van fietsstraten, het voorzien van snelheidsremmers, enz.

In het kader van het Decreet Basisbereikbaarheid is het terugdringen van de verkeersonveiligheid 1 van de specifieke doelstellingen. Het Vlaamse verkeersveiligheidsbeleid investeert in de veiligheid en de kwaliteit van de wegen en hun aanhorigheden, met het STOP-principe als uitgangspunt. Op zich mag een fusie van twee of meerdere gemeenten geen beletsel zijn om in de nieuwe gemeente van de planning van de verkeersveiligheid opnieuw een aandachtspunt te maken.

Naast infrastructuurgebonden projecten en maatregelen (zie **4.6.1 Gemeentelijk mobiliteitsbeleid**) leveren gemeenten ook een belangrijke bijdrage in de sensibilisering en educatie van hun inwoners. Daarnaast zijn zij verantwoordelijk voor de reglementering van de verkeersmaatregelen op hun wegennet en handhaving.

Wanneer een gemeente beslist om op een bepaalde plaats een welbepaalde verkeersmaatregel in te voeren, dan moet deze beslissing gepaard gaan met het plaatsen van de correcte verkeerstekens. Voor het plaatsen van verkeerstekens die verplichtingen opleggen aan weggebruikers, moet een politieverordening worden genomen door een bevoegde overheid. Die politieverordening wordt een aanvullend reglement genoemd. Ten aanzien van de weggebruiker is het van belang dat een reglementering op het niveau van de gemeente voor het gehele grondgebied homogeen/gelijkvormig is.

Mogelijke scenario's	Te nemen beslissingen	Timing
Afstemming opmaak aanvullende reglementen (AR) over snelheidsregimes, parkeermaatregelen, ...	De bevoegdheid voor de opmaak van AR ligt bij de gemeenteraad. Die kan de bevoegdheid delegeren aan het college van burgemeester en schepenen. Afstemming is noodzakelijk bij de wijze van opmaak van AR. De voorkeur gaat uit naar AR per straat, tenzij voor wat de gebiedsdekkende maatregelen betreft. Een zo groot mogelijke coherentie op het grondgebied van de nieuwe gemeente geniet de voorkeur.	Afstemming over opmaak AR en nakijken van coherentie kan starten van bij de principiële beslissing met het oog op de harmonisatie na de fusie. Eventueel samen te bekijken met een beslissing tot de opmaak van een nieuw mobiliteitsplan voor de nieuwe gemeente (zie 4.6.1 Gemeentelijk mobiliteitsbeleid). In afwachting van de formele beslissing door de nieuwe gemeente blijven de aanvullende reglementen van de gefusioneerde gemeenten bestaan (voor het grondgebied waarop ze betrekking hebben)

Regelgeving

- ▶ [Decreet Basisbereikbaarheid](#)
- ▶ [Decreet van 16 mei 2008 betreffende de aanvullende reglementen op het wegverkeer en de plaatsing en bekostiging van de verkeerstekens](#)
- ▶ [Besluit van de Vlaamse Regering van 23 januari 2009 betreffende de aanvullende reglementen en de plaatsing en bekostiging van verkeerstekens](#)

Contact

Afdeling Beleid
Departement Mobiliteit en Openbare Werken
Koning Albert II-laan 20, bus 2
1000 Brussel
E-mail: aanvullendereglementen@mow.vlaanderen.be

4.6.5 Openbaar vervoer

Het decreet betreffende de basisbereikbaarheid verandert het mobiliteitslandschap grondig. Specifiek zal het netwerk openbaar vervoer worden opgebouwd uit vier lagen: het treinnet, het kernnet, het aanvullend net en het vervoer op maat. Door die lagen beter met elkaar te verbinden, zullen reizigers vlot van het ene vervoermiddel op het andere kunnen overstappen. De rol van de gemeenten wordt ingevuld via hun samenwerking binnen de vervoerregioraden (zie ook **4.6.1 Gemeentelijk mobiliteitsbeleid**).

Specifiek voor het openbaarvervoernet spelen de vervoerregioraden verschillende rollen:

- zij hebben een adviserende rol op het vlak van het netmanagement van het vraagvolgende kernnet;
- zij verkrijgen een beslissende rol in de uitbouw van het daaraan aanvullende net;
- zij verkrijgen een beslissende rol op het vlak van het lokale openbaar vervoer, het zgn. 'vervoer op maat';
- zij dragen als wegbeheerder bij tot een kwaliteitsvolle uitvoering van het aanbod op de drie openbaar vervoerlagen, dit voornamelijk als doorstromingsfacilitator.

In het kader van het netmanagement van het Vlaamse openbaarvervoernet vervagen daardoor de geografische grenzen van de afzonderlijke gemeenten nog meer. Ook de vervoersgebieden zullen met de invoering van het nieuwe openbaar vervoersaanbod inzake basisbereikbaarheid worden aangepast aan de vervoerregio's.

Ondersteunende rol bij kwaliteitsvolle dienstverlening

In de uitbouw en de werking van het openbaar vervoer is de samenwerking met de vervoerregio's en lokale overheden essentieel. Concrete voorbeelden van de rol van de lokale overheid binnen het geregeld vervoer zijn:

- het organiseren en aanleggen van doorstromingsmaatregelen op lokale wegen om de doorstroming van het geregeld vervoer te bevorderen;
- de aanleg en het onderhoud van mobipunten 'hoppin';
- de uitbouw van de haltes met schuilhuisjes en fietsenstallingen;
- het onderhoud van de schuilhuisjes;
- het afsluiten van derdebetalersystemen;
- het ondersteunen van de communicatie over het geregeld vervoer (stratenplan, gemeentelijke website, ...).

Meer concreet worden de benamingen van haltes voor openbaar vervoer vooral gekozen in functie van de lokale naamgeving (plaatsen en straatnamen (zie **3.13 Gemeentenaam en adreswijziging**). De

haltebenamingen kunnen worden aangepast aan de nieuwe situatie, zeker wanneer bepaalde namen zouden verdwijnen of integraal worden vervangen. Er dienen dan ook afspraken te worden gemaakt tussen de exploitanten van het openbaar vervoer en de nieuwe gemeente over de uitrol van de nieuwe haltebenamingen, voor zover dit nodig is.

De gemeente past de bordjes met de haltebenamingen aan, idealiter tegen de fusiedatum. Idealiter worden de aanpassingen van de gemeente- en/of straatbenamingen 6 maanden voor ingang doorgegeven aan de exploitanten van het openbaar vervoer en de Mobiliteitscentrale. Op die manier kunnen tijdig de benodigde acties genomen worden om reizigers geactualiseerde info te bezorgen op netwerkplannen, in de routeplanners, aan de halte...

Mogelijke scenario's	Te nemen beslissingen	Timing
Alle lopende projecten met een belangrijk gemeentelijk aandeel (bijvoorbeeld aanpassingen in de weginfrastructuur voor de doorstroming, de uitrol van toegankelijke halte-infrastructuur, onderhoudscontracten schuilhuisjes, marktbus...).	Financieel engagement moet opgenomen zijn in de Beleids- en Beheercyclus (BBC) van de nieuwe gemeente. Als in de gemeenteraad een beslissing noodzakelijk is om de voortgang van het project te verzekeren, is dit mogelijk mits voorafgaande beleidsmatige afstemming tussen de in de fusie betrokken gemeenten. Contracten kunnen omwille van schaalvoordelen geoptimaliseerd worden.	Overleg tussen de gefusioneerde gemeenten en VVM De Lijn noodzakelijk in voorbereiding op periode van 'lopende zaken. Door voorafgaand af te stemmen welke projecten wanneer meegefinancierd moeten worden, lopen projecten geen potentiële vertraging op. Voor lopende contracten moet nagegaan worden welke aanpassingen eventueel moeten doorgevoerd worden. Zie ook 3.7.3 Verzekeringen en andere overeenkomsten
Derdebetalerssystemen	Nagaan of lopende derdebetalerssystemen in (1 van) de gefusioneerde gemeenten kunnen worden uitgerold in de nieuwe gemeente.	Voorafgaand aan een fusie: nakijken welke overeenkomsten voor derdebetalerssystemen er bestaan. Voor wijzigingen wordt contact opgenomen met de klantenbeheerder van VVM De Lijn in de vervoerregio
Wijziging haltenamen	Aanduiding haltenamen voor wijziging gemeentenaam, straatnamen (zie 3.13 Gemeentenaam en adreswijziging) in overleg met de exploitanten openbaar vervoer.	Na de fusiedatum. Voorafgaand aan de eigenlijke fusie dient de voorbereiding/ inventarisatie reeds gestart worden. De nieuwe namen worden tijdig (6 maanden voor ingang) doorgegeven aan de exploitanten openbaar vervoer voor de aanpassingen van informatie en communicatie naar de reizigers.

Meer informatie

► [Basisbereikbaarheid](#)

Regelgeving

- › [Decreet Basisbereikbaarheid](#)
- › [Besluit Vlaamse Regering Kwaliteit kernnet en aanvullend net](#)
- › [Besluit Vlaamse Regering Hoppinpunten](#)
- › [Besluit projectmethodologie en projectstuurgroep](#)

Contact

Voor vragen over basisbereikbaarheid en vervoerregio's:

An Poot

Coördinator Team Duurzame Personenmobiliteit

M 0485 34 18 60

an.poot@mow.vlaanderen.be

4.7 Integrale toegankelijkheid

4.7.1 Visie op toegankelijkheid

De visie van de gemeente op integrale toegankelijkheid bepaalt mee in welke mate alle inwoners gebruik kunnen maken van publiek domein, gebouwen, dienstverlening en communicatie, in hoever zij op een inclusieve manier kunnen deelnemen aan sport, cultuur, vrije tijd en in de gemeente comfortabel kunnen wonen, werken en zich verplaatsen. In de aanloop naar de fusie is het aan te raden dat de besturen met elkaar in overleg gaan over hun aanpak en ambitieniveau rond integrale toegankelijkheid op hun grondgebied. Toegankelijkheid is een transversaal thema.

De handleiding '[Naar een toegankelijke gemeente](#)' van Inter en VVSG, uitgegeven bij Politeia kan helpen om een gezamenlijke visie en aanpak van het gemeentelijk toegankelijkheidsbeleid uit te werken. Universal Design is hierbij het uitgangspunt.

Meer informatie

► www.inter.vlaanderen

Contact

Info@inter.vlaanderen

4.7.2 Vlaamse stedenbouwkundige verordening inzake toegankelijkheid

Op 1 maart 2010 trad de regelgeving betreffende toegankelijkheid van publieke gebouwen in Vlaanderen in werking (Besluit van de Vlaamse Regering tot vaststelling van een gewestelijke stedenbouwkundige verordening betreffende toegankelijkheid van 5 juni 2009).

Gemeenten controleren of een omgevingsvergunning voldoet aan de criteria die deze verordening voorschrijft.

Voor sommige publiek toegankelijke gebouwen is het wettelijk verplicht een advies in te winnen bij Inter, het hiervoor erkende Agentschap toegankelijk Vlaanderen en toe te voegen bij de omgevingsvergunningsaanvraag.

Omgevingsambtenaren kunnen bij Inter op verschillende manieren terecht voor ondersteuning bij het afoetsen van toegankelijkheid in omgevingsaanvragen: rechtstreeks met vragen en via het omgevingsloket voor advies.

Gemeenten moeten door de aanpak van een fusie, de modaliteiten en vergoeding voor de dienstverlening door Inter onderling bespreken en afstemmen. Zo moeten ze bepalen wie de kostprijs voor het advies (afoetsing verordening) betaalt: de gemeente of de bouwheer. De nieuwe gemeente communiceert de genomen beslissingen met medewerkers en inwoners die een omgevingsvergunning indienen bij Inter.

Meer informatie

► www.toegankelijkgebouw.be

Regelgeving

- ▶ [Toegankelijkheid publieke gebouwen - Overige Werken - Ruimtelijke Ordening - Departement Omgeving \(vlaanderen.be\)](#)

Contact

Info@inter.vlaanderen

4.7.3 Convenant met Inter

Meer dan 100 gemeenten maken gebruik van de technische en inhoudelijke ondersteuning en dienstverlening van Inter [via een convenant](#). Door deze langdurige samenwerkingsovereenkomst engageert het gemeentebestuur zich om te werken aan de integrale toegankelijkheid van infrastructuur en diensten. De gemeente betaalt hiervoor jaarlijks een vast basisbedrag. Dit bedrag vergoedt de minimale dienstverlening voor 1 jaar. De fusie kan een kleine financiële impact geven omdat dit basisbedrag afhangt van het aantal inwoners.

Mogelijke scenario's	Te nemen beslissingen	Timing
De gefusioneerde gemeenten hebben reeds een convenant met Inter.	De bestaande convenanten worden door Inter automatisch samengevoegd tot een nieuw convenant en voorgelegd aan de gemeente. Nieuwe afspraken over administratief beheer en praktische afspraken over opdrachten aan Inter.	Administratieve aanpassingen in eerste kwartaal na de fusie. Nieuwe inhoudelijke afspraken binnen het jaar na de fusie.
Minstens 1 gemeente heeft een convenant, de andere niet.	Al of niet verderzetten en dus uitbreiden van het convenant, gebaseerd op het nieuwe inwonersaantal.	Administratieve aanpassingen in eerste kwartaal na de fusie. Bij eventuele stopzetting van het convenant: zie samenwerkingsovereenkomst.
Er is nog geen convenant met Inter.	Als nieuwe gemeente al of niet een convenant afsluiten met Inter.	Niet bepaald.
Splitsing gemeenten.	Ontdubbeling bestaand convenant.	Administratieve aanpassingen in eerste kwartaal na de fusie.

Meer informatie

- ▶ <https://www.inter.vlaanderen/beleid/diensten/convenant-lokaal-bestuur>

Contact

convenant@inter.vlaanderen

4.7.4 Adviesraden en participatie ervaringsdeskundige inwoners

Participatie van inwoners met een beperking gebeurt op verschillende manieren. Het toegankelijkheidsthema komt aan bod op adviesraden voor personen met een handicap, ouderenadviesraden, welzijnsraden... Afstemming voor en na de fusie is nodig zodat inspraak gegarandeerd blijft.

4.7.5 Charter 'naar een toegankelijke gemeente'

1 op de 10 Vlaamse gemeenten ondertekende het charter 'naar een toegankelijke gemeente', een engagement om structureel werk te maken van een integraal en geïntegreerd toegankelijkheidsbeleid.

Een toegankelijke gemeente is een gemeente waar iedereen gelijkwaardig en onafhankelijk toegang heeft tot de gebouwen, publieke ruimte, dienstverlening en communicatie. Iedereen kan er comfortabel, kwaliteitsvol en tot op hoge leeftijd wonen, leren, werken, dagelijkse dingen doen, zich verplaatsen en ontspannen. Ook inwoners met een zichtbare of onzichtbare beperking.

Het charter geeft lokale besturen de nodige tools en ondersteuning om een kwaliteitsvol en integraal toegankelijkheidsbeleid uit te werken en na te streven. Chartergemeenten starten met een zelfevaluatie van hun toegankelijkheidsbeleid, bepalen een groeitraject, ontwikkelen de nodige actieplannen en zetten stappen om dit te realiseren. Alles in samenspraak tussen beleid, medewerkers en ervaringsdeskundige inwoners.

Als er een fusie komt met minstens 1 chartergemeente, is het belangrijk te overleggen en te bepalen hoe de nieuwe gemeente verder werk zal maken van deze ambitie. De chartergemeente zal de andere gemeente(n) informeren over het bepaalde groeitraject binnen hun toegankelijkheidsbeleid, de bijhorende actieplannen en begrotingsimpact. De fusie kan leiden tot sterkere interne capaciteit om het traject 'naar een toegankelijke gemeente' verder te zetten.

Meer informatie

► <https://www.inter.vlaanderen/charter>

Contact

Info@inter.vlaanderen

4.8 Ondernemen

Een vrijwillige fusie vraagt aandacht voor een aantal aspecten en reglementen van het beleidsdomein economie:

- ambulante handel en kermissen;
- socio-economische vergunningen en het integraal handelsvestigingsbeleid.

Daarnaast zijn er uiteraard nog heel wat andere reglementen en vergunningen in een gemeente die betrekking hebben op ondernemen, bijvoorbeeld de terrasreglementen, drankvergunningen, de openingsuren, subsidiereglementen... (zie **3.2 Reglementen en politieverordeningen**).

Een vrijwillige fusie kan een opportuniteit zijn om een nieuwe visie te ontwikkelen voor het nieuwe, ruimere grondgebied, de verruimde slagkracht te benutten en om een aantal zaken anders en efficiënter te organiseren. De publicaties aan het einde van dit hoofdstuk kunnen daarbij helpen.

4.8.1 Ambulante handel en kermissen

De gemeente dient bij gemeentelijk reglement de organisatie van de ambulante activiteiten en de kermisactiviteiten op haar openbaar domein te regelen. Sommige gemeenten opteren ervoor om dit uit te splitsen over meerdere reglementen of bepaalde aspecten te delegeren of te regelen in een afzonderlijk of ander reglement.

Als gemeenten kiezen voor een fusie is een eerste belangrijke stap het inventariseren van alle reglementen die betrekking hebben op de ambulante handel en kermissen (zie **3.2 Reglementen en politieverordeningen**).

Een vrijwillige fusie is een ideale gelegenheid om een globale visie uit te werken op de ambulante handel en op de kermissen op het verruimde grondgebied en die dan vorm te geven in een nieuw reglement.

Ook in de gefuseerde gemeente moet een persoon worden aangeduid voor enerzijds de organisatie en de controle op de ambulante handel (de zogenaamde marktleider) en voor de organisatie en controle van de kermissen (de zogenaamde plaatsmeester). Deze personen hebben een belangrijke brugfunctie naar de betreffende ondernemers. Het is dan ook belangrijk dat het duidelijk en transparant is voor zowel de ambulante handelaars als voor de foorreizigers wie voortaan hun aanspreekpunt is. Het is cruciaal dat deze personen een zeer goede kennis hebben van de wetgeving en de reglementen die van toepassing zijn.

Regelgeving

- ▶ [Wet uitoefening en organisatie van ambulante en kermisactiviteiten](#)
- ▶ [Koninklijk besluit uitoefening en organisatie ambulante activiteiten](#)
- ▶ [Koninklijk besluit uitoefening en organisatie van kermissen](#)

4.8.2 Handelsvestigingsbeleid

De gemeente verleent de omgevingsvergunning (voor kleinhandelsactiviteiten) of adviseert als de Deputatie van de provincie of de Vlaamse Regering optreden als vergunningsverlener. Dat laatste hangt af van de projectschaal en de gemeente waarin het project ligt.

De visie van de gemeente op de detailhandel is altijd belangrijk. In de aanloop naar de fusie is het aan te raden dat de besturen met elkaar in overleg gaan over beleidsinitiatieven die ze nog voor de fusie nemen en een impact kunnen hebben op de andere gemeente(n).

Het decreet van 15 juli 2016 op het integraal handelsvestigingsbeleid is sinds 1 augustus 2018 in werking getreden. De procedure van de wet van 13 augustus 2004 betreffende de vergunning van handelsvestigingen (de socio-economische vergunning) geldt enkel als de aanvraag dateert van vóór 1 augustus 2018. Het register van de vergunningen die onder de wet vallen, blijft sowieso relevant.

Handelsvestigingsconvenanten

1 of meer gemeenten en 1 of meer ontwikkelaars of exploitanten van kleinhandelsbedrijven of handelsgehelen kunnen vrijwillig handelsvestigingsconvenanten sluiten.

In de aanloop naar de fusie maken de gemeenten elk een inventaris van de lopende handelsvestigingsconvenanten op en screenen ze deze (zie **3.7.3 Verzekeringen en andere overeenkomsten**). Nog voor de fusie kunnen de gemeenten al samen acties ondernemen. De wetgeving laat het toe dat meerdere gemeenten in 1 en hetzelfde handelsconvenant stappen.

Visievorming

De gemeente kan een lokale visie over detailhandel ontwikkelen. Die houdt rekening met het Vlaamse beleidskader en de provinciale visie. Met het oog op de fusie is het opportuun dat de fusionerende gemeenten samen nog voor de fusie een gezamenlijke visie voor het nieuwe grondgebied voorbereiden. Gemeenten kunnen daarbij advies inwinnen bij het Comité voor Kleinhandel.

Ruimtelijke uitvoeringsplannen en stedenbouwkundige verordeningen

Het is aangeraden om de bestaande ruimtelijke uitvoeringsplannen en stedenbouwkundige verordeningen te inventariseren en het beleid te stroomlijnen (zie **4.12 Ruimtelijke ordening**)

De softwareleverancier van de gemeente moet de toegang tot het omgevingsloket aanpassen. Die kan daarvoor de beheerders van het omgevingsloket van het Departement Omgeving contacteren als dat nodig is.

De fusionerende gemeenten moeten bepalen hoe zij dat voortaan organiseren en wie het aanspreekpunt wordt voor de ondernemer. De krachtenbundeling biedt de mogelijkheid om de expertise te versterken en de dienstverlening naar de ondernemingen verder uit te bouwen.

Registers afgeleverde omgevingsvergunningen voor kleinhandelsactiviteiten en registers afgeleverde socio-economische vergunningen

De nieuwe gemeente moet na de fusie eenvoudig kunnen achterhalen:

- welke omgevingsvergunningen voor kleinhandelsactiviteiten afgeleverd werden;

- welke vergunningen voor socio-economische activiteiten afgeleverd werden;
- wat de al dan niet vergunde toestand van een pand is.

Voor de fusie moeten de fusionerende gemeenten aandacht besteden aan het opstellen van registers voor deze 2 types vergunningen.

Regelgeving

- **Wet vergunning van handelsvestigingen van 13 augustus 2004 (nog slechts zeer uitzonderlijk van toepassing)**
- **Decreet integraal handelsvestigingsbeleid**
- **Artikel 5 tot en met 9 decreet integraal handelsvestigingsbeleid (visievorming)**
- **Artikel 10§2 decreet integraal handelsvestigingsbeleid (ruimtelijke uitvoeringsplannen en stedenbouwkundige verordeningen)**
- **Artikel 14 decreet integraal handelsvestigingsbeleid (handelsvestigingscovenanten)**
- **Decreet betreffende de omgevingsvergunning van 25 april 2014**

4.8.3 Dienstverlening aan ondernemingen en beleid

- de verruimde slagkracht te benutten;
- een aantal zaken anders te organiseren;
- zaken te doen die voorheen onmogelijk waren.

Het praktijkboek '**Gemeentelijk economisch beleid**' en de '**Leidraad voor de dienst economie en de dienstverlening aan ondernemers**' van VVSG helpen om het economisch beleid van de nieuwe gemeente uit te bouwen.

Agentschap Innoveren & Ondernemen biedt ook inspiratie:

- '**Ambulante activiteiten**', een leidraad voor lokale besturen helpt gemeenten op weg om hun visie op de ambulante activiteiten gestalte te geven en een passende regeling uit te werken.
- '**Integraal handelsvestigingsbeleid**', een leidraad voor steden en gemeenten die een transparant en coherent kleinhandelsbeleid beogen.
- '**Ruimte voor bedrijvigheid**', een leidraad voor lokale besturen inspireert gemeenten om een stevig bedrijfshuisvestingsbeleid te voeren en zo een goed ondernemersklimaat en lokale tewerkstelling te creëren.
- '**Vestigingsadvies**', een leidraad voor steden en gemeenten die de ruimte om te ondernemen op maat willen uitwerken.

Contact

Agentschap Innoveren & Ondernemen

Koning Albert II-laan 35 bus 12,

1030 Brussel

0800 20 555

info@vlaio.be www.vlaio.be

Machteld De Dobbeleer

Beleidsmedewerker externe relaties

02/553 38 79

machteld.dedobbeleer@vlaio.be

4.9 Werk en sociale economie

4.9.1 Dienstenchequeondernemingen

De gemeenten of OCMW's moeten bij een fusie een nieuwe erkenning voor dienstencheque-activiteiten aanvragen omdat het ondernemingsnummer verandert. Dat kan wel met een vereenvoudigde procedure. Het bijwonen van de informatiesessie en het opstellen van een financieel plan is voor hen niet van toepassing.

De gemeente of het OCMW vraagt een erkenning aan door het formulier in te vullen en bezorgt dit aan het Departement Werk en Sociale Economie. Gelieve te vermelden in de aanvraag dat het om een fusiedossier gaat.

Ondernemingen moeten voor de aanvraag van een nieuwe erkenning een borg van €25.000 storten aan de deposito- en consignatiekas. De betrokken ondernemingen hebben in het kader van een fusie van gemeenten de mogelijkheid om de borgsom van €25.000 na de erkenning te storten aan de deposito- en consignatiekas. De erkenning zal enkel toegekend worden onder voorwaarde dat de borgsom voor 15 februari 2025 wordt gestort.

Om een doorstart te kunnen maken met de dienstencheque-activiteiten op 1 januari 2025 in het OCMW van de nieuwe gemeente, moet de erkenning wel toegekend worden vóór die datum.

De erkenningen van de dienstencheque-ondernemingen die ophouden te bestaan zijn geldig tot en met 31 december 2024. De ondernemingen behouden wel toegang tot het systeem van Sodexo voor deze erkenningen en kunnen ook achteraf nog dienstencheques indienen voor prestaties die werden geleverd tot en met 31 december 2024 voor de oude erkenningen. Men zal op deze erkenningsnummers geen dienstencheques kunnen indienen met een prestatiedatum van 1 januari 2025 of later.

De Sine-erkenning zal automatisch overgedragen worden aan de opvolgende rechtspersoon, dus de nieuwe OCMW-dienstencheque-onderneming. De automatische verlenging van de erkenningen wordt eveneens verdergezet in afwachting van de toekomstige Sine-hervorming.

Contact

02 553 19 00
<https://www.vlaanderen.be/vlaamse-dienstencheques>
dienstencheques@vlaanderen.be

4.9.2 VDAB

Samenwerkingsovereenkomsten VDAB

VDAB heeft met het merendeel van de lokale besturen en OCMW's een samenwerkingsovereenkomst op strategisch-tactisch en/of operationeel niveau. Fusies van gemeenten kunnen leiden tot vernieuwde samenwerkingsafspraken tussen VDAB, lokaal bestuur en OCMW. Lokale besturen kunnen hiervoor met de provinciale VDAB-directies contact opnemen.

Wijk-werken

- Gebruikersovereenkomsten

De nieuwe gemeente wordt geacht alle overeenkomsten van de gefusioneerde gemeenten/OCMW's over te nemen. Als slechts 1 van hen gebruiker was, verandert er dus niets. Als alle gemeenten/OCMW's ingeschreven stonden als gebruiker, neemt VDAB contact op. Er dient in elk geval geen nieuwe gebruikersovereenkomst getekend te worden. Het inschrijvingsgeld en cheques blijven geldig.

- Organisator wijk-werken

Omdat de gemeenten nog niet gefusioneerd zijn, zijn de gemeenten apart gehouden tot het oprichten of aanduiden van een organisator wijk-werken. Dit kunnen aparte organisatoren zijn, maar het is aangeraden om dezelfde organisator aan te wijzen in alle betrokken gemeenten.

Mogelijke scenario's	Te nemen beslissingen
De gemeenten wachten de fusie af en laten de nieuwe gemeente een organisator aanwijzen.	In afwachting zal VDAB voor de gemeenten de rol van organisator vervullen.
De gemeenten starten apart op met wijk-werken,	Elke gemeente wijst een organisator aan. Hier zijn opnieuw 2 mogelijkheden; ofwel kiezen gemeenten voor dezelfde organisator, of de gemeenten kiezen elk voor een andere organisator. Dit is ook mogelijk, maar om de continuïteit te waarborgen in kader van het wijk-werken blijven de keuzes van de 'oorspronkelijke' gemeenten behouden na de fusie, tot de nieuwe gemeente een nieuwe beslissing neemt tot aanduiding/oprichting van een organisator. De nieuwe gemeente zal in dat geval met meerdere organisatoren moeten werken tot de nieuwe beslissing in de gemeenteraad wordt genomen.

PWA-vzw

Het huidige PWA-stelsel werd vervangen door het stelsel wijk-werken. De VZW's PWA moeten beslissen over het voortbestaan van de VZW. Ofwel beslissen ze verder actief te blijven en moeten ze dus alle activiteiten in kader van "PWA" schrappen uit het maatschappelijke doel en activiteiten die ze willen uitvoeren toevoegen aan het maatschappelijke doel. Ofwel beslissen ze de VZW te ontbinden en te vereffenen conform de VZW-wetgeving en hun statuut. Rechtsopvolging van de PWA-vzw's naar de organisator wijk-werken is zeker geen automatisme. Dit kan eventueel het geval zijn als de bestaande vzw zou worden omgevormd tot een EVA-vzw, maar dan dienen **enkele voorwaarden** gevolgd te worden. Bij de andere vormen van organisator is rechtsopvolging niet mogelijk, gezien hier wordt samengewerkt tussen meerdere gemeenten.

Tijdelijke werkervaring

De mandatering is bij de start van tijdelijke werkervaring toegekend aan elk OCMW in Vlaanderen. Bij een fusie zonder splitsing nemen de nieuwe gemeenten de bestaande mandatering over of kunnen ze een nieuwe mandatering aanvragen. Bij een fusie met splitsing moet een nieuwe mandatering aangevraagd worden.

Omzendbrief verhoogde staatstoelage

Jaarlijks wordt via omzendbrief een verhoogde staatstoelage toegekend aan een aantal OCMW's in het kader van de tewerkstelling van werknemers in de sociale economie. De middelen die toegewezen worden aan de lokale besturen die een fusie aangaan, zullen samengevoegd worden en toegewezen worden aan het nieuwe bestuur.

Regelgeving

- › [Decreet oprichting Vlaamse Dienst Arbeidsbemiddeling en Beroepsopleiding](#)
- › [Besluit Vlaamse Regering organisatie van arbeidsbemiddeling en de beroepsopleiding](#)
- › [Wijkwerkdecreet van 7 juli 2017](#)
- › [BVR van 29 september 2017 betreffende wijk-werken](#)
- › [BVR van 23 december 2016 betreffende de tijdelijke werkervaring](#)
- › [Omzendbrief verhoogde staatstoelage](#)

Contact

VDAB centraal : Strategisch accountmanager lokale besturen
hilde.baerten@vdab.be, 0497 51 90 74

VDAB provinciale directies
Limburg : tinne.lommelen@vdab.be
Antwerpen : bjorn.cuyt@vdab.be
Vlaams-Brabant : johan.viaene@vdab.be
Oost-Vlaanderen : Freddy.VanMalderen@vdab.be
West-Vlaanderen : robert.declercq@vdab.be

4.9.3 Lokale regierol sociale economie

Gemeenten kunnen vanuit het Departement een financiële ondersteuning krijgen als ze een regierol op het vlak van de lokale sociale economie opnemen. Aangezien het minimumaantal inwoners hiervoor 60.000 is, kunnen enkel intergemeentelijke samenwerkingsverbanden of welzijnsverenigingen als begunstigden optreden (behalve voor Centrumsteden, die kunnen apart of in een samenwerkingsverband indienen).

De hoogte van de subsidies wordt mee bepaald door het inwonersaantal van het samenwerkingsverband. Door fusies van gemeenten zouden sommige samenwerkingsverbanden een ander inwonersaantal kunnen krijgen en dus mogelijk recht hebben op een ander subsidiebedrag.

De jaarlijkse subsidies zijn conform het planlastendecreet echter principieel toegezegd voor de gehele BBC periode (2020-2025) en kunnen conform het planlastendecreet enkel halfweg gewijzigd worden.

Het Departement zal de subsidiebedragen zoals vastgelegd bij het begin van de BBC of halfweg ervan verder uitbetalen voor de resterende periode van de BBC, en zal de subsidies tijdens het laatste jaar van de BBC (2025) dus niet aanpassen.

In het nieuwe besluit van de Vlaamse Regering tot bepaling van de lokale regierol van de gemeenten op het vlak van sociale economie en werkstaat dat in geval van een fusie van gemeenten de begunstigden het jaarlijkse subsidiebedrag krijgen, zoals principieel toegekend voor de volledige 6 jaar, respectievelijk voor de laatste 3 jaar van de lokale beleidscyclus, verder toegekend tot het einde van de lokale beleidscyclus.

Regelgeving

- › [Besluit Vlaamse Regering bepaling regierol van gemeenten op vlak van lokale sociale economie](#)

Contact

Departement Werk en Sociale economie
Afdeling Sociale Economie en Duurzaam Ondernemen
Marc Haesendonckx, beleidsondersteuner
Ellipsgebouw Koning Albert II-laan 35 bus 20, 1030 Brussel
T 02 553 09 48 M 0472 61 79 52
marc.haesendonckx@wse.vlaanderen.be

4.9.4 Lokale diensteneconomie en maatwerkafdelingen

Gemeentebesturen betrokken in een fusietraject aan wie een contingent aan inschakelingstrajecten in het kader van de regelgeving lokale diensteneconomie werd toegekend, melden aan het Departement vooraf de komende fusie zodat het label Lokale diensteneconomie en de inschakelingstrajecten kunnen worden overgezet naar het nieuwe (LDE) initiatief.

Gemeentebesturen betrokken in een fusietraject aan wie een contingent aan werkondersteunende maatregelen in het kader van de regelgeving collectief maatwerk werd toegekend, melden aan het Departement vooraf de komende fusie zodat het label Maatwerkafdeling en de werkondersteunende maatregelen kunnen worden overgezet naar het nieuwe gefusioneerde initiatief.

Contact

Lokalediensteneconomie@vlaanderen.be
collectiefmaatwerk@vlaanderen.be

4.10 Toerisme

Voor het beleidsveld Toerisme is er een beperkte impact bij een vrijwillige fusie van gemeenten. Toerisme is momenteel in een 3-tal beleidsniveaus ingedeeld: Vlaanderen, de provincie, de gemeente.

De missie van Toerisme Vlaanderen is het versterken van de positieve kracht van toerisme, zodat Vlaanderen kan bloeien als een innovatieve, inspirerende en kwalitatieve reisbestemming ten voordele van de plek, zijn bewoners, bezoekers en ondernemers.

De nieuwe toekomstvisie vraagt een andere aanpak in het meten, ontwikkelen en promoten van reizen naar en in Vlaanderen en Brussel. We vertaalden dit in 5 strategische principes:

1. Creëren van meerwaarde voor alle belanghebbenden in een goed evenwicht;
2. Inzetten op het verbinden van mensen, plekken en activiteiten in een uniek verhaal;
3. Participatie stimuleren;
4. Kwaliteit vooropstellen, met ruimte voor innovatie en creativiteit;
5. Strategie- en kennisgedreven werken.

4.10.1 Toeristische indeling

Voor promotie

Het toeristische beleid deelt voor zowel promotie als regelgeving het grondgebied Vlaanderen in toeristische macroregio's en toeristische regio's. De verdeling verloopt als volgt:

Op het hoogste niveau staan de macroproducten: Kust, Kunststeden en Vlaamse Regio's. Deze deelbestemmingen (behalve de kust) bestaan uit onderliggende toeristische regio's, bestaande uit 1 of een aantal gemeenten.

- De Vlaamse Kust bestaat uit gemeenten De Panne, Koksijde, Nieuwpoort, Middelkerke, Oostende, Bredene, De Haan, Blankenberge, Knokke-Heist en de deelgemeente Zeebrugge (exclusief de andere gemeenten binnen het grondgebied Brugge.)
- De kunststeden bestaan uit Antwerpen, Brugge, Gent, Leuven, Mechelen en Brussel. Een aantal deelgemeenten, die qua toeristisch karakter niet onder de kunststad passen, worden promotioneel ingedeeld bij 1 van de toeristische regio's. Afsnee, Drongen, Sint-Denijs-Westrem, Zwijsnaarde, Sint-Amandsberg, Ledeberg, Gentbrugge (Gent) horen bij de toeristische regio Scheldeland. Heffen, Hombeek, Leest, Walem en stadswijk Battel (Mechelen) behoren ook tot de regio Scheldeland. Assebroek, Dudzele, Koolkerke, Lissewege, Sint-Andries, Sint-Kruis en Sint-Michiels (Brugge) vallen promotioneel onder het Brugse Ommeland. Zeebrugge behoort tot de Vlaamse Kust.
- Gemeenten die niet onder de twee bovenstaande vallen worden gegroepeerd in een toeristische regio, die de provincies en Toerisme Vlaanderen promoten. Buiten de kust en de kunststeden zijn er 14 promotionele regio's.

Voor beleid en statistiek

Beleidsmatig en statistisch worden de toeristische regio's op een iets andere manier ingedeeld. Voor deze opdeling primeren de gemeentegrenzen. De deelgemeenten van de kunststeden vallen dus ook onder deze steden. Uitzondering hierop is Zeebrugge, dat ook hier onder de toeristische regio Kust valt.

Beleidsmatig en statistisch zijn er buiten de kust en de kunststeden 16 toeristische regio's. De Antwerpse Kempen worden opgesplitst in Kempen en Randstedelijk gebied Antwerpen-Mechelen. Hasselt hoort promotioneel onder de regio Haspengouw, maar is statistisch apart.

De onderverdeling naar toeristische regio's is niet in wetgeving verankerd. Het is een promotionele laag die is gebaseerd op de toeristische troeven in de bestemming Vlaanderen, en die historisch gegroeid is met oorsprong in de jaren '50. Beleidsmatig werd hierop voortgebouwd. Provincies gebruiken deze regionale afbakening bijvoorbeeld voor het opmaken van strategische plannen en het uitwerken van fiets- of wandelnetwerken. Statistisch is deze indeling gebaseerd op de nood aan cijfers specifiek voor gemeenten die qua cultuur en toeristisch beleid nauw samenhangen.

Aandachtspunten bij fusies

Indien gemeenten samengaan, moet er aandacht geschonken worden aan de bovenstaande indelingen. Gemeenten die tot verschillende regio's horen qua promotie en statistiek, zullen een beslissing moeten nemen bij welke regio zij willen horen. Belangrijk om mee te nemen: fusies over de regiogrenzen heen, zullen voor een statistische trendbreuk binnen deze regio's zorgen. Hierdoor krijgt men een artificiële daling of stijging in de trend.

Mogelijke scenario's	Te nemen beslissingen
De gemeenten horen promotioneel en statistisch tot dezelfde regio.	Geen actie vereist.
De gemeenten horen tot verschillende toeristische regio's.	Beslissing vereist over promotionele regio én over statistische regio. Hierbij moet de gemeente rekening houden met mogelijke samenwerkingsverbanden. Normaal gezien zijn beide regio's dezelfde.
De gemeenten horen tot verschillende toeristische regio's én tot verschillende provincies.	De gemeente komt terecht in de toeristische regio van de provincie waartoe ze gaan behoren.

4.10.2 Toeristische samenwerkingsverbanden

Het decreet toeristische samenwerkingsverbanden regelt de oprichting van toeristische samenwerkingsverbanden. Een toeristisch samenwerkingsverband is een door Toerisme Vlaanderen erkende rechtspersoon, waarvan de missie bestaat in het bijdragen tot de ontwikkeling, promotie en kwaliteitsbewaking van het toeristische aanbod binnen zijn werkingsgebied. Dit houdt onder meer coördinatie van toeristische beleidsplanning, implementatie van initiatieven over aanbodontwikkeling, promotie of kwaliteitszorg in.

Er zijn verschillende mogelijke samenwerkingsverbanden: gemeentelijk, intergemeentelijk, regionaal, provinciaal en interprovinciaal.

Mogelijke scenario's	Te nemen beslissingen
De gemeenten horen tot eenzelfde samenwerkingsverband.	Geen actie vereist.
De gemeenten hebben geen samenwerkingsverbanden.	Geen actie vereist.

De gemeenten horen tot verschillende samenwerkingsverbanden, of 1 gemeente heeft een samenwerkingsverband

Beslissing vereist om uit de verbanden te stappen (conform de statuten van het samenwerkingsverband) of samen tot eenzelfde verband toe te treden. Bij uittreding brengt het samenwerkingsverband binnen de dertig kalenderdagen Toerisme Vlaanderen op de hoogte.

4.10.3 Decreten toeristische logies en Toerisme voor Allen

Het logiesdecreet, dat alle toeristische logiesvormen regelt behalve de jeugdlogies type A, B en C, geeft een grotere verantwoordelijkheid aan uitbaters en wil de administratieve lasten fors doen afnemen. De logiesuitbater heeft als enige verplichting om zich te registeren en te voldoen aan basisnormen inzake brandveiligheid en kwaliteit.

Het decreet Toerisme voor Allen regelt de jeugdlogies type A, B en C. Deze logies zijn gericht op jeugdgroepen (onder andere Chiro, Scouts) en voldoen aan de specifieke normen voor jeugdlogies en de brandveiligheidsnormen.

De burgemeester levert in het kader van de brandveiligheidsnormen in deze beide decreten een brandveiligheidsattest af. Deze normen zijn in principe voor heel Vlaanderen dezelfde. Bij fusie van gemeenten zou het logiesdecreet of het decreet Toerisme voor Allen dan ook geen aandachtspunt mogen vormen, tenzij in het geval dat de gemeenten in een verschillende brandweerzone liggen. In dat geval moet de controle en afgifte van brandveiligheidsattesten onderzocht worden in het kader van de herstructurering van de brandweerzone.

Regelgeving

▸ [Wetgeving Toerisme](#)

Meer informatie

▸ [Provinciale toeristische diensten](#)

▸ [Logiesuitbaters](#)

Contact

Toeristische regio's
Willem De Graeve
Hub Beleid, strategie en ondernemingsplanning
Email: willem.degraeve@toerismevlaanderen.be
Tel.: 02/504 25 15

Logiesdecreet
Diensthoofd kwaliteit: Geert Martin
Email: geert.martin@toerismevlaanderen.be
Tel.: 02/504 04 13

4.11 Landbouw en Visserij

Het Departement Landbouw en Visserij van de Vlaamse overheid vormt samen met het Centrum voor Agro en Visserijmarketing (VLAM), het Instituut voor Landbouw-, Visserijen Voedingsonderzoek (ILVO) en de Strategische Adviesraad voor Landbouw en Visserij (SALV) het beleidsdomein Landbouw en Visserij. Het Departement Landbouw en Visserij is bevoegd voor beleidsontwikkeling, uitvoering, controle en evaluatie in verband met landbouw, tuinbouw, zeevisserij en platteland. De toepassing van het Europese Landbouwbeleid is hiervan 1 van onze hoofdtaken.

Wat betreft het landbouw- en visserijbeleid zal een vrijwillige fusie van twee of meer gemeenten weinig impact hebben.

Mogelijke taken waarbij enige impact kan vastgesteld worden:

- De adviesverlening door het departement in het kader van de omgevingsvergunning met impact op het agrarisch gebied, de opvolging van de lokale ruimtelijke processen.

Contact

Agentschap Landbouw en Zeevisserij
Email: communicatie@lv.vlaanderen.be
Tel.: 02 214 48 48

4.12 Ruimtelijke ordening

Het Departement Omgeving staat garant voor een kwaliteitsvolle leefomgeving met respect voor mens, dier en ecosysteem en maakt milieu-ecologische en ruimtelijke afwegingen en ontwikkelingskeuzes in het belang van de Vlaamse samenleving. In deze context heeft het Departement Omgeving opdrachten over beleidsontwikkeling, -uitvoering, handhaving en evaluatie in verband met ruimtelijke ordening. Hieronder vallen niet alleen de procedures over de omgevingsvergunning maar ook de ruimtelijke plannen.

De impact van de fusieoperaties hierop wordt hiernavolgend kort geschetst.

4.12.1 Wat zal blijven?

- Bestaande vergunningen, plannen en verordeningen moeten niet herbevestigd worden. Hiervoor kan worden verwezen naar het DLB, waar voorzien is dat bestaande besluiten, dus ook de besluiten over RUP's enzovoort., behouden blijven voor het deel van het grondgebied waarvoor ze zijn uitgevaardigd.
- Hetzelfde geldt voor de besluiten waarin de bevoegdheden van de gemeentelijk stedenbouwkundig ambtenaar, omgevingsambtenaar, handhavingsambtenaar, enzovoort zijn toegekend aan bepaalde personeelsleden. Zij mogen hun bevoegdheden blijven uitoefenen voor het deel van het grondgebied waarvoor de besluiten zijn uitgevaardigd. Het is aan de nieuwe gemeente om ambtenaren voor het gehele grondgebied aan te duiden en de eerdere besluiten op te heffen voor de toekomst. Dit behoort tot de autonomie van de lokale besturen maar mag niet uit het oog worden verloren.
- Het gaat om de volgende ambtenaren over ruimtelijke ordening:
 - Voor de omgevingsambtenaren geldt dat er minstens 1 omgevingsambtenaar per gemeente moet zijn (Artikel 9, §1, Omgevingsvergunningendecreet).

In geval van fusie van gemeenten betekent dat de (minstens) 2 omgevingsambtenaren die zijn aangesteld, behouden blijven. Na de fusie zijn ze echter enkel bevoegd voor het gebied waarvoor zij oorspronkelijk bevoegd waren. Pas bij een nieuwe aanstelling na de fusie zijn zij voor het gehele grondgebied bevoegd. De nieuwe gemeente voldoet als zij 1 nieuwe omgevingsambtenaar aanstelt voor het gehele grondgebied, maar 2 of meer omgevingsambtenaren zijn dus ook mogelijk.

In geval van een fusie waarbij een gemeente gesplitst wordt, kan het voorvallen dat de nieuwe gemeente voor een deel van haar grondgebied niet over een aangestelde ambtenaar beschikt.

In dat geval doet de gemeenteraad er goed aan zo spoedig mogelijk de bevoegdheden van de bestaande omgevingsambtenaar uit te breiden dan wel een nieuwe (bijkomende) gemeentelijke omgevingsambtenaar aan te stellen. In tussentijd oefent, voor dat deel van het grondgebied waarvoor geen gemeentelijke omgevingsambtenaar is aangewezen, de algemeen directeur de taken van de gemeentelijke omgevingsambtenaar uit of wijst hij een waarnemende gemeentelijke omgevingsambtenaar aan.

De aangestelde ambtenaar of ambtenaren gezamenlijk zullen over voldoende kennis van zowel de ruimtelijke ordening als het milieu moeten beschikken.

- Voor gemeentelijke stedenbouwkundige inspecteurs (Artikel 6.1.1, 1° Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening (VCRO)) dient opgemerkt te worden dat deze kunnen aangesteld worden sinds 1/3/2018. Het gaat voornamelijk over de bevoegdheden inzake herstellvorderingen, bestuurlijk en gerechtelijk. Diegenen die nog vóór de fusie aangesteld

zijn, blijven na de fusie enkel bevoegd voor het gebied waarvoor zij oorspronkelijk bevoegd waren. Pas bij een nieuwe aanstelling na de fusie zijn zij voor het gehele grondgebied bevoegd. Er is geen aantal bepaald, de keuze tot het al dan niet aanstellen ligt bij de nieuwe gemeente.

- Gemeentelijke verbalisanten ruimtelijke ordening (art. 6.1.1, 8° VCRO – overgangsbepaling 7.7.9, derde lid VCRO = vóór 1/3/2018 aangewezen verbalisanten op grond van het oude artikel 6.1.5 VCRO worden automatisch “gemeentelijke verbalisant ruimtelijke ordening”) kunnen behouden blijven of ook nieuw aangewezen. Diegenen die zijn aangewezen vóór de fusie, kunnen na de fusie enkel optreden voor het gebied waarvoor zij oorspronkelijk bevoegd waren. Pas bij een nieuwe aanwijzing na de fusie zijn zij voor het gehele grondgebied bevoegd. Er is geen aantal bepaald, de keuze tot het al dan niet aanwijzen ligt bij de nieuwe gemeente.
- De stedenbouwkundige ambtenaren (ruimtelijke ordening) worden intussen niet meer aangesteld.
- Verder is ook voorzien dat de nieuwe gemeente in de rechten en plichten van de gefuseerde gemeenten treedt voor wat betreft de hangende en toekomstige gerechtelijke procedures.
- De plannenregisters, vergunningenregisters en registers onbebouwde percelen van de fusionerende gemeenten kunnen tijdelijk worden behouden en bij de eerstvolgende actualisatie samengevoegd tot 1 register.

4.12.2 Waarvoor zijn overgangsbepalingen voorzien

De vrijwillige fusie van gemeenten vergt voornamelijk overgangsbepalingen voor de procedures, die reeds zijn aangevat in een fusionerende gemeente en verder worden afgehandeld door de nieuwe gemeente. Het gaat dan voornamelijk over:

- aankondiging, terinzagelegging, locatie indienen bezwaren openbaar onderzoek, en andere procedureaspecten bij vergunningen, meldingen, machtigingen en ontheffingen.

Hier geldt dat als een van de gefuseerde gemeenten een inspraakprocedure organiseert of mee organiseert, die procedure verloopt volgens de bepalingen zoals die van kracht waren op de dag voor de fusiedatum, onder voorwaarde dat:

- een rechtsgeldige aankondiging in een van de gefuseerde gemeenten beschouwd wordt als rechtsgeldig gebeurd voor de nieuwe gemeente;
- de eventuele terinzagelegging plaatsvindt op de plaats die aangegeven is in de aankondiging van het inspraakmoment;
- de inspraak gebeurt op de wijze zoals aangegeven in de aankondiging van het inspraakmoment;
- als een van de gefuseerde gemeenten de overheid is die bevoegd is om te beslissen in de procedure waarin de inspraak is georganiseerd, de nieuwe gemeente die bevoegdheid verkrijgt.
- de bevoegdheid om te beslissen over omgevingsvergunningen als de aanvraag betrekking had op gemeenten die samengaan.

Hier geldt dat als een aanvraag, een verzoek, een melding of een ambtshalve initiatief in het kader van het Omgevingsvergunningendecreet betrekking heeft op gemeenten binnen eenzelfde provincie, de overheid bevoegd blijft die bevoegd was op het ogenblik dat de aanvraag, [...] werd ingediend dan wel geïnitieerd, ook als de gemeenten tijdens de procedure gefuseerd worden.

- de samenstelling (in aantal) en de verderzetting van mandaten in de gemeentelijke commissies voor ruimtelijke ordening.

Deze overgangsbepalingen zijn opgenomen in het decreet van 21 december 2018 houdende de gevolgen van een vrijwillige fusie van gemeenten op het vlak van sectorregelgeving inzake omgeving.

Dit decreet van 21 december 2018 bevat eveneens bepalingen rond

- de gevolgen voor de ruilverkavelingscomités en ruilcomités
- het beheer van onbevaarbare waterlopen (zie **4.4.7 Beheer onbevaarbare waterlopen**)

Regelgeving

- [Artikelen 350 en 351 DLB](#)
- [Decreet van 21 december 201 houdende de gevolgen van een vrijwillige samenwerking van gemeenten op het vlak van sectorregelgeving inzake omgeving](#)

Meer informatie

- [FAQ: Wat betekent een fusie voor structuur- en beleidsplanning?](#)

Contact

BJO.omgeving@vlaanderen.be

Deel 5

Persoonsgebonden materies

5.1 Cultuur

5.1.1 Intergemeentelijke samenwerking voor bovenlokale cultuurwerking

Een intergemeentelijk samenwerkingsverband met een bovenlokale cultuurwerking kan een werkingssubsidie aanvragen van maximaal 100.000 euro per werkjaar, voor een looptijd van 6 jaar, als het voldoet aan volgende ontvankelijkheidsvoorwaarden:

- Het intergemeentelijk samenwerkingsverband bestaat uit minimaal 4 omliggende gemeenten of districten;
- Alle aangesloten gemeenten of districten samen brengen jaarlijks een bedrag in dat minstens gelijk is aan de jaarlijkse subsidie van de Vlaamse Regering;
- Het intergemeentelijk samenwerkingsverband dient een cultuurnota in met een transversale, gedragen en consistente visie op het bovenlokale cultuurwerk binnen het intergemeentelijk samenwerkingsverband voor een periode die loopt tot en met 31 december van het jaar dat volgt op de gemeenteraadsverkiezingen;
- Het intergemeentelijk samenwerkingsverband is gevestigd in het Nederlandse taalgebied of in het tweetalige gebied Brussel-Hoofdstad;
- Het intergemeentelijk samenwerkingsverband dient bij de administratie tijdig een volledig aanvraagdossier in.

De indiendatum voor de subsidieperiode die loopt vanaf 1 januari 2020 tot 31 december 2025, was 1 oktober 2019. Het decreet bepaalt dat je slechts om de 6 jaar kan instappen in de subsidieperiode van 6 jaar.

Als gemeenten kiezen voor een vrijwillige fusie, kan dit een impact hebben op het werkingsgebied van 1 of meer intergemeentelijke samenwerkingsverbanden voor bovenlokale cultuurwerking.

Mogelijke scenario's	Te nemen beslissingen
Slechts 1 gemeente maakt deel uit van een intergemeentelijk samenwerkingsverband voor bovenlokale cultuurwerking.	Het intergemeentelijk samenwerkingsverband wordt actief op het grondgebied van de nieuwe gemeente, indien voldaan blijft aan de voorwaarden van het decreet.
Alle gemeenten maken deel uit van hetzelfde intergemeentelijk samenwerkingsverband voor bovenlokale cultuurwerking.	Het intergemeentelijk samenwerkingsverband blijft actief op het grondgebied van de nieuwe gemeente, indien voldaan blijft aan de voorwaarden van het decreet.
De gemeenten maken deel uit van verschillende intergemeentelijke samenwerkingsverbanden voor bovenlokale cultuurwerking.	<ol style="list-style-type: none">1. De nieuwe gemeente kiest bij welk intergemeentelijk samenwerkingsverband ze zal aansluiten.2. De nieuwe gemeente zet de samenwerking met alle intergemeentelijke samenwerkingsverbanden stop.

Regelgeving

► [Artikel 40 Bovenlokaal Cultuurdecreet](#)

Contact

Departement Cultuur, Jeugd en Media
Team Transversaal en bovenlokaal
Arenbergstraat 9
1000 Brussel
Telefoon: 02-553.42 27
bovenlokaal.cjm@vlaanderen.be

5.1.2 Cultureelerfgoedconvenant via het Cultureelerfgoeddecreet

Artikel 57 van het Cultureel Erfgoeddecreet van 23 december 2021 bepaalt dat de Vlaamse Regering een werkingssubsidie kan toekennen aan de volgende besturen die een dienstverlenende rol opnemen op bovenlokaal niveau:

- lokale besturen, verenigd in een intergemeentelijk samenwerkingsverband;
- de Vlaamse Gemeenschapscommissie.

De Vlaamse Regering sluit een cultureelerfgoedconvenant met de besturen waaraan ze een werkingssubsidie toekent.

In afwijking hiervan kunnen de steden Antwerpen, Gent, Brugge, Leuven en Mechelen een collectiebeherende cultureelerfgoedorganisatie mandateren die de doelstelling van het convenant uitvoert.

De doelstelling van de werkingssubsidie is het opnemen van een dienstverlenende rol ter ondersteuning van cultureel erfgoed, beheerders ervan en cultureelerfgoedgemeenschappen. De dienstverlening heeft betrekking op cultureel-erfgoedwerking op het grondgebied of een bredere regio.

De werkingssubsidie wordt toegekend voor de werking van een cultureelerfgoedcel die een initiërende, coördinerende en ondersteunende rol opneemt en van eventuele collectiebeherende organisaties voor zover zij de dienstverlenende rol mee opnemen.

De lokale besturen richten een samenwerkingsverband op met een rechtspersoonlijkheid conform de toepasselijke regelgeving over de intergemeentelijke samenwerking. De huidige werkingssubsidie werd toegekend voor de periode van 2021 tot 2026.

Voor elk samenwerkingsverband geldt als voorwaarde dat de deelnemende gemeenten samen minimaal 85.000 inwoners tellen. Deze voorwaarde vervalt indien de samenstelling van het intergemeentelijke samenwerkingsverband overeenkomt met een intergemeentelijk samenwerkingsverband inzake onroerend erfgoed (IOED).

Als gemeenten kiezen voor een vrijwillige fusie, kan dit een impact hebben op het werkingsgebied van 1 of meer intergemeentelijke samenwerkingsverbanden voor cultureel erfgoed.

Mogelijke scenario's	Te nemen beslissingen
Slechts 1 gemeente maakt deel uit van een intergemeentelijk samenwerkingsverband met een cultureelerfgoedconvenant	1. Als de nieuwe gemeente geen beslissing neemt, wordt de nieuwe gemeente lid van het intergemeentelijk samenwerkingsverband, maar dat lidmaatschap beperkt zich tot het grondgebied van de oorspronkelijke gemeente die zich voor de fusie bij het intergemeentelijk samenwerkingsverband aangesloten had. Deze voortzetting van

	<p>lidmaatschap kan enkel als voldaan blijft aan de voorwaarden van het decreet.</p> <ol style="list-style-type: none"> 2. De nieuwe gemeente kan beslissen om toe te treden tot het intergemeentelijk samenwerkingsverband. De toetreding gebeurt dan voor het volledige grondgebied van de nieuwe gemeente. 3. De nieuwe gemeente kan beslissen om uit het intergemeentelijk samenwerkingsverband te treden. In dat geval zal er moeten worden nagegaan of het intergemeentelijk samenwerkingsverband in de nieuwe samenstelling nog voldoende inwoners telt om erkend te blijven.
<p>Alle gemeenten maken deel uit van hetzelfde intergemeentelijk samenwerkingsverband met een cultureelerfgoedconvenant.</p>	<p>Het intergemeentelijk samenwerkingsverband blijft actief op het grondgebied van de nieuwe gemeente, als voldaan blijft aan de voorwaarden van het decreet.</p>
<p>De gemeenten maken deel uit van verschillende intergemeentelijke samenwerkingsverbanden met een cultureelerfgoedconvenant.</p>	<p>De nieuwe gemeente zal bij het beëindigen van de looptijd van de samenwerkingsverbanden een keuze moeten maken of ze al dan niet aangesloten blijft bij 1 van de intergemeentelijke samenwerkingsverbanden. Er zal daarbij moeten worden nagegaan of elk intergemeentelijk samenwerkingsverband nog steeds voldoende inwoners telt om erkend te blijven. Tot het einde van de looptijd van het cultureelerfgoedconvenant wordt gewerkt met een overgangsregeling. Gelieve hiervoor contact op te nemen met de bevoegde administratie.</p>
<p>Eén van de gemeenten maakt deel uit van een intergemeentelijk samenwerkingsverband met een cultureelerfgoedconvenant dat participeert aan een regionaal depot voor cultureel (en onroerend) erfgoed.</p>	<p>Als de nieuwe gemeente niet langer deel uitmaakt van het intergemeentelijk samenwerkingsverband, zal dit een impact hebben op de dienstverlening van het depot naar actoren op het grondgebied van de gemeente. Neem tijdig contact op met de verantwoordelijken van dit regionaal depot.</p>

Regelgeving

▸ [Artikel 57 Cultureelerfgoeddecreet](#)

Contact

Departement Cultuur, Jeugd en Media
 Team Kunsten & Cultureel Erfgoed
 Arenbergstraat 9
 1000 Brussel
 Telefoon: 02-553.68 42
cultureelerfgoed@vlaanderen.be

5.1.3 Lokale netwerken voor de bevordering van de vrijetijdsparticipatie van personen in armoede

Met het oog op de creatie van een plaatselijk en structureel samenwerkingsverband verleent de Vlaamse Regering subsidies aan gemeenten, samenwerkingsverbanden van gemeenten in het Nederlands taalgebied en de Vlaamse Gemeenschapscommissie die via lokale netwerken de participatie in cultuur, jeugdwerk of sport stimuleren. Hiervoor moeten zij een afsprakennota vrijetijdsparticipatie indienen. Die bestrijkt een periode tot en met het 1ste jaar van de volgende bestuursperiode van de gemeenten.

Scenario	Te nemen beslissingen
Slechts 1 van de gemeenten beschikt over een lokaal netwerk voor de bevordering van de vrijetijdsparticipatie van personen in armoede.	Het lokaal netwerk blijft actief op het grondgebied van de oorspronkelijke gemeente met behoud van het toegekende trekkingsrecht tot het einde van de looptijd van de afsprakennota vrijetijdsparticipatie.
Alle gemeenten beschikken over een lokaal netwerk voor de bevordering van de vrijetijdsparticipatie van personen in armoede.	De lokale netwerken blijven los van elkaar actief op het grondgebied van de oorspronkelijke gemeente met behoud van het toegekende trekkingsrecht tot het einde van de looptijd van de afsprakennota vrijetijdsparticipatie.

Daarnaast blijft natuurlijk de bestaande regelgeving van toepassing, namelijk dat een gemeente jaarlijks kan beslissen om uiterlijk op 1 oktober een afsprakennota vrijetijdsparticipatie in te dienen voor de resterende beleidsperiode of om de uitvoering van de afsprakennota vrijetijdsparticipatie voor de resterende beleidsperiode stop te zetten (= automatische stopzetting van de subsidiëring).

Regelgeving

▶ [Participatiedecreet](#)

Contact

Departement Cultuur, Jeugd en Media
Team Transversaal en bovenlokaal
Arenbergstraat 9
1000 Brussel
Telefoon: 02-553.42 27
participatiedecreet@vlaanderen.be

5.1.4 Openbare bibliotheken die aangesloten zijn op het eengemaakt bibliotheekstelsel (EBS)

Cultuurconnect vzw ontwikkelt en exploiteert het eengemaakt bibliotheekstelsel voor alle Vlaamse en Brusselse openbare bibliotheken in opdracht van de Vlaamse overheid. Begin 2023 zijn alle openbare bibliotheken aangesloten. Bij instap kan elke openbare bibliotheek kiezen uit 1 van de 5 samenwerkingsmodellen. Die gaan van geen samenwerking, tot een fusie van bibliotheken.

- samenwerkingsgroep 0 –geen samenwerking. Alle bibliotheken maken wel automatisch gebruik van de gemeenschappelijke catalogus en het eengemaakt lenersbestand.

- samenwerkingsgroep 1 –1x lidgeld betalen: een klant betaalt in de bibliotheken die samenwerken 1 keer lidgeld, maar moet wel inschrijven in elke bibliotheek apart.
- samenwerkingsgroep 2 –1 reglement: model van groep 1 + de bibliotheken hebben hetzelfde uitleenreglement, zodat een klant dezelfde uitleenregels kent in alle bibliotheken die samenwerken.
- samenwerkingsgroep 3 (=regiobib)
 - 3a –1 financiële organisatie en regiobib-lidmaatschap: model van groep 2 + een klant wordt meteen herkend in alle bibliotheken van de samenwerking en kan openstaande boetes betalen in een andere bibliotheek van de samenwerking.
 - 3b –regiobib met transport: model van groep 3a + een klant kan uitgeleende exemplaren inleveren of gereserveerde exemplaren ophalen + als een klant een titel reserveert, kan die uit alle bibliotheken van de samenwerking komen. De voorwaarden hier zijn transport en uniek identificeerbare exemplaren.
 - 3c –regiobib met extra opties: model van groep 3b met verdere geavanceerde samenwerkingsopties zoals gezamenlijke communicatie (1 bibliotheek stuurt alle brieven), floating (exemplaren blijven staan in de bibliotheek waar ze ingeleverd worden), enz.
- samenwerkingsgroep 4 (= fusie) –bibliotheken worden samengevoegd tot 1 bibliotheek.

Als gemeenten kiezen voor een vrijwillige fusie, kan dit een impact hebben op het bibliotheekstelsel.

Mogelijke scenario's	Te nemen beslissingen
Alle gemeenten kiezen bij aansluiting voor samenwerkingsmodel 0.	De bibliotheken moeten worden samengevoegd tot 1 bibliotheek in het EBS (naar samenwerkingsgroep 4).
Alle gemeenten maken deel uit van hetzelfde bibliotheeksamenwerkingsverband dat volgens samenwerkingsmodel 1, 2, 3 of 4 is georganiseerd	De bibliotheken moeten worden samengevoegd tot 1 nieuwe bibliotheek in het EBS (naar samenwerkingsmodel 4). Binnen het samenwerkingsverband met andere bibliotheken blijft het gekozen samenwerkingsmodel hetzelfde.
De gemeenten maken deel uit van verschillende samenwerkingsverbanden.	De bibliotheken moeten worden samengevoegd tot een nieuwe bibliotheek in het EBS (naar samenwerkingsmodel 4). De nieuwe gemeente moet kiezen bij welk bibliotheeksamenwerkingsverband ze wil aansluiten, rekening houdend met de referentieregio. Het samenwerkingsmodel waarin wordt ingestapt, zal afhangen van die keuze.

Bibliotheken die een samenwerkingsgroep willen vormen of naar een andere samenwerkingsgroep willen evolueren, vinden [informatie over de conversie- en configuratiekosten op de website van Cultuurconnect](#).

Contact

Cultuurconnect vzw
 Priemstraat 51
 1000 Brussel
 Telefoon: 02 213 10 20
servicedesk@cultuurconnect.be

5.2 Jeugd

5.2.1 Jeugdraad

Een vrijwillige fusie van gemeenten heeft voor het beleidsdomein jeugd een beperkte impact. Het nieuwe gemeentebestuur moet beschikken over een jeugdraad, zoals bepaald in artikel 5 §1 van het decreet van 6 juli 2012 ter ondersteuning en stimulering van het lokaal jeugdbeleid en de bepaling van het lokaal jeugdbeleid.

Regelgeving

▸ [Artikel 5 § 1 Decreet Lokaal Jeugdbeleid](#)

Contact

Departement Cultuur, Jeugd, Sport en Media
Ann Vandenbussche, SPOC Jeugd
Arenbergstraat 9
1000 Brussel
Telefoon: 02-553 05 54
ann.vandenbussche@vlaanderen.be
filip.libin@cjsm.vlaanderen.be

5.2.2 Intergemeentelijke samenwerking voor bovenlokale jeugdwerking

Het Decreet Bovenlokale Jeugdwerking van 22 december 2017 voorziet werkingsubsidies voor intergemeentelijke samenwerkingsverbanden voor bovenlokale jeugdwerking voor een looptijd van 6 jaar, als het voldoet aan volgende ontvankelijkheidsvoorwaarden:

- het intergemeentelijk samenwerkingsverband bestaat uit minimaal twee gemeenten;
- enkel projectverenigingen komen in aanmerking;
- het intergemeentelijk samenwerkingsverband moet gevestigd zijn in het Vlaams Gewest.

Als gemeenten kiezen voor een vrijwillige fusie, kan dit een impact hebben op het werkingsgebied van 1 of meer intergemeentelijke samenwerkingsverbanden voor bovenlokale jeugdwerking.

Mogelijke scenario's	Te nemen beslissingen
Slechts 1 gemeente maakt deel uit van een intergemeentelijk samenwerkingsverband voor bovenlokale jeugdwerking.	Het intergemeentelijk samenwerkingsverband wordt actief op het grondgebied van de nieuwe gemeente, indien voldaan blijft aan de voorwaarden van het decreet.
Alle gemeenten nemen deel aan hetzelfde intergemeentelijk samenwerkingsverband voor bovenlokale jeugdwerking.	Het intergemeentelijk samenwerkingsverband blijft actief op het grondgebied van de nieuwe gemeente, indien voldaan blijft aan de voorwaarden van het decreet.

Alle gemeenten zitten in verschillende intergemeentelijke samenwerkingsverbanden voor bovenlokale jeugdwerking.

1. De nieuwe gemeente kiest bij welk intergemeentelijk samenwerkingsverband ze zal aansluiten.
 2. De nieuwe gemeente zet de samenwerking met alle intergemeentelijke samenwerkingsverbanden stop.
-

Regelgeving

▸ [Bovenlokaal Jeugddecree](#)

Contact

Departement Cultuur, Jeugd en Media
Team Transversaal en bovenlokaal
Arenbergstraat 9
1000 Brussel
Telefoon: 02-553 42 27
bovenlokaal.cjm@vlaanderen.be

5.2.3 Jeugdmaps

Jeugdmaps is een online GIS-tool (Geografisch Informatie Systeem) die bestaat uit:

- een handige online kaart waarop je heel wat informatie vindt over jeugdplekken in Vlaanderen en het Brussels Hoofdstedelijk Gewest;
- een webtool waarop gemeenten en jeugdwerk in Vlaanderen en Brussel kunnen inloggen om zelf hun jeugdruimte in kaart te brengen en te beheren.

Jeugdmaps.be werd in 2017 gelanceerd door De Ambrassade en Mediaraven en valt sinds 2021 volledig onder het beheer van het Departement Cultuur, Jeugd en Media.

De gegevens die de gemeenten ingeven in Jeugdmaps over hun jeugdinfrastructuur worden door het Departement Cultuur, Jeugd en Media doorgegeven aan de Vlaamse Belastingdienst. Deze informatie wordt gebruikt om vrijstellingen op de onroerende voorheffing toe te kennen aan infrastructuur die gebruikt wordt door erkend jeugdwerk. De gegevens stromen op dit moment nog niet automatisch door. Het is dus belangrijk dat de gegevens in Jeugdmaps (ook bij een fusie) steeds correct zijn.

Als gemeenten kiezen voor een vrijwillige fusie, kan dit een impact hebben op de registratie in Jeugdmaps.

Mogelijke scenario's	Te nemen beslissingen
Alle gemeenten hebben reeds een account op Jeugdmaps.	Het Departement maakt in samenspraak met de nieuwe gemeente een nieuw account aan in Jeugdmaps. De gemeente neemt hiervoor contact op met het Departement. De jeugdinfrastructuur van de oorspronkelijke gemeenten wordt dan automatisch aan deze nieuwe account gekoppeld. De nieuwe gemeente moet de gekoppelde infrastructuurfiches nakijken en eventueel aanpassen,

zodat de gekoppelde gegevens nog steeds correct op de kaart verschijnen.

Niet alle gemeenten hebben reeds een account op Jeugdmaps.

Het Departement maakt in samenspraak met de nieuwe gemeente een nieuw account aan in Jeugdmaps. De gemeente neemt hiervoor contact op met het Departement.

De jeugdinfrastructuur van de oorspronkelijke gemeenten worden dan automatisch aan deze account gekoppeld.

De nieuwe gemeente voert de jeugdinfrastructuur van de gemeente die nog geen account had op Jeugdmaps manueel in.

De nieuwe gemeente moet de gekoppelde infrastructuurfiches nakijken en eventueel aanpassen, zodat de gekoppelde gegevens nog steeds correct op de kaart verschijnen.

Contact

Departement Cultuur, Jeugd en Media
Team Transversaal en bovenlokaal
Arenbergstraat 9
1000 Brussel
Telefoon: 02-553 42 27
jeugdmaps.cjm@vlaanderen.be

5.3 Sport

Een vrijwillige fusie van gemeenten heeft voor het beleidsdomein sport een beperkte impact. Vanaf 2017 is er geen decretale subsidiëring meer van de gemeenten.

De gefusioneerde gemeenten zullen van Sport Vlaanderen een nieuwe login krijgen voor het gebruik van het e-loket en de Sportdatabank en aanpassingen zien in data.

Contact

Sport Vlaanderen
Hilde Robeyns
Teamverantwoordelijke (boven)lokale werking
M +32 477 83 18 90
hilde.robeyns@sport.vlaanderen

5.4 Welzijn

5.4.1 Projectsubsidies toegekend door departement WVG

Armoedebestrijding

De afgelopen jaren zijn projectoproepen gelanceerd in het kader van armoedebestrijding. Deze projectoproepen stonden open voor verenigingen zonder winstoogmerk, lokale besturen van het Vlaams Gewest en de Vlaamse Gemeenschapscommissie in Brussel. Er werden telkens een aantal projecten van gemeenten of OCMW's geselecteerd. De afdeling Beleidscoördinatie (team Armoedebestrijding) subsidieert deze projecten. Het subsidiebesluit zal worden aangepast in geval van fusies tussen betrokken gemeenten. De betrokken besturen moeten hiervoor niets ondernemen.

Contact

Goedele Schoukens
Departement Zorg
Afdeling ELGEZ (team subsidiëring)
Goedele.schoukens@vlaanderen.be
02/553.334.30

Geïntegreerd breed onthaal

De afdeling Beleidscoördinatie (team Lokaal Sociaal Beleid) subsidieert projecten in het kader van de samenwerkingsverbanden geïntegreerd breed onthaal. Het realiseren van de functies en werkingsprincipes van een samenwerking GBO vormt een Vlaamse beleidsprioriteit binnen de lopende BBC 2020-2025. Het betreft een samenwerking tussen minimaal het OCMW, het centrum voor algemeen welzijnswerk en de diensten maatschappelijk werk van de ziekenfondsen. Deze samenwerking is gericht op 2 belangrijke doelstellingen:

- Het realiseren van een toegankelijke sociale hulp- en dienstverlening;
- Het tegengaan van onderbescherming.

Ingeval van een fusie van 1 of meerdere lokale besturen betrokken bij een samenwerkingsverband GBO, zal per casus bekeken worden of er (1) een impact is op het samenwerkingsverband en (2) welke stappen gezet dienen te worden indien er impact is. De betrokken besturen moeten hiervoor niets ondernemen.

Regelgeving

- ▶ [Besluit van de Vlaamse Regering van 7 december 2018 betreffende de Vlaamse beleidsprioriteiten in het kader van het lokaal sociaal beleid en de subsidiëring van samenwerkingsverbanden geïntegreerd breed onthaal](#)
- ▶ [Besluit van de Vlaamse Regering van 30 november 2018 betreffende het lokaal sociaal beleid](#)
- ▶ [Decreet lokaal sociaal beleid van 9 februari 2018 betreffende het lokaal sociaal beleid](#)

Meer informatie

▸ [Geïntegreerd Breed Onthaal](#)

Contact

Inne Devos
Departement Zorg
Afdeling Beleidscoördinatie (team Lokaal Sociaal Beleid)
inne.devos@vlaanderen.be
02/553.33.30

5.4.2 Thuiszorg

Erkende thuiszorgvoorzieningen kunnen hun erkenningsnummer behouden:

- diensten voor gezinszorg, met inbegrip van de bijkomende erkenningen voor een centrum voor dagopvang (als verschillende lokale besturen die bij een fusie betrokken zijn, elk een erkenning als dienst voor gezinszorg hebben, zullen die erkenningen wel samengevoegd worden tot 1 erkenning)
- lokale (ook vergunde) dienstencentra

De thuiszorgvoorzieningen moeten geen nieuwe aanvraag indienen. Het Departement Zorg past het ondernemingsnummer en, indien nodig, de naam van de gemeente in het erkenningsbesluit aan. Mocht het rekeningnummer of de straatnaam wijzigen, dan moet de thuiszorgvoorziening dit wel meedelen aan het Departement Zorg.

Vesta (deze informatie is van toepassing op alle diensten voor gezinszorg die hulp bieden in 1 van de gemeenten die bij een fusie betrokken zijn)

- Als je zorgprofielen vanaf het jaar 2025 wil doorsturen naar Vesta, waarbij de hulp uitgevoerd wordt in 1 van de gemeenten die bij een fusie betrokken zijn, moet je erop letten dat je de correcte (nieuwe) NIS-code gebruikt. Neem contact op met de IT-verantwoordelijke van je dienst of met je softwareleverancier, om na gaan of binnen uw softwarepakket de nieuwe gemeenten en NIS-codes beschikbaar zijn.
- Daarnaast moet je alle zorgprofielen met een begindatum in 2024 (of vroeger) van dossiers die verder blijven lopen in 2025, en waarbij de feitelijke plaats van de hulpverlening 1 van de gemeenten is die betrokken zijn bij een fusie, stopzetten op 31 december 2024. Voor die dossiers moet je een nieuw zorgprofiel doorsturen met begindatum 1 januari 2025, de NIS-code van de nieuwe gemeente, en verder dezelfde informatie als in het stopgezette zorgprofiel. Alleen op die manier kunnen de prestaties die voor die dossiers geleverd worden in 2025, toegewezen worden aan de juiste gemeente.

Vrijwillige oppashulp (deze informatie is van toepassing op alle diensten voor oppashulp die hulp bieden in 1 van de gemeenten die bij een fusie betrokken zijn).

- Als je prestaties vanaf het jaar 2025 wil doorsturen naar de Vlaamse overheid, die uitgevoerd worden in 1 van de gemeenten die bij een fusie betrokken zijn, moet je erop letten dat je de correcte (nieuwe) NIS-code gebruikt. Neem contact op met de IT-verantwoordelijke van je dienst of met je softwareleverancier, om na gaan of binnen uw softwarepakket de nieuwe gemeenten en NIS-codes beschikbaar zijn.
- Voor prestaties in 1 van de gemeenten die betrokken zijn bij een fusie, die beginnen op 31 december 2024 en op 1 januari 2025 nog verder doorlopen, heb je de keuze om de prestatie als 1 geheel door te sturen (dan moet je alleen de huidige (oude) NIS-code gebruiken), ofwel splits je de prestatie op in 2 delen: een prestatie op 31 december 2024 tot 24 uur, met de huidige NIS-code, en een prestatie op 1 januari 2025 vanaf 0 uur met de nieuwe NIS-code.

Contact

thuiszorg@vlaanderen.be

02/553.35.09

5.4.3 Vrijwilligersorganisaties

De Vlaamse overheid erkent en subsidieert het autonoom vrijwilligerswerk via de afdeling Beleidscoördinatie (team Lokaal Sociaal Beleid) van het Departement Zorg. Een autonome vrijwilligersorganisatie is een organisatie die haar doel uitsluitend of hoofdzakelijk met de inzet van vrijwilligers nastreeft. De Vlaamse overheid erkent of subsidieert ze niet volgens een sectorale regelgeving. Een autonome vrijwilligersorganisatie onderscheidt zich dus duidelijk van het ingebouwd vrijwilligerswerk. Dit situeert zich binnen de verschillende erkende en gesubsidieerde voorzieningen en organisaties. Een aantal OCMW's in Vlaanderen zijn erkend als vrijwilligersorganisatie.

Scenario's	Te nemen beslissing	Timing
Door de fusie van gemeenten (OCMW's) vervalt de erkenning als organisatie voor autonoom vrijwilligerswerk	Aanvraag van het nieuwe OCMW tot erkenning en subsidiëring als organisatie voor autonoom vrijwilligerswerk indienen bij de Afdeling Beleidscoördinatie. De voorwaarden staan beschreven in de regelgeving (zie hieronder).	Als een erkenning moet ingaan op 1 januari van een bepaald jaar, moet het OCMW de aanvraag in principe insturen voor 1 september voorafgaand aan deze ingangsdatum. Lokale besturen met een erkenning voor autonoom vrijwilligerswerk die instappen in een fusietraject zullen gecontacteerd worden door de Afdeling Beleidscoördinatie in het kader van het indienen van een nieuwe aanvraag tot erkenning.

Regelgeving

- ▶ [Erkende organisaties voor autonoom vrijwilligerswerk en organisaties met ingebouwd vrijwilligerswerk](#)
- ▶ [Besluit van de Vlaamse Regering van 26 oktober 2010 tot regeling van de erkenning en de subsidiëring van organisaties voor autonoom vrijwilligerswerk](#)
- ▶ [Hoofdstuk II, artikel 2, 3 erkenningsvoorwaarden hoofdstuk III, artikelen 4, 5, 6 en 7 erkenningsprocedure besluit Erkenning](#)

Meer informatie

- ▶ [Vrijwilligerswerk](#)

Contact

Joke Sannen

02 553 33 30

joke.sannen@vlaanderen.be

Departement Zorg

Afdeling Beleidscoördinatie (team Lokaal Sociaal Beleid)

5.4.4 Instellingen voor schuldbemiddeling

Vlaanderen kan een OCMW of een CAW erkennen als een instelling voor schuldbemiddeling. Zij helpen mensen met financiële problemen om hun budget te beheren en kunnen bemiddelen bij schuldeisers. Momenteel zijn alle CAW en bijna alle OCMW's in Vlaanderen erkend als instelling voor schuldbemiddeling, evenals 4 OCMW-verenigingen.

Scenario's	Te nemen beslissingen	Timing
Door de fusie van gemeenten (OCMW's) vervalt de erkenning als instelling voor schuldbemiddeling	Aanvraag van het nieuwe OCMW tot erkenning als instelling voor schuldbemiddeling indienen bij de Afdeling ELGEZ per aangetekende brief.	De regelgeving stelt geen exacte timing voorop. De OCMW's starten de voorbereidingen best op voor de fusiedatum. Een overgangsbepaling geldt tot de nieuwe erkenning voltooid is.

Regelgeving

- ▶ [Erkenning en subsidiëring van instellingen voor schuldbemiddeling tot subsidiëring van Vlaams Centrum Schuldenlast](#)

Meer informatie

- ▶ [Schuldbemiddeling](#)

Contact

Tot 1 mei 2024

Koen Devroey
0499 58 99 47
koen.devroey@vlaanderen.be
Departement Zorg
Afdeling Beleidscoördinatie

Vanaf 1 mei 2024

Anouchka Devreker
0471 67 27 63
anouchka.devreker@vlaanderen.be
Departement Zorg
Afdeling Eerstelijns en Gespecialiseerde Zorg

5.4.5 Samenwerkingsverbanden schuldhulpverlening

De afdeling ELGEZ subsidieert samenwerkingsverbanden van erkende instellingen voor schuldbemiddeling voor de volgende opdrachten:

- preventie-initiatieven en aan nazorg doen om schuldenlast of herhal in schuldenlast te voorkomen;
- initiatieven nemen ter ondersteuning van een toegankelijke, cliëntgerichte en integrale budget- en schuldhulpverlening, om gezinnen en personen in staat te stellen zelf verantwoordelijkheid te (leren) dragen voor hun duurzaam budgetmanagement.

Scenario's	Te nemen beslissing	Timing
Door de fusie van gemeenten (en bijgevolg OCMW's) wijzigt de samenstelling van een samenwerkingsverband dat momenteel gesubsidieerd wordt.	Indienen van een aangepast beleidsplan bij de afdeling ELGEZ.	Er wordt gewerkt met een overgangsregeling zodat de subsidie blijft verder lopen in afwachting van het indienen van een aangepast beleidsplan. In de regelgeving staat bepaald dat het beleidsplan tijdens de geldigheidsduur gewijzigd kan worden op verzoek van het samenwerkingsverband of van de minister. De voorbereidingen worden best opgestart voorafgaand aan de fusiedatum.

Meer informatie

▸ [Schuldbemiddeling](#)

Regelgeving

▸ [Erkenning en subsidiëring van instellingen voor schuldbemiddeling](#)

Contact

Tot 1 mei 2024

Koen Devroey
0499 58 99 47
koen.devroey@vlaanderen.be
Departement Zorg
Afdeling Beleidscoördinatie

Vanaf 1 mei 2024

Anouchka Devreker
0471 67 27 63
anouchka.devreker@vlaanderen.be
Departement Zorg
Afdeling Eerstelijns en Gespecialiseerde Zorg

5.4.6 Werk – Zorg

De afdeling Beleidscoördinatie (team Lokaal Sociaal Beleid) erkent en subsidieert begeleiders arbeidsmatige activiteiten (AMA) en staat in voor de mandatering en subsidiëring van Samenwerkingsverbanden zorg binnen activeringstrajecten.

AMA is een onbetaalde bezigheid voor personen met cognitieve, medische, psychische, psychiatrische en/of sociale problemen voor wie betaalde beroepsarbeid (met of zonder ondersteuning) op middellange termijn niet, nog niet of niet meer mogelijk is door één van deze belemmeringen. Activeringstrajecten zijn kortstondige werk- en zorgtrajecten waarbij werkbegeleiding en zorgbegeleiding op elkaar worden

afgestemd, voor personen met cognitieve, medische, psychische, psychiatrische en/of sociale problemen die ten gevolge van die problemen momenteel niet kunnen werken, maar van wie wordt ingeschat dat ze na een gecombineerd werk- en zorgtraject, betaald werk zullen kunnen verrichten.

Een OCMW kan fungeren als erkend begeleider AMA, alsook kan deze deel uitmaken van een Samenwerkingsverband zorg om de rol als casemanager zorg op te nemen binnen een activeringstraject.

Scenario's	Te nemen beslissing	Timing
Door de fusie van gemeenten (en bijgevolg OCMW's) vervalt de erkenning begeleider AMA of dient er een wijziging aangevraagd te worden in de samenstelling van het Samenwerkingsverband zorg.	Aanvraag van het nieuwe OCMW tot erkenning als begeleider AMA of tot aanvraag tot wijziging van de samenstelling van het Samenwerkingsverband Zorg indienen bij de Afdeling Beleidscoördinatie. Een nieuwe erkenning AMA aanvragen kan via het AMA WVG e-loket. Een wijziging van samenstelling van het Samenwerkingsverband zorg wordt ingediend bij de Afdeling Beleidscoördinatie via de werkwijze omschreven in de regelgeving (zie hieronder, BVR art. 19).	Erkenning AMA: De ontvankelijkheidstermijn is 45 dagen. De gegrondheidstermijn is 45 dagen. Indien een erkenning moet ingaan op 1 januari van een bepaald jaar, moet een aanvraag in principe worden ingestuurd 90 dagen voorafgaand aan deze ingangsdatum, via het AMA WVG e-loket.

Meer informatie

- ▶ [Werk – Zorg](#)
- ▶ Zorgenwerk.zorg@vlaanderen.be

Regelgeving

- ▶ [Decreet van 8 juli 2022 over de werk- en zorgtrajecten](#)
- ▶ [Besluit van de Vlaamse Regering van 18 november 2022 houdende de uitvoering van het decreet van 8 juli 2022 over de werk- en zorgtrajecten](#)

Contact

Nele Lenaerts
 02 553 33 30
nele.lenaerts@vlaanderen.be
 Departement Zorg
 Afdeling Beleidscoördinatie (team Lokaal Sociaal Beleid)

5.4.7 Preventie

Fusies van gemeenten die in verschillende zorgregio's gelegen zijn, hebben een impact op de toekomstige planning van de (preventieve) gezondheidszorg. Het is belangrijk dat de betrokken besturen op voorhand goed in kaart brengen wat een wijziging van zorgregio-indeling kan betekenen voor het preventiebeleid (SWOT-analyse).

Mogelijke scenario's	Te nemen beslissingen
Fusies zijn afgestemd op zorgregiodecreet en provinciegrenzen.	Geen beslissing vereist.
Indien de fusies het zorgregiodecreet en/of de provinciegrenzen niet volgen: aanpassen erkenningen en werking lokaal gezondheidsoverleg en -organisatie (Logo), inclusief medisch milieukundigen, en de intergemeentelijke preventiewerkingen.	De Vlaamse overheid onderneemt de nodige regelgevende acties.

Regelgeving

► [Preventiedecreet en uitvoeringsbesluiten](#)

Contact

Iris De Schutter (algemeen)
Departement Zorg
Afdelingshoofd Preventief Gezondheidsbeleid
iris.deschutter@vlaanderen.be
02 553 07 54

Jolijn Van Gorp & Bert Mostien (Logowerking en de intergemeentelijke preventiewerkingen)
Departement Zorg Afdeling Preventief Gezondheidsbeleid
jolijn.vangorp@vlaanderen.be 016 66 63 67
Bert.mostien@vlaanderen.be 09 276 13 81

Koen Schoeters (milieugezondheid)
Departement Zorg Afdeling Preventief Gezondheidsbeleid
Koen.schoeters@vlaanderen.be
02/553.35.49

5.4.8 Eerstelijnsgezondheidszorg

Huisartsenkringen

Zorg en Gezondheid erkent en subsidieert de huisartsenkringen. Elke erkende kring ontvangt **jaarlijks een forfaitaire subsidie** voor zijn werkingskosten. Daarnaast kunnen zij een aanvullende financiering ontvangen voor een **operationeel centraal oproepnummer** of **wanneer de bevolkingsdichtheid in hun zone laag is**.

Bij een fusie moet het ministerieel besluit betreffende de huisartsenzones mogelijk aangepast worden. De subsidiëring van de HAK volgt dan de nieuwe regio-indeling.

Zorgraden

Zorg en Gezondheid erkent en subsidieert de zorgraden. Elke zorgraad ontvangt een jaarlijkse subsidie, die afhankelijk is van het aantal inwoners in de eerstelijnszone en de weging van de zorgzwaarte aan de hand van een aantal parameters.

In het geval van een fusie is er een impact op de gemeenten die tot verschillende eerstelijnszones behoren.

Palliatieve netwerken (PN) en samenwerkingsverbanden inzake palliatieve zorg (PSV)

Zorg en Gezondheid erkent en subsidieert de PN en PSV. Een van de erkenningsvereisten van de PSV, is het beschikken over een multidisciplinaire begeleidingsequipe voor palliatieve verzorging (MBE). De financiering van de MBE zit vervat in het decreet van 18 mei 2018 houdende de Vlaamse sociale bescherming.

Bij een fusie is er geen impact als de fusie binnen dezelfde regionale stad gebeurt. Er is wel sprake van een impact als de fusie verschillende regionale steden omvat. In dat laatste geval heeft de fusie een impact op het werkingsgebied van een PN/PSV

Er moet ook worden nagegaan tot welke zorgregio de nieuwe gemeente dan behoort.

Mogelijke scenario's	Te nemen beslissing
De gemeenten behoren tot dezelfde zorgregio	Regelgeving zorgregiodecreet aanpassen alsook elke regelgeving waarbij het zorgregiodecreet toegepast wordt. De Vlaamse overheid neemt de nodige regelgevende initiatieven.
De gemeenten behoren tot een verschillende zorgregio maar tot dezelfde provincie	Regelgeving zorgregiodecreet aanpassen alsook elke regelgeving waarbij het zorgregiodecreet toegepast wordt. De Vlaamse overheid neemt de nodige regelgevende initiatieven.
De gemeenten behoren tot een verschillende zorgregio én tot een verschillende provincie	Regelgeving zorgregiodecreet aanpassen alsook elke regelgeving waarbij het zorgregiodecreet toegepast wordt. De Vlaamse overheid neemt de nodige regelgevende initiatieven.

Meer informatie

- ▶ [Eerste lijn](#)
- ▶ [Palliatieve netwerken en samenwerkingsverbanden](#)

Contact

Thomas Boeckx

Agentschap Zorg en Gezondheid
Afdeling Eerstelijns en Gespecialiseerde Zorg
thomas.boeckx@vlaanderen.be
02 553 35 58

Rudi Overloop (Financiële ondersteuning huisartsen)

Agentschap Zorg & Gezondheid
Afdeling Eerstelijns en Gespecialiseerde Zorg
rudi.overloop@vlaanderen.be
02/553.36.48

Anneleen Craps (Zorgraden)

Agentschap Zorg & Gezondheid
Afdeling Eerstelijns en Gespecialiseerde Zorg
anneleen.craps@vlaanderen.be
02 553 36 77

5.4.9 Centra voor Geestelijke Gezondheidszorg

Het Departement Zorg erkent en financiert de Centra voor Geestelijke Gezondheidszorg (CGG). In geval van fusies van gemeenten zal het Departement Zorg onderzoeken of de gemeenten die fusioneren onder dezelfde werkingsgebieden van de CGG vallen.

Indien dit het geval is zal het Departement Zorg de erkenningsbesluiten van de betrokken CGG aanpassen.

Indien dit niet het geval is, is overleg noodzakelijk om met de betrokken CGG een verdeling te maken. De betrokken CGG contacteren het Departement Zorg.

Contact

Nele Roelandt

Departement Zorg
Afdeling Eerstelijns en Gespecialiseerde Zorg
nele.roelandt@vlaanderen.be
02 553 36 02

5.4.10 Huizen van het kind

Elk Huis van het Kind heeft een uniek werkingsgebied. Een gemeente kan over een gemeentelijk Huis van het Kind beschikken of deel uitmaken van een samenwerkingsverband tussen meerdere gemeenten.

Fusionerende gemeenten met een verschillend werkingsgebied moeten uitzoeken hoe ze in de nieuwe situatie vormgeven aan de organisatie en het werkingsgebied van het Huis van het Kind. Dit gebeurt in samenwerking met de andere partners van het samenwerkingsverband en houdt een wijziging van de oorspronkelijke erkennings-/subsidiebeslissing in. De wijziging van de oorspronkelijke erkennings- en subsidiebeslissing dienen ze in bij Agentschap Opgroeien regie.

Wanneer een Huis van het Kind beslist te splitsen in twee of meerdere Huizen van het Kind of te fusioneren met 1 of meerdere Huizen van het Kind, moet je dit uiterlijk op 15 november bij Opgroeien regie aanvragen. De bestaande erkenning wordt dan stopgezet. Een nieuwe erkenning moet worden toegekend met een eventuele aanpassing aan de subsidiebeslissing hieraan verbonden.

Mogelijke scenario's	Te nemen beslissingen
Een Huis van het Kind splitst	Je bestaande Huis van het Kind als samenwerkingsverband stopt met de opdracht op de laatste dag van het lopende jaar. Je ontvangt van deze stopzetting een beslissing. Je verzekert de continuïteit van de werking tot deze datum. Na goedkeuring van de aanvragen voor de nieuwe Huizen van het Kind ontvangen deze een nieuwe erkenning per Huis van het Kind en hieraan verbonden een eventuele aanpassing aan de subsidiebeslissing. Een erkenning en bijkomende subsidie start altijd op 1 januari van het jaar dat volgt de aanvraag. De aanvraag moet ten laatste op 15 november worden ingediend.
Een Huis van het Kind fuseert met 1 of meerdere Huizen van het Kind	De bestaande Huizen van het Kind stoppen als samenwerkingsverband met de opdracht op de laatste dag van het lopende jaar. De organisatoren ontvangen van deze stopzettingen een beslissing. De organisatoren verzekeren de continuïteit van de werking tot deze datum. Na goedkeuring van de aanvraag voor het nieuwe Huis van het Kind ontvang je een nieuwe erkenning en hieraan verbonden een eventuele aanpassing aan de subsidiebeslissing. Een erkenning en bijkomende subsidie start altijd op 1 januari van het jaar dat volgt op de aanvraag. De aanvraag moet ten laatste op 15 november worden ingediend.

Regelgeving

- ▶ [Organisatie preventieve gezinsondersteuning](#)
- ▶ [Besluit van de Vlaamse Regering tot uitvoering van het decreet van 29 november 2013 houdende de organisatie van preventieve gezinsondersteuning \(vlaanderen.be\)](#)

Meer informatie

- ▶ [Huis van het kind](#)
- ▶ [Procedures en werkinstrumenten](#)

Contact

Agentschap Opgroeien regie
Team Voorzieningenbeleid
Klantenbeheer Huizen van het Kind
huizenvanhetkind@kindengezin.be
02/553.14.92

5.4.11 Kinderopvang

Fusies van gemeenten hebben een impact op de organisatie van kinderopvang (zowel baby's en peuters als buitenschoolse opvang). Er werden daarom een aantal fusieregels ingeschreven in het [Procedurebesluit van 9 mei 2014 voor baby's en peuters](#) en in het [Procedurebesluit van 19 december 2014 voor buitenschoolse opvang](#).

Je bent OCMW of GEMEENTEBESTUUR in een gemeente die gaat fusioneren en organisator van kinderopvang?

De gemeentebesturen en OCMW's van de oorspronkelijke gemeenten worden stopgezet. Elke nieuwe gemeente krijgt een nieuw OCMW en een nieuw gemeentebestuur met een nieuw ondernemingsnummer. Zij worden de nieuwe organisatoren.

Elke gemeente zal een formulier van Kind en Gezin krijgen waarin enkele basisgegevens opgevraagd worden om de overstap vlot te maken. Zo zal nagevraagd worden wie de contactpersonen voor Kinderopvang en Preventieve Zorg worden in de nieuwe gemeente, wat het nieuwe rekeningnummer is van het gemeentebestuur en OCMW waarop de subsidies mogen overgeschreven worden, ...

Met die informatie kan Kind en Gezin de nodige basisinformatie voor de nieuwe gemeentebesturen en OCMW's in hun systeem inbrengen.

Kind en Gezin voorziet zoveel mogelijk automatische omzettingen:

- Voor de organisatoren van Kinderopvang baby's en peuters
 - **Impact op de vergunning:**
De vergunde locaties voor baby's en peuters worden afgesloten op 31 december van het jaar voor de fusie voor het oorspronkelijke gemeentebestuur of OCMW. Er worden automatisch nieuwe vergunningen met startdatum 1 januari aangemaakt voor het nieuwe gemeentebestuur of OCMW. Hebben de gemeentebesturen of OCMW's van de oorspronkelijke gemeenten vergunde locaties, dan worden deze onder de nieuwe gemeente samengebracht.
 - **Impact op subsidies**
De subsidies voor baby's en peuters van het oorspronkelijke gemeentebestuur of OCMW worden afgesloten op 31 december van het jaar voor de fusie. De subsidies worden automatisch vanaf 1 januari opnieuw toegekend aan het nieuwe gemeentebestuur of OCMW. Hebben de gemeentebesturen of OCMW's subsidies voor Baby's en Peuters, dan worden deze bij de nieuwe gemeente opgeteld en komen ze in 1 subsidiegroep terecht. De subsidiebeloftes van de oorspronkelijke gemeentebesturen of OCMW's worden overgezet naar de nieuwe. Ze behouden hun initiële geldigheidsduur.

Zijn er kinderen waarvoor het OCMW of gemeentebestuur een subsidie voor inclusieve individuele opvang krijgt, dan wordt die automatisch overgezet naar de nieuwe gemeente.

Zijn bepaalde subsidieerbare plaatsen in voorbehoud, dan loopt de termijn gewoon verder. De termijn begint niet opnieuw te lopen.
 - **Impact op de handhaving**
Is er handhaving opgestart voor 1 van de dossiers of voor de subsidies, dan blijft dit doorlopen ten aanzien van de nieuwe gemeente. Handhavingstrajecten worden dus niet opnieuw van nul begonnen.
- Voor de organisatoren van Buitenschoolse opvang
 - **Impact op het kwaliteitslabel**
De locaties met een kwaliteitslabel worden afgesloten op 31 december van het jaar voor de fusie. Er worden automatisch nieuwe gelabelde locaties aangemaakt met startdatum 1 januari

voor het nieuwe gemeentebestuur of OCMW.

Hebben de gemeentebesturen of OCMW's van de oorspronkelijke gemeenten buitenschoolse opvanglocaties, dan worden deze onder de nieuwe gemeente samengebracht.

- **Impact op subsidies**

De transitiesubsidies voor buitenschoolse opvang van het oorspronkelijke gemeentebestuur of OCMW worden afgesloten op 31 december van het jaar voor de fusie. De transitiesubsidies worden automatisch vanaf 1 januari opnieuw toegekend aan het nieuwe gemeentebestuur of OCMW en samengevoegd. Er is dus geen subsidieverlies door de fusie.

Zijn er kinderen waarvoor het OCMW of gemeentebestuur een subsidie voor inclusieve individuele opvang krijgt, dan wordt die ook automatisch overgezet naar de nieuwe gemeente.

De BOA-subsidies die aan de lokale besturen zijn toegekend worden ook automatisch opgeteld en toegekend aan het nieuwe gemeentebestuur in geval van fusie van de gemeente.

- **Impact op handhaving**

Is er handhaving opgestart voor 1 van de dossiers of voor de subsidies, dan blijft dit doorlopen. Handhavingstrajecten worden dus niet opnieuw van nul begonnen.

Je bent organisator van groepsopvang baby's en peuters of buitenschoolse opvang in een gemeente die gaat fusioneren maar je bent GEEN gemeentebestuur of OCMW

- **Impact op vergunning/kwaliteitslabel kleuteropvang**

Heb je in 1 van de oorspronkelijke gemeenten een of meerdere locaties groepsopvang voor baby's en peuters, een buitenschoolse kleuteropvanglocatie met een kwaliteitslabel? Je vergunning of kwaliteitslabel loopt gewoon door. Enkel je adres wordt aangepast. Je ontvangt dus een aangepast attest van je vergunning of kwaliteitslabel met de nieuwe adresgegevens.

Heb je in beide oude gemeenten een locatie groepsopvang of een kwaliteitslabel? Deze locaties worden na de fusie overgebracht naar 1 subsidiegroep. De dossiers van 1 oude gemeente worden afgesloten op 31 december van het jaar voor de fusie en automatisch gekopieerd naar de andere subsidiegroep. Deze locatie krijgt een nieuwe vergunning of een nieuw kwaliteitslabel, die start op 1 januari. Het andere dossier blijft gewoon open en wijzigt dus niet van nummer.

- **Impact op subsidies**

Heb je in 1 van de oorspronkelijke gemeenten een locatie groepsopvang voor baby's en peuters of een kleuteropvanglocatie met kwaliteitslabel, met subsidies, dan wijzigt er niets voor je subsidies. Deze lopen gewoon door.

Heb je in de oorspronkelijke gemeenten een locatie groepsopvang of kwaliteitslabel, dan worden de subsidies die je kreeg voor de locatie die is afgesloten, opgeteld bij de subsidie die je krijgt in de andere subsidiegroep. Je verliest dus geen subsidies.

Zijn bepaalde subsidies in voorbehoud, dan loopt de termijn gewoon verder. De termijn begint niet opnieuw te lopen.

Je bent een organisator van gezinsopvang of groepsopvang samenwerkende onthaalouders (SOO) en je bent GEEN gemeentebestuur of OCMW

- **Impact op vergunning**

Als de fusionerende gemeenten onder dezelfde zorgregio ondergebracht zijn en ook de nieuwe gemeente in die zorgregio blijft, wordt enkel het adres van je vergunde locaties geüpdatet en krijg je een

nieuwe vergunning met het juiste adres.

Heb je locaties die na de fusie bij een andere zorgregio horen? Dan worden deze administratief gestopt op 31 december van het jaar voor de fusie. Ze worden automatisch opnieuw aangemaakt onder de correcte zorgregio vanaf 1 januari. Je krijgt voor deze locaties een nieuwe vergunning.

- **Gevolgen voor de subsidies**

Heb je door de fusie geen vergunde plaatsen meer in de oorspronkelijke zorgregio, dan worden de subsidies uit de oorspronkelijke zorgregio volledig overgedragen naar de nieuwe zorgregio. Heb je wel nog vergunde plaatsen in de oorspronkelijke zorgregio, dan kan je zelf bepalen hoeveel van je subsidies worden overgedragen naar de zorgregio waarin de nieuwe gemeente ligt. Kind en Gezin zal je hiervoor na de fusie contacteren. Zijn bepaalde subsidieerbare plaatsen in voorbehoud, dan loopt de termijn gewoon verder. De termijn begint niet opnieuw te lopen.

- **Centra inclusieve opvang**

Centra voor inclusieve opvang moeten expertise uitbouwen en verspreiden met het oog op de realisatie van inclusieve kinderopvang binnen hun zorgregio. Indien bijgevolg gemeenten verdwijnen of toegevoegd worden aan de zorgregio, zal het werkingsgebied van de centra voor inclusieve opvang wijzigen.

Meer informatie

- › [Kinderopvang van baby's en peuters](#)
- › [Opvang schoolgaande kinderen](#)

Contact

- › **Organisatoren voor kinderopvang kunnen terecht bij hun klantenbeheerder.**

Lokale loketten kinderopvang

De Lokale loketten kinderopvang hebben als doel een neutraal informatie- en ondersteuningspunt te zijn voor ouders die op zoek zijn naar kinderopvang. Er kan maar 1 Lokaal Loket Kinderopvang zijn per gemeente en het is, net zoals voor de Huizen van het Kind, mogelijk dat er intergemeentelijk gewerkt wordt. Maar elk Lokaal Loket Kinderopvang heeft een uniek werkingsgebied. Bij een fusie van gemeenten (bv. A en B) zou het kunnen voorvallen dat de gemeente A voor wat betreft het gesubsidieerde Lokaal Loket Kinderopvang deel uitmaakt van een samenwerkingsverband met als werkingsgebied gemeentes D en F, en gemeente B een gemeentelijk Huis van het Kind heeft.

De gemeenten zullen in samenwerking met de andere partners van het samenwerkingsverband Lokaal Loket Kinderopvang moeten overwegen hoe ze in de nieuwe situatie best vormgeven aan de organisatie, en meer specifiek het werkingsgebied, van het Lokaal Loket Kinderopvang. Dit houdt dan een wijziging in van het werkingsgebied/subsidiebeslissing die de gemeenten moeten aanvragen bij het Agentschap Opgroeien regie.

Scenario	Te nemen beslissing
Minimaal 1 gemeente waar een gesubsidieerd Lokaal Loket Kinderopvang is, fusioneert met een andere gemeente	Wijziging van het werkingsgebied/subsidiebeslissing aanvragen bij Opgroeien regie samen met de andere partners van het samenwerkingsverband.

Contact

Agentschap Opgroeien regie
Team Voorzieningenbeleid
Dossierbeheer
Lokaal Loket Kinderopvang
lokaalloket@kindengezin.be
02/553.14.92

5.4.12 Personen met een handicap

Het Vlaams Agentschap voor Personen met een Handicap (VAPH) vergunt en erkent organisaties voor de ondersteuning van personen met een handicap. In sommige gevallen is de inrichtende macht van een organisatie een OCMW, een vereniging van OCMW's, een intercommunale of autonoom gemeentebedrijf.

Door de fusie van gemeenten en dus bijgevolg de OCMW's wijzigt de inrichtende macht en dus de vergunning of erkenning bij het VAPH. Via het formulier "[Aanvraag van een vergunning](#)" deelt de organisatie de gewijzigde gegevens minstens zes maanden voor de fusiedatum mee. De organisatie stuurt een mail met het formulier aan erkenningen@vaph.be. Het VAPH past de gewijzigde gegevens aan. Dit is een administratieve formaliteit.

Regelgeving

- ▶ [Besluit van de Vlaamse Regering van 15 december 1993 over algemene regels inzake het verlenen van vergunningen en erkenningen](#)
- ▶ [Besluit van de Vlaamse regering van 24 juni 2016 over vergunnen](#)

5.4.13 Gemachtigd indicatiesteller Vlaamse Sociale Bescherming

Een OCMW of een welzijnsvereniging is van rechtswege erkend als gemachtigd indicatiesteller voor het zorgbudget voor zwaar zorgbehoevenden. Zij voeren indicatiestellingen met de BelRAI Screener uit in het Vlaams BelRAI platform. Als bij een fusie van de gemeenten, de OCMW's of welzijnsverenigingen van de betrokken gemeenten ook fusioneren of van naam of adres wijzigen, dan moeten zij de fusie of wijziging melden aan het Agentschap voor Vlaamse Sociale Bescherming. Dit met het oog op het verder kunnen blijven uitvoeren van indicatiestellingen voor het zorgbudget voor zwaar zorgbehoevenden met de BelRAI Screener. Ook moet het OCMW of de welzijnsvereniging nagaan of na de fusie of wijziging reeds ingediende COT-verklaringen (*circle of trust*) in een aangepaste vorm opnieuw moeten ingediend worden bij het Agentschap.

Contact

Agentschap Vlaamse Sociale Bescherming
T 02 553 46 95
T 02 553 36 75
Koning Albert II-laan 35 bus 37, 1030 Brussel
vlaamsesocialebescherming@vlaanderen.be

5.4.14 Planning en kwaliteit ouderenzorg - woonzorg

Alle erkende woonzorgvoorzieningen kunnen hun erkenningsnummer behouden.

De woonzorgvoorzieningen moeten geen nieuwe aanvraag indienen. Het Departement Zorg past indien nodig, de naam van de gemeente in het erkenningsbesluit aan. Mocht de straatnaam wijzigen, dan moet de woonzorgvoorziening dit wel meedelen aan het Departement Zorg.

Contact

Departement Zorg
Veerle Van Der Linden
Teamverantwoordelijke planning en kwaliteit ouderenzorg
ouderenzorg@vlaanderen.be

5.4.15 VIPA

Bij elke wijziging van eigenaar of exploitant, bestemmingswijziging of bezwaring met een zakelijke zekerheid of zakelijk recht van een door VIPA gesubsidieerd project dient daarvoor toestemming gevraagd te worden.

Die toestemming kan aangevraagd worden via een formulier op de website van VIPA:
[“Aanvraag voor overdracht van exploitatie en/of eigenaarschap van VIPA gesubsidieerde activa”](#)

U bezorgt een excel-versie en een ondertekende pdf-versie aan het VIPA via vipa@vlaanderen.be.

Contact

Het Vlaams Infrastructuurfonds voor Persoonsgebonden Aangelegenheden (VIPA)
02 553 32 41
vipa@vlaanderen.be

5.5 Onderwijs

Indien u concrete vragen heeft, neemt u wat betreft vragen over instellingen en leerlingen of cursisten contact op met uw schoolbeheerteam of uw instellingsbeheerteam.

Indien u vragen heeft over de impact op het personeel kan u uw werkstation contacteren.

U vindt uw schoolbeheerteam of instellingsbeheerteam/werkstation op de website van AGODI en AHOVOKS.

5.5.1 Onderwijsinfrastructuur

Artikel 19, §1, derde lid van de Schoolpactwet bepaalt dat er bij de overdracht van (het zakelijk recht op) een onderwijsgebouw waarvoor een bestuur AGION-subsidies kreeg, toestemming vereist is van AGION: "Dit zakelijk recht zal slechts vervreemd of met een zakelijk recht bezwaard mogen worden met de instemming van de Raad van de DIGO (= entiteit waarvan AGION de rechtsopvolger is)." Deze bepaling heeft als doel dat AGION er over dient te waken dat de schoolinfrastructuur blijvend voor onderwijs zal worden gebruikt.

In het geval van een overdracht/fusie is het mogelijk dat bijvoorbeeld administratieve functies worden samengevoegd, waardoor bepaalde delen van de schoolinfrastructuur niet langer voor onderwijs (in de ruime zin) zouden worden gebruikt.

De aan AGION te bezorgen zaken zijn:

- protocol/schriftelijk akkoord met betrekking tot de onderwijsfusie of -overdracht tussen betrokken partijen
- desgevallend: akkoord eigenaar in verband met overdracht erfpacht of opstalrecht onderwijsinfrastructuur
- ontwerpakte/authentieke akte met betrekking tot overdracht zakelijke rechten onderwijsinfrastructuur

Contact

Peggy De Kimpe
peggy.dekimpe@agion.be of 02 221 05 28.

5.6 Integratie en inburgering

Een vrijwillige fusie van gemeenten heeft in het kader van integratie en inburgering een beperkte impact.

In artikel 20 van het decreet van 7 juni 2013 betreffende het Vlaamse integratie- en inburgeringsbeleid is voorzien dat persoonsgegevens kunnen uitgewisseld worden tussen een lokaal bestuur en de agentschappen integratie en inburgering. Voor deze uitwisseling van persoonsgegevens zijn momenteel protocollen afgesloten. In het geval van een fusie, zal een nieuw protocol dienen afgesloten te worden.

Artikel 34/4 van het decreet van 7 juni 2013 betreffende het Vlaamse integratie- en inburgeringsbeleid (inwerkingtreding voorzien voor 1 januari 2022, inhoudelijk blijft dit artikel behouden zoals in het huidige decreet) bepaalt dat de toeleiding van de inburgeraar naar de reguliere voorzieningen verloopt volgens een samenwerkingsovereenkomst die met de reguliere voorzieningen gesloten wordt. De samenwerkingsovereenkomst bevat minstens een regeling om de resultaten van die persoon terug te koppelen naar de agentschappen integratie en inburgering. Wanneer er een nieuw OCMW wordt opgericht, zal een nieuwe samenwerkingsovereenkomst nodig zijn met de agentschappen integratie en inburgering.

Artikel 14 van het besluit van de Vlaamse Regering van 29 januari 2016 houdende de uitvoering van het decreet van 7 juni 2013 betreffende het Vlaamse integratie- en inburgeringsbeleid bepaalt dat het Agentschap Integratie en Inburgering de gemeenten van het Vlaamse Gewest ondersteunt in zijn werkingsgebied bij de uitvoering van de taken en informatiemateriaal ter beschikking stelt. De gemeente maakt gebruik van dat informatiemateriaal. De gemeente wijst een persoon aan die fungeert als contactpersoon voor het Agentschap Integratie en Inburgering. Indien er een nieuwe gemeente ontstaat ten gevolge van een fusie, zal een nieuwe contactpersoon aangeduid moeten worden.

Artikel 54 van het besluit van de Vlaamse Regering van 29 januari 2016 houdende de uitvoering van het decreet van 7 juni 2013 betreffende het Vlaamse integratie- en inburgeringsbeleid bepaalt dat een projectsubsidie kan gegeven worden aan onder meer gemeenten en OCMW's. Indien nodig zal het subsidiebesluit aangepast worden bij een fusie van gemeenten.

Regelgeving

- ▶ [Decreet van 7 juni 2013 betreffende het Vlaamse integratie- en inburgeringsbeleid](#)
- ▶ [Besluit van de Vlaamse Regering van 29 januari 2016 houdende de uitvoering van het decreet van 7 juni 2013 betreffende het Vlaamse integratie- en inburgeringsbeleid](#)

Deel 6

Overgangsregeling en werking OCMW

6.1 OCMW-toepassingen

In 2025 zullen verschillende Vlaamse gemeenten met elkaar fusioneren. Dit betekent eveneens een fusie van de OCMW's. De nieuwe gemeenten en OCMW's zullen een nieuwe NIS-code en een nieuw ondernemingsnummer toegekend krijgen. De oude OCMW's blijven behouden, maar zullen ten laatste op 31 december 2024 met hun activiteiten stoppen. Op 1 januari 2025 start het nieuwe OCMW met zijn activiteiten. De uiterste datum voor de overgang van de oude OCMW's in de nieuwe is 1 januari 2025.

6.1.1 Gevolgen voor IT-toepassingen

De OCMW's zijn duidelijk geïdentificeerd in de verschillende toepassingen op basis van hun KBO- en NIS-nummer. Ze zijn gekoppeld aan het netwerk van sociale zekerheid en die communiceren met de toepassingen van POD Maatschappelijke Integratie. De toepassingen van POD Maatschappelijke integratie zijn Nova Prima, MediPrima, het systeem van terugbetaling aan POD MI en Uniek Jaarverslag. Voor alle elektronische interacties met de POD MI en met de Kruispuntbank van de Sociale Zekerheid heeft de fusiemaatregel een impact.

6.1.2 Novaprima of het terugbetalingssysteem van POD MI

Het basisidee is om een onderscheid te maken tussen de oude en die nieuwe OCMW's. De oude OCMW's worden behouden, maar stoppen met hun activiteiten op 31 december 2024. Er worden nieuwe OCMW's gecreëerd die hun activiteiten zullen starten vanaf 1 januari 2025. De nieuwe NIS- en KBO-nummers zullen toegekend en gecommuniceerd worden nadat de fusiedecreten zijn goedgekeurd in het Vlaams Parlement.

Er wordt gekozen om een nieuwe entiteit te creëren omwille van enkele redenen:

- Om de geschiedenis van alle genomen beslissingen en om alle uitgebrachte verslagen te bewaren. Om de regularisaties in de oude OCMW's te kunnen doorvoeren, wanneer de fusie is voltooid of ervoor zorgen dat de oude lijsten van de betalingen opnieuw kan worden weergegeven met ongewijzigde bedragen.
- Om talrijke moeilijkheden te vermijden die worden veroorzaakt door een effectieve fusie van de dossiers. Voorbeelden van moeilijkheden zijn: Tegenstrijdige formulieren A, personeelskosten, nummers van verschillende dossiers voor dezelfde persoon, identieke dossiernummers voor verschillende personen, impact van de formulieren C, enz.
- Om te voorkomen dat de databanken en software van de OCMW's en POD MI worden gedesynchroniseerd.
- Om een samenhangende statische opvolging te verzekeren tussen de verschillende entiteiten.

Het gevolg van deze beslissing is dat de lopende dossiers van de oude OCMW's gemigreerd of opnieuw moeten worden ingevoerd in de nieuwe OCMW's. Dit moet gedaan worden door de nieuwe OCMW's of door hun respectievelijke softwarehuizen. De OCMW's nemen hiervoor best contact op met hun eigen softwarehuis. Het terugbetalingssysteem van POD MI kan deze migratie niet zelf doen. De verzending van formulieren door de nieuwe entiteit moet noodzakelijk via het netwerk van de sociale zekerheid lopen, zodat de Kruispuntbank Sociale Zekerheid het systeem "uniek dossier" kan aanvullen en de personen kan integreren voor POD MI.

Werkwijze

Alle formulieren die betrekking hebben op de periode vóór 1 januari 2025 moeten aan POD MI bezorgd

worden door het oude OCMW met het oud KBO-nummer. Deze formulieren kunnen enkel lopen tot en met 31 december 2024. Het oude OCMW mag en kan geen formulieren meer indienen die langer lopen dan 31 december 2024. De formulieren die betrekking hebben op de periodes na 1 januari 2025 worden aan POD MI bezorgd door het nieuwe OCMW met het nieuwe KBO-nummer.

- Alle formulieren die betrekking hebben op de periodes vóór 1 januari 2025 zullen aan de POD MI moeten worden bezorgd onder het KBO-nummer van de oude OCMW. Deze formulieren mogen geen betrekking hebben op 2025.
- Alle formulieren die betrekking hebben op de periodes na 1 januari 2025 zullen aan de POD MI moeten worden bezorgd onder het KBO-nummer van het nieuwe OCMW.
- Alle formulieren die starten in 2024 en eindigen in 2025 zullen moeten worden opgedeeld in 2 KBO-nummers en dus 2 formulieren; Aanmaak van een formulier lopende van 1 september 2024 tot en met 31 december 2024 onder het oude KBO-nummer en de aanmaak van een formulier lopende van 1 januari 2025 tot en met 31 augustus 2025 onder het nieuwe nummer KBO-nummer.

POD MI voorziet in de antwoorden op de formulieren die door de OCMW's naar NovaPrima worden verstuurd:

- Een waarschuwing voor een oud OCMW bij een formulier dat start in 2024 en eindigt in 2025. Dit zal een eenvoudige waarschuwing zijn. Het formulier zal aanvaard worden, maar POD MI zal het formulier beperken tot 31 december 2024.
- Een foutmelding wanneer een oud OCMW een formulier verstuurt waarvan de datum van inwerkingtreding later is dan 31 december 2024.
- Een foutmelding wanneer een nieuw OCMW een formulier verstuurt waarvan de datum van inwerkingtreding vroeger is dan 1 januari 2025 (de fusiedatum).

De hierboven regels zullen ook worden toegepast op andere informaticatoepassingen die ontwikkeld worden tussen de OCMW's en de federale organisaties, zoals de Kruispuntbank van de Sociale Zekerheid.

De POD MI heeft regelmatig overleg met de KSZ en de betrokken softwareleveranciers. De POD MI en de KSZ zullen de noodzakelijke technische informatie bezorgen aan de betrokken softwareleveranciers zodat zij zich eveneens kunnen voorbereiden.

6.1.3 Planning

De oude OCMW's krijgen tot en met 31 maart 2025 de tijd krijgen om al hun formulieren van de periodes van vóór 1 januari 2025 te bezorgen aan POD MI.

De betaling van december 2024 moet normaal plaatsvinden op de eerste zondag van januari 2025, zoals dit in de procedure is vastgelegd. Deze betaling zal worden uitgesteld tot april 2025 omwille van de tijd die de oude OCMW's krijgen om al hun formulieren te bezorgen aan POD MI. De betaling van december 2024 en het saldo van het jaar 2024 zal worden gestort op de bankrekening van het oude OCMW.

Het OCMW kan ook beslissen om in de maand december 2024 vervroegd af te sluiten en de betaling te ontvangen vóór 1 april 2025. Hiervoor zal het OCMW een schriftelijke vraag moeten indienen via het Front Office van de POD MI via vraag@mi-is.be. Als het OCMW geen vraag indient dan zal de afsluiting van december 2024 plaats vinden op de eerste zondag van april. De afsluiting en betaling van de maand december zorgt ervoor dat het oude OCMW geen enkel formulier meer kan versturen. Het zal dus niet meer mogelijk zijn om de formulieren te regulariseren, terug te betalen of stop te zetten onder het vroegere OCMW.

De formulieren die de oude OCMW's afsturen zullen geen effect meer hebben op de betalingen vanaf de

afsluiting van december 2024 en uiterlijk in april 2025. Indien er uitzonderingen zouden zijn op deze regel dan zullen zij manueel behandeld worden via een tussenkomst van het Front Office van de POD MI. De betalingen van achterstallige of de terugvorderingen zullen worden uitgevoerd op de nieuwe rekening van het OCMW.

6.1.4 Médiprima of het terugbetalingssysteem voor medische kosten

Médiprima zal dezelfde werkwijze volgen als NovaPrima. Geen enkele medische kaart kan onder het oude OCMW langer lopen dan 31 december 2024. De oude OCMW's moeten hierdoor nieuwe kaarten invoeren in het nieuwe OCMW voor dekking vanaf 1 januari 2025. Er wordt een controle uitgevoerd op de formulieren zodat deze 31 december 2024 niet overschrijden.

6.1.5 Uniek jaarrapport of verantwoording van subsidies

De oude OCMW's zullen begin 2025 de nodige gegevens in het uniek jaarrapport moeten inbrengen om het gebruik van de subsidies van 2024 te verantwoorden. De eventuele terugvorderingen zullen wel via het nieuwe OCMW gebeuren.

6.1.6 Beheer van de toegangen op het netwerk van de Kruispuntbank

Op het niveau van het portaal van de Sociale Zekerheid wordt een nieuwe entiteit voor elk nieuw OCMW aangemaakt door de KSZ. Dit wordt normaal gezien gedaan in de tweede helft van 2024. De hoedanigheid "Sociaal Welzijn" moet worden toegevoegd aan de nieuwe entiteit en de DPO van het nieuwe OCMW moet toegevoegd zijn aan de hoedanigheid. De DPO moet trouwens alle toegangen geopend hebben in de beheersinterface. De naam van de nieuwe DPO moet gecommuniceerd worden aan POD MI.

Wat betreft de mutaties, wordt het systeem van dispatching en het sectoraal repertorium van de integraties ten laste genomen door SMALS. De toevoeging van de nieuwe OCMW's in deze systemen zal gebeuren in de tweede helft van 2024.

POD MI zal de nodige informatie voor de configuratie van de nieuwe repertoria bezorgen aan de DPO van het nieuwe OCMW wanneer de configuraties klaar zijn. POD MI zal contact opnemen via de Helpdesk OCMW's van SMALS, ocmw-cpas@smals.be. Het team zal de opvolging verzekeren op het niveau van:

- De activering van de overdracht van de verschillende soorten mutaties in de interface "Selectie van de soorten mutaties."
- De verbinding met de repertoria door het bezorgen van de verbindingparameters.

6.1.7 Speciale regeling voor knipperlichten

De knipperlichten zullen op de formulieren van de oude OCMW's vermeld worden voor een periode van 6 maanden. De OCMW's die gaan fusioneren, worden dus verzocht om hun knipperlichten af te sluiten.

Indien er in 2025 knipperlichten verzonden worden voor formulieren van de oude OCMW's, voor de fusie, dan moet dit verduidelijkt worden tijdens een volgende inspectie, buiten NovaPrima.

6.2 Sociaal onderzoek

Voor het sociaal onderzoek is het noodzakelijk dat de lopende beslissingen van beide OCMW's administratief worden geconsolideerd door het nieuwe OCMW. Dit is nodig omwille van de terugbetalingsformulieren en het feit dat ze binnen een termijn van 45 dagen moeten worden ingediend bij POD MI.

Dit wil zeggen dat het bijzonder comité voor de sociale dienst van het nieuwe OCMW een lijst van de lopende beslissingen van beide (oude) OCMW's dient goed te keuren. Hierdoor wordt er vermeden dat de aanvragen een nieuwe aanvraag moet ondertekenen en dat het nieuwe OCMW opnieuw een sociaal onderzoek moet uitvoeren en een huisbezoek dient af te leggen. De terugbetaling door POD MI kan op deze manier worden verzekerd tot de einddatum van de lopende beslissing.

Het OCMW moet minstens om het jaar nagaan of de toekenningsvoorwaarden nog steeds zijn vervuld. Hierdoor kan het nieuwe OCMW opteren om toch een nieuw sociaal onderzoek en nieuw huisbezoek af te leggen op de datum van samenvoeging.

Een voorbeeld ter illustratie:

- OCMW A heeft voor betrokkene X een beslissing tot toekenning van leefloon genomen op 1 maart 2024. Dit betekent dat het OCMW een terugbetaling van het leefloon verkrijgt tot en met 28 februari 2025, indien de situatie van de betrokkene niet wijzigt.
- Op 1 januari 2025 stoppen de activiteiten van OCMW A en OCMW B. Op diezelfde datum start OCMW C voor de nieuwe fusiegemeente haar activiteiten
 - Voor de periode van 1 januari 2025 tot en met 28 februari 2025 betaalt het OCMW C het leefloon van betrokkene X en zal hij de staatstoelage hiervoor ontvangen.
 - OCMW C dient de beslissing tot toekenning van het leefloon aan betrokkene X voor deze periode administratief te consolideren door het dossier op te nemen op een lijst van de lopende beslissingen van OCMW C. Deze lijst moet worden goedgekeurd op het bijzonder comité van OCMW C.
 - Hierdoor moet OCMW C geen sociaal onderzoek voeren en een huisbezoek afleggen. Het zorgt eveneens voor de verzekering van de terugbetaling door POD MI tot 28 februari 2025.
- Na 28 februari dient OCMW C wel na te gaan of de toekenningsvoorwaarden voor het recht op maatschappelijke integratie nog zijn voldaan en zal het OCMW een nieuw sociaal onderzoek moeten voeren en een huisbezoek moeten afleggen.

Controle inspectiedienst POD MI

De boekhoudkundige controle en de controle van de opvolging van de knipperlichten gebeurt altijd achteraf. Ten laatste in 2026 zullen de fusiegemeenten voor het jaar 2024 gecontroleerd zijn. Dit betekent dat de archieven van de oude OCMW's binnen de nieuwe entiteit moeten beschikbaar blijven voor de inspectie. De eventuele terugvorderingen zullen dan op de nieuwe entiteit worden ingehouden. Vanaf 2027 worden de boekhoudkundige controle en de controle van de knipperlichten van de nieuwe entiteiten aangevat.

Contact

Voor verdere vragen:
Front Office van POD MI
vraag@mi-is.be

6.3 Lokale opvanginitiatieven (LOI)

De relatie tussen Fedasil en de LOI's is geregeld via standaardconventies die worden afgesloten met de OCMW's. Ten gevolge van een fusie zullen de oorspronkelijke conventies met instemming van Fedasil en de nieuwe gemeente vervangen worden door 1 nieuwe conventie. Dit houdt in dat de fusionerende gemeenten een voorstel voorleggen aan Fedasil inzake de stopzetting/omvorming van hun conventies.

Met betrekking tot de aspecten van dagelijkse werking, zoals het huishoudelijk reglement, leefgeld, *match-it*, organiseert de regiocoördinator een lokaal overleg met beide LOI's om een oplisting te maken van hun knelpunten en vragen. Het is echter aangewezen dat de betreffende OCMW's/LOI's eerst onderling trachten tot een nieuwe werkwijze te komen op basis van de bestaande richtlijnen van Fedasil.

Na de fusie kan er sprake zijn van een overgangperiode waarin er verschillen zijn in werking binnen eenzelfde nieuw LOI. Fedasil zal de vraag naar een transitieperiode en het voorstel van de LOI's hierover beoordelen. Hierbij zal vooral de impact op de bewoners, meer bepaald hun gelijke opvangkwaliteit en behandeling, in beschouwing worden genomen. De LOI's gaan hiervoor in overleg met de regiocoördinator.

Deel 7
Veiligheid

7.1 Politiezone

Als twee of meer gemeenten vrijwillig fusioneren, kan dat een impact hebben op de samenstelling van de politiezones. Een gemeente kan namelijk slechts deel uitmaken van 1 politiezone. Artikel 9 van de Wet van 7 december 1998 tot organisatie van een geïntegreerde politiedienst, gestructureerd op twee niveaus (hierna WGP), geeft de Koning de opdracht het grondgebied van de provincies en van het administratief arrondissement in Brussel-Hoofdstad te verdelen in politiezones. Daartoe worden de grenzen van de gerechtelijke arrondissementen gerespecteerd, behoudens wat de gemeenten betreft die ressorteren onder meerdere gerechtelijke arrondissementen.

De WGP bevat een kader voor fusies van politiezones enerzijds en splitsingen of defusies van politiezones anderzijds:

- de vrijwillige samensmelting van politiezones (zie titel I, hoofdstuk VII, artikel 91/1 t.e.m. artikel 91/10; en titel VIII, hoofdstuk V, artikel 257quinquies/1 t.e.m. artikel 257/quinquies/10);
- andere wijzigingen van de grenzen van politiezones (zie titel I, hoofdstuk VII, artikel 91/11 t.e.m. artikel 91/15; en titel VIII, hoofdstuk VI, artikel 257quinquies/11 t.e.m. artikel 257quinquies/17).

Als de te fusioneren gemeenten behoren tot dezelfde politiezone, is geen formele beslissing nodig. Als de fusie resulteert in een eengemeentezone, worden de specifieke ambten zoals bijzonder rekenplichtige en secretaris 'van rechtswege' toegekend aan de financieel directeur en de algemeen directeur van de fusiegemeente.

Als de te fusioneren gemeenten behoren tot verschillende politiezones, is een formele beslissing nodig over de politiezone waartoe de fusiegemeente zal behoren. Die beslissing kan aanleiding geven tot een fusie of een defusie van politiezones.

7.1.1 Fusie van politiezones

Stap 1. Gezamenlijke aanvraag

De gemeente- of politieraden van de betrokken politiezones dienen gezamenlijk een aanvraag tot fusie van de politiezones in bij de federale ministers van Binnenlandse Zaken en Justitie.

Stap 2. Koninklijk Besluit tot bepaling van het territoriaal ambtsgebied van de nieuwe politiezone

Op voorstel van de federale ministers van Binnenlandse Zaken en Justitie bepaalt de Koning het territoriaal ambtsgebied van de nieuwe politiezone. De bekendmaking van het KB is het startpunt om de structuren van de nieuwe politiezone op te richten.

De verkiezing van de leden van de politieraad dient te gebeuren tijdens de eerste zitting van de gemeenteraad van elke gemeente van de nieuwe politiezone die volgt op de bekendmaking van het KB. Het mandaat van lid van de politieraad vangt aan op de eerste werkdag van de maand volgend op de verkiezing.

Het mandaat van lid van het politiecollege vangt aan op de datum van bekendmaking van het KB. Het politiecollege wordt gevormd door de burgemeesters van de verschillende gemeenten die de nieuwe politiezone vormen.

De bestuursorganen en de korpsen van de vorige politiezones en van de nieuwe politiezones functioneren gelijktijdig.

Stap 3. Koninklijk Besluit tot instelling van de politie van de nieuwe politiezone

De Koning stelt de lokale politie van de nieuwe politiezone in op 1 januari, als hij vaststelt dat volgende voorwaarden zijn vervuld:

- het territoriaal ambtsgebied van de nieuwe politiezone is vastgesteld;
- de personeelsformatie is goedgekeurd;
- de begroting van de nieuwe politiezone is goedgekeurd (de dotaties voldoen aan de wettelijke bepalingen);
- de eindrekeningen van de vorige politiezones zijn goedgekeurd.

De instelling van de lokale politie van de nieuwe politiezone stelt een einde aan het bestaan van de vorige politiezones en stelt van rechtswege een einde aan het mandaat van de politieraadsleden van de vorige politiezones.

Stap 4. Koninklijk besluit tot wijziging van de benaming van de politiezones

De Koning wijzigt het KB van 24 oktober 2001 houdende de benaming van de politiezones.

Gemeentefusies van 2019

- **Als gevolg van de fusie van Meeuwen-Gruitrode en Opglabbeek fuseerden politiezone MidLim en politiezone Noordoost-Limburg tot politiezone CARMA.**
- **Als gevolg van de fusie van Lovendegem, Waarschoot en Zomergem en de fusie van Deinze en Nevele fuseerden politiezone LoWaZoNe en politiezone Deinze-Zulte tot politiezone Deinze-Zulte-Lievegem.**

7.1.2 Defusie van politiezones

Een wijziging van de grenzen van politiezones geeft aanleiding tot de gelijktijdige inrichting van verscheidene nieuwe politiezones als gevolg van de splitsing van een of meer vorige politiezones. Die wijziging moet een operationele of organisatorische meerwaarde hebben.

Stap 1. Gezamenlijke aanvraag

De gemeenteraden van **alle gemeenten** die deel uitmaken van de vorige politiezones dienen gezamenlijk een aanvraag tot defusie van de politiezones in bij de federale ministers van Binnenlandse Zaken en Justitie.

Bij de aanvraag voegen de gemeenteraden, op advies van de korpschefs van de betrokken politiezones, de volgende elementen:

- de naamlijst van de personeelsleden die worden overgeheveld naar elk van de nieuwe politiezones;
- de inventaris van de roerende goederen die worden overgedragen naar elk van de nieuwe politiezones;
- de regeling betreffende de overname van de lopende geschillenprocedures.

Stap 2. Koninklijk Besluit tot bepaling van het territoriaal ambtsgebied van de nieuwe politiezones

Op voorstel van de federale ministers van Binnenlandse Zaken en Justitie bepaalt de Koning het territoriaal ambtsgebied van de nieuwe politiezones. De bekendmaking in het Belgisch Staatsblad is het startpunt om de structuren van de nieuwe politiezones op te richten.

De verkiezing van de leden van de politieraad dient te gebeuren tijdens de eerste zitting van de gemeenteraad van elke gemeente van de nieuwe politiezone die volgt op de bekendmaking van het KB. Het mandaat van lid van de politieraad vangt aan op de eerste werkdag van de maand volgend op de verkiezing. Het mandaat van lid van het politiecollege vangt aan op de datum van bekendmaking van het KB.

De bestuursorganen en de korpsen van de vorige politiezones en van de nieuwe politiezones functioneren gelijktijdig.

Voorafgaandelijk aan de instelling van de lokale politie van de nieuwe politiezone en met het akkoord van de andere gemeenten van de vorige politiezone kan een overeenkomst gesloten worden tussen de gemeenten die deel zullen uitmaken van de nieuwe politiezone om de werkingsmodaliteiten in de hoedanigheid van één enkele operationele entiteit vast te leggen.

Stap 3. Koninklijk Besluit tot installatie van de lokale politie van de nieuwe politiezones

De Koning stelt de lokale politie van de nieuwe politiezones in op 1 januari, als hij vaststelt dat volgende voorwaarden zijn vervuld:

- het territoriaal ambtsgebied van de nieuwe politiezones is vastgesteld;
- de personeelsformatie is goedgekeurd;
- de begroting van de nieuwe politiezones is goedgekeurd (de dotaties voldoen aan de wettelijke bepalingen);
- de eindrekeningen van de vorige politiezones zijn goedgekeurd.

De instelling van de lokale politie van de nieuwe politiezones stelt een einde aan het bestaan van de vorige politiezones en stelt van rechtswege een einde aan het mandaat van de politieraadsleden van de vorige politiezones.

Stap 4. Koninklijk besluit tot wijziging van de benaming van de politiezones

De Koning wijzigt het KB van 24 oktober 2001 houdende de benaming van de politiezones.

Gemeentefusies van 2019

- ▶ **Het kader voor defusies van politiezones werd tot op heden niet toegepast.**

Meer informatie

- ▶ **[Vrijwillige samenvoeging van gemeenten in Vlaanderen op 1 januari 2025. Impact op de politiezones. Stappenplan ten behoeve van de gemeente- of politieraden](#)**
- ▶ **[Draaiboek fusie van politiezones. Schematisch overzicht van de belangrijkste stappen in het fusieproces](#)**

Regelgeving

- ▶ **Wet van 7 december 1998 tot organisatie van een geïntegreerde politiedienst, gestructureerd op twee niveaus**
- ▶ **Koninklijk Besluit van 28 april 2000 houdende de indeling van het grondgebied van de provincie Antwerpen in politiezones**
- ▶ **Koninklijk Besluit van 27 december 2000 houdende de indeling van het grondgebied van de provincie Limburg in politiezones**
- ▶ **Koninklijk Besluit van 28 april 2000 houdende de indeling van het grondgebied van de provincie Oost-Vlaanderen in politiezones**
- ▶ **Koninklijk Besluit van 28 april 2000 houdende de indeling van het grondgebied van de provincie Vlaams-Brabant in politiezones**
- ▶ **Koninklijk Besluit van 28 april 2000 houdende de indeling van het grondgebied van de provincie West-Vlaanderen in politiezones**
- ▶ **Koninklijk besluit van 24 oktober 2001 houdende de benaming van de politiezones**
- ▶ **Ministeriële omzendbrief van 31 maart 2010 m.b.t. de mogelijkheid tot schaalvergroting van de politiezone**

7.2 Hulpverleningszone

De fusies van gemeenten hebben een impact op de indeling in hulpverleningszones. Minister van Binnenlandse Zaken Annelies Verlinden heeft een omzendbrief met instructies gericht aan de voorzitters van de hulpverleningszones zodat zij de nodige stappen kunnen ondernemen.

Er zijn 3 situaties mogelijk die verschillende gevolgen hebben voor de territoriale indeling van de zones en hun werking.

Scenario	Te nemen beslissing
Fusie van gemeenten die binnen dezelfde zone liggen	De nieuwe gemeente is de rechtsopvolger van de fusionerende gemeente en blijft in dezelfde zone. Er is weinig impact op extern vlak en een beheersbare impact op intern vlak (samenstelling beheersorganen, stemrecht, dotatie).
Fusie van gemeenten die in een verschillende zone liggen	Het is in dergelijke situatie van groot belang dat de gemeenten zo snel mogelijk beslissen tot welke zone zij willen behoren. De nieuwe territoriale indeling in zones treedt immers in werking op hetzelfde moment als de fusie van gemeenten. Juridisch is het onmogelijk dat een gemeente tot twee verschillende zones behoort. Voor een wijziging in de territoriale indeling van de zones dient de Gouverneur het provinciaal raadgevend comité samen te roepen dat een advies geeft aan de Koning over de indeling in zones. Op basis hiervan past de Koning het koninklijk besluit van 2 februari 2009 aan.
Er is een fusie van zones naar aanleiding van een fusie van gemeenten	De betrokken zones moeten een gezamenlijk voorstel tot fusie overmaken aan de Koning. Daarna moet het provinciaal raadgevend comité samenkomen om een advies te geven over de indeling in zones zodat de Koning het koninklijk besluit van 2 februari 2009 kan aanpassen.

Voor de tweede situatie dienen de fusionerende gemeenten als eerste belangrijke stap een akkoord te vinden over de zone waarvan ze deel zullen uitmaken. Daarnaast moet het provinciaal raadgevend comité zijn advies overmaken aan de Koning tegen 31 maart van het voorafgaande jaar om de zones voldoende tijd te geven een nieuwe indeling in zones of een fusie van zones voor te bereiden.

Ingeval de gemeente die van zone zal veranderen een brandweerpost op haar grondgebied heeft (tweede situatie), voorziet artikel 15/7 van de wet van 15 mei 2007 betreffende de civiele veiligheid een ambtshalve overdracht van deze post, het nodige materieel en het nodige operationeel personeel van de zone naar de ontvangende zone, zodat deze post vanaf de eerste dag ook in de ontvangende zone operationeel is. De zones maken zelf afspraken over de overdracht van materieel.

Meer informatie

► [Omzendbrief Impact van de fusies van gemeenten op de hulpverleningszones \(2022\)](#)

7.3 Noodplanning

7.3.1 Gemeentelijke noodplanning

Een nieuwe gemeente is – net als elke gemeente – wettelijk verplicht om:

- een Algemeen Nood- en Interventieplan (ANIP) op te stellen. Voor welbepaalde risico's kan het ANIP aangevuld worden met een Bijzonder Nood- en Interventieplan (BNIP), dat specifieke richtlijnen bevat. Het gemeentelijk ANIP wordt aangenomen door de gemeenteraad en goedgekeurd door de gouverneur.
- een veiligheidscel te installeren en regelmatig samen te komen.
- een ambtenaar noodplanning aan te stellen.

Het gemeentelijk ANIP bevat de algemene richtlijnen en informatie die nodig zijn om het beheer van alle noodsituaties te garanderen. Daarom is het aangewezen dat dit ANIP zo vlug mogelijk na het ingaan van de fusie aan de gemeenteraad wordt voorgelegd en vervolgens ter goedkeuring aan de gouverneur wordt gestuurd.

Het is belangrijk dat de gemeenten zich nu goed voorbereiden op een aantal te nemen beslissingen betreffende de invulling van de functies en het bepalen van de infrastructuur. Dit kan eventueel door het opstarten van een werkgroep.

In afwachting van een goedgekeurd ANIP voor de nieuwe gemeente, blijven de ANIP's van de oorspronkelijke gemeenten verder bestaan voor het grondgebied waarvoor ze werden opgesteld.

Aandachtspunten en te ondernemen acties

Een fusie van meerdere gemeenten tot 1 gemeente zal voornamelijk gevolgen hebben voor de organisatie van de noodplanning:

Aandachtspunten	Acties
Het gemeentelijk algemeen nood- en interventieplan: bevat procedures, afspraken, praktische gegevens, namen. ...	De plannen van de verschillende gemeenten samenvoegen tot 1 plan en aanpassen waar nodig. Vervolgens dit plan voorleggen aan de gemeenteraad en ter goedkeuring naar de gouverneur sturen
De gemeentelijke veiligheidscel: deze cel komt meermaals per jaar samen en bestaat uit de burgemeester, de ambtenaar noodplanning en een vertegenwoordiging van iedere discipline (brandweer, medische diensten, politie, logistiek en informatie) en andere experts aangeduid door de burgemeester.	Er zal maar 1 veiligheidscel meer bestaan, wie neemt de functies (ambtenaar noodplanning, communicatieambtenaar, milieuambtenaar, ICT-expert, technische dienst...) op?
De ambtenaar noodplanning: momenteel heeft iedere gemeente een ambtenaar noodplanning (wettelijk bepaald). Als het grondgebied van de gemeente groter wordt, zijn er meer risico's aanwezig en onder andere meer oefeningen nodig. Bijgevolg vergroot het takenpakket van de ambtenaar noodplanning.	Inhoud en omvang takenpakket ambtenaar noodplanning herbekijken. Nog combineerbaar met een andere hoofdtaak? Wie zal de functie invullen?

Risico-inventaris: de risico's (scholen, rusthuizen, bedrijven...) zijn per gemeente geïnventariseerd en in het digitale informatieplatform (ICMS) gevoegd.	Herbekijken (o.m. wijziging straatnamen) en samenvoegen inventaris van de oorspronkelijke gemeenten.
Het gemeentelijk crisiscentrum: locatie waar men samenkomt bij een ramp. Eén uitgebouwd crisiscentrum per gemeente is nodig.	Welk crisiscentrum wordt gekozen na de fusie?
De opvangcentra: iedere gemeente voorziet meerdere opvangcentra om niet-gewonde getroffen en te vangen na een incident/ramp.	Blijven dezelfde opvangcentra bestaan?
Het telefooninformatiecentrum: iedere gemeente voorziet een specifiek noodnummer waarnaar familie en de bevolking kan bellen bij een incident. Dit vergt een logistieke uitbouw.	Welk telefooninformatiecentrum wordt behouden?
Samenwerkingsakkoorden: sommige gemeenten hebben – in het kader van de noodplanning samenwerkingsakkoorden met hun buurgemeenten	Bestaande samenwerkingsakkoorden herbekijken en aanpassen.

Regelgeving

- [Koninklijk Besluit van 16 februari 2006 betreffende de nood- en interventieplannen](#)
- [Ministeriële omzendbrief NPU-1 van 26 oktober 2006 betreffende de nood- en interventieplannen](#)
- [Wet van 15 mei 2007 betreffende de civiele veiligheid](#)
- [Ministeriële omzendbrief NPU-4 van 30 maart 2009 betreffende de disciplines.](#)

Contact Crisiscentrum

Bart Raeymaekers (directeur-generaal crisiscentrum)
e-mail: crisiscentrum@ibz.fgov.be
tel: 02 506 47 11
www.crisiscentrum.be

Contact Federale diensten gouverneur – Verantwoordelijken noodplanning

Antwerpen
Gerd Van Cauwenberghe
e-mail: noodplanning@FDGantwerpen.be
tel: 03 204 03 54
gsm: 0476 76 40 72

Limburg
Michel Carlier
e-mail: michel.carlier@limburg.be
tel: 011 23 70 17
gsm: 0477 91 57 59

Oost-Vlaanderen

Elke Allaert

e-mail: elke.allaert@ibz.fgov.be

tel: 09 269 82 72

gsm: 0478 73 38 96

Vlaams-Brabant

Peter Huygaerts

e-mail: peter.huygaerts@vlaamsbrabant.be

tel: 016 26 78 05

gsm: 0475 76 00 24

West-Vlaanderen

Anne Martens

e-mail: anne.martens@ibz.fgov.be

tel: 050 30 16 06

gsm: 0495 62 00 30

7.3.2 Nucleaire noodplanning

Noodplanningszones zijn zones waar de bijhorende beschermingsmaatregelen vooraf uitvoerig voorbereid worden. Deze zones bevinden zich in de onmiddellijke nabijheid van de sites waarop dit plan betrekking heeft en zijn per conventie cirkelvormige zones waar de directe beschermingsmaatregelen (innemen van stabiele jodiumtabletten, schuilen en evacuatie) voor de bevolking grondig voorbereid moeten worden, met het oog op een efficiënte uitvoering van deze directe beschermingsmaatregelen.

Om de snelle en doeltreffende uitvoering van de directe beschermingsmaatregelen op het terrein te vergemakkelijken, worden de noodplanningszones onderverdeeld in kleine eenheden, "blokken" genoemd. Deze operationele onderverdeling is gebaseerd op de verschillende principes:

- de afbakening van de "blokken" wordt bepaald om zo kort mogelijk bij de randen van de betrokken basissector en van de betrokken krans te geraken door zich zo veel mogelijk te baseren op elementen die gemakkelijk geïdentificeerd kunnen worden, zowel door de bevolking als door de bestuurlijke overheden of de hulpdiensten. Enkele van deze elementen die gemakkelijk geïdentificeerd kunnen worden, zijn de volgende: grote verkeersassen, natuurlijke afbakeningen (waterwegen, meren, waterscheidingen...), kunst- en infrastructuurwerken, gemeentegrenzen, gehuchten...;
- elk "blok" wordt op eenvormige wijze geïdentificeerd op basis van zijn krans (buitenste krans Z, afdalend naar binnen toe Y, X...) en op basis van een volgnummer vanuit het noorden en in klokwijserszin (bv. "Y5" of "X10");
- buiten de buitengrens van de noodplanningszone worden de blokken bepaald op basis van de gemeentelijke entiteiten in hun geheel (administratieve grenzen).

Voor de 'blokken' zelf verandert er momenteel niets. Het NCCN zal in 2024, samen met de federale diensten van de gouverneurs, bekijken of er aanpassingen dienen te gebeuren in het kader van bepaalde fusies.

In het kader van de nucleaire interventiezones is het van belang, dat wanneer een gemeente die binnen de NPZ ligt zou fusioneren met een gemeente buiten de noodplanningszone (en de 'lead' bij deze laatste zou liggen), de burgemeester van de gemeente buiten de noodplanningszones beseft dat een deel van zijn/haar toekomstig grondgebied binnen de NPZ zal liggen, waardoor er bijkomende voorbereidingen moeten getroffen worden.

Deel 8

Digitale toepassingen overheid

8.1 In kaart brengen van de aanwezige toepassingen

Voor de fusies van 1 januari 2019 bereidden we vanuit de Vlaamse overheid een lijst voor van centrale bouwstenen en digitale toepassingen waarvan de fusiegemeenten gebruik maken.

Deze lijst was een levend document en werd continu aangevuld. Om zo veel mogelijk digitale toepassingen en bouwstenen van de Vlaamse overheid te verenigen, gaven de Vlaamse entiteiten op 31 augustus 2018 een infosessie “Is jouw digitale toepassing klaar voor de fusie van de gemeentebesturen op 1 januari 2019?”. [De presentatie van deze infosessie vind je hier terug.](#)

Het overzicht van de toepassingen en bouwstenen bezorgden we via een [SharePoint-pagina](#) aan de fusionerende besturen. Het was niet mogelijk om een exhaustieve lijst van toepassingen en bouwstenen te garanderen. Zoals reeds gezegd, werd deze lijst voortdurend aangevuld. Uiteraard konden de besturen ontbrekende toepassingen of bouwstenen steeds melden (via fusies@vlaanderen.be).

Het is belangrijk op te merken dat de opmaak van de life event scan “Ik krijg een nieuw adres” een belangrijke eerste aanzet vormde bij het in kaart brengen van de aanwezige digitale toepassingen. Deze life event scan resulteerde onder meer in een praktische checklist waarin we de punten opnemen waar er impact is door een adreswijziging. Zie **3.13.5 Impact naam en/of adreswijziging op de inwoner van een nieuwe gemeente** voor alle informatie over de life event scan.

8.2 Voorbereiden van de toepassingen

Sommige toepassingen vereisten geen input van de fusionerende besturen om klaargemaakt te worden voor de fusie op 1 januari 2019, maar voor andere was dit wel noodzakelijk. Voor deze laatste toepassingen bereidden we stappenplannen voor die we op diezelfde [SharePoint-pagina](#) aanbieden aan de besturen. Op die manier werden de besturen zeer gericht begeleid in de stappen die zij moeten zetten om de migratie vlot te laten verlopen.

Ook hier merken we op dat het aanbieden van de stappenplannen een voortdurend gegeven was. De lijst vulden we continu aan om de besturen op de meest efficiënte manier te begeleiden.

Communicatie

We brachten de fusionerende besturen via e-mail op de hoogte van het plan van aanpak om de digitale toepassingen in kaart te brengen. De coördinatoren (en hoogstens twee extra medewerkers per oorspronkelijke gemeente) kregen toegang tot de gedeelde SharePoint-pagina waarop de lijst van de digitale toepassingen en stappenplannen voor hun gemeente opgenomen is. In deze lijst konden zij aangeven in welke mate ze de migratie reeds voorbereid hebben.

Over sommige toepassingen en/of bouwstenen communiceerden we gedetailleerd verder met de besturen.

Vragen over de digitale toepassingen kunnen steeds gericht worden naar fusies@vlaanderen.be.

Meer informatie

▸ [Presentatie infosessie over digitale toepassingen fusies](#)

AGENTSCHAP BINNENLANDS BESTUUR
AFDELING BELEIDSCOÖRDINATIE EN KENNISORGANISATIE

Koning Albert II laan 15 bus 215
1210 BRUSSEL

binnenland@vlaanderen.be